

www.e-rara.ch

**Ioannis Cantacuzeni Constantinopolitani regis contra Mahometicam
fidem Christiana & orthodoxa assertio**

Johannes

Basileae, [1543]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-95426>

To paron poiima exeteon gara tou eusebestatou [...]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ΜΑ ΕΞΕΤΕΘΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ

καὶ ἀπολῃς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν κυροῦ Ἰωάννη τ' κεντακὺ ἑξῆς,

τὸ δὲ καὶ μοναχικὸν γήματ' μετονομασθή-
ται ἰωάννα μοναχοῦ.

Ἡ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ὙΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΙΆΔΕ ΤΙΣ ἔΣΤΙΝ.

[illegible]

τῷ πῶρσον, πῶς τὸν μοναχὸν μελέτιον, εἰς τὸ ὄνομα

τῷ Θεοῦ τῷ ἐλεήμονι καὶ ἐλεοῦντι.

ΔΕΛΦΕ ἡγαπημένε, ὑγίαν καὶ ἔπαινον καὶ δυχλὺ ἀφ' ἡμῶν τῶν πα-
πειῶν τῶν ἀδελφῶν σου νὰ δέξῃσαι, καὶ τὴν ὑπὸ θυμίαν ἡμῶν ἐχομένην πῶς
σὲ νὰ καταλάβῃς ἐξωθεν τῆς γραφῆς. νὰ γνωρίσῃς, ὅτι ἐγὼ ὁ ἀδελφός σου ὁ
ταπεινός καὶ οὐτελής, ἐχὼ καιρὸν ὅτε κατέλαβον εἰς τὴν χώραν τῷ μεγάλου
ἀμηνᾶ, ὁ θεὸς ἵνα αὐφαίῃ τὴν δικαιοσύνην τῷ γινώσκεις καλὰ, ὅτι ὁ εἰς τὸν ἄλλον οὐδὲν
εἶδεν, ἀμὴν πάλιν τὸν ἔπαινό σου, καὶ τὸν λόγον σου, καὶ τὴν γνῶσιν σου, ἀπὸ τοῦ ἀδελ-
φούς καὶ φίλους, ὅς ἐχεις γνῶσιν, ἐμαυτοῦ καὶ τὸς ἄλλους ἀγάπην ἐχῶν πῶς σὲ, ὅτι οὐδέποτε
με βλέπωμαι, ἵνα οὐδὲν με παρακαλοῦν ᾤσῃ σὲ, εἰς τὸ νὰ παρακαλέσω τὸν ἀμηνᾶ νὰ σὲ
πατασῇ. βλέπωμαι οὖν τούτους πάσχοντας οὕτως, λυποῦμαι καὶ ἐγὼ ὅπου οὐδὲν σε γι-
νώσκω, καὶ παρακαλῶ τὸν θεόν, ὡς ἀμαρτωλός, ἵνα σε ὑποσέψῃ ἀπὸ τοῦ σκότους, καὶ τὴν
ἀπώλειαν ἡμῶν ἐποίησας. καὶ ἡσυχάζω σε, μετανόησον, καλῶς, σέναξον, ὅτι ὁ θεὸς ἐλεήμων
ᾤσῃ. νὰ ἡβόησῃς, ὅτι τὸ κακὸν αὐτῷ, οὐδὲν τὸ ἐπαδόν ἐστὶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἁγιοί, καὶ πρῶφῃται,
καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἄνθρωποι ἐσφαλαν τὸν θεόν. καὶ πάλιν σιωπῶντες αὐτοῖς, καὶ ὡς
λέγει καὶ ὁ θεὸς μετὰ τὸ σῶμα αὐτῷ τὸ ἅγιον. ἔτοιμῃ εἰμι νὰ δέξωμαι τὸν μετανοοῦντα. ἰσά-
ζει καὶ ὁ πρῶφῃται μετὰ τὸν θεόν, καὶ λέγει, εἰ τις μετανόησιν εἰς τὰ ἐσφαλὰ τὸν θεόν, ὡς
ἀναμάρτητος ᾤσῃ. ἐὰν γοῦν ἐσφαλὼν καὶ σὺ ὡς ἄνθρωπος, οὐδὲν ξένον. ἀλλὰ πάλιν με-
τανόησον, καὶ πληῶν τὴν καρδίαν σου, ὅπως σὲ δέξεται ὁ θεὸς ὡς ὁ δὲ λαλῶν. ἐὰν
γὰρ οὐδὲν ἡμαρτήσῃ ὁ ἄνθρωπος, πῶς ἡθέλαμεν ἡβόησιν, ὅτι ὁ θεὸς συμπαθὴς ᾤσῃ; ἀλλὰ
θεὸς τὰς γραφὰς τὰς ἡραφίας καὶ ἀπέσειλας, οὐδὲν ἡμεῖς πῶς τὴν γνῶσιν σου, ἀλλ' οὐδὲν
τὴν τιμὴν σου. ὅμως ᾤσῃ ὅρεξιν τὸ ἐποίησας, καὶ ἐκατηγόρησας τὸν πρῶφῃται, καὶ διέτα-
λας αὐτόν, ὡς καὶ σὺ γινώσκεις. οὐκ οἶδας τὴν γραφὴν τὴν λέγουσαν παρὰ τὸν θεόν ᾤσῃ
τὸν πρῶφῃται, ὅτι πάντα ἐποίησας ᾤσῃ σὲ, καὶ σὲ δι' ἐμὲ. οὐχομαι τῷ θεῷ, ἵνα οὐδὲν σε
εὕρῃ ὁ θάνατος εἰς τὴν ἀπώλειαν. ᾤσῃ τὸν θεόν ἐπέμοι, τί ἀγαθὸν εἶδον εἰς τὸν χριστι-
ανούς; φαντάζονται γὰρ, ὅτι δ' ἀφ' αὐτοῦ τὸν χριστόν, καὶ αὐτοὶ ὑβρίζουσι τὸν καὶ λέγουσι, ὅτι
θεὸς ᾤσῃ, καὶ ἡμεῖς θεοῦ. ἐχάσαμεν τὴν ὁδὸν τὴν ἀληθινὴν, καὶ παραδέρνομεν, καὶ ἐπεσομεν εἰς
νόσημα αἰνῶτον. οὐδὲν πρέπει οἱ τῷ γνῶσιν μου σου ἡμαρτήσῃ, ὅρεξιν ᾤσῃ, ἵνα εὖ κατεργάται.
ἀμὴν νὰ εὖ οὐχέτι, καὶ ὡς τὸ λέγει ὁ θεὸς καὶ ὁ πρῶφῃται. πάλιν δὲ λέγω σε, πῶς εἶδον, καὶ
ἐπλανήθης καὶ ἐκοινώνησας εἰς τὴν πίσιν αὐτῶν; λέγουσιν ὅτι πρῶφῃται τρία πρόσω-
πα, πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἄλλον. τίς τὸ εἶδεν, ἢ τίς τὸ ἡκούσεν, ἢ ποῖος πρῶφῃτης τὸ εἶδεν
ἢ ποῖος ἄγιος τὸ εἶδεν εἰς ὁπῃσάν; καὶ ὡς καὶ ἀκούομεν, ὅτι ἐμερίσθημεν εἰς πολλὰ
μερῇ. καὶ λέγουσι, οἱ μὲν πολλοὺς θεούς, οἱ δὲ ὀλίγους. καὶ ἡμεῖς τούτου καθ' ἑκάστην ἡμέ-
ραν διαλέγονται καὶ κρίνονται. καὶ ἀπὸ τούτου οὐδὲν εὖ κατεγνώσθης. οὐαὶ τὴν αἰνῶ-
νιαν τῶν, οὐαὶ τὴν μωρίαν τῶν, ὅτι ἀπέλυκαν τὸν θεόν τὸν ποιητὴν τῶν πάντων, καὶ
λατρεύουσι θεούς, καὶ τὸν χριστόν ὅπου γνῶσιν λόγῳ θεοῦ διαβάλλου, ὅτι ἔπειν γνῶσιν θεοῦ.
οὐδὲν τὸν ἡρώτησαν οἱ ἰουδαῖοι, ὅτι σὺ εἶς θεός; καὶ ἡρώτησά το, καὶ ἔπειν ὅτι ἡμεῖς τὸ λέ-
γετε. ὅμως ἀπ' εἰδὼ ἕως αὐτοῦ, τί σε δέλω γράφει, τί σε δέλω παραστήσει, τί σε δέλω δι-
δάξει, ὅτι γνῶσιν εἰς θεόν ὁ ποιήσας τὸν οὐρανόν καὶ τὴν γῆν. καὶ ὡς ἔπειν, ὅτι ἐγὼ εἰμι θεός,
καὶ οὐδὲν ἐχὼ σιωπῶν εἰς τὴν θεότητα. ὁ δὲ ὁρῶν καλὰ, ὅτι οὐδὲν ἦσαι ἄγνωστος
καὶ ἰδιώτης, καὶ ὡς ἀκούω. ἀμὴν γνῶσιν σὲ ἡ ὁρεξίς τῷ σώματός σου. ὁ δὲ ὁρεξίς καλὰ, ὁ κόσμος
ἀνυπόστατος γνῶσιν, καὶ ἀρκεῖ σοι ἕως τοῦ νυκτός. τὸν φρόνιμον εἰς λόγῳ σώζει τὸν. καὶ ταῦτα
μὲν ἐγγράφως, ἀγγράφως δὲ τὰς διδασκαλίας. ὅτι πῶς ᾤσῃ διωγτὸν, τὸν θεόν ἡμῶν ἐχέμεν ἀνὸν ζωαίος;
καὶ ἔπειν ὁ θεός ἐχει ἡμῶν, διωγτὸν ᾤσῃ γνῶσιν χρίσμα μέσον τῶν διδόν. καὶ ὅτι, πῶς ᾤσῃ δι-
ωγτὸν θεόν γνῶσιν ἀνθρώπου, καὶ τίνι πρόσω ἐγγύς ἀνθρώπου; καὶ ὅτι, εἰ ἡμῶν θεός ὁ χρι-
στὸς καὶ θεὸς ἡμεῖς, πῶς οὐκ ἔσωσε ἀνθρώπου φιλή τῷ λόγῳ, ἀλλ' ὡς παρὰ διωγτὸν ἐγγύς
ἀνθρώπου; καὶ ἔπειν ἡμῶν, ἵνα σώσῃ τὸν ἀνθρώπου, ὡς οἱ χριστιανοὶ λέγουσι; καὶ ἔπειν θεός
ἡμῶν,

ὡς πῶς ἐπαθὼν; οὐ γὰρ πάχει θεός. καὶ οἱ οἱ χριστιανοὶ παρὰ βάντον τὸν μωσαϊκὸν νόμον, ὅς ἐστι δὲ ἄξιοι κατηγορίας εὐσεβῶν καὶ ἀλλοιῶν κατηγοροῦσι τὸν μουσουλμανόους ἀρ-
δοχῆς ὄντας ἄξιους. καὶ ὅτι τὸ τὸ μωσαϊκὸν ὄνομα καταγεγραμμένον ὡς ἐν τῷ παλαιῷ καὶ
ἐν τῷ θύρα γελίῳ, ἐπαίνεσθαι τὸν τὸν χριστὸν, οἱ δὲ χριστιανοὶ ἐξέβαλον αὐτὸ. καὶ μόνον δὲ ἐν
τούτοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ αἰώνῳ, ἐν τοῖς δὲ ξίοις μέρεσι τὸν δρόνον τὸν δεῦρ ἐν εὐρίσκετῃ κατὰ
γεγραμμένον. καὶ ὅτι τὸ τὸ μωσαϊκὸν πῖσις ἀπὸ τὸν ἀβραάμ ἐν εὐρίσκετῃ.

Μηδὲς τὴν τὴν τὴν τὸν μωσαϊκὸν λόγον ἐλθόντα καὶ ἀπὸ τῶν οἰονείτινα σκοπῶν συν-
θεσιν, ἀδυναμίαν ἢ ἀμουσίαν οἰκίστην τὸν θεοῦ βασιλέως, πῶς τὸ τὸν λόγον
λογικώτερον ἐκθέσθαι. εἰ γὰρ τοιούτους τὸν δὲ σεβείας λόγους ἀντιρρητικούς εἶναι,
καὶ ὀνομαζέσθαι πῶς αὐτὸν, ὡς εἴρηται, τὸν μωσαϊκὸν καὶ τὸν αὐτὸν ὁμοφίλους τε καὶ συναι-
σιασὶς καὶ θεράποντας, βαρβάρους ὄντας, καὶ τὸν ἐλλείπον σοφίας, οὐ μὴν τὸν γλῶτ-
της ἀμείρους χεῖρ ἀπλοικώτερον ἐξετέθησαν, ὡς ὁρᾷ οἱ τοῖς τοιούτοις λό-
γοις ἐντυγχάνοντες ἔχουσι. εἰ δὲ τὸν καὶ οὐδὲν καὶ τὸν, εἰ τὸν τὸν
καὶ τὸν συνθήκῃ ἀποδοῖ συγγραμμάτων αὐτοῦ.

ΟΤΙ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ

ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΣΤΙ, ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΟΣ ΘΕΟΣ

ὅτι, καὶ θεὸς ὡς γενεὴν ἀνθρώπου, ὡς οἱ θεολόγοι περὶ τῆς εἰσελάθοντες.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΡΩΤΗ

τοῦ βασιλέως.

ΜΕΓΑΣ ὁ θεὸς τῶν χριστιανῶν. ἀπὸ τοῦ τὸν τὰ πεινῶν μελετίου μονα-
χοῦ, πῶς σὲ τὸν φρονιμώτατον καὶ σωετώτατον σαμάρτιν ἰσφα-
χαντῶν. τὰ παρὰ τὸν πεμφθέντα μοι γράμματα δὲ ἐξάμηνος, ἐγὼ ὡς
ἐβούλου μὴν πρὸς με ἐπεῖν, καὶ πόρ ὡς διωκτὸν ἀλλήλους ὁμιλῆσαι.
τὸν καὶ δὲ τὸν κωλύοντες, ἐξ ἡμέρας ἐγγραφῆς ὅπου ἐβούλου. αὐ-
τὴν γὰρ δὲ καὶ πρὸς με. καὶ ἀπελογισάμενος πᾶσι πάντων καὶ τῶ
διωκτῶν μοι, καὶ ἐξελθόντων ἀπολογίαν ἐγγραφῆς ἀπὸ τῶν. τὸν δὲ οὐκ ἐγρήσθαι, ἀλλὰ μετ'
ὀλίγον ἀντεγράψαι πρὸς με ἢ πῶς σὲ μου ἀπολογία, αὐτὸν τὸν ποσειδῶν μινύματ' ἢ γὰρ
φῆς. καὶ ἐθαύμασε μεγάλως, ἀναλογισθόμενος κατ' ἐμαυτὸν ἄλλα ἐπ' ἄλλοις, ὡς τῶ γε-
γονότι. ἐλθόντων δὲ τινῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, εἶπον μοι, ὅτι ἀπεδέχον, ἵνα μὴ ἀπεπέλλῃς ἐν
ταῦτα ἢ γράφῃ καὶ ἀπολογία ἐκείνη. μετεμελήθης γάρ. εἶπον δὲ καὶ τὸν οἱ αὐτοὶ, ὅτι λέ-
γεις, πῶς ὅτι διωκτὸν τὸν θεὸν ἐχειν ἡμῶν αὐτὸν γυναικὸς; εἰ γὰρ ἡμῶν εἶχον ὁ θεός, ἰδοὺ χρί-
σμα καὶ σάσις ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ πῶς ὅτι διωκτὸν, θεὸν γινώσκον ἀνθρώπων; καὶ τινὰ
τρόπον θεὸς ὡς, γενεὴν ἀνθρώπου; καὶ ὅτι, εἰ ὡς θεὸς ὁ χριστός, καὶ θεοῦ ἵος, πῶς οὐκ ἐ-
σώσε τὸν ἀνθρώπον φιλῶ λόγῳ, ἀλλ' ὡς περ ἀδυνατῶν ἐγρήσθαι ἀνθρώπου, καὶ ἀπέθα-
νεν, ἵνα σώσῃ τὸν ἀνθρώπον; καὶ ἐπεὶ θεὸς ὡς, πῶς ἐπαθὼν; οὐδὲ γὰρ πάχει θεός. καὶ
ὅτι ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ παρὰ βάντον, καὶ κατελύσαμεν τὸν μωσαϊκὸν νόμον, κατηγοροῦμεν
δὲ καὶ κατεκρίνομεν ἡμᾶς ὡς διήθην κακῶς καὶ πεπλανημένως κρατούμεν. καὶ κατε-
κρίνομεν ἡμᾶς οἱ ἄξιοι κατηγορίας, ὡς καὶ τὸν ἄξιους ἐπαίνου. καὶ ὅτι ὁ χριστὸς περὶ πε-
εἰ τὸν μωσαϊκὸν, καὶ ἐπὶ τὸν αὐτὸν, καὶ γεγραμμένον εὐρίσκετῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ
μωσαϊκῷ παλαιῷ, καὶ ἐν τῷ θύρα γελίῳ. οἱ δὲ χριστιανοὶ ἐξέβαλον αὐτὸ μετὰ τῶν ἄλλων.
εἶπον καὶ τὸν οἱ ἐλθόντων, ὅτι ἀπεδέχον, ἵνα ἢ πῶς σὲ μου ἀπολογία εὐρίσκετῃ πλατῶ
κωτῆρα καὶ κωτῆρα. τὸν γινώσκον ἐγὼ, ἀπεδέξαμεν σου τὸν τρόπον. πᾶς γὰρ ὁ με-
τὰ σου διὸς ζῆτῶν τὴν ἀλήθειαν, εὐρίσκει αὐτὴν. οἱ δὲ μουσουλμανοὶ ἐμποδίζουσιν, ἵνα
διαλέγωνται τινὲς ἐξ αὐτῶν μετὰ τῶν χριστιανῶν, ὡς εἰρηκίμη ποτε διαλεγόμενοι πῶς

ἀλλήλους, γινώσι καὶ ἀδελφῶς τὴν ἀλήθειαν. οἱ δὲ χριστιανοὶ θαρρόμενοι εἰς τὴν κατὰ κράν πί-
 σιν αὐτῶν, καὶ εἰς ἅπαν κράτους ὁρᾷ καὶ ἀληθινὰ λόγια κατα, οὐδ' ὅλως ἐμποδίζουσι τι-
 νὰς ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ πάσης ἀδείας καὶ ἐξουσίας εἰς ἕκαστον αὐτῶν διαλέγεται με-
 τὰ πάντων ὡς βούλεται καὶ ὁρέγεται. καὶ ἰδοὺ ἡ τὴν σὺν δέλησιν μέλλω ἀπολογίσε-
 σθαι ἡ τὸ δωματὸν μοι, ποῦ δὲ ὡς τότε ἔγραψας, καὶ ὡς ἡ τὸ παρὸν ἐξήγησας καὶ ἡρώτη-
 σας. ταῦτά σου τὰ ῥήματα, ὡς καλὴ βασιλεύς. ἐγὼ δὲ τί μέλλω εἰπεῖν καὶ λαλῆσαι, καὶ
 πόθεν ἀρξάμεθα, οὐ γινώσκω, γινώσκω μόνον ὅτι τῶν ὀφθαλμίωντων, μήποτε καὶ σὺ σοὶ
 γρήνηται, ἐκείνοι γὰρ ἀδελφοὶ ἔχοντες τὰς ὁφείδας, τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἀρξέμενοι, καὶ σὺ τῶ
 σκότει μᾶλλον αὐτὰ παύονται. οὕτω καὶ σὺ αὐτὸς ἀληθείας ἀκούσας ῥήματα καὶ δικαιο-
 σωμίας, τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀποστροφῶναι μέλλεις, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἀληθείας μισῆσαι, καὶ ὡς
 τὸ μάταιον σκότει, καὶ ὡς εὐρίσκῃ νύκτι ἐπαναπαυθῆναι μᾶλλον, ὥσπερ ἐκείνοι, ὅσοι ἀ-
 πὸ δόχου. ὅμως θαρρῶντας εἰς τὴν φυσικὴν γινώσκῃ, ἢ πρὸς τοὺς θεοὺς ἐδωρήσατο, ἀλλὰ διὰ
 καὶ εἰς τὴν μάθησιν καὶ παιδείαν ἢ ἐδιδάχθης, ἐτι δὲ καὶ ὁρᾷ καὶ καλῶ συνεί-
 δησιν, ἢ παρὰ πολλῶν ἔχει μεμετρημένον, ἢ τίνα ὁδὸν γῆσαι σε πρὸς τὴν ἀλήθειαν
 ὁδόν (οὐ γὰρ τὴν πολλὴν ἢ γινώσκῃ) ἡ δὲ ὡς ὁρᾷς γράφω σοι, καὶ οὐδὲ ἀμνημονήσας τὸ ἐμὲ
 διανοίας σφόν, καὶ τὸ τοῦ ἀμαθίας καὶ ἀγνοίας ἀδελφῆς, ἡ βουλήν σου ἀπολογίσασθαι καὶ
 δεῖξαι πρὸς σέ, ποῦ δὲ ὡς ἐξήγησας καὶ ἡρώτησας, ἀπὸ ὡς ἡκούσας τε καὶ ἐδιδάχθης, αὐτοί-
 γινώσκῃ τῶν ὀφθαλμῶν μου θεοῦ συνάραται, ὡς ἀφ' ἡμῶν καὶ πατρός
 παραδόχου θρησκείας πρὸς τὴν ἀκραιφνή καὶ ἀμώμητον τοῦ χριστοῦ πίσιν, καὶ τὴν τὴν ἀ-
 ληθείαν ὁδόν. παρακαλῶ τοίνυν ἀκούειν συνειδήσεως. οὐδὲ γὰρ ἀπὸ ἐμαυτοῦ μέλλω λαλῆ-
 σαι πρὸς σέ, ἀλλὰ ἐξ ὡς ὑμεῖς οὐ παραδέχεσθαι, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς βιβλῆς ὡς πάντες οἱ μουσελ
 μάνοι ὁμολογοῦσιν εἶναι ἀληθεῖς καὶ ἀγίας γραφαί, καὶ ἀπὸ τῆς θεοῦ διεδόχης. σκέψαι
 τοίνυν, μήποτε πάσης παρόμοιου τοῖς ἱσαυρῶν εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ μὴ γινώσκουσιν
 ἡ δὲ ἱσάντου, καὶ τί δὲ πλησίον τούτοις. καὶ γὰρ ἐκείνοι χεῖρόν σὺ ταῖς ἑαυτῶν χερσὶν
 ἔχουσι τὸν μέγαν πλοῦτον, ἀπὸ δὲ ἀγνοίας τούτων κηαῖς ἀπέρχονται ταῖς χερσὶ, καὶ τοῖς
 ἱσαυρῶν μέσον ποτίμου καὶ διεδέσας τῆς βρώσεως, καὶ ἀπὸ χρομῶν διήλθον. ἀλλὰ
 γρηοῦ ὅμοιοι τῶς κοπιῶσι καὶ ἰδρῶσιν, ἵνα τὸν κεκενυμένον καὶ ἀφανῆ θησαυρὸν ἐκ-
 βάλλωσι καὶ κερδήσωσι, καὶ ἐπὶ τὰ τοῖς ἀσεβέσι τὸ ἀμαρῆσιν ἀγνοοῦμενα θεοῦ λόγια
 ἡ δὲ πρὸς τὸ παρὸν ἡ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα, πρόσθεν ἵνα μετὰ μεμετρημένου σκοποῦ, καὶ ἀπὸ
 βουῆς ἐξέτασας διέλθῃς αὐτὰ, καὶ ἐμπληθῇς θείας γνώσεως καὶ ἀληθείας. μεγάλη γὰρ
 ἐστὶν ἡ τῶν χριστιανῶν πίσις, καὶ μέγα μυστήριον ἐστὶ τὸ τοῦ ἡοῦ τῆς θεοῦ ἀρεκώσεως ἢ τῶν
 θεοῖς. εἶπας, πῶς δὲ δωματὸν τὸν θεὸν ἔχει ἡμεῖς ἀνδρῶν γυναικός; καὶ πῶς δὲ δωματὸν
 θεὸν γινώσκῃ ἀνθρώπου; τίς δὲ τῶν ἀγίων ἐδιδάξαί τὴν τοσαύτην ἀσέβειαν; ἢ ποῖ τῶν
 πτωχῶν σὺ ὁ πᾶσις ὅς ἐθεάσατο; καὶ σὺ μὲν ταῦτα, ἡμεῖς δὲ λέγομεν οὕτως· ὅτι μὲν
 θεὸς ἐστὶν ὁ ποιητὴς πάντων ὀρεμάτων τε καὶ ἀοράτων, ἐδιδάχθημεν καὶ ἐγνώκαμεν καὶ
 πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν. τί δὲ ἐστὶν θεός, οὐτε ἐδιδάχθημεν, οὐτε ἐγνώκαμεν, ἀλλ'
 οὐτε ὅλως ὡς τὴν καρδίαν ἡμῶν ἀνέβη τοῦ ποιούτου ἀσεβήματι ἢ ἐξέτασις. καὶ ὅτι
 ὁ χριστὸς ὁὗτος καὶ λόγος τοῦ θεοῦ ἐστὶ, καὶ θεός ἐστὶ, ὅς ἐστι καὶ ἐδιδάχθημεν, καὶ ἐγνώκαμεν, καὶ
 πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν. πῶς δὲ ἐστὶν ἡ τούτου γρήνησις; ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν, οὐτε ἐ-
 διδάχθημεν, ἀλλ' οὐτε ἐξέτασις μελλομένη αὐτὸ εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς ἀσεβὲς καὶ ἀπόβλη-
 του τοῦ τῶν χριστιανῶν πίστεως τε καὶ κατὰ σέως. ἀλλ' ἐπίσης φρονοῦμεν ἀγνοῖσθαι καὶ
 ἀγέλοις καὶ ἀνθρώποις τὸ ποιούτου ὡς φύσιν μυστήριον. οὕτω καὶ ὡς τὸ γινώσκῃ ἀνθρώπου
 αὐτοῦ, ὅτι ἐγγύς ἀνθρώπου, καὶ ἐδιδάχθημεν, καὶ ἐγνώκαμεν, καὶ πιστεύομεν τὸ δὲ
 ὅπως, οὐ γινώσκουμεν. ἀλλ' ὡς πρὸς ἀγνοῦμεν τὴν ἐκ θεοῦ καὶ πατρός αὐτοῦ γρήνησιν, ὅπως
 ἀγνοῦμεν καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἀγίας αὐτοῦ μητρός μαρίας τοῦ παρθένου. ἡμεῖς δὲ οἱ γινώσκον-
 τες τὸ τοῦ θεοῦ ἀδωάτομ, λέγετε γὰρ, ὅτι πῶς δὲ δωματὸν ἔχει ἡμεῖς τὸν θεόν, πάντως
 ἐξ ὡς λέγετε, γινώσκῃ μέλλετε καὶ τὸ τοῦ θεοῦ δωματὸν, καὶ διεδέξατε ἡμεῖς οἱ πολ-
 λὰ

λα εἰδοῦσθαι, ἡμᾶς δὲ ἀμαθέας καὶ ἀγροίκους, τίς ὅστις ἡ τοῦ θεοῦ φύσις, καὶ τί τὸ δῶματόν,
 καὶ τί τὸ ἀδῶματόν αὐτοῦ, ἵνα σώσῃτε ἡμᾶς, οὗτοι γὰρ ἀπολλεία, ὡς ὑμεῖς λέγετε, ζῶντας. λέ-
 ξοι μοι σὺν, τί ὅστις θεός, καὶ θεοῦ φύσις. καὶ γὰρ σοὶ ἐξῶ, πῶς ἡ τοῦ ἰσίου καὶ λόγου τοῦ θεοῦ γῆ-
 νησις. εἰ δὲ ἴσως τινὲς πολμηταὶ καὶ αὐθάδεις ἐπωσοιν, ὅτι ἂν ἀναβῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
 τῶν, ἐγὼ δὲ μολογῶ τὴν πρὸς τὸ τοιοῦτον πράγματι. ἡμετέρων ἀγνοίαν, ὅμως θεοῦ
 πλοῦτον μου τὴν ἡμετέραν ἀπορίαν. ὑμεῖς γὰρ οἱ λέγοντες, πῶς ὅτι δῶματον, ἐχειν τὸν θεόν
 ἐν αὐτοῦ γυναικὸς, γινώσκουσιν μέλειτε ἀκριβῶς, πῶς ἐγενήθη ὁ χριστὸς ἐκ γυναικὸς αὐτοῦ
 ἀνδρός. καὶ ἐτι τότε ἀφ᾽ ἐξουσίας, πῶς ὁ ἀδελφὸς ἐγγύς ἀνθρώπου αὐτοῦ ἀνδρός τε καὶ γυναι-
 κός. ἀλλὰ καὶ ἡ εὐαγγέλιον ἀνδρός μὲν, αὐτοῦ δὲ γυναικός, καὶ οὐκ ἔστι τὸν νόμον. ὅτι τὰς
 φύσεις ἡμετέρας μετὰ τὴν παράβασιν, ἀλλ' ἐτόρῃ τὸ πᾶν, ὅτι παρ' ἡμῶν τοῖς χριστιανοῖς
 ὅστις ἀγνοοῦμεν, παρὰ δὲ μόνον τοῦ θεοῦ γινώσκόμεθα. εἰ δὲ ὅτι ἀδῶματόν ὅτι πάσῃ
 ἀνθρωπίνῃ γνώσει, τί ματαλοπονοῦντο οἱ μουσουλμανοὶ κατηγοροῦσιν ἡμᾶς, εἰς ὅτε
 οἱ διασιν οὐτε γινώσκουσιν, ἀλλὰ μακρὰν που εὐρίσκονται τὴν ἀληθείαν, ὅσον ἡ γῆ τοῦ
 οὐρανοῦ. ἀπὸ γὰρ τοῦ μὴ γινώσκουσιν αὐτὸς τὰς γραφάς, γινέσκουσιν αὐτά. τὰ γὰρ μωσαϊκὰ
 βιβλία καὶ τὸ ἑβραϊκὸν ψαλτήριον, ἐτι δὲ καὶ αἱ τῶν προφητῶν γραφαί, ἀλλὰ δὴ καὶ
 τὸ ἑβραϊκὸν ἀναγγέλιον, τὰ πάντα καὶ ἁγία, καὶ δίκαια, καὶ ἀληθῆ, καὶ καλὰ λέγουσι καὶ
 ὁμολογοῦσι. καὶ οὕτως ὅστις ἡ ἀλήθεια. ὁμολογοῦσι δὲ σόματι μόνον, τὰ δὲ λεγόμενα παρ'
 αὐτῶν ἀγνοοῦσιν. ἀλλ' ὡς περὶ ἵνα ἀκούετε παρὰ τῶν ἀγγέλων, ὅτι καλῶς καὶ μετὰ μεγα-
 λῆς γλυκύτητος καὶ ἡδονῆς ἀκούσι τὸν θεόν, καὶ τὰ λεγόμενα παρ' ἐκείνων ἐξέρχεται
 καὶ ἐπινεύει, τί δὲ ὅστις ὁ λέγουσιν ἡγνοῦνται. οὕτως ὅτι καὶ ὡς πάντων πτωχῶν τῶν βι-
 βλίων, ὅτι τὰ παρ' αὐτῶν γεγραμμένα ἐπαινῶνται, τί δὲ λέγουσιν οὐκ οἶδατε. διὰ τί; ὅτι
 οὐδὲ ὅλως ἐδιδάχθητε πρὸς αὐτῶν. οἱ δὲ χριστιανοί, ποῖ μὲν εἰς τὰς ἐκκλησίας συναγό-
 μωνοι, ποῖ δὲ ἐκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καθημέραν ἀναγινώσκουσιν τὰς βίβλους, καὶ ὁ
 πολὺς χρόνος, καὶ ἡ συνεχὴς ἀνάγνωσις, καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις ἐφάνηκε καὶ ἐδιδά-
 ξην αὐτοὺς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ἐπεὶ οὐκ ἀγνοοῦν τὰ πρὸς τὸ ἑβραϊκόν, καὶ λογίζονται οὐδέως
 τῶν ἁγίων ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς, ἀλλ' οὐτε προφήτης προφήτης, καὶ ἡγούμενος τοῦ
 τα ἀκούσαι παρ' ἡμῶν ὡς διήκου μὴ ἐχόντων ἀπολογία, ἀκουσὼν πρὸς ὧν ἡγούμενος,
 καὶ σκέψαι ἀκριβῶς τὰ λεγόμενα. ὁ μέγας ἐκείνους μωσῆς ἐν τῇ βίβλῳ τὴν γένεσιν οὐ-
 τωσὶ καὶ λέγει ἐρηκην, ἔπειτα κύριος, κραυγὴν σοδόμων καὶ γομόρρας πεπληθυτοὺς πρὸς
 με, κατὰ τὰς ὁφθαλμοὺς ἀβραάμ δὲ ἡ ἐσσηκὸς γέναντι κυρίου, καὶ ἐχρίσας ἀβραάμ ἔπειτα, καὶ
 συναπολέσας δίκαιον μετὰ ἀσεβούς, καὶ ἔσας ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής. ἐὰν ὅσοι περὶ ἴκανον
 τα δίκαιοι ἐν τῇ πόλει, οὐκ ἀφῆσας αὐτῶν ἐρηκην τῶν περὶ τήκοντα δίκαιων; καὶ ἀμῶς
 ποιήσας ὅτις, ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν. ἔπειτα κύριος, ἐὰν εὐρω ἐν σοδόμοις περὶ τήκον-
 τα δίκαιους, ἀφῆσω πάντας τὸν τόπον δι' αὐτούς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀβραάμ, ἔπειτα, νῦν ἡρ-
 ξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριόν μου. ἐγὼ δὲ εἰμὶ γῆ καὶ σποδός, καὶ ἐὰν εὐρεθῶσι τες
 σπεράκοντα πέντε; καὶ ἔπειτα ὁ κύριος, ἐὰν εὐρεθῶσι τες ἀρᾶκοντα πέντε. ἵνα ἀφῆσω τὴν
 πόλιν. καὶ διαλεγόμενος ἀβραάμ, κατῆλθε μέχρι καὶ τῶν δέκα. ἔπειτα λέγει μωσῆς, καὶ
 ἀπῆλθε κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τοῦ ἀβραάμ. βλέπεις πόθεν ἤρξαντο καταμικρὸν
 ἀναφαίνεσθαι τὰ ἑβραϊκὰ; ἑβραϊκὸν δὲ δίκαιον οἱ ὁφθαλμοὶ ἡδυνάσαντο γινῶναι τὸν θεόν, καὶ
 ἐν δουλικῷ παύρχει τοῦ χήματι. προχρὸν γοῦν, πῶς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ οὐδέποτε ἐφάνη
 ἐν ὁράσει προφητῶν ὡς ἀνθρώπων, διότι οὐκ ἐγγύς ἀνθρώπων. ἀλλὰ ποτε μὲν ἐφάνη
 ἐν ἑβραϊκῷ, ποτε δὲ ἄλλως. ἀγγέλοι γὰρ καὶ φανόντες ἐν χήματι ἀνθρώπων. ἐξέτασεν
 ἐν πρὸς τὴν βιαιότητος θεωρίας, τίς μὲν ὁ ὡφθῆς; ἰδὲ ὁ θεός ἐκ πατὴρ ἐκ μὲν, ἐπεὶ ὁ φανὴς ὡς ἀν-
 θρώπος ἐφάνη ἀγγέλος; καὶ ποῖας ἐχρὶ ἀκολούθιας, ποτε μωσῆς ἐν τῷ ἁγίῳ μνηθεὶς
 ἀγγέλου, ἀνόμασε αὐτὸν κύριον ἢ κριτὴν; τίς γὰρ ὅστις ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, ἢ θεός; ἐπεὶ
 ἐν ἀναφαίνεσθαι, ὅτι ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐκ μὲν ὁ φανὴς ὡς ἀνθρώπος, ἀγγέλος ἐκ μὲν δι' ὅτι
 πομὸν αἰτίας, φαίνεται αὐτῶς ἐξ ἀνάγκης, ὅτι αὐτὸς μὲν ὁ ἴσους καὶ λόγος. ἑβραϊκῶς, ὅτι θεὸς
 καὶ ἀνθρώπος. εἰ γὰρ τὸ φανῶναι τοῦ ἀβραάμ ὡς ἀνθρώπου, εἰδείξε τὴν μέλλουσαν αὐ-

τῷ σπέρμασιν. ὁ δὲ τὸ ὀνομαδωτὸν αὐτὸν κύριον, παρὰ τὴν τῷ ἀβραάμ, παρὰ τὴν τῷ
 σέως, καὶ κρίνοντα πᾶσαν τὴν γλῶσσαν, καὶ ἐλεοῦντα ὅν βούλεται, καὶ παιδιδύοντα ὅν βού-
 λεται παιδιδύσαι, ἐδ' εἶπε τὴν αὐτὴν θεότητα. θεοῦ γὰρ ὅτι ὁ ἴδιος, τὸ κρίνειν καὶ ἐλεῖν
 καὶ ὀργίσαι, ἀγγέλου δὲ καὶ ἀνθρώπου οὐδαμῶς. οὐ γὰρ ὅτι τῷ δυνάμει καὶ ἰσχύ-
 σίας αὐτῶν. τὸ γὰρ εἶπε, ἐὰν εὖρω πονητήκοντα, καὶ ἐλάττω, ἐκείνῳ τῇ πόλει, ἐδ' εἶπε τὸ
 μεγαλεῖον τῷ ἰσχύος αὐτοῦ. σὺ δὲ πρόσθεν, μὴ πως ἀκούσῃς τῷ κυρίου λέγοντος, κα-
 ταβάς ὄψομαι, φανταδὴς ὑπὸ θεοῦ ταπεινότητι καὶ ἀνάξιον τῷ αὐτοῦ θεότητι. ἀλλὰ ὁ
 τὴν ἀδίκησαν τῶν ἀνθρώπων, πολλὰκις λέγονται τὰ ποιῶντα ὑπὸ θεοῦ. ἐλέχθη δὲ ὁ
 τὴν μέλλουσαν αὐτῷ μετὰ τῶν ἀνθρώπων συγκατάβασις. ἐπὶ δὲ τῆς κύριον ὁ θεὸς τῷ
 ἀβραάμ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς γῆς, εἶπε, σοὶ δώσω τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ σπέρματί σου, καὶ πλη-
 θυνῶν πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, ὡς τὰ ἀστρά τῷ οὐρανῷ, καὶ ὡς τὴν ἄμμορον τὴν παρὰ τὸ
 χεῖλος τῆς θαλάσσης. ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, καὶ γινώσκουσιν τὸν
 πατέρα τὸν ἐθνῶν. ταῦτα τὰ τῷ θεοῦ πρὸς τὸν ἀβραάμ ῥήματα, καὶ ἐξετάσειον τὸ βούλεται
 ταῦτα. ἰδοὺ ὡς ὁ μωσῆς λέγει, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερέβη καὶ ἐπηγάγατο τοῦ αὐτοῦ τὸν ἀβραάμ
 καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, πᾶσαν τὴν γλῶσσαν καὶ πληθυνθήσεται τὸ σπέρμα αὐτοῦ, ὡς τὰ ἀ-
 στρά τῷ οὐρανῷ, καὶ ὡς τὴν ἄμμορον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ γὰρ τῷ σπέρμα-
 τι αὐτοῦ γινώσκουσιν τὸν πατέρα τὸν ἐθνῶν. καὶ ἐπὶ τῷ θεοῦ λόγοι ἀληθεῖς εἰσι, καὶ οὐ
 δέποτε διαφύσσονται, διότι οὐδὲν σκεπώμεθα, πόθεν καὶ γὰρ ποῶν τρόπον ἐπληρώσασιν
 τὰ τῷ θεοῦ λόγια. ὁ γὰρ ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης ἄγαρ, τὸν ἰσмаήλ,
 καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλδιδέρας σάρρας, τὸν ἰσαάκ. μὴ ποτε γοῦν εἴποι ὁ θεὸς ὅτι τὸν πρὸ τοῦ
 ἰσмаήλ, ἐκ τῆς παιδίσκης γνηνθῆντα ἰσмаήλ, ὅτι γὰρ αὐτῶν γινώσκουσιν τὸν πατέρα τὸν ἐθνῶν,
 ὡς ἐκ σπέρματος ὄντα τῷ ἀβραάμ, ἀλλ' εἶπε θεὸς εἶπε τῷ ἀβραάμ, ὅτι ἐκβαλε τὴν παι-
 δίσκην μετὰ τῷ παιδίῳ αὐτῆς, οὐδὲ γὰρ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τῷ υἱῷ
 τῆς ἐλδιδέρας. καὶ κατὰ τὸν τῷ θεοῦ λόγον, ἐξέβαλε τὸν ἰσмаήλ μετὰ τῷ μητρὶ αὐτοῦ
 τῷ ἄγαρ, καὶ ἀπεδίωξεν αὐτοὺς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἀβραάμ. ἀλλὰ καὶ ὁ δίκαιος ἀβραάμ
 ἀκούσας παρὰ τῷ θεοῦ, ὅτι πατέρα πολλῶν τέθεικά σε, καὶ ὅτι σοὶ δώσω τὴν γλῶσσαν, καὶ
 τῷ σπέρματί σου, καὶ ὅτι γὰρ τῷ σπέρματί σου γινώσκουσιν τὸν πατέρα τὸν ἐθνῶν, οὐ-
 πως ἀπεκρίθη, εἰπὼν, τί μοι δώσεις κύριε, ὅτι ἐγὼ ἀπόλλυμαι ἄτεκνος; βλέπεις πῶς καὶ
 πρὸ τοῦ ὀνομαδωτοῦ τὸν ἀβραάμ, ἐκβαλεῖν ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ τὸν ἰσмаήλ, οὐκ ἐλογί-
 σθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ. εἰ γὰρ ὡς υἱὸς αὐτοῦ ἐλογίσθη, οὐκ αὖ ἐζητεῖ ὁ ἀβραάμ τέκνον ἐτόρον. τὸ
 γὰρ εἶπε, ἐγὼ δ' ἄτεκνος ἀπόλλυμαι, υἱὸς ἐζητεῖ, ὅν τινα λογίσσεται υἱὸς αὐτοῦ καὶ σπέρ-
 μα αὐτοῦ. ὁ γὰρ ἰσαάκ ὑστερογενήθη. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ τῷ θεοῦ λόγος, ὁ εἰπὼν, ἐκβα-
 λε τὴν παιδίσκην μετὰ τῷ υἱῷ αὐτῆς, φανερώς ἐδήλωσε, ὅτι οὐκ ἐλογίσθη τὸν ἰσмаήλ
 τέκνον καὶ σπέρμα τῷ ἀβραάμ. καὶ ἰδοὺ ὡς ἀναφαίνεται, ἀμέτοχος ὅτι ὁ ἰσмаήλ
 ἐκ τῆς κληρονομίας τῷ ἀβραάμ, καὶ ὡς ὁ θεὸς ἐνετείλατο. μὴ ποτε γοῦν ὅτι ὁ ἰσαάκ,
 καὶ ὅτι μὴ υἱὸς ὅτι οὗτος τῷ ἐλδιδέρας σάρρας, πρόσκλητον. καὶ τὸ τῶν ἐβραίων ῥή-
 θεν ἐκείνου ὅτι, ὅτι ὁμολογούμενον. ἀλλ' ἡ τῶν ἐθνῶν δύλογία οὐκ ἐξέβη ὑπὸ τῷ ἰσαάκ.
 μόνον γὰρ οἱ ἐβραῖοι εἰσὶν ἐκ σπέρματος τῷ ἰσαάκ, ὡς ἀπόγονοι τοῦ ἰακώβ, καὶ τῶν δώ-
 δεκα υἱῶν αὐτοῦ. καὶ ἐτι γὰρ τῇ θυμερίᾳ καὶ ἀκμῇ αὐτῶν ὑπερέχοντες πολλὰ εὕρισκοντο
 ὀλίγοι καὶ ἀναριθμητοί, συγκρινόμενοι πρὸς αὐτὸς κατοικοῦντας τὴν οἰκονομίαν. μόλις
 γὰρ ποδὶ ἐσώζοντο υἱοὶ ἐθνῶν ποσότητι, ἀπὸ δὲ τῷ τῷ θεοῦ βοηθείας ἐφαίνοντο μεγάλοι καὶ
 φοβεροί. λαὸν γὰρ αὐτὸς ἐκάλεε αὐτὸς ὁ θεός, καὶ κληρονομίαν αὐτοῦ ἐλεγον αὐτὸς, καὶ γὰρ τῇ
 ἐκείνῳ αὐτῷ κατεπρωώσαντο ἐκέρδιον τῆς πόλεως τῆς ὑπερκατωτάτης αὐτῆς. ἐν τῇ δυνά-
 μει τῷ θεῷ ἤρξατο ποιεῖν ὁ μωσῆς γὰρ τῇ αἰγυπτίῳ τὰ θαυμάσια, ἐν τῇ ἐκείνῳ ὁ τῷ ναυῇ ἰν-
 σος, ἐν οἷς ἑτέροις, ὡς τῇ γηνησίᾳ τῷ χριστῷ. ἀπὸ δὲ τῷ τῷ χριστῷ γηνησίᾳ, ἤρξαντο πρᾶττες αἱ
 ἰουδαῖοι τὰ ὀλεθρία, καὶ ἐπληρώθη ἡ ἰακώβ πρὸς φθίνα, καὶ ἐκλείψθη ἡ ἀρχὴν ἐξ
 ἰουδαίων, ὅτι ἡ γέννησις τῶν μικρῶν αὐτῶν, ὡς ἐλθὼν ὁ ἀπὸ κείνου, καὶ ὅτι πρὸς ὁμοίαν ἐθνῶν.

ἀλλὰ δὴ καὶ τῷ ἡσυχίου, ἢ λέγουσα, ἔστι ἡ κρίσις τοῦ ἡσυχίου, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἀπὸ χερσὶν ἐδῶν, ἐπὶ αὐτῷ ἔδην ἐλπίουσι. μέχρι γὰρ ἐπὶ τοῦ χριστοῦ γνησιότητος, εἴχον οἱ ἰουδαῖοι καὶ βασιλεῖς ἀπὸ τοῦ γήρους αὐτῶν, καὶ ἀρχιερεῖς. γνησιότητος δὲ τοῦ χριστοῦ, ἔλειψαν καὶ ἀρχιερεῖς καὶ βασιλεῖς, καὶ τούτων γινόμενων ποτὶ μὴν ὠργίσθη ὁ θεὸς αὐτοῖς διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἔβουλον δεῖξαι τὰς ἐδωλολατρίας αὐτῶν, ἀλλ' ἐδωλολάτρουσαν. ποτὶ δὲ πάλιν συνεπλάθει αὐτοῖς. ἀπὸ δὲ ἐτόλμησαν τὸ τόλμημα ἐκείνο τὸ μέγα καὶ φοβερόν, ἐκ ποτὶ ἐγκατελείφθησαν πρὸς τὸν θεόν, καὶ παρεδόθησαν εἰς ἀσυμπάθητον ὀργήν, ὅτι διεσπάρησαν εἰς τὰ ἔθνη. καὶ τοιγὰρ πρὸς κατὰ τὸν νόμον μὴν ὁ θεὸς μέχρι καὶ τοῦ φιλανθρώπου ὡν, τῷ ἐκείνων ὑποστροφῇ τε καὶ μετάνοιαν ἐκδέχόμενος. ἀλλ' ὡς ἀνιάτα νοσοῦντας ἀπέκοψεν αὐτοὺς ἀπὸ αὐτοῦ, ὡς οἱ πρὸς φημι λέγουσι πρὸς αὐτῶν. ἐπεὶ γοῦν ἐδωλολάτρουσιν ἡσυχίαν, καὶ παροργίζοντες τὸν θεόν, παρεδίδου μὴν αὐτοὺς εἰς αἰχμαλωσίαν, καὶ παιδίδους διὰ τὰ κακὰ αὐτῶν. ὁ μὴν δὲ καὶ ἐγκατελίπεν αὐτοὺς, ἀλλὰ μέχρι καὶ τινὸς θυραβλήματος, παρετίθηεν ἡ τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτοὺς ὀργή. πάλιν δὲ ἀπελάμβανον ὅτι συμπάθειαν, ὡς εἴρηται, καὶ τῷ πρότορον θυλαμοῦν. ἀλλὰ καὶ τὸν καὶ ἐπὶ ἐκείνων αἰχμαλωσίας, οὐδ' ἐποτὶ ἔλειψαν ἀπὸ αὐτῶν πρὸς φημι εἰς παρενοχλίαν ἐκείνων εὐρισκόμενοι, καὶ ὠφέλειαν ψυχικῇ. πρὸς λεγομένη γὰρ καὶ τῷ πρὸς αὐτοὺς τοῦ θεοῦ ὀργῇ μὴν ὀργῇ, ἀλλὰ καὶ τὸν χρόνον ἐπὶ ὀργῇ, καὶ τῷ μετὰ ταῦτα γινόμενῳ συμπάθειαν, καὶ τῷ εἰς τῷ ἐροῦσα λῆμ ἐπαύσεσθαι. διεβίβασαν γὰρ εἰς τὴν αἰγυπῶν, χρόνους τετρακοσίων, ἀλλ' ἐκείσε ἐγνησθήσαν καὶ ἀνέτράφησαν. μετὰ δὲ τὸ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ κτίσαι τὴν ναὸν, ἡ χυμάλωτος οὐρανὸς αὐτοὺς βασιλεὺς τῶν βαβυλωνίων ναυσοχοδονόμος χρόνους ἐβδωμηνήσαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀντίοχος ὁ ὑπὸ φανης, χρόνους δύο καὶ ἡμισυ, ὅτι πλεον οὐ πρὸς τῶν ἡ πρὸς αὐτοὺς τοῦ θεοῦ ὀργή. καὶ τοιγὰρ ὅτι μὴν τῷ μωσέως ἔβουλον τὸ μόνον καὶ τῷ ὀργῇ, καὶ μετὰ ταῦτα ἔβουλον τοῖς ἐδωλοῖς. ὁ μόνον ἡ ἔβουλον θύματα ζώων, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἔβουλον τοῖς δαίμοσι, καὶ τὸν πρὸς φημι ἀπέκτενον, καὶ ὀργῇ ἀσυμπάθητον ὅτι πεπὸνθασιν. ἀπὸ δὲ τῷ τῷ κυρίῳ σαυρώσεως εἰσι χρόνοι χίλιοι βριακόσιοι ἐξήκοντα. καὶ τοιγὰρ ὡς τέχνη λέγουσι, φυλάσσεται ὁ νόμος, καὶ ὁ δὲ ἐδωλολάτρουσαν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν αὐτοὺς εἰς χριστὸν ἀσέβειαν αὐτῶν ἐγκατελείφθησαν οὕτως, ὡς ὁρᾷ ὁ κόσμος ὅλον, ὅτι μὴν γὰρ διὰ τὸν διεσπάρησαν, ἵνα παύνηται καὶ κατὰ γέλωτος γνήωνται παντὶ τῷ κόσμῳ, παντὶ τοῦ διήλου. ὅτι ἡ οὐδὲ πρὸς φημι εἰπὼν αὐτοῖς λόγον παρενοχλίας, ἀλλ' οὐδὲ ἐλάλησαν εἰς αὐτοὺς πρὸς φημι μετὰ τὸν ἰωάννην τὸν ζαχαρίου ἡμῶν, ὅτι ἡμῶν. ἐλδοῖται γὰρ τοῦ πρὸς φημι οὐδὲν, ὅς ὅτι ὁ χριστός, ὅτι ἀνὰ γῆς ἡ πρὸς φημι ἡ γῆ, τὸ μὴν ὅτι ἡμῶν ὁ χριστός, ὡς εἴρηται, τὸ δὲ ὡς ἀνάξιοι ὄντες καὶ ἐγκατελείμενοι οἱ ἰουδαῖοι. διὸ ἡμῶν ἡμῶν τὸν χριστόν, καὶ ἐποίησαν ἐπὶ αὐτῷ ὅσα καὶ ἐποίησαν, κατὰ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα ἀνάνειαν κακὰ. οὐ γὰρ φιλοῦν ἀνδρωπορὶ ἐσαυρώσαν, ἀλλὰ θεὸν καὶ ἀνδρωπορ. ὁ οὐ θεότης ἐπαυσε, ἀλλ' ὁ ἀνδρωπορ. ἰδοὺ γοῦν καὶ ἀπὸ τῷ ἐλδοῖται σάββας ἡμῶν τῷ ἱεράκ, ὅσον τὸ ἀπὸ τῶν ἰουδαίων, γνῶντες φημι ἐγκατελείμενοι καὶ γνῶντες ἀπὸ λείας τὸ τῷ ἱεράκ ἀπέρμα. πρὸς γὰρ ἐμελλε λογίσσεσθαι ὁ θεὸς τὸ γῆν τῷ ἐβραῖον εἰς ἀπέρμα τῷ ἱεράκ, ἐπεὶ ἀπέκειτο αὐτοῖς, ἵνα ἡ ἀσυμπάθητος ὀργὴ τοῦ θεοῦ καταλάβῃ αὐτοὺς; πρὸς δὲ ἐμελλον λογιδοῦναι τέκνα τοῦ ἀβραάμ, οὓς πρὸς φημι ὁ δαβὶδ πρὸς φημι αὐτοὺς, ἔλεγε πρὸς τὸν θεόν, σκοτιδοῦναι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τὸ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σὺ γκαμφοῦν, τούτῃ μὴ ἀποσῇ ἀπὸ αὐτῶν ὁ ζυγὸς ἐπὶ διωκοῦς διουλείας. ὅτι γὰρ διηλοῖ, τὸ διαπαντὸς σὺ γκαμφοῦν. ἐκ ἐστὶ ὅτι κατὰ φημι εἰδος, ἀλλὰ πρὸς φημι ἐκβασίς. πρὸς γὰρ ἐμελλε λογίσσεσθαι αὐτοὺς ὁ θεὸς ἀπέρμα τῷ ἱεράκ, ὅτι τέκνα τῷ ἀβραάμ, πρὶν ὡν δ' αὐτῶν ὁ πρὸς φημι τῷ κατὰ φημι αὐτῶν καὶ ἀπὸ λείας ἐδ' ἡλωση καὶ πρὸς φημι τῷ ἐπαύσεσθαι καὶ ἀνάνειαν σὺ ὡς καὶ γνῶντες ὁ πρὸς φημι, ἀλλὰ τοιμάντιον; μετὰ γὰρ τὸ ἐπείμ ἐκ τῶν γαμφοῦν τὰ εἰς αὐτοὺς γνησιότητος κακὰ, τότε ἐπ' ἡ γῆ, ὡς σωτελείας αὐτῶν κατέβη αὐτοὺς ἡ δ' αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ γνῶντες τῶν θυραβλήτων ὅτι γέγραπται, ὅτι λεγόντων τῷ ἰσδ' αὐτῶν καὶ μετὰ λαμχούων πρὸς τῷ χριστόν, ὡς πατὴρ ἐχομεν τῷ ἀβραάμ, λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰωάννης, μὴ λέγετε τῷ ἐμῶν, πρὸς φημι ἐχομεν τῷ ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, δυνάμεις ὁ θεὸς ἐκ τῷ λείων τῶν ἐμῶν ἐγείρει

πῦρ ἔκδεδεξατο, ὁ δὲ σὶδ' ἡρ' πῦρ ἐγγύς. τὴν τ' σιδ' ἡρ' αὐτὸς μελανίαν τὸ πῦρ οὐκ
 ἔπαθεν, ἀλλ' ὁ σὶδ' ἡρ' τὴν τ' πυρὸς ἀγγλῶν τε καὶ λαμπηδὸνα λαβὼν, καὶ αὐτὸς ὅλος φω-
 τένος ἐγγύς, οὕτω μοι νόει καὶ ὑδὶ τ' μονογενὲς ἦς τ' θεὸς τ' ἀνθρώπου, ὃ ἀνελάβ' ἑ-
 ὁ μὲν ὅς τοι θεὸς ἐπεὶ θεὸς ἴδω, τροπῶν ἢ φυρμὸν ἢ ἀλλοίωσιν ὅλος ἔκδεδεξατο, ἀλλ' ἔμενε
 θεὸς ἀναλλοίωτος ὡς τὸ πρότερον. τὸν δ' ἀνθρώπου ὃν ἀνελάβ' ἑ, καὶ ἠγάσας, ἔδεδεξατο,
 καὶ ἐλάμπρυνε, καὶ τῇ τ' θεὸς καὶ πατρός ἐκ δεξιῶν καθέδρα ἐτίμησεν, ὅπως θεὸς ἔχωρ δέ-
 ξιόν μερ' ἢ ἀριστερόν (ταῦτα γὰρ σωματικά εἰσι) ἀλλ' ὡς περ ὑδὶ τ' καθέδρας ἐδ' ἔφε τὸ τ'
 τιμῆς μεγαλείου, ὅτω καὶ ὑδὶ τ' δεξιῶν μέρος εἶπε. θεὸς γὰρ ὅτε ἵσταται, ὅτε καθίσταται, ὅτε δε-
 ξιὰν ἔχει, ὅτ' αὐ ἀριστεράν, ἀλλὰ τὰ πάντα πληρὸν ὄσιν, ὡς αὐτὸς αὐτὸν ἐχθρὸς σου ὑποπό-
 διον τ' ποδιδύου. τίνες εἰσὶν οἱ τοῦτο ἐχθροί; οἱ τε ἐδωλολάτρες, οἱ μὴ πρὸς κωδωντὸν τ'
 χριστόν, καὶ αὐτὸς ὁ δ' ἰάβολος. ὅπως ἀδωαποῦ τ' τὸ ἦς ἐρεκε ἄνθρωπος πατήρ, τὸ, ὡς αὐ-
 τὸς. ἀλλ' ἵνα δέξῃ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν δυνάμιν ὅσον τὸν πατρός καὶ ἦς, ὅσον ἐρεκε.
 ὡς περ γὰρ ἐν τοῖς δύο γαλιλίας λέγει ὁ ἦς, ὅτι δίδεις ὄρεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐ-
 μου, ὅτω καὶ ὁ πατήρ λέγει, ὅτι δι' ἐμοῦ πεδυνῶνται οἱ ἐχθροί σου ὑπὸ τοῦ πόδας σου. ἐάντι-
 δον δυνάμειος ἀπαποσελῇ κύριος ἐκ σιῶν, καὶ κατακυριεύσῃ ἐν μέσῳ τ' ἐχθρῶν σου.
 τίς ὄσιν ἢ παρὰ τ' θεὸς ἐκ σιῶν ἀρξαμένης ῥάβδος, καὶ πρὸς τὴν ἀπεστέλῃ; πρὸς τὸν αὐ-
 θρώπου ὃν ἀνελάβ' ὁ ἦς καὶ λόγος τ' θεὸς ἀπεστέλῃ. ἢ δὲ ῥάβδος ὄσιν ὁ σαυρὸς, ὃς ἐπα-
 γν' ἐν τῇ σιῶν. ὡς περ γὰρ ἢ ῥάβδος ἔχει μὲν ποιμαντικὴν τ' ἀρ' τὸν ποιμὸν δυνάμιν,
 ἔχει δὲ καὶ ἀρ' τὸν πληκτικὴν τὴν τῶν θηρίων, οὕτω μοι νόει καὶ ὑδὶ τὸν σαυρὸν καὶ τὸν κηρύ-
 ματ' τὸν ἀναγγελίου. ἐκ σιῶν γὰρ ὄζει δύνειται νόμος (φροσὶν ἡσυχίας) καὶ λόγος κυ-
 ρίου ὄζει ἐξουθενήσῃ. πάντες γοῶν οἱ ἀκούσαντες τὸν τ' ἀναγγελίου λόγον, καὶ βαπτισθί-
 τες, ἐπομαίνοντο ὑπὸ τῇ ποιμαντικῇ ῥάβδῳ, τ' σαυρὸς δ' ἡλονότι. οἱ τινὲς δὲ ἐπ' ἀρχαλίας
 ζοῦν, καὶ οὐκ ἐπέθεντο τῇ τ' ἀναγγελίου κηρύγματι, καὶ τοῖς ἀρ' τὸν νόμον διατάγμασι,
 τῇ δυνάμει τὸν σαυρὸν καὶ ἀκόντες ὑπέκνησαν. ὅσα γὰρ τ' σαυρὸς ἐκίχθη τ' καταπατήσῃ
 ὁ δ' ἰάβολος, ὅσα τὸν σαυρὸν καὶ τὸν ὄνοματ' τὸν χριστὸν ἐγγύς τοι ἀπόρρητα καὶ ὄζει-
 σια δυνάμει. καὶ τίς χρεὶα πολλῶν λόγων; ὅσα τ' σαυρὸς καὶ τ' ἀναγγελίου ἐπίδυνσε πᾶ-
 ρα ἢ οἰκουμένην, καὶ ἐγγύς τοι δούλοι μὲν τ' χριστοῦ, οἱ δὲ κατ' ἐπαγγελίαν τ' ἀβεβαίον ὅσα
 τὸν χριστὸν, ὡς ἐκ ἀπ' ἐματ' τὸν αὐτὸν ἀβεβαίον γνηθῇ τ' χριστὸν. καὶ τότε κατακυριεύ-
 σῃ ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὁ χριστός. πρόσθετον κρίνω τὴν πρὸς πληκτικὴν ἀκρίβειαν. οὐκ
 εἶπε, νίκα αὐτὸν ἐχθρὸς σου. νίκα γὰρ ἔς πολλὰς καὶ ἐχθρὸν αὐτοῦ. ἀλλ' ἐπ' ἐναπομνήμει-
 ρ' δυνάμει τ' αὐτῷ. εἶπε δὲ, κατακυριεύσῃ. διηλὼν γν' ὅτι τὸν τ' ὑπερβάλλουσαν δ' ὁ-
 θάμιν τ' σαυρὸν, καὶ τὴν εἰς ἀκρον ἀδωαμίαν τ' ἐχθρῶν αὐτοῦ. ἐν μέσῳ τ' ἐχθρῶν σου καὶ
 ἄνθρωποι τὴν ἀπειρομ δυνάμιν ἀνίστηται τὸν σαυρὸν. ἐν μέσῳ γὰρ πάντες τ' κόσμος, καὶ ἐν μέ-
 σῳ τῶν ἐδωλολάτρων ἐκέρυττον οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ τούτων δ' ἰάδοχοι, καὶ ἐν μέσῳ
 αὐτῶν ὁ κοδολόμου τὰ δυσιασθήσια. καὶ τὸ δὴ δαυμασόν, ὅτι μετὰ πάσης ὑπομελείας
 καὶ σπουδῆς κατέβαλον οἱ ἀσεβεῖς πρὸς ἐκκλησίαν, καὶ μετὰ μεγάλων ματίων ἐκόλα-
 ζον καὶ ἐβασάνιζον αὐτὸν ὑποκαλουμένους τὸ ὄνομα τ' χριστοῦ. ἀλλ' ἢ δυνάμει τ' σαυρὸν καὶ τὸν κί-
 ρυγμα, ἐλαμψεν ὡς ὁ ἡλίου, καὶ πλεον ἡλίου. ἵνα δὲ μὴ ἔς ἀνθρώπων ὑπὸ ἀγνοίας ἢ καὶ
 πεκουργίας λογίσκται, ἢ εἴπῃ, ὅτι ἀδωαποῦ τ' τ' ἦς τ' λόγος τ' θεὸς ποιῆσαι ὅπου βέ-
 λεται καὶ ἐλθεῖ, καὶ ἄνθρωποι ἀπεστέλῃ παρὰ τὸν θεὸν ἢ τῇ δυνάμει ῥάβδος, λέγει, μετὰ
 σοῦ ἢ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῇ δυνάμει σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. ὅσον γοῶν οὐκ
 ἔστιν ἀνθρώπου, τὸ εἶναι μετ' αὐτοῦ τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ θεοῦ. πάντες γὰρ οἱ ἄνθρωποι ὁμο-
 τρικῶς κέκτανται τὴν ἀρχήν. εἴτε γὰρ ἀρχῶν, εἴτε καὶ βασιλεῦς, γυνὸς τῇ ἀρχῇ γη-
 νᾶται ὡς οἱ πολλοί. καὶ ἢ πατρικῶς κτᾶται ἀρχήν, καὶ ἢ μὴ ἔχων πρότερον, ὕστερον ὡς
 πόρ πατρὸς κληρὸς ὄρεται εἰς αὐτόν, ἢ ὑπὸ οἰκείας ἀρετῆς καὶ πατορδωμάτων κτᾶ-
 ται ἢ οὐκ εἶχον ἀρχήν. ἢ αὐτὸς ἀδικος ὢν, ἀρπάζει ἐτέρου ἀρχήν. καὶ πάλιν πρὸς ἐλά-
 β' καὶ αὐτὸς, ἢ πόρ οὐκ εἶχον ἐτέρου ἀρχήν, αὐτὸν γὰρ τῶν τριῶν ρουτωνὶ τριῶν, ἄλ-
 λος οὐκ ἔστι. φυσικῶς δὲ καὶ ἀχώριστον αὐτὸν ἀρχὴν ἀνδρωπος οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ

ἡ τὴν παῖδων, καὶ τῆς αἰσῶς δὲ αὐτοῦ γνησιότητος παῖδας, ἢν τινα ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ ὄντι
 ἰδῶν. ἐπὶ δὲ τῷ θεῷ, χάραν οὐκ ἔχει τὸ λεγόμενον. διὰ τοῦτο δὲ μὴ ἡθείας πρὸς φημι
 ποδὶ τῷ χριστῷ λέγει, οὐκ ἔστιν ἡ ἀρχὴ ὑπὸ τῷ ὅμῳ αὐτοῦ, τοῦτέστι φυσικῇ καὶ ἀχώριστο. ὁ δὲ δαί
 βιδι οὕτως λέγει, ὅτι ἐπὶ τῷ ἁλμῷ, ὅτι ἡ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, καὶ
 ἡ δειπνοτέρα σου ἐν πάσῃ γῆνι καὶ ἡ γῆνι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐν τῷ παρόντι χωρίῳ λέγει, με
 τὰ σὺν ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῇ δυνάμεώς σου. ποῖα ἡμέρα δυνάμεως; τοῦτέστι ἐν τῇ ἡμέρᾳ καὶ
 ἢν παρέστησιν ὁ σαυρὸς, καὶ ἢν γινώσκουσιν πάντα τὰ ἔθνη τῇ ἀπορρήτῳ σου συνη
 τῶσιν, καὶ τῷ ἁφαιτοῦ δυνάμει ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. ποῖων; τῶν ἀφαιτῶν,
 τῶν διδασκάλων, τῶν μαρτύρων, τῶν ὁσίων, οἳ ἴδους ἰδοῦν ἐν ὁφθαλμοῖς ἀφαιτῶν τελευ
 ναί. οἳ δὲ εἰσὶν ἐν τῇ χεὶρ τῷ θεῷ, καὶ ἐν ἐρῶν ἡ τὸ βολμῶν τὸ λόγιον, οἳ ἴδους ἡ τὸ
 ἐν τοῖς ὅμοις γεγραμμένων λάμψουσιν ὑπὲρ τὸν ἥλιον. πάλιν ὡς περ καὶ ἐν τῇ πρὸ
 ὀλίγου λεχθείσῃ πρὸς φημι, ὅτι καὶ ἐν τῇ παρούσῃ. ἐπὶ γὰρ ποδὶ τῷ ἀνθρώπῳ οὐκ ἔστι
 ἀνελάβῃ ὁ ἦος τῷ θεῷ ὅσα καὶ εἰρηκε, βολμῶν τὸ δέξαι καὶ ὅτι αὐτὸς ὅτι θεὸς καὶ ἀνθρώπος,
 ἐπὶ γὰρ τὸ, μετὰ σου ἡ ἀρχὴ. ὅπρ καὶ μόνον ἀρκεῖ εἰς τὴν τούτου παράστασιν καὶ ἀπόδει
 ξιν. ὅμως βρῶν τὸν τε καὶ καθεαυτὸν ἐπὶ ὅπως, ἐκ γαστρὸς πρὸ ἐως φάρυγγος ἐγγύνησά σε.
 τίς τῶν ἀνθρώπων ἐγγυνηθὲν πρὸ τῷ ἡλίῳ; πάντως οὐδ' εἰς. ἵνα δὲ μή τις καὶ ἄλλος διαβάλλῃ,
 καὶ εἴπῃ, ὅτι ποδὶ ἀγγέλου ὄντι ὁ λόγος, ὡς δὴ πρὸ τῷ ἡλίῳ γεγονότας αὐτὸς ἀγγέλους, εἴπῃ,
 ἐκ γαστρὸς πρὸ ἐως φάρυγγος. τὸ γὰρ ἐκ γαστρὸς, ὅπως γαστέρα ἔχει τὸν θεὸν ὅπως εἰρηκεν. ἀλλ'
 ὡς ὁ αὐτὸς διαβιδι ἐν τῷ ἁλμῷ λέγει, ὅτι αἱ χεῖρες σου ἐποίησάν με καὶ ἐπλασάν με, τὴν δι
 μοιουργικὴν δυνάμειν τοῦ θεοῦ δεικνύων. καὶ, ὁφθαλμοὶ κυρίου ὑπὸ δικαίους, τὴν πρὸς
 πικρὴν δυνάμειν τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι ἄξια ὄντα πρὸς φημι οἱ δίκαιοι, ὥστε εἰσελθεῖν ἐν ὁπίῳ
 τοῦ θεοῦ. οὕτως καὶ ἡ τὸ παρὸν, ἐν τῷ ἐπὶ, ἐκ γαστρὸς, ἔδειξε τὴν αὐτὴν καὶ μίαν οὐ
 σίαν καὶ φύσιν ἡ τοῦ τε καὶ πατρὸς. ὡς περ γὰρ τὰ ἀψυχα δ' ἐν τῷ τὰ αὐτὰ καὶ ὁμοία αὐ
 τοῖς γινώσκουσιν, ἢ γὰρ συκὴ συκὴ γινώσκῃ καὶ ἡ ἐλαία ἐλαίαν. ὡς αὐτὸς καὶ τὰ ἄλλα ζῶα
 ὁμοίως ἐν ἑαυτοῦ τούτων, ὁμοίον αὐτῷ καὶ τῷ αὐτῷ φύσεως γινώσκῃ γινώσκῃ. ἀλλὰ διὰ καὶ
 ὁ ἀνθρώπος λογικὸς ὢν, λογικὸν ἀνθρώπου γεννᾷ. καὶ θνήσκῃ ὢν, αὐτὸς θνήσκῃ. καὶ τῆς
 αὐτῆς οὐσίας τε καὶ φύσεως ὄντι ὁ ἦος τῷ πατρὶ. πολλὰ μὲν ἄλλοι λογίζονται ὅτι καὶ ἄ
 συγκρίτους ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὅτι ὁ ἦος καὶ λόγος αὐτοῦ, τῷ αὐτῷ φύσεως καὶ οὐσίας ὄντι τῷ πα
 τρὶ, καὶ ὡς καὶ ὄντι. καὶ σκόπεε ἡ κριβειαν πρὸς φημι. ἐπὶ γὰρ ὁ πρὸς φημι, ἐπὶ ὁ
 κύριος, ἔδειξε ὅτι τὸν θεὸν λέγει ὡς ἀφαιτῶν. ἐπὶ γὰρ δὲ, τῷ κυρίῳ μου, καὶ τὸ κα
 θὸν ἐκ δεικνύων μου, ὡς αὐτὸς ἐκ τῶν ὅμων σου ὑποπόδιον τῷ ποδῷ σου. καὶ τὸ, ἔα βδοῦν δι
 νάμεως δὲ ἀποσελθεῖς κύριος ἐκ σιῶν. καὶ τὸ, κατὰ κυρίῳ ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. ταῦ
 τα πάντα τὸν ὑπὲρ φύσιν ἀνθρώπου καὶ ἀνέκφραστον εἴπῃ. ἵνα δὲ δέξῃ ὅτι αὐτὸς ὄντι καὶ
 θεὸς καὶ ἀνθρώπος, λέγει, μετὰ σου ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῇ δυνάμεώς σου ἐν ταῖς λαμπρότησι
 τῶν ἁγίων σου. ἵνα δὲ πάλιν δέξῃ καὶ φανερώσῃ θεὸν ὄντα καὶ γνήσιον ἦν αὐτὸν διὰ τῷ θεῷ,
 καὶ μίαν οὐσίαν καὶ φύσιν ἔχοντα μετὰ τῷ θεῷ καὶ πατρί, εἴπε τὸ, ἐκ γαστρὸς πρὸ ἐως φάρυγγος
 ἐγγύνησά σε. ὁ δ' αὐτὸς πάλιν καὶ ἐν τῷ ἁλμῷ λέγει, καὶ σὺ κύριε ἡ ἐλπίς μου, τὸ ὑψίστου ἐβδ
 φυγῶν σε. πρόσθετον τὸ λεγόμενον. ἐν τῷ ἐπὶ τῷ πρὸς φημι, ὅτι σὺ κύριε ἡ ἐλπίς μου, ἔδειξε
 τὸ ἦος τῷ θεῷ. ἐν τῷ τῷ ὑψίστου, ἔδειξε τὸ τὸ πατέρα θεόν. ἐν τῷ ἐπὶ τῷ αὐτῷ, ἔδειξε
 φυγῶν, ἔδειξε τὸ ὁμῶν ἀνελάβῃ ὁ ἦος τῷ θεῷ ἀνθρώπου, τὸν ἔχοντα χεῖραν κατὰ φυγῆς. ὁ γὰρ
 ἦος τῷ θεῷ χεῖραν κατὰ φυγῆς ὅπως εἴχῃ. ἀλλὰ καὶ ὁ τὸ τὸ πᾶσι ὁ δαυμάσιος σολμῶν οὕτως
 φησὶ, καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς τῷ ἰσραὴλ πισωθήτω διὰ τὸ ἔνμασ, ὁ ἐλάλησας τῷ πατρί σου
 διαβιδι τῷ πατρί μου, ὅτι ἐκ τῶν καὶ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ὑπὸ τῷ γῆς. ὡς περ ὁ
 ἱερεμίας εἴπῃ, ὅτι ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ λογισθεῖς ἐπὶ τὸς πρὸς αὐτόν. ἔπειτα ὑπὸ τῷ γῆς ὡφθη,
 καὶ τοῖς ἀνθρώποις σιωπῶν ἐσάφη, ὅτι καὶ ὁ βολμῶν λέγει, ὅτι κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ, πρὸς
 φημι διὰ τὸ ἔνμασ, ὁ ἐλάλησας τῷ πατρί σου διαβιδι. τί βόλεται τὸ πισωθήτω; γινώσκῃ
 τῷ, φανερωθήτω, ἀφαιτῶν τὸ καὶ θεὸς σὲ δὴ καὶ τὸν θεόν, μετὰ τῷ ἀνθρώπῳ, ὁ καὶ
 γεγονῇ. ὁ γὰρ ἦος τῷ θεῷ ὑπὸ τῷ γῆς ὡφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις σιωπῶν ἐσάφη. τί γὰρ ἐκ δεικ
 β 2 ἀρκετικῇ

ἀρκετοὶ εἰσιν αἱ πόδι τ' χριστὸς παρὰ τ' ἀγίωμ ὁ πᾶσαι, καὶ τ' πλοφντῶν πλοφντῶν, καὶ
 αἱ παρὰ τ' θεὸς μαρτυρεῖται εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι ὁ χριστὸς ὁ δὲ τ' θεὸς, καὶ θεὸς ἀληθινός, ὁ αὐτὸς
 ὃς θεὸς καὶ αὐτὸς πᾶσι καὶ ἐτόρωμ ἀπεδείξαμεν καὶ μαρτυρῶν ἐτι χρεῖα δὲν, ὡς ἐμοὶ γε δο
 κεῖ, ὅτι καὶ τοῖς πᾶσι ἀγνώμοσιμ ἀρκετοὶ εἰσιν. ἀλλ' ὅμως καὶ ἐπιπεράσομαι δειξά
 πῶς σὲ τὸν ἡμέτερον φίλον, τὴν πόδι τούτου ἀλήθειαν, ὡς καὶ πρὸς τὸν. ὁ μωσῆς ἐκείνῳ· ὁ
 μέγας· ὅτι τῷ ὅρει σινᾶ ὡν, ἐβέβατο βαδὼν καιομένην, ὡς πλείοσι δὲ ἡμέραις θεωρῶν αὐτὴν
 καιομένην μὴ κατεφλεγόμενῃν δὲ, διελογί· ἔρ καὶ ἐαυτὸν, τὴν βούλεται ἄλλῳ, ὅτι ἡ
 βάτῳ καίεται μὴ ὡς ἡμέραις καὶ αὐταῖς, οὐ κατεκαίεται δὲ, ἀπελθὼν ἴδω, τί τὸ ἔργον
 σοι ἔσται· ὁ θαυμαστόν. καὶ πλησίον γηρόμην· ἔρ βάτῳ, ἡκούσε φωνῆς οὐρανὸν αὐτῷ·
 νικηθείης, καὶ λεγούσης, μωσῆ, μωσῆ, λῦθι τὸ ὑπόδημα ἐκ τ' ποδῶν σου. ὁ γὰρ τόπος, ὅτι
 ὡς οὐ ἐσηκας, γῆ ἁγία δὲ. τί γοῦν ἔτορον δὴ τοῖς ἡ καιομένην βάτῳ· καὶ μὴ κατεφλεγόμε
 νη, ὅτι ὁ λόγος ὁ λέγων, λῦθι τὸ ὑπόδημα ἐκ τ' ποδῶν σου, ἡ δὲ μὴ βάτῳ ἡ καιομένη
 εἰκόνη· ὁ πλοφντῶν τὴν ἁγίαν μαρίαν τῇ πᾶσι, τῇ γῆν καὶ τὸν ἴον καὶ λόγον τ'
 θεὸς ἡ τ' σάρκα· ὡς γοῦν ἐκαί· ἔρ μὴ ἡ βάτῳ, οὐ κατεφλέγ· ἔρ δὲ, οὐτὼ καὶ ἡ ἁγία παρ
 θή· ὁ δὲ αὐτὴν τ' θεὸς ὅτι καὶ λόγον, τῷ πυρὶ τῇ θεότητι οὐ κατεφλέχθη, φυλαχθεῖ
 ὑπὸ τ' θεὸς, ἐπεὶ ἀνθρώπινος διωκτέως ἔσται ὁ λῶς ἐκ ἐσ. καὶ ἡ, λῦθι τὸ ὑπόδημα ἐκ τ' πο
 δῶν σου, ὅτι ἡ δὲ, ὅτι αὐτὸς μέλλοντες μυσταγωγῶν τὴν πόρτι τῇ πᾶσι καὶ τ' σαρκοῦ
 τ' χριστὸς, ὁ χρὶς ἐχει μὴ ἐαυτὸν νεκρὸν τὴν μέρος, διατεχίον αὐτὸς τ' θεὸς, ἡτοι παρεφθαμέ
 νου νοῦ καὶ νεκρὸν τῇ γνώσει τῇ ἀληθείας, ἀλλὰ ζῶντα καὶ ὑγιαίνοντα, ὡς γοῦν τῷ μωσῇ.
 καὶ γὰρ μωσῆς ὑπόδημα νεκρὸν ζῶντος δέμα ὑπῆρχε, καὶ δὲ ἔσται ἐφ' ἡμῶν, λῦθι αὐτό, ἐπὶ
 τῶν πόσων βασιλεὺς ναυχολονόσορ γῆν πνιαδῆς, ἐπελάτ· ἔρ ὁράματ· καὶ πᾶσι
 σωῖσας πᾶντας αὐτὸς μάγους χαλδαίων, καὶ πᾶντας ἐπαοιδούς γαζαρίων, καὶ ἔρ αὐτοῖς,
 τί τὸ ὡς αὐτὸν γῆν πνιον, καὶ τίς ἡ σύγκρισις τούτου. οἱ δὲ ἀγνοοῦντες τὸ γῆν πνιον· ὅτι
 σύγκρισιν αὐτῷ, ἐδ' ὑγχαίνομεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς γοῦν κατ' αὐτὸν. ὅμως μὴ τοι δέδωκεν
 εἰς τοὺς ὡς μὴ αὐτὸς ἡμέρας ἡμέρας ὡς ὡς τῷ εὐρεῖν καὶ διηλῶσαι, τί τὸ ὡς ὡς αὐτὸν
 ὡς πνιον, ὅτι τίς ἡ σύγκρισις τούτου. καὶ εἰπὼν γῆν τῇ αὐτῷ τῷ εἰς ἔσται ἡ γῆν πνιον αὐτῷ, ἡ
 λάβωσι παρ' αὐτῷ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα πᾶσι δωρεὰς. εἰ δ' ἐν, θάνατ· αὐτῶν ἔσται ἡ τι
 μωρία, ἀλλὰ καὶ οἱ παῖδες, καὶ οἱ φίλοι, καὶ οἱ γνήσιοι τούτων, τῇ αὐτῷ δὴ τὸν ὑποσῶν
 τῶν δὲ μὴ διωκόμενῳ ἔσται ποιῶσαι, ἀλλὰ μᾶλλον κοπιώμεν καὶ ὁλοφύρομεν τὴν
 ἐαυτῷ ζωὴν. πῶς γὰρ τὸν διωκτὸν δὲ αὐτὸν αὐτὸς τῷ βασιλεῖ τὸ τὸ γῆν πνιον καὶ τὴν σύγ
 κρισιν αὐτῷ, μὴ πρότερον γνωρίσαντας τὸ γῆν πνιον πᾶσι τ' βασιλέως; ὁ δὲ αὐτὸν ὁ πλοφν
 τῆς γῆν τῇ τ' βαθυλονίωμ χῶρα ἀχμάλως ἀχθεῖς δὲ ἐρεθίσθη μετὰ καὶ ἐτόρωμ κατ' αὐτὸν
 τὸν κατὸν ἰσλαίων, καὶ γνωρίσας τὰ πλοφντῶν τῇ τ' βασιλέως, ἀπέρχετ· πῶς ἀρῶν
 ἀρχόντα πέρσω, ὅν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀρλῆσαι αὐτὸς ὡς βαθυλῶνος, δὲ τὸ μὴ διωκ
 θῆναι αὐτὸς εὐρεῖν τὸ γῆν πνιον, καὶ εἰπὼν αὐτῷ, αὐτὸς ὡς βαθυλῶνος μὴ ἀρλῆσαι, εἰσάγει
 δὲ με γῆν πνιον τ' βασιλέως, ὅτι ὁράμα καὶ τὴν τούτου σύγκρισιν ὡς τῷ βασιλεῖ. τότε ὁ
 ἀρῶν αὐτὸν δὲ μὴ ἐσῆκε τ' πλοφντῶν γῆν πνιον τ' βασιλέως, καὶ ὁ βασιλεὺς φησὶ πῶς
 αὐτὸν, διώκσαι μοι δαυιδὴ δὲ αὐτὸν τὸ γῆν πνιον ὅπρ' εἶδον κατ' ὄναρ, ὅτι σύγκρισιν
 αὐτῷ, ἀπεκρίθη δαυιδὴ, ὁ μυστήριον ὡς βασιλῆος ὁ σὺ ἐπιδρωτῆς, οὐκ ἐστὶ ὡς αὐτὸν
 καὶ μάγους, ὅτι ἐπαοιδῶν διωκόμενῳ δὲ αὐτὸν σοὶ, ἀλλ' ἐστὶ θεὸς μόνου τ' γῆν πνιον ἀρῶν
 λῦθι τῷ μυστήριον. ὁ θεός, φησὶν, ἐγνώρισε τῷ βασιλεῖ ναυχολονόσορ, ὁ δὲ αὐτὸν ἐπ'
 ἐχάτω τῶν ἡμερῶν. οἱ διαλογισμοὶ σου ὡς τῇ καίτης σου ἀνέβησαν, τί δὲ γῆν πνιον μετὰ
 ταῦτα. σὺ βασιλῆος ἐβέβατο, ὅτι ἰδὼν ἐκὼν μία μεγάλην, καὶ ἡ πρόβλεψις αὐτῆς ὑπερφρεῖς,
 ἐσῶσα πᾶσι πλοφντῶν σου, καὶ ἡ ὄρασις αὐτῆς φοβερά. ἐκὼν, ἡ δὲ κεφαλὴ χρυσοῦ καὶ
 ὅς. αἱ χεῖρες, ὅτι τὸ σῶν καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς, ἀργυροὶ καὶ κοιλία καὶ οἱ μῆκοι, χαλκοί. καὶ
 αἱ κνήμαι, σιδηραῖ. οἱ πόδες μέρ· μὴ τοι σιδηροῦ, μέρ· δὲ τι ὁσπῶν. ἐβέβα
 ρεις βασιλῆος, ὡς ὁ του ἀπεχίδην ἀρ' ὅρους λίθ· αὐτὸν χερῶν, καὶ ἐπάταξε τὴν ἐκὼ
 ν καὶ ὡς πόδας αὐτῆς σιδηροῦ καὶ ὁσπῶν, καὶ ἐλέπτωσιν αὐτῆς εἰς τέλος. τότε ἐλε
 πτωσιν αὐτῆς

πῶς ἡσυχασαί ἐσκέπητο, τὸ ὄρατον, ὁ χαλκός, ὁ ἀργυρός, ὁ χρυσός, καὶ ἐγνώοντο
 ὡς ἐκονορτοὶ ἀπὸ ἁλῶν, καὶ ἐξ ἑρμῆν αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καὶ πᾶς
 τίς οὐχ ἐρεῖθι γὰρ αὐτοῖς. καὶ ὁ λίθος ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα, ἐργάζετο εἰς ὅσον μέγα. καὶ
 ἐπλήρωσε πᾶσαν τὴν γῆν. τὸ τὸν γέννησιον, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ δροῦμιον ἐμπρο-
 σθεν τοῦ βασιλείου. καὶ μετὰ τὸ δὲ γεννησέναι τὸν προφήτην τῆς βασιλείας τῆς μελλούσης
 γηέναι, ὡς ἐδήλου ὅτι χρυσός, ὁ ἀργυρός, ὁ χαλκός, ὁ σίδηρος, καὶ τὸ ὄρατον, τότε λέ-
 γει τῷ βασιλεῖ, ἀνάστησι ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλεῖαν, ἢ τις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθα-
 ρήσεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ λαῶν ἐτέρων οὐχ ὑπολειφθήσεται, καὶ λεπτυνεῖ καὶ λι-
 μῆσει πάσας τὰς βασιλείας, καὶ αὐτὴν ἀνάστησεν εἰς τοὺς αἰῶνας, ὃν τρόπον εἶδον, ὅτι
 ἐτμήθη ἀπὸ ὅρων λίθος αὐτοῦ χειρὸς, καὶ ἐλέπτυνε τὸ ὄρατον, καὶ τὸν σίδηρον, τὸν
 χαλκόν, τὸν ἀργυρὸν, τὸν χρυσόν. ὁ θεὸς ὁ μέγας ἐγνώρισε τῷ βασιλεῖ ὅτι εἰς γηέναι με-
 τὰ ταῦτα, καὶ ἀληθινόν τὸ γέννησιον, καὶ πιστὴ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς ὤδη
 πρόσωπον πεσών, προσκυῖνεν τῷ δαυιδ, καὶ εἶπεν, ἐπ' ἀληθείας ὁ θεὸς ὑμῶν, οὗτος
 ὁ θεὸς δεῖν, καὶ κύριος τῶν βασιλείων, καὶ ἀποκαλύψων μυστήρια, ὅτι ἠδυνήθη ἀ-
 ποκαλύψαι μοι τὸ μυστήριον τοῦτο. ποία γοῦν δεῖ βασιλεία ἀνθρώπου, ἢ τις εἰς τὸν αἰῶνα
 οὐ διαφθαρήσεται; πάντως οὐδεμία. οὐδὲ γὰρ χωρεῖ τοῦτο τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει. ἀλλὰ
 τίς ἐγὼ σοι εἶδον, τὸ ὅρατον ὅτι ἡ ἀγία παρθένος, ἡ γεννήσασα τὸν ἱόν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ
 κατὰ σάρκα. ὁ δὲ λίθος ὁ τμηθεὶς ἀπὸ τοῦ ὅρων αὐτοῦ χειρὸς, ὅτι ὁ χρυσός, ὁ ἀργυρός, ὁ
 χαλκός, ὁ σίδηρος, οὐκ ἐξ αὐτοῦ δὲ. τοῦτο ἐδήλου τὸ αὐτοῦ χειρὸς. ὁ δὲ λίθος ὁ πατάξας τὴν
 εἰκόνα, τὸν χρυσόν καὶ τὰ ἄλλα, καὶ γηρόμενος εἰς ὅσον μέγα, καὶ πληρώσας τὴν γῆν,
 αὐτὸς ὅτι ὁ χρυσός, καὶ αὐτὸς ὅτι ἡ βασιλεία ἡ διαρκέουσα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἡ σωτηρία
 σα τὸ κράτος τοῦ διαβόλου, καὶ καταλύσας τὴν τῶν ἐδωλῶν πρὸς κυῖνσιν. ὁ δὲ προ-
 φῆτης ἡσυχίας οὕτως ἐφιστίν, ἰδοὺ ἡ παρθένος γὰρ γαστρί' ἔχει, καὶ τέκεται ἱόν, καὶ καλέ-
 σουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μετ' ἡμῶν ὁ θεός. καὶ πάλιν ὁ αὐτός, παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, καὶ ἵος
 ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγεννήθη ὡς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης
 βουλῆς ἀγγέλους, δαυμασὸς σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρὸς, δζουσιασλὺς, ἀρχὼν ἐρῶν, πατήρ
 τὸ μέλλοντος αἰῶνος. ἄξω γὰρ ἐρῶν ὡς ἀρχόντας, ἐρῶν καὶ ὑγίαν αὐτῶν. με-
 γάλῃ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ ἐλπίς αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ὅριον. εἰδὲς πῶς ὠνόμασε παιδίον, καὶ
 μεγάλῃς βουλῆς ἀγγέλων, καὶ τ' ἄλλα ὅσα ἀπαριθμεῖ, ἅτινά ἐστι τὸ ἀνθρώπου, ὃν αὐ-
 λαβερὸς ὁ ἵος τοῦ θεοῦ ἐκ τῆς παρθένου; τότε λέγει αὐτὸν θεὸν ἰσχυρὸν, δζουσιασλὺν, πατέ-
 ρα τὸ μέλλοντος αἰῶνος, ποιητὴν δυνάστην, καὶ ὅτι ἐλπίς αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ὅριον, πυ-
 νήσι τέλει. ποῦ γὰρ ἐλπίς καὶ τῶν ἐτέρων, ὡς ἡμεῖς διέφασιν ὁ παρὼν ἡ αἰ-
 ρας, ταῦτα πάντα ἐπεξεργασάμεθα γὰρ τῇ πρὸ μικροῦ λεχθείσῃ τῷ διαβίᾳ πρὸς φητείας, τῇ
 λεγομένῃ τῷ, ἐπὶ ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κἀβδὸν ἐκ δεξιῶν μου. ἀλλ' ὅμως σκόπεε καὶ
 ἡ ταῦτα τὴν συμπλοκὴν τῆς αὐτῆς πρὸς φητείας. καὶ γὰρ γὰρ τῷ ἐπὶ αὐτὸν τὸν προφήτην τὸν
 ἰδοὺ ἡ παρθένος τέκεται ἱόν, καὶ τὰ δζῆς, εἰδὲς τὸν ἵον φύσιν γεννηθέντα ἀνθρώ-
 πον ἐκ τῆς αὐτῆς ἀγίας παρθένου. γὰρ δὲ τῷ ἐπὶ αὐτὸν δαυμασὸν σύμβουλον, εἰδὲς πρὸς ὅπως
 δζου, πυνήσι τὸν πατέρα, καὶ τὸν τοῦτου ἵον τε καὶ λόγον. καὶ ὅτι μία βουλὴ, μία θέλη-
 σις, μία δυνάμις, μία γνώσις δζι πατρός καὶ ἱοῦ. θεὸς γὰρ βουλῆς οὐ δείται. τὸν δὲ αὐτοῦ
 ἵον τῆς παρθένου, λέγει θεὸν ἰσχυρὸν, δζουσιασλὺν, πατέρα τὸ μέλλοντος αἰῶνος, μὴ ἐχού-
 σης τέλει τῆς τοῦτου ἐρῶν. καὶ τί ἐτόρον εἰδὲς ἡ αὐτὴ πρὸς φητεία, ἢ ὅτι τὸν αὐτὸν θε-
 ὸν τε καὶ ἀνθρώπον, μίαν βουλὴν τε καὶ γνώσιν ἔχοντα μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός; ὁ δὲ
 πρὸς φητείας ἱσαχρίας γεννηθέντος ἰωάννου τὸ ἵον αὐτοῦ, οὕτως εἶρηκε, καὶ σὺ παιδίον πρὸ
 φητείας ὑψίστου κληθῆσιν, πρὸς ὁρῶσιν γὰρ πρὸς πρὸς φητείας, ἐπιμαῖσαι ὁδούς αὐτοῦ,
 τὸ δαυμασὸν γνώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, γὰρ ἀφ' ἑσθ' ἀμαρτιῶν αὐτῶν, εἰς ἀπλάγχνα ἐ-
 λείους θεοῦ ἡμῶν. πάντως ὁ τὸ ἱσαχρίον ἵος ἰωάννης μέγας πρὸς φητείας εὐρίσκειται, καὶ ὡς
 καὶ πάντες οἱ μουσουλμανοὶ ὁμολογοῦσιν. τί δὲ πρὸς φητείας; ἄλλο οὐδὲ ἀναφαίνεται,
 ἢ ποῦ τὸ χρυσόν, καὶ ὡς καὶ πρὸς φητείας. τίνα δὲ καλεῖ ἱσαχρίας ὑψίστου; τὸν χρυσόν. ποῦ

ἐπιστρέφει τὸν ἀνθρώπου, ὃ ἐχθρόν τ' ἐστὶ ἐλογίζοντο αὐτόν, πρὸς τοὺς ἄγγελοι, ἔπειτα τὰ
 ἄλογα ζῶα, καὶ ἡ ἀψυχοῦς ὕλη. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀπὸ τότε, οὐκ ἔστι τὰ ζῶα, τὰτε περὶ τὰ
 ποταμῶν, καὶ οἱ ἰχθύες, πρὸς τὴν πρῶτα σέως πανταλὸς εὐερίωνος ὑπακούοντα τῷ τ' ἀδὰμ δελή-
 ματι. μετὰ ἧς τὴν πρῶτα σέως ὁ μόνος οἱ ἐν τῷ ἔδαρῳ εὐερίωνος ἀγγελοι ὡς ἐχθρόν αὐτ' ἀπε-
 στρέφοντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ζῶα, ἃ ἔτι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὑπακούοντες ἦν τῷ τ' ἀδὰμ δελήματι, ὕστερον ἧς
 μόνον ἐφύγον ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἄνθρωπον ἠγνοῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία ὡς ἐχθρόν
 καὶ πολέμιον ἐβλεπον τὸν ἀνθρώπου. καὶ ὁ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους περικλυτοῦς, ὕστερον ἀπέκτιστον. καὶ τίς
 χρεῖα λέγειν περὶ ἀγγέλων ἔδαρσεν ἡ γῆ καὶ ὡς καὶ θηρίων; αὐτὸ δὲ τὸ ἀνθρώπου σῶμα ἔπα-
 ρευσεν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ οἷον ὡς περὶ τινὲς διὸς ἐχθρόν καὶ πολέμιον ἐρεθίζοντες ἦν
 ἐν οἷσιν, καὶ μαχομένων πρὸς ἀλλήλους, νικᾷ ὁ ἰσχυρότερος. οὕτως καὶ μαχομένη καὶ ἡ ψυ-
 χὴ μετὰ τῶν σωματικῶν ἐκ τῶν θυμῶν καὶ ὀρεξέων. ἀλλ' ὁρμηθεὶς οὐσα ἡ ψυχὴ ἐν τῷ δι-
 οὐ βοῦδίας, ὑπέκειτο τῷ σώματι, καὶ ἡ τάξις ἀντίστροφαι, καὶ ἡ πρὸς τοὺς διέσωσιν
 δημιουργοῦσθαι, ὕστερον δούλη καὶ δεσπαινὴς τῶν ἡδονῶν ἀναφαίνεται. ἡ δὲ τῷ χρι-
 στῷ γέννησις, ἡτοίμη ἡ τοῦ ἱεροῦ τοῦ θεοῦ γέννησις, ἡνωσε τὰ τε ἐν οὐρανῷ, τὰ τε ἐν τῇ
 γῇ. καὶ ἰδόντες οἱ ἄγγελοι τὴν τοῦ θεοῦ ἀφάτου συγκοτάσασιν, ὅτι θεὸς ὡς ἐλάβε σέ-
 κας δι' οἰκίαν ἀγαθότητα, καὶ τὴν ἐχθρὰν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ κέρτω κεκμήλω,
 ἀνελάβε καὶ ἡνωσε τῇ αὐτῇ θεότητι, καὶ ἡγάγε καὶ ὑψώσε. ὅσοι θεοσάμνοι οἱ ἄγγε-
 λοι, καὶ δαυμάσαντες, καὶ ἐκπλαγύνοντες τὸ μέγα ὅσον καὶ ὑψαίσιον θαῦμα, καὶ ὡς
 φύσιν πρᾶγμα, ἐβόων ὁμοφώνως τὸν θεόν, καὶ εἶπον, ὁ ὅς ἐστι ὑψίστος θεός. ἰδόντες
 δὲ μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἦσαν τῶν ἀγγέλων, καὶ τὴν πολυχρόνιον ἐχθρὰν λυθεῖσαν, εἶ-
 πον, ὡς ἡ γῆ ἐρίων, καὶ ἀνθρώποις διδόντα. καὶ ἐπληρώθη ἡ τῷ διαβίῳ προφητεία ἡ λέ-
 γουσα, διφρανεῖσθαι οἱ οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθαι ἡ γῆ. ἀνὴρ γὰρ οἱ οὐρανοί τὴν δι-
 καιοσύνην αὐτοῦ, καὶ εἰδοσαν πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. προσκυνήσεται αὐτῷ πάν-
 τες ἄγγελοι αὐτοῦ, τὰ ὅσα ἀγαλλιάσονται ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ὀρχεται, ὅτι ὀρχεται
 κρῖναι τὴν γῆν, κρῖναι τὴν οἰκουμένην καὶ δικαιοσύνην, καὶ λαοὺς καὶ διδόντα. σκόπει
 συμφωνίαν προφητῶν ὁ ἀγγέλων. ὡς περὶ τι μέλθ' μουσικόν ἡμερόνιον εἰπὼν ὁ προ-
 φῆτης, διφρανεῖσθαι οἱ οὐρανοί. εἶπον οἱ ἄγγελοι, δόξα καὶ ὑψίστος θεός. εἶπον ὁ προφη-
 τὴς, καὶ ἀγαλλιάσθαι ἡ γῆ. εἶπον οἱ ἄγγελοι, καὶ ὡς ἡ γῆ ἐρίων, καὶ ἀνθρώποις διδόντα.
 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀνὴρ γὰρ οἱ οὐρανοί τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ εἰδοσαν πάν-
 τες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. καὶ ὁ μὲν μωυσῆς εἶπεν, διφρανεῖσθαι οὐρανοί ἅμα αὐτῷ,
 προσκυνήσεται αὐτῷ πάντες ἄγγελοι αὐτοῦ. ὁ δὲ διαβίῳ οὕτως, προσκυνήσεται αὐ-
 τῷ πάντες ἄγγελοι αὐτοῦ, οἱ τινες προσκυνούσας ἔλεγον τὸ, δόξα καὶ ὑψίστος θεός. τί βού-
 λεται ὁ ἀνὴρ ἡπλαστικός τὸ, ὅτι ὀρχεται, ὅτι ὀρχεται κρῖναι τὴν γῆν; οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅτι
 τὸ μὲν πρῶτον εἶπεν οὕτως ἀπλῶς, ὅτι ὀρχεται, ἐδήλωσε τὴν εἰς τὸν κόσμον τ' σπέρμα
 ἔλθουσι, ἥτις οὐκ ἔτι οἰκίας ἀξίας, ἀλλ' ἐν ὕψει καὶ ταπεινῷ τῷ χήματι, καὶ
 συμφωνεῖ τῷ κυρίῳ λέγοντι, ἐγὼ οὐκ ἔλαθον ἵνα κρῖνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσ-
 μου. τῷ δὲ εἰπὼν, ὅτι ὀρχεται κρῖναι τὴν γῆν, ἐδήλωσε τὴν εἰς τὸν κόσμον διδόντα τ' χρι-
 στῷ παρουσίαν. τὸ τε καὶ γὰρ μέλει κρῖναι τὴν γῆν, συμφωνεῖ δὲ αὐτῷ τῷ τ' κυρίῳ ἔχοντι λέ-
 γοντι, ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τ' ἀνθρώπου καὶ τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐ-
 τοῦ, τότε κρῖναι τὴν γῆν, καὶ διδοῦναι τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ σωμαχθήσονται αὐτῷ πάντα τὰ ἐδ-
 νη, καὶ ἀφορεῖ αὐτῷ ὡς περὶ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίων, καὶ εἰσὶ
 τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίων ἐξ ὑωνύμων, καὶ ἐπεδώκε πᾶσι καὶ
 τὰ τὰ ὄρκα αὐτοῦ. ἔγωγε τοῖς μὲν ἡγίων τῶν οὐραγγελίων καὶ κακῶς πρὸς ἀσπί
 σιν ἀτελοῦντο, τοῖς δὲ κατὰ τὸν οὐραγγελικὸν νόμον καὶ καλῶς πολιτευομένοις ζώον
 αἰώνιον, καὶ τὸν παράδεισον, καὶ ἀγαθὰ τέλ' ἔχοντα. εἰδὼς γὰρ βραχέσι ῥήμασι βί-
 β' νομμάτων, καὶ οἷον ὡς περὶ χρυσῷ λυγρῶς κεφαλῇ ἀποκινῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ
 εἰς κείνους εἶχεν τ' ἐτόρξεν, ὅτι μοι νόμι καὶ πᾶσι τὴν δόξαν γραφίαν. πάντες γὰρ οἱ προφη-
 ται ἀπὸ τοῦ τ' ἀβραάμ καὶ μωσῆς ὡς τ' χριστοῦ τὰ αὐτῷ εἰδόντες, τὰ αὐτὰ λέγουσι, τὰ αὐτὰ

γραφουσιν. καὶ πάντες ὡς δὲ ζῆτος σώματι· τὰ αὐτὰ ποδὶ τοῦ χριστοῦ πεφωτισμένοι. καὶ
 ταῦτα μὲν οὕτως. ὅτι δὲ πῶς τοῦ χριστοῦ γεννηθεῖς, ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ
 σπέντος καὶ ἀποκαλύψεως ἐγνωσέναι, ὅτι θεὸς γεννᾶται, καὶ ὑπὲρ φύσιν ἀνθρώπου· οἱ δὲ
 μέγιστοι οὐκ ἴσταν οἱ τυγχόντες, ἀλλὰ αὐθιγίται καὶ τοπάρχαι. γινόντες γοῦν ἀπὸ ἐγνω-
 σεν, ἀνελογίσαντο καὶ ἐκωρὺς, ὅπως ἐλθόντες πρὸς κινήσωσι τοῦ βασιλεῖ, καὶ δώσω
 τούτω πρὸς φέρωσι. ταῦτα δὲ αὐτῶν γινόμενα γίνονται, καὶ διαποροῦν μὲν πῶς αὐτὸν ἴσταν
 σιν τοῦ φετοῦ, δὲ ἀλλοδαπῆς καὶ γὰρ χώρας ἐτύγχανον, καὶ οὐκ ἔχον τὸν ὁδὸν γινόντας,
 ἐφάνη ἐμπροσθεν αὐτῶν ἄσπρ, καὶ ἤρξατο ὁδὸν γίγειν αὐτοὺς νύκτα τε καὶ ἡμέραν. ἡκολούθη-
 σεν τοῖνυν τοῦ ἁγίου ἀπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ παλαιού. καὶ ἐλθόντων εἰς ἱεροσόλυμα,
 ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν ὁ ἄσπρ. τί διελθούτω τοῦ πράγματι; ἵνα μὴ ἔχοντες τὸν ὁδὸν γινώ-
 ται αὐτοῖς, λαλήσωσι ποδὶ τοῦ χριστοῦ. καὶ τοῖς πᾶσι κατὰ διηλθὼ γινώσκται ἡ τούτου γινώ-
 σις. ὡς γοῦν ἀπέειπεν ἄρ' αὐτῶν μέγιστον, ὡς εἴρηται, ὁ ἄσπρ, ἤρξαντο ποῦ ὅτι οὗ τεχθεὶς βασι-
 λεὺς τῶν ἰουδαίων; ἰδοὺ μὲν γὰρ αὐτῶν τὸν ἄσπρ καὶ τὴν ἀνατολὴν, καὶ ἡλδομὴν πρὸς κινή-
 σαι αὐτῶν. ὅτε ἀκούσας ὁ τότε βασιλεὺς ἡρώδης, ἐπαρέχθη, καὶ πᾶσι ἱεροσολυ-
 μαῖ μετ' αὐτῶν. καὶ συνελθόντων πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπιώδῃ
 νῦν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται; οἱ δὲ εἶπον αὐτῶν, ὅτι βηθλεὲμ ἐν ἰουδαίᾳ. οὕτω γὰρ γέγρα-
 πται διὰ τοῦ προφήτου μεχάου, καὶ σὺ βηθλεὲμ γῆ ἰούδα, οὐδ' αὖτως εἰ ἐλαχίστη ἐν τοῖς ἡγε-
 μέσι ἰούδα. ἐκ σοῦ γὰρ ὁ ἐλθὺν σέεται ἡ γούμνη, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὴν ἰσ-
 ραήλ, καὶ αἰετοὶ αὐτῶν ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων. βλέπεις πῶς εὐρίσκειται γέγραμμένον
 τὰ τοῦ χριστοῦ παρὰ τῶν προφητῶν; μὴ μόνον γὰρ ὅτι ἀνέβαινον εἰς αὐτὸν τὸν χριστὸν πε-
 πορ, ἀλλὰ καὶ ποδὶ τοῦ τόπου οὗ ἐμελλε γέννηθῆναι. ὅτε γὰρ διηλθὼ, καὶ σὺ βηθλεὲμ
 γῆ ἰούδα, οὐδ' αὖτως εἰ ἐλαχίστη. ὅτι σὺ ἡ πρώτη ἐλαχίστη ὑπάρχει καὶ οὐτελὴς καὶ οὐ-
 διαμνη (τοῖς τοῦ γὰρ ἐνέστην τὸ χωρίον) ἐπεὶ ὁ χριστὸς ἐμελλεν γεννηθῆναι ἐν σοί, οὐκ ἔ-
 τι ὑπάρχει ὡς τὸ πρῶτον οὐτελὴς καὶ μικρὰ, ἀλλ' ἐνδοξασθὼ καὶ ποδὶ φανῆς, καὶ παρὰ
 πολλῶν τιμωμένη. τὸ δὲ ἐκ σοῦ ὁ ἐλθὺν σέεται ἡ γούμνη, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὴν
 ἰσραήλ, οὐδ' αὖ τὸν τῶν ἑβραίων λαόν λέγει ὁ προφητικὸς λόγος. περὶ τοῦ ἐλθόντος γὰρ,
 ὅτι ἀνάξει τυγχάνοντες ὁ τῶν ἑβραίων λαός, ἀπεβλήθη καὶ ὁ ζωστῆρας ἰσραήλ ἀπὸ
 τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ δὲ διαβόλου ἐκλήθησεν. ἀλλὰ τὰ ἐθνη ὀνομάζει λαόν θεοῦ καὶ ἰσραήλ.
 ποδὶ αὐτῶν εἶπεν ὁ προφήτης, ὅτι ὁ ἐλθὺν σέεται ἡ γούμνη ἐν τοῖς ἐθνεσιν, οὐκ ἔστιν ὁ χρι-
 στός, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, διηλθόντι τὰ ἐθνη. ποῖ γὰρ ἄλλο ἡ γού-
 μνη; δὲ ἡλθον ἐν βηθλεὲμ, εἰ μὴ ὁ χριστός; καὶ τίνας ἐποιμανεν, εἰ μὴ τὰ ἐθνη, καὶ πάντας
 αὐτοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντες. τὸ δὲ αἰετοὶ αὐτῶν ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων, τίς αὐτῶν ἐόντων
 διηλθὼ. τίς γὰρ τῶν ἀνθρώπων διώκων ἐν ἐνδομῇ τῶν καίρων ἐκείνων, ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων;
 πάντως οὐδὲς ἔτορ, ἢ ὁ θεός. διὰ τοῦτο καὶ ὁ διαβίς τοῦ φετοῦ ἐλεγον, ὅτι οὐ μὴ
 δώσω ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλέφαροις μου νυσταγμὸν, καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς
 κροτάφοις μου, ἕως οὗ εὐρὼ τόπον τοῦ κυρίου, σκηνώμα τῶν θεῶν ἱακώβ. ἰδοὺ ἡκούσαμεν
 αὐτῶν ὅτι διφραθῆναι, εὐρομν αὐτῶν ὅτι τοῖς πεδίοις τοῦ θουμῶ. εἰσελθόντες εἰς τὰ σκην-
 ωμάτα αὐτοῦ, πρὸς κινήσωμεν εἰς τὸν τόπον οὗ ἐσησεν οἱ πόδες αὐτοῦ. πρόσθεν τὸν προ-
 φῆτην, ἀπεκαλύφθη παρὰ θεοῦ, ὅτι ὁ ἴσος αὐτοῦ τοῦ θεοῦ ἐμελλε γεννηθῆναι ἐκ τοῦ πατρὸς
 του, καὶ θεός ὢν ἀληθής, ἐμελλε γενέσθαι καὶ ἀνθρώπος ἀληθής, καθὼς ἐκ τῶν πολλῶν αὐ-
 τοῦ προφηταίων εἰρήκαμεν μερικῶς. καὶ τίς χρεῖα ἐτόρ; ποδὶ δὲ τοῦ πατρὸς οὕτως εἴρη-
 κεν, ἄκουσον θυγάτηρ, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου, καὶ ἀκούσθαι τοῦ λαοῦ σου, καὶ τοῦ
 οἴκου τοῦ πατρὸς σου. καὶ γὰρ διαβίς θυγάτης ἡ ἁγία μαρία. καὶ δι' ἡμετέραν ἀκούσας τὸν
 τοῦ ἀρχαγγέλου γαβριὴλ λόγον, λέγει, κλῖνον τὸ οὖς σου. εἰ δὲ τίς ἀξίον χαρὰν, ἢ ἡ
 ἐμελλε διεξάγειν, καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν τὰ παλαιὰ ὡς ἀτελῆ ἐμελλοῦσι γενέσθαι ἀργὰ καὶ ἀ-
 πρακτά, ὁ δὲ τοῦ κυρίου νέος νόμος καὶ ἡ διαθήκη ἐμελλε λάμψαι ἐν ὅλῳ τοῦ κόσμου, ἐφθ,
 καὶ ἀκούσθαι τοῦ λαοῦ σου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου, καὶ πρόσθεν τὰ νέα ἐρχόμενα. καὶ
 ταῦτα μὲν τῇ παρθένῳ, ἐπεὶ δὲ, ὡς εἴρηται, εἶδεν τὸν ἵόν τοῦ θεοῦ ἀνθρώπου γινόμενον, καὶ
 τίς

τὴν δὲ αὐτὴν θυγατέρα τεφομένην αὐτὸν ἐξήτησε ἵνα δείξῃ αὐτῷ ὁ θεὸς, καὶ τὸν τόπον
 εἶναι ἐμελλε γεννηθῆναι ὁ χριστός. ἐξήτησε δὲ αὐτὸν μετὰ ῥοσάτης παρακλήσεως καὶ αὐτοῦ
 λέγει, ὅτι οὔτε ἡδιστὴν, οὔτε ἐκείνου διδου, οὔτε ἀνεπαύστου, μέχρις αὐτὴν ἀπεκαλύφθῃ παρὰ θεοῦ
 καὶ τὸν φῶς γεννησεως τόπον. τότε τοίνυν προφητὸν ὄντας εἶπεν, ἰδοὺ ἡκούσαμεν αὐτῶν γὰρ
 ἐφραδά, τουτέστι γὰρ βηθλεέμ. εὐρομένην αὐτῶν γὰρ τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ, τὴν αὐτὴν τό-
 που πάλιν διηλῶν. τότε λέγει, εἰσελθόντες μεθ' εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν, προσκυνήσω-
 μεν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτῶν. καὶ εἰσελθόντες μεθ' εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν,
 ὡς οὐτελῆ καὶ μὴ ἔχοντα ψυχολογία τι, εἶπε. σκηνὴ γὰρ λέγεται τὸ προσωφάντως γενόμε-
 νον, καὶ μετ' ὀλίγου λυόμενον οἴκημα. προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν οἱ πόδες
 αὐτῶν. τίς δὲ ἔτι χρεία, ἵνα πᾶσι τοῦτον ὁρῶ ἐγὼ; ὁρῶ τῷ δὲ σε, ὁ προσωφάντως ὁ μέγας βασιλεὺς,
 ὁ παρὰ τὸ θεοῦ μαρτυρηθεὶς, οὗτω γὰρ πορὶ αὐτῶν εἰρηκὴν ὁ θεός, εὐροὶ δαβὶδ, καὶ τὰ
 ἐξῆς, τίνας προσκυνήσεις; καὶ οὐ μόνον αὐτὸν καὶ γεννηθὲν σὺ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον, οὗ ἔ-
 στησαν οἱ πόδες αὐτῶν; οὕτως ἀπλῶς αὐθροποῦν, ὡς γὰρ τῶν πολλῶν; καὶ τίς ποῦτον ἀνα-
 δυντῶ, μάλλον δὲ ἐγκαταλελειμμένῳ παρὰ θεοῦ, ὥστε καὶ νομίσαι αὐτό; ἀλλὰ καὶ ὡς
 καὶ γὰρ τοῖς ἐμπροσθεν, καὶ αὐτὸν ἔλεγε θεὸν καὶ αὐθροποῦν, οὕτω καὶ γὰρ τῇ τῷ τόπου θεω-
 ρία, καὶ συμφωνεῖ μετὰ τὸ προφητὸν ἰωάννου, ὅτι αὐτὸς μὲν εἶπεν, ὅτι προσκυνῶν τέ-
 του τόπου, οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτῶν. ἐκείνῳ δὲ, ὅτι οὐκ ἐμὶ ἀξίῳ, ἵνα βασίσω τὰ πό-
 διματά σου ὅπισθ' μου ὁρχομένην. βλέπεις, πῶς καὶ γὰρ τοῖς μεγάλαις καὶ γὰρ τοῖς μικροῖς
 πάντων ὁμοφρονῶσιν οἱ προφῆται, καὶ προσκυνῶσι καὶ μεγαλύνουσι, καὶ οὐδὲς τῶν
 προφητῶν ὅστις, ὅς μετὰ τὸ προφητὸν εἶπεν, καὶ εἶπεν πορὶ τῶν χριστῶν, οὐδὲν δὲ ἐκινῶσιν ἐαυ-
 τὸν μικρὸν καὶ οὐτελῆ, καὶ οὐδὲν ἄξιον λόγου. καὶ ὡς καὶ ἀβραάμ γυνὴ καὶ αὐτοῦ ὁ ἐκ-
 λασεν ἐαυτὸν. οὐ μόνον δὲ ὁ μιχαῖας καὶ ὁ δαβὶδ εἶπε πορὶ φῶς βηθλεέμ, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ
 ἑτέροι εἶπον, οὗ καὶ παρητήσαμεν ἐκόντων δὲ τὸ πολὺ φῶς γραφῆς, ὡς περὶ καὶ ὡς τοῖς
 ἄλλοις. ἀλλ' ἵκοντο γὰρ τὸν τῶν μάγων λόγον καταλείψαντων ἐσμεν. τότε ἡρώδης ἄ-
 κούσας, ὅτι γὰρ βηθλεέμ γεννητὴν ὁ χριστός, ἐγίνωσκον γὰρ παρὰ τῶν προφητῶν οἱ τε ἀρ-
 χιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτοῦ, λαθρα καλέσας αὐτοὺς μάγους, λέγει πρὸς αὐτοὺς, ἀπελθόντων
 δευτέρωτε πορὶ τὸ παιδίον, ἐπ' αὐτὸν δὲ εὐρηκτε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καὶ γὰρ ἐλθὼν, προσ-
 κυνήσω αὐτῷ. αὐτοὶ δὲ εἶπε ψευδόμενοι. γινώμιζε γὰρ, ὅτι ἐπεὶ βασιλεὺς γεννᾶται, καὶ ὅτε
 μέλλει ποιμανεῖν τὸν ἰσραὴλ, τοιούτους δὲ βασιλεὺς ὁ χριστός, ὡς εἰς τῶν πολλῶν, καὶ ἡ γυνὴ
 τοῦ βασιλείου πρόσκαιρος καὶ ἐπίγειος. καὶ ἐπεὶ γὰρ μὲν τῇ βηθλεέμ ἡκούσε τὴν τῶν χρι-
 στῶν γέννησιν εἶναι, τὴν δὲ τῷ τόπου ἀκρίβειαν οὐκ ἐγίνωσκε, βουλόμενος ἀνελθεῖν τὸ
 παιδίον, φρόνως κινούμενος, λέγει τοῖς μάγοις ψευδῶς καὶ ὑψηλῶς τὸ, ἀναγγεί-
 λατέ μοι, ὅπως καὶ γὰρ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τῶν βασιλέως, ἐπορεύ-
 θησαν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄσθερ οὐκ εἶδον γὰρ τῇ ἀνατολῇ, προῆλθον αὐτοὺς ἕως οὗ ἐλθῶν, ἔστη ἐπ' αὐ-
 τῶν τὸ παιδίον. οὐ δὲ μὴ ἀκούσας τῶν μάγων ἐπόντων, ὅτι εἶδον αὐτῶν τὸν ἄσθερα
 γὰρ τῇ ἀνατολῇ, νομίσας καὶ αὐτὸν ὡς γὰρ τῶν πολλῶν εἶναι τὸν χριστόν. οἱ γὰρ πορὶ τὰ ποι-
 αῦτα ἀστρολόγοι, οὕτως αἰ λέγουσιν, ὅτι πᾶς αὐθροπῶς κέκτηται ἄσθερα τὸν μινύοντα
 αὐτῷ πᾶν ὅπου αὐτὸν μέλλει συμβαίνειν αὐτῷ, παρ' ὅλως αὐτῷ τὴν ζωὴν. θζαιρέτως δὲ
 τῶν ἄλλων αὐθροπῶν, ἅπας βασιλεὺς ἔχει τὸν ἰδιον αὐτοῦ ἄσθερα. καὶ ὅτι τοῦτο ὅτι ψευ-
 δὲ ὁ ἀφ' ἑ, πορὶ τὸν ἄσθερα, ἐπεὶ δὲ οὐκ εἰς αὐτὸν τὸ ζήτου μόνον, ἀποδεικνύειν τὴν τῶν ἀ-
 στρολόγων ψευδοσολογίαν, παραιτητέον αὐτό. ἰδὼμεν ἢ πορὶ τὸ φανερὸν ἄσθερα, τί δ' οἱ
 καὶ εἰν αὐτό. ἄρα ὅστις εἰς τῶν γὰρ τῶν ὀρεῶν ἄσθερων; ἀλλ' οὐ δοκεῖ εἶναι αὐτό. πρῶτον μὲν ὅτι
 πάντων οἱ ἄσθερες, ἀλλὰ καὶ ὁ ἡλίου, καὶ ἡ σελιῶν δὲ ἀνατολῶν ὡς τὴν δ' ὅσον κινεῖντα, ὁ ἢ
 ἀρ' ἀρκτοῦ πρὸς μεσημβρίαν. ἢ γὰρ τὸ πρὸς τῶν χώρων εἰς τὰ ἀνατολικά μέρη εὐρίσκειται; ἢ ἢ
 παλαιστίνης πρὸς μεσημβρίαν, γὰρ καὶ ἡ βηθλεέμ ἐλ' εἰς τὴν ἄσθερ, ὅθεν ἐμελλε κινεῖσθαι πο-
 ρεῖσθαι τῶν μάγων, καὶ καθ' ὅσον δόντων δὲ αὐτοῖς ἵστασθαι καὶ αὐτόν. ἐπ' εἰς τὴν ἄσθερ, ἡλίου
 φανερὸν, διασκεδασθῆναι καὶ κρυβῆναι ἐμελλε τὸ φῶς αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ λάμπον

τος τοῦ ἡλίου, μέσης ἡμέρας ἐφαινεγν ὑπὲρ τὸν ἡλιον. οὐδὲ γὰρ ἡδυνάτο ὁ ἡλιος κρύπτει
 καλύψαι καὶ κρύψαι τὸ φῶς ἐκείνο, πρόσθιον ὅτι οὐκ ἦν ἀσὴρ, ἐτι εἰ ἦν ἀσὴρ, πῶς ἐμελπο
 λομ γινώριζεν οἱ μάγοι; ἀλλ' οὐκ ὑπερβάλλοντες ὅνους τὸ μικρὸν καὶ θυτελες οἰκημα, γν
 ὦ εὐρίσκου ὁ χριστός. ἀλλ' οὐκ ἦν ἀσὴρ, καδὼς ἐκ τῶν λεγομένων ἀναφαίνεται. θεία δὲ
 τις δυνάμεις ἦν τούτους δολιγοῦσα, ἡ τις καὶ πρόσγειος ἐφαίνετο, καὶ ὡς περ γν πὶ ὁρῇ
 μα σὺ ἐβραίουσιν ὁδηγεῖ ὁ τοῦ πυρὸς σύλῳ, οὕτω καὶ νῦν σὺ ἐκ πόρσιδος μάγους ὀνο
 μιζόμενος ἀσὴρ, καὶ ἂν ποιεῖ τότε θαυμάσια καὶ θαράσια ὁ θεὸς ὑπὸ τῆς γῆς τῶν ἐβραί
 ων, πολλαπλασίονα ἐγέρντο ὑπὸ τὰ ἔθνη. ἰδοὺ γοῦν πρῶτοι τῶν ἔθνων πεσοκνωτη
 οἱ μάγοι ἀναφαίνονται σφριχθῆντες δὲ τῷ ἀσέρε, ὡς εἴρηται, ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἦν τὸ παιδίον,
 εἰσὶν ἄλλοι οἱ μάγοι, καὶ εὐρόντοσιν τὸν χριστὸν μετὰ τῆς ἀγίας αὐτοῦ μητρός, πεσοκνωσιν
 αὐτῷ, φέροντες δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. πρόσθεν γοῦν, τίνα κοινω
 νίαν ἔχουσι τὰ δῶρα πῶς ἀλλήλα. πάντως κατὰ μὲν τὸ φανόμενον οὐδὲ μὲν, κατὰ δὲ
 τὸ νοούμενον πολλῶν καὶ μεγάλων. ὡς μὲν γὰρ βασιλεῖς, πεσοκνωσιν χρυσόν. ὡς δὲ ἐθνη
 τῶν, ἐπεὶ ἀνθρώπων ἦν, σμύρναν, οὕτω καὶ γὰρ ἡ σμύρνα δὲ γνπλάξιν τοῖς ἰουδαίοις,
 ὡς δὲ δῶ, λίβανον, οὕτω γὰρ ἡ καὶ πόδι τοῦ θεοῦ τεταγμένον θυμῶν λιβανωτῶν. ὅρας
 ὅπως καὶ αὐτοὶ οἱ μάγοι τὸν χριστὸν θεὸν καὶ ἀνθρώπου ὁμολόγησαν; μετὰ δὲ τῶν μά
 γων πεσοκνωσιν, παλὴς παρὰ θεοῦ ἀγγελος, ἔπε πῶς αὐτοὺς, ἵνα μηκέτι πῶς ἡρώ
 δῳ ἀνακρέμωσιν, καὶ δὲ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. ἀγγελος δὲ
 ἐλθὼν λέγει τῷ ἰωσήφ, περάλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου
 εἰς αἴγυπτον, μέλλει γὰρ ὁ ἡρώδης ζητεῖν τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. καὶ ἀπῆλθον ἐκεῖ.
 τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθῆν ὑπὸ τοῦ προφήτου, ὅς αἰγύπτῳ ἐκάλεσα τὸν ἵόν μου. τότε ἡρώ
 δης ἰδὼν ὅτι γνπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας, ἀνέλε παύ
 τας τοὺς γν βυθλέειν πᾶσιν, ἀπὸ διουτρύς καὶ κατωτέρω μέχρι καὶ χιλιάδων πολλῶν.
 τίς ὅσος; πρῶτον μὲν ἵνα φαίνεται, ὅτι ὁ γεννηθεὶς ἐστὶ μὲν θεός, καδὼς οἱ προφῆται ἐκ
 ρυξαν. ἐστὶ δὲ καὶ ἀνθρώπος ἀληθῶς, καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν, καδὼς τινες ἐδογματι
 σιν. δ' οὐτόν δὲ, ὅτι ἀνεφαίνετο καὶ ἡ τοῦ προφήτου ἐρεμίου προφητεία, ἡ λέγουσα, φ
 νῇ γν ῥαμὰ ἡκούσθη, θρῆνός καὶ κλαυθμός καὶ ὁδυρμός πολλός. ῥαχὴλ κλαίονσα τὰ τέ
 κνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἦν ἐλε παρὰ κληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. τρίτον, ὅτι μὴ μόνον πόδι τῆς
 τοῦ χριστοῦ γεννήσεως προέποιν οἱ προφῆται, ἀλλὰ καὶ πόδι τόπων πολλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν
 ἀπολείψεων. τὸ μὲν, δὲ τῶν πολλῶν ἀδελφείαν, ἵνα ἀναγινώσκονται ἀπὸ τῶν εἰς τὴν
 ἀλήθειαν. τὸ δὲ, ἵνα ὑπομίσθωνται οἱ κακοὶ, καὶ οὐδὲν ἔχωσι χώραν λέγειν κατὰ τῆς ἐ
 ληθείας. ὅσα καὶ γὰρ ἐλαλήθησαν πόδι τοῦ χριστοῦ, καὶ ὅσα ἐγίνοντο, εἰς τίνα τῶν ἀνθρώ
 πων χωρεῖ; παρατήρησαι, καὶ μέλλεις εὐρεῖν, ὅτι ἀπὸ τοῦ Ἰσραὴλ μέχρι τῆς σήμερον, ὅσα
 ἐλαλήθησαν, καὶ ὅσα ἐπαχθήσαν, ὅλα γν τῷ χριστῷ ἀνεφαίνεσαν, ὅσοι ἀμνησάντο γν ἄλ
 λω τινὶ τελευθῆναι, καὶ ὅτι ὅς αἰγύπτῳ ἐκάλεσα τὸν ἵόν μου, ἀνδρωθῆν δὲ τὸ παιδίον,
 καὶ ἐλθόν εἰς τὸ ῥ' ἑλικίας τέλειον, ὁρχεται πῶς ἰωάννου τὸν τοῦ Ἰαχαρίου ἵόν. ὁ δὲ ἰδὼν
 τὸν χριστὸν πῶς αὐτὸν ὁρχόμενον, λέγει τοῖς ἰουδαίοις, ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ὁ αἵρων τὴν
 ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. πῶς γοῦν ὠνόμασεν αὐτὸν ὁ ἰωάννης ἀμνόν; ἐροῦμεν μετ' ὀλίγον.
 τὸ δὲ αἵρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, τίς ἄλλος δυνάται ποιῆσαι ὅσον, εἰ μὴ θεός; καὶ
 οὐ πρότερον ἔλεγεν, ὅτι οὐκ εἰμι ἄξιος τὰ ὑποδήματα βασίλει, ὅσον κατὰ τὸ παρὲν
 θεὸν ὁμολόγησεν. ὁ δὲ χριστὸς λέγει πῶς αὐτὸν, προφῆτα, διδοῖτο βάπτισόν με. τί γοῦν ὁ
 ἰωάννης; ἐγὼ χριστὸν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ὁρχῇ πρὸς με. σκόπει καὶ
 ὅσον. ὁ προφῆτης ὁ μέγας ὁ ὅς ἐπαγγελίας γεννηθεὶς, ὡς καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὁ παρὰ θε
 οῦ ἀποσταλὴς βαπτίζειν, παρὰ ψιλοῦ ἀνθρώπου ἡτοῖτο βάπτισμα γν διουλικῷ τῷ ῥή
 ματι; πάντως οὐδὲς τῶν ἐν φρονουήτων εἶποι αὐτό. ἀλλ' ὁμ θεὸν ὁμολόγησε πάν
 τως, ὅς αὐτοῦ αὐτὴ καὶ τὸ βάπτισμα. ἀλλ' ἴσως ὁρεῖ τις, ὅτι ὁ χριστὸς ἦν παρὰ τοῦ ἰωάν
 νου βάπτισμα; ἀλλ' οὐκ ἦν ὅσον ὁμοίως, καὶ σκόπει τὸ μέσον τῶν δύο. ὁ μὲν γὰρ ἰωάννης
 πρῶτος

πρόδοι αὐτῶν θεὸν ὁμολογῆσαι αὐθρόωπον. γὰρ τῷ εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄξιός τε τούτου
 ὑποδείματα βασίλειαν, καὶ ὅτι ἴσθι οἱ αἰετῶν τῇ ἀμαρτίαν ἢ κόσμῳ, καὶ λείπει αὐτῶν θεόν,
 ἐπιγὰρ, ἐγὼ χρεῖαν ἔχω τοῦ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ὄρχη πρὸς με; ὃ ἡ χρεὶς δὲ ἔστω, ἀλ-
 λά διεσποτικῶς τε ἅμα καὶ ἐξουσιαστικῶς ἔφη πρὸς αὐτὸν, πρὸ φῆται, διότι οὐκ ἔστιν ἄξιός μου.
 δὲ ἐδῆξε μὲν καὶ τὴν αὐτὴν ἀναξιοσύνην, ὑποκινουσι δὲ καὶ τῷ τοῦ κυρίου πρὸς ἄγνατον.
 ὄρχηται πίνω γὰρ τῷ ἰσραὴλ καὶ βαπτισθῆναι τοῦ χριστοῦ ἐχρίσθησαν οἱ οὐρανοὶ, καὶ
 φωνὴ ἐγγίσει ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, γὰρ σοὶ ἡνδύκαται. εἰ-
 δὼν πρᾶγμα φοβερόν, καὶ γεμὸν ἐκπλήξεως, ἔως τοῦ νῦν ἄγιοι ἐλάλουν, πρὸ φῆται πρὸς
 λέγον, ἄγγελοι ὑπερέτω. νῦν δὲ οὐτὲ ἄγγελοι, οὐτε ἀνθρώποι, ἀλλ' αὐτὸς ὅστις ὁ θεὸς ὁ
 ἐπὶ ὧν, ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, γὰρ σοὶ ἡνδύκαται. ἄρα δὲ ὦν ἐγράψαμεν, διώσασαι
 ἵνα κρίνης καὶ σὺ, καὶ πᾶς μου σου λαμάνῃ φρόνιμῃ, ὅτι εὐρίσκονται ἄγιοι ἀνθρώ-
 ποι, οἱ τινὲς εἰδοὶ ποδὶ τοῦ χριστοῦ ὁπασίας. καὶ εἰσὶ πρὸ φῆται, οἱ ποδὶ αὐτοῦ πρὸ φητοῦ
 λαντῶν, ἢ ποσούτων καὶ ποιούτων λαληθῆντων καὶ ἀποδεδειχθέντων, ἐπὶ πεπλανημένους
 λογίζονται καὶ κρίνουσι ἡμᾶς ὅς ἐστιν χριστιανούς, ἑαυτοὺς δὲ ὁρθοδόξους. καὶ ἵνα δὲ ὦν ἀκού-
 οῦσι, λογισθῶνται ἡμᾶς ὁρθῶς φρονούντας, ἢ καὶ ἐπὶ οὐκ ἔστιν ἄξιους παρὰ τῶν μου σου λα-
 μάων κρίνουσι ἡμᾶς, ὡς σὺ λέγεις. διό ὁμολογοῦμεν καὶ πισθύνομεν, ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς τοῦ
 θεοῦ ὅστις καὶ θεός, καὶ ὁὗτος σὺ γράφεις γὰρ τῇ πρὸς με ὑποστάσει πάντως. ἀπὸ τούτου ἐπλανη-
 θησαν οἱ ἐλλώδοντες, ἀπὸ τούτου ἐπλανηθήσαν οἱ ἐβραῖοι, ἀπὸ τούτου οἱ μου σου λαμαῖνοι. διό
 οὐκ ἐδέχοντο ταῦτα πίσει, ὡς ἄξια πίσεως, ἀλλ' ἐζητιῶν αὐτὰ μετὰ ἀποδείξεως. καὶ
 ἴσως οἱ ἐλλώδοντες, οἱ μὴ ἐχόντες βίβλους καὶ πρὸ φῆται, οὐδὲν εἰσι κατὰ τῆς κατηγορίας
 ἄξιοι, ὡς περὶ οἱ ἰουδαῖοι καὶ οἱ μου σου λαμαῖνοι. καὶ γὰρ οὐκ ἔστι γελοιὸν πρᾶγμα, ἵνα τὰς
 μὲν βίβλους τιμῶσι, τὰ δὲ γὰρ αὐτοῖς γεγραμμένα ἀδεύωσι; καὶ ὅς πρὸ φῆται μακαρί-
 ζοντες, τὸν πατὴρ αὐτοῖς πρὸ φητοῦ οὐ μόνον ἀποσφραγίζονται; ὑπὲρ πάντων δὲ εἰσι κατηγο-
 ρίας ἄξιοι οἱ μου σου λαμαῖνοι. παραλάβοντες γὰρ οὕτως μετὰ τῶν ἄλλων βιβλίων, ὅτι τὸ
 τοῦ χριστοῦ οὐαγγέλιον ἄγιον καὶ τέλειον ἐκ τοῦ θεοῦ ὅστις, λόγῳ μόνῳ τιμῶσι αὐτὸ, ὄργῳ δὲ
 ποσούτου ἀτίσανται μακρόθεν αὐτοῖς, ὅσον τοῦ οὐρανοῦ ἢ γῆς. καὶ ἀφ' ἧς τὴν τῆς ἀλη-
 θείας δόξαν, ἀκολουθοῦσι ταῖς τῶν ἐλλώδων ματαίαις καὶ πεπλανημέναις δόξαις. καὶ ἀ-
 πόρ οὐ διώκται ὁ νοῦς αὐτῶν, ἵνα καταλάβῃ, οὐ παραδέχονται ὅλως, ἀλλὰ ζητιῶντες
 τὰ ὑπὲρ φύσιν, καὶ μὴ διωκόμενοι κατανοῆσαι αὐτὰ, πλανῶντες ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ
 λέγουσι τὰ τῆς διανοίας αὐτῶν ἀναπλάσματα, ὅτι πᾶς δὲ διωκτὸν ἔχει τὸν θεόν
 ἢ οὐκ ἀνὸν γενομένης; καὶ ταῦτα τίνες οἱ ὁρυνῶντες τὴν τοῦ θεοῦ γῆνησιν; οἱ μὴ γινώσκον-
 τες πόθεν ἀξίους ἐχρὶ τοῦ οὐρανοῦ, πόθεν κοτύλας ὑδατῶν ἐχρὶ τοῦ πέλαγῳ, πόθεν ὅστις ἢ πα-
 ρὰ τὸ χεῖρ ἐκ θαλάσσης ἄμμου, καὶ ἄλλα ὅμοια τοῖς τοῖς μυρία, καὶ τῇ τῶν κατὰ φύσιν
 ἀγνοούντες, πισθύνουσιν ὅμως, ὅτι θεοῦ εἰσὶ ποιήματα, καὶ γὰρ ἐν ἐρίῳ διαγουσι, τὴν δὲ τοῦ ἵ-
 τοῦ θεοῦ γῆνησιν ἀκριβολογῶσι. ὅμως ἐκεῖνοι οἱ μὴ γινώσκοντες τῇ ἰδίᾳ γῆνησιν, εἰπὼς
 τῶν ἡμῶν, πᾶς ἐσώματ' ὅτι τὸ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς κοιλίας ἐκ τῆς κοιλίας αὐτῶν,
 καὶ πότε ἐγγίσει ἢ ψυχὴ αὐτῶν γὰρ τῷ σώματι αὐτῶν, καὶ πότε ἦλθεν, καὶ εἰ ἡνωμένη
 ὅτι μετὰ τοῦ ἀπὸ φητοῦ, ἢ οὐ; καὶ εἰ ἔστι ἡνωμένη, ποῖα τρόπον εὐρίσκειται ἡνωμένη; εἰ
 δὲ οὐκ ἔστι ἡνωμένη, πότε γίνεται, ἐκ πόθεν ὄρχηται, καὶ πρὶν ἢ ἔλθῃ πρὸ εὐρίσκειται, καὶ γὰρ ποῖα
 τόπω αὐλίζει; εἰ δὲ ταῦτα ἀδιώτα, πᾶς ὁρυνῶσι θεὸν γῆνησιν; καὶ οἱ ἴνες οὐκ οἶδασιν
 τὴν αὐτῶν ζωὴν, οὐδὲ ἐπίσανται, εἰπὼς μέλλουσιν εὐρίσκειται τὴν αὐτοῦ ζῶντος, ἐξε-
 τάξουσιν πᾶς ὁ χριστὸς υἱὸς θεοῦ ὅστις; καὶ οἱ τινὲς οὐκ οἶδασιν ποῖον πατὸς υἱοῦ εὐρίσκειται
 τοῦ, ἀλλ' ἐκαστὸν πισθύνουσι τοῖς τῆς μητρὸς αὐτοῦ λόγοις, ἐστὶν ὅτι καὶ ἀκούουσιν ἄλλοθεν
 αὐτῶν ἄλλου, καὶ πισθύνουσι, καὶ δέχονται τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, ὅς δὲ λόγους τῶν πρὸ
 φητῶν παραγράφοντες, καὶ ὅς τοῦ χριστοῦ λόγους ἀδεύωσι, καὶ οὐ πισθύνουσι. διό οὐδὲν
 εἰσὶν ἱκανοὶ, ἵνα νοήσωσι τὰ ὑπὲρ φύσιν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἄγγελοι διώκονται ἵνα νοή-
 σωσι, καὶ ἵνα βάλοι κατὰ νοῦν αὐτῶν οἱ ἀναιδῆτοι, ὡς ὁ χριστὸς, ὃν λέγουσιν οἱ μου-
 σου λαμαῖνοι λόγον θεοῦ, καὶ ψυχὴν θεοῦ, ἐπὶ πνύμα θεοῦ, ἐπὶ μυριάκις ὡς υἱὸς ὅστις ἔστι θεός. καὶ ἐπὶ
 ἄλλοις

ΟΤΙ Ο ΥΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΘΕΟΣ ΩΝ, ΕΡ' ΕΣΧΑΤΩΝ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΔΙΑ

τῷ τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν ἐργάσατο ἄνθρωπος, καὶ ἀπέθανε ἕκαστος

ῥωθεὶς, καὶ ἐτάφη, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀνελήφθη, καὶ ὁ θεὸς ἔπαυσε

θῆναι, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, καὶ αὐτὸς ὅστις ὁ μέλλων

κρίνειν πάντας τὸν γλῶσσιν.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΠΕΙΔΗ σοὶ ποτὶ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἵκανῶς ἀπεδείξαμην, ἀπὸ τε τοῦ ἁβραάμ, καὶ ἰσαάκ, καὶ ἰακώβ, ἀπὸ τε τῆς μουσέως, διαβίβει, καὶ τῶν προφητῶν, μέλλων ἢ τῶν ἀληθινῶν ἐπὶ αὐτῷ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, ὅτι θεὸς ὅστις ἀληθινός, καὶ θεὸς ὁ ὢν, φέρεται διὰ λοιπὸν εἰς μέτρον ὀρεγόμενοι, ἰδωμὲν καὶ ποτὶ ὅν ἀπορεῖς ἐπὶ τῶν, μέλλων δὲ κατηγορεῖς ἡμᾶς εἰς χριστιανούς. ἐστὶ δὲ τάδε. ὅτι πῶς ὅτι διωκτὸν, διὸν γινέσθαι ἄνθρωπον, καὶ

τῷ τῶν ἀνθρώπων ἕκαστος. καὶ ὅτι, εἰ μὴ θεὸς ὁ χριστὸς καὶ θεὸς ὁ ὢν, πῶς οὐκ ἔστωσε τὸν ἄνθρωπον μὴ λόγῳ ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς περ ἀδωκατὸν ἐργάσατο ἄνθρωπον, καὶ ἀπέθανεν, ἵνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὡς οἱ χριστιανοὶ λέγουσι. καὶ ἐπεὶ θεὸς μὴ, πῶς ἐπαυσε; οὐ γὰρ παύει θεός. καὶ σὺ μὲν κατηγορῶν φέρεται αὐτὰ, ἡμεῖς δὲ λέγομεν οὕτως, ὅτι μὴ ποτὶ τοῦ θεοῦ διωκτὸν καὶ ἀδωκατὸν ἐπομην γὰρ τοῖς ἐμπροσθεν, καὶ ἀρκεῖ. ὡς μολογῶμεν, γὰρ τὸ ἡμετέραν ἀδοξάσκειν, ὅτι οὐκ οἶδαμην διακρίνειν ὅτι θεὸς διωκτὸν καὶ ἀδωκατὸν, ἀλλ' ὅτι τῶ φρονέμεν, καὶ οὕτω πισδύομεν, ὅτι πάντα παρὰ τῷ θεῷ διωκατὰ εἰσιν, ἀδωκατὰ δὲ αὐτῷ οὐδὲ γινώσκω. καὶ ὅτι θεὸς ὡς ἀληθινὸς ἐργάσατο ἄνθρωπον, οὕτως ἐδιδάχθημεν, καὶ οὕτω πισδύομεν, καὶ οὕτως ὅστις ἡ ἀλήθεια. πῶς δὲ ἐργάσατο, οὐ γινώσκω. τὸ γὰρ ἡ γέλοις ἀγνωστον, πῶς ἄνθρωπον φύσει γνωστὸν; τίς δὲ ἡ ὑπόθεσις ἐπὶ τοῦ κυρίου ἁρεσκώσεως, καὶ τίς ἡ αἰτία ἐπὶ τούτου γινώσκοντες, ἡμεῖς δὲ οὐ μὴ τὸν διωκαμην. σὺ δὲ ἀκουε νοουμένης.

Ὁ θεὸς χρεῖαν τινὸς μὴ ἔχων, εἴα μόνῳ ἀγαθότητι ἐδημιούργησε καὶ ἐκτίσας πάντα κόσμον ὁρατὸν τε καὶ ἀόρατον, καὶ ἐποίησε εἰς ἀγγέλους, ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν γλῶσσιν, καὶ πάντα τὰ ἐν μέσῳ αὐτῶν. ἐποίησε δὲ καὶ ἑπλάσας τὸν ἄνθρωπον, καὶ λαβὼν ἀπὸ τοῦ γῆς, καὶ γινέσθαι αὐτῷ ψυχῇ νοεράν. καὶ εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτὸν, καὶ ἐκ τοῦ πλυσσῶν αὐτὸν ἐποίησε τὸν γυναικα. καὶ ἐδωκεν αὐτῷ τὴν παραδείσῳ, δούς αὐτοῖς γινώσκω, ἵνα ἀφ' οὗτος ἐξέλθῃ καὶ τὴν παραδείσῳ φάγωσιν, ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν οὐ φάγονται ἀπ' αὐτοῦ. καὶ εἰς αὐτὴν ἡμέραν φάγοντες ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀφθανοῦν, ὡς ὁ μέγας μωσῆς ἐν τῇ παλαιᾷ συννεγρατάτῳ. ἀπὸ γοῦν τῶν ἀγγελικῶν ταγματῶν εἰς ἀφ' ἑαυτῶν ἐαυτὸν ἔτω λαμπρὸν καὶ δαυμάσιον, ὁ σωτήρ ὁ δὲ δόξα ὅτι, καὶ κτίσμα ὅτι. καὶ ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν ἐποίησε, καὶ ἵνα ὡς δόξα πρὸς κωνὴ τὸν διεσπότην. ἀλλ' ὡς μωρὸς καὶ αὐθάδης ἔπειν, ὅτι θήσω τὸν θρόνον μου ἐν τῶν νεφελῶν, καὶ ἔσομαι ὁμοῖος τῇ ὑψίστῳ. ταῦτα αὐτῷ γινώσκοντες, σωτηροῦ ὁδοῦσε τὸ πάγμα αὐτῷ τῇ τούτου ἀσεβείᾳ, καὶ παρδύνης ἐπὶ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ σὺν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἐργάζοντο διαίμονες. τότε ἰδὼν ὁ δὲ δόξα τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ παραδείσῳ, καὶ φρονέων αὐτῷ, ἀπελθὼν ἔρε τὸν γυναικα, καὶ ὡς ὁ ἐξαπάτησεν μέτρον, λέγει αὐτῇ, τί ὅτι ὁ θεὸς γινέσθαι τοῦ μὴ εἶναι, ἵνα ἀφ' οὗτος ἐξέλθῃ καὶ τὴν παραδείσῳ φάγητε, ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς γινώσκειν τῆς παραδείσου μὴ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ εἰς αὐτὴν ἡμέραν φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. οὐ γὰρ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε, ἀλλ' ἵνα μὴ φάγοντες ἀπ' αὐτοῦ, διανοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν, καὶ ἔσεσθε ὡς θεοί, γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρὸν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ ἡ ψυχή, καὶ ἀπατηθεὶς, ἐφαρμῇ ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔδωκε τῇ τῇ αὐτοῦ τῷ ἀδάμ, καὶ ἐφαγε καὶ αὐτὸς, καὶ οὐ μόνον γινέσθαι θεός. καὶ φάγοντες ἀπ' αὐτοῦ ξύλου, ὅτι ἐδίδεκε

καὶ ἡ εὐαγγέλιον ᾗ χάριτι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ θεὸς πῶς πατὴρ ἐστὶν ὁ παρὰ δ' εἰς αὐτὸ
 διακινῶν, ἀδ' αὖ, πῶς εἰ, ὁ δὲ λέγει, ᾗ φωνῇ σου ἤκουσα πῶς πατὴρ αὐτῷ. ὅτι τῷ παρὰ δ' εἰς
 σὰν, ὅτι γυνὸς εἰμι, καὶ ἐκρύβην. καὶ ὁ θεὸς πῶς αὐτῷ, καὶ τίς τοι ἀνέγνω ὅτι γυνὸς εἰμι;
 καὶ ἄρ' ἔφυλον, οὐ γινώσκω σοι καὶ φάγην, ἐφαγόν; καὶ ὀργισθεὶς αὐτῷ ὁ θεὸς ἐξέτα-
 λεν ἄρ' ἔπαρδ' αὐτὸν μετὰ κατάρτας. προσέειπεν γοῦν τῷ γινώσκοντι. τραχηλιάσας ὁ διαβό-
 λος, καὶ βουληθεὶς ὡς ἀπονομήσειν τὸν γινώσκοντα θεὸς, καὶ ὅμοιόν τῷ ὑψίστῳ, ἐπὶ οὐρανῷ
 οὐρανῷ σου παντὶ τῷ τάγματι αὐτοῦ, καὶ αὐτὸ φῶς ἐγγύς σκοπῶν καὶ διαβολῶν. ὁ δ'
 γὰρ τὴν ὑπερφανίαν καὶ παρσιαν αὐτοῦ, ἀπερρίφθη ἀπὸ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅπως ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι
 ὠρίσθη, ἵνα πῶς κινήσῃ τὸν ἀδ' αὖ, καὶ οὐκ ἠθέλησεν, ὡς περ οἱ ἄγγελοι. οἱ γὰρ ἐπι-
 ροὶ ἄγγελοι πῶς κινήσαντο τὸν ἀδ' αὖ, ἐσώθησαν, καὶ μένουντο ἐν τῇ τάξει αὐτῶν, ἐν ὁ-
 σκότητι μέχρι τῆς νύκτος ἄγγελοι. ὁ δὲ διαβόλος μὴ θέλων πῶς κινήσῃ τὸν ἀδ' αὖ, ὀργι-
 σθεὶς παρὰ τοῦ θεοῦ, ἀγγέλῳ ὡς γέγονε διαβολῶν. καὶ τίνῳ φρονήσεως λόγος εἰς τὸν οὐ-
 τοι; πῶς γοῦν οὐδ' εἰς ἡμεῖς λέγει ὁ θεός, οὐτε ὁ μαῦσος, οὐτε οἱ πῶς φῶς, οὐτε ὁ
 χριστός. ἐπεὶ γοῦν ὁ θεὸς ἔχει ἐκείνων τὴν μαρτυρίαν, καὶ ψόφους καὶ ἀπαράδεικτον. ἄλ-
 λως τε, ὅτι ἡ μὲν φύσις τῶν ἀγγέλων ἐστὶν ἀπλήρως ἀσώματος, καὶ ἐπάνω τῶν οὐρανῶν ἡ
 τοῦ ἀδ' αὖ ἐκ γῆς χοίρη. ποῖον γοῦν ἔχωρ ποσὺς γινώσκοντες, μέλλει δέξασθαι τὴν ποσὺν
 παραλογίαν; ἀλλ' ὅρα τίς, ὅτι καὶ ὁ χριστὸς ἀνθρώπου ὡς πῶς (ὡς οἱ χριστιανοὶ λέγουσιν) ὑπὸ
 τῶν ἀγγέλων πῶς κινῶνται; καὶ πῶς ἐκείνον λεκτέον ὅπως, ὅτι ὁ ἦος ἐστὶν λόγος τοῦ θεοῦ
 τοῦ αἰώνου θεοῦ ὡς, πῶς κινῶνται σου τῷ πατρὶ αὐτῷ τῷ θεῷ ὑπὸ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἡ γο-
 νὴς ἀνθρώπου, πάλιν πῶς κινῶνται ὑπὸ αὐτῶν τῶν ἀγγέλων, καὶ μετὰ τῶν σώματων. συμ-
 πῶς κινῶνται γοῦν καὶ ὁ ἀνθρώπος, ὅρ' ἀνελάβῃς ὁ ἦος καὶ λόγος τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ὑποστάσεων
 αὐτῶν, καὶ πῶς πῶς κινῶνται καὶ ἐν ἀρχῇ πῶς τῶν ἀγγέλων. καὶ ὡς ἡ τοῦ ἀδ' αὖ ὡς ἀδ' αὖ
 σκοπεῖ γὰρ τὸ διάφορον μέγεθος διασώτῃς τοῦ δούλου. ἐπὶ τῷ ἀνθρώπου, οὐ ἀνελάβῃς ὁ ἦος
 ἐστὶν λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ πῶς κινῶνται, καὶ δίκαιον, ἐστὶν ὅσον, ὡς ἐν παραδείγματι ἐπ' αὐτῶν,
 τὸ τοῦ βασιλέως σῶμα συμποσινῶνται ὑπὸ τῶν δούλων μετὰ τῶν βασιλέων ψυχῆς, καὶ πῶς
 ἡ ψυχὴ πῶς κινῶνται ὁ βασιλεὺς, τῷ σώματι δὲ δόξα μὲν. καὶ τίς ὅπως πῶς κινῶνται, ὡς ἡ αὐ-
 τῶν ἐκείνων εἰς ὅσον; ἐστὶν λέγω πῶς ψυχῆς βασιλέως καὶ σώματος; ἐὰν πολὺται εἰς πανήγυριν
 ἡμάτιον, καὶ φορέσῃ ὅσον ὁ βασιλεὺς, πάντως ἀπὸ τῶν ὡρας ἐκείνης, ὅδε μέχρι χειρὸς τοῦ
 εἰς ἀφ' ἧς αὐτῶν τίς, ἀλλὰ μετὰ φόβον βλέπουσιν αὐτὸ πάντες, καὶ ὅτι τῶν φύσιν ἐν δόξῃ
 ὡς τὰ ἄλλα ἐκείνη τὸ ἡμάτιον, ὅδε δὲ τῶν βασιλέων ἐλαβε τὴν τιμὴν. ὅπως μοι νοεῖ καὶ ὡς τῶν
 σῶ. τῇ μὲν φύσει ἀνθρώπου ἀνελάβῃς, καὶ ὅσον ἄλλης φύσεως, ἀλλ' αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων
 φύσιν τῶν ἀδ' αὖ, καὶ ἐκ παρθένου καὶ ὑπὲρ φύσιν ἐγεννήθη. ὅδε δὲ αὐτῶν τοῦ θεοῦ
 τῶν ἡγίασε, καὶ ὑψώσε, ἐτίμησε, καὶ ἐν δόξῃ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐκάθισεν αὐτῶν, καὶ
 ἐμπροσθεν ἀπεδείχθη, καὶ ὅπως ἐγγύς, ὡς φθάσαντες ἐπορεύοντο. καὶ ὡς οἱ σίδηρος ψυ-
 χὸς μὲν ὅδε τῶν φύσιν καὶ μέλας, γινώσκεις δὲ τῶν πυρὸς, τὸ μὲν πῦρ τῶν σιδήρου ψύξιν ἡ
 λανίαν ἐκ ἐδέξατο, ὁ δὲ σίδηρος τῶν πυρὸς γινώσκεις τῶν μὲν οἰκίαν φύσιν ἐκ ἀπελάει
 το, ὅλον δὲ αὐτὸς ἐγγύς πυρὸς, λαβὼν τῶν πυρὸς δέξιν τε ἐλαμπρότητα, ὅπως καὶ ὡς
 τοῦ χριστοῦ. θεὸς ὡς πῶς τῶν αἰώνων, ἀνθρώπου μετὰ ταῦτα ἐγγύς, ἐκ ἐλαττωθείς, μάλ-
 λον μὲν οὐκ αὐτῶν τοῦ θεοῦ τῶν ἀνθρώπων τιμήσεως, ἐκάθισεν ἐνθα αὐτὸς ὁ ἦος καὶ λόγος
 τοῦ θεοῦ. καὶ ὅδε συμποσινῶνται ὁ ὑπὲρ φύσιν θεὸς τε καὶ ἀνθρώπος, παρὰ τῶν
 ἀγγέλων, παρὰ τῶν ἀνθρώπων. ὁ δὲ ἀδ' αὖ μὴ ἐμμένας τῇ τοῦ θεοῦ διατάξει ἐκ γῆς,
 ἀλλὰ φάγων ἀπὸ τοῦ ξύλου μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν τῶν οὐρανῶν, καὶ ὡς κινήσαντο γινώσκεις
 ἀπώλεσαν, καὶ ὅσον παρὰ δ' εἰς αὐτοῦ, ἐλαβον κατάρτας αὐτῶν θυλαγίας, καὶ αὐτὸς αἰ-
 νίου θανάτου. ἰδὼν δὲ τὸν διαβόλον ὁ θεὸς ἀδ' ἰδὼν καὶ ἀμετανόητον, ἀπερρίφθη αὐτῶν,
 ὡς ἄχρηστον σκιδνός. καὶ πῶς αὐτῶν ἡ τυχερὰ μνεία, ἡ ὅσον λόγος οὐκ ἐγγύς. τὸν δὲ
 ἀδ' αὖ καὶ τὴν εὐαν ὡς θεὸς ἰδὼν, ὅτι ὅσον ἡττώσιν ὡς ὁ διαβόλος ὑπὸ κτηνοτροφίας καὶ
 ὑπερφανίας, ἀλλ' ὑπὸ φθόνου καὶ ἀπάτης τοῦ διαβόλου, καὶ ὅτι πάλιν ὁ ἀνθρώπος μετὰ
 κατάρτας δέξιν μέλλει ὑποδύσασθαι, καὶ κατ' ἐξουσίαν τοῦ θεοῦ τῶν ἀδ' αὖ καὶ τῶν οὐρανῶν
 παίδουσιν,

παύσασιν, ἀλλ' ὅμως πῶς παύσασιν, ὡς λέγει μωσῆς, ὁ θεὸς γὰρ τῷ παραδείσῳ τὸ δειλὸν
 νῦν, ἡρώτησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν, ἀδὰμ, πῶς εἶ; οὐχ ὡς ἀγνοῶν ἡρώτησεν αὐτὸν, ἀπαγε τῆς
 βλασφημίας. παρὰ γὰρ τῷ θεῷ τί δεῖν ἀγνοοῦμεν, ἐπεὶ τὰ πάντα ἐπιστάται καὶ πρὶν
 γένεσθαι αὐτῶν; ἀλλὰ ὅσοι δὲ οὐκ οἶδον, ὅτι ἀδὰμ εἰς ποιοῦν ἀξίωμα εὐρίσκειται, καὶ
 κατὰ τὸ παρὸν ποῦν, καὶ εἰς ποιοῦν βάρβαρον κατέλθῃ; τί δὲ ὁ ἀδὰμ; ἐλὼ φωνῆς σου ἡκου-
 σα πῶς παύσασιν γὰρ τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐκρύβην. τὸ δὲ δειλὸν, οὐδὲν ἔτερον δηλοῖ,
 εἰ μὴ, ὅτι ὡς παρὰ τὸν παρὰ τὸν πλείονα μέρους ἐλὼ ἡμέρας, ἐκείνη ἡ ὥρα δειλὸν λέ-
 γεται, οὕτως παρὰ τὸν πλείονα χρόνον, μέλλει πῶς παύσασιν ὁ θεὸς γὰρ τῇ γῇ, ὁ
 γὰρ παράδεισος γὰρ τῇ γῇ εὐρίσκειται, ὡς ὁ μωσῆς διδάσκει. τὸ αὐτὸ γὰρ δεῖν εἶπεν, γὰρ
 τῷ παραδείσῳ, ὡς τὸ εἶπεν, γὰρ τῇ γῇ. τίς οὖν οἱ ἐκείνους πλείονος χρόνος, ἐγὼ σοι
 ὁρῶ. ἀλλ' ἐλὼ συστάσῃς τὸν κόσμον ὡς ἐλὼ συμπελάσῃς τὸν παρόντα αἰῶνα, ἐπὶ ἑκατὶ
 χρόνοι λέγονται εἶναι, ἢ καὶ πλείον. μετὰ δὲ τὴν παρέλθουσαν τῶν ποσούτων χρόνον, μέλ-
 λει γένεσθαι ἢ ἀναπαύσασιν τῶν νεκρῶν, ἀλλ' γοῦν τὸ ἀδὰμ μέχρι ἐλὼ τοῦ χριστοῦ γένεσθαι πα-
 ρήλθον χρόνοι
 χιλίους χρόνους, ἔτεροι
 ὅσα ὅσα εἶπον οἱ ἄγιοι καὶ οἱ πῶς
 φησὶν, ὅτι ἐπ' ἐκάστῳ τῶν χρόνων μέλλει καταβῆναι ὁ χριστός. βλέπεις πῶς ἀλλ' ἀδὰμ
 ἡρῶ ἀναφαίνεται τὸ τοῦ θεοῦ μυστήριον, μᾶλλον δὲ πῶς ἀδὰμ; πῶς τίνα γὰρ
 εἰρηκὴν ὁ θεός, ὅτι ποιήσωμεν ἀνθρώπου; ὁ γὰρ θεὸς ἀπλὸς, τὸ ποιήσωμεν ἀνθρώπου κατ'
 εἰκόνα ἡμετέρου καὶ κατ' ὁμοίωσιν, πῶς τίνα εἰρηκὴν; πρόσθετον, ὅτι πῶς τὸν ἑαυτοῦ αὐτοῦ.
 πατὴρ γὰρ καὶ ὁ υἱὸς γὰρ δεῖν. οὕτως γὰρ καὶ ὁ χριστός γὰρ τοῖς θύνα μεγάλους λέγει, ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ
 πατὴρ γὰρ ἐσμὲν. ὁ ἐμὲ θεωρῶν, τὸν πατέρα θεωρεῖ. λέγουμεν ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, ὅτι
 ἀνέθεμα ὁ ποῦ ὁμολογεῖ αὐτοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὅτι θεὸς πωσθῶμεν τὸν ποιητὴν τὸν οὐρανοῦ καὶ
 ἐλὼ γῆς. καὶ ὁρῶντες ὁ θεὸς τὸν ἀδὰμ, καὶ ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ὅτι βαλὼν αὐτὸν
 ἐκ τῷ παραδείσου, καὶ ἔταψεν αὐτὸν ὁρῶντες τὴν γῆν, καὶ ἔπειρε τότε, καὶ ἐποίησεν τὸν
 σίτον καὶ ὅσα ἔτρεφον καρπῶν. βλέπεις πῶς ὁ διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι σῆχυς σίτου εὐρίσκειται
 τὸ δ' ἐφ' ὅσον, ὁ ἐφαγγνὼν ἀδὰμ, οὐκ ἐγίνωσκε τὸ, τί ἐδίδασκεν, ἀλλ' ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ
 ἔλεγον ὅτι ἐβούλετο. καὶ ὡς καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ἀναφαίνεται οὕτως, ὅτι ὅτι οἰκίας δια-
 νοίας, καὶ οἰκίας ἀναπλάσματος ἐδίδασκεν. ὁ γὰρ σῆχυς τὸ σίτου μετὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ
 παραδείσου καὶ τὴν κατάραν ἀνεφαίνετο. γὰρ ἰδοῦντι γὰρ τὸ πῶς σου φάγῃ τὸν ἄρτον
 σου, εἶπεν ὁ θεὸς τῷ ἀδὰμ, καὶ μετὰ κόπου καὶ ἰδῶντος πολλοῦ ἐσπάρῃ καὶ ἐγεωργήσῃ ὁ
 σίτος. ὁ δὲ ἀδὰμ τὸ ἐξέλεον, οὐκ ἐγίνωσκεν, ὡς ὁ μωσῆς λέγει, ἐγίνωσκεν καὶ καὶ πονηρόν.
 τί δὲ ἡμεῖς ὁ παράδεισος, ἢ τί τὸ ἐξέλεον, οὐτὲ ὁ μωσῆς ἐδίδασκεν ὅσοι, οὐτὲ ἔτερος τις τῶν προ-
 φητῶν, οὐτὲ αὐτὸς ὁ χριστός. ἀλλ' ἐπὶ εὐρίσκειται μυστήριον, ὡς καὶ πρὸς τὴν πόσιν δὲ εὐρε-
 ῖται ὁ μωσῆς, ὅτι σῆχυς σίτου εὐρίσκειται, οὐκ ἐγίνωσκεν, ἀλλὰ ἐλὼ ἰδίας διανοίας αὐτοῦ
 εἰσὶν ἀναπλάσματα. εὐρὺν γὰρ ἀνθρώπους ἀμαθείς καὶ ἀγροίκους, καὶ οἶον οὐδὲν τῶν
 ἀλόγων ζώων διαφέροντας, κτίωντες τῶν γὰρ εὐρίσκειται ἀρετῶν, ἐδίδασκεν ἐλὼ ἰδίας ἀνα-
 πλάσματα διανοίας, ὅτι τὴν σιωπῶμεν. ἐπεὶ οὐκ εἰσιν αὐτὸς πνευματοῦ ὁ σιωπῶν, τὸ εἰ-
 λέγειαι πῶς τῶν μουσουλμανίων παρανομίας καὶ πεπλανημίας δόξας, ἀλλὰ μόνον διεί-
 ξαι τὸ τῶν χριστιανῶν σέβας ἄγιον, καὶ δίκαιον, καὶ καλόν. ἀλλ' ἐπὶ τὸν ὅσον ἐξέλεον. γὰρ
 νήσαντος τῷ ἀδὰμ υἱὸς καὶ θυγατέρα, καὶ ἐκείνων γεννησάντων ὁμοίους υἱὸς καὶ θυγατέ-
 ρας, ἐπληρώθη τὸ γένος ὑπὲρ τῆς γῆς τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ μὲν ἀδὰμ καὶ ἡ εὐαπλακὴς γένε-
 τας τῷ διαβόλῳ, καὶ ἐπὶ πάντας γένεσθαι θεοί, ἀπώλεσαν καὶ οὐκ εἶχον παράδεισον. ὁ
 μωσῆς δὲ πῶς κεκώκει τὸν θεὸν τὸν δημιουργὸν καὶ πλάστην αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκείνων παρὰ τὸν
 πῶντες ἀλλ' ἐλὼ ἀληθείας, γὰρ ἐπεσον εἰς ἀθεμίτους πράξεις καὶ ἀρρετιότητας καὶ παρὰ φύσιν
 ἀμαρτίας, ὅς οὐδὲ θεοὶ οὐκ εἶπεν ὅλους ἀνθρώπων σάφρονι. μὴ μόνον δὲ ἡμαρτοῦ γὰρ τοιαύ-
 τας ἀμαρτίας πολλὰς καὶ κακὰς, ὡς εἶπον, ἀλλ' ἀφῶντες τὸν θεὸν τὸν ποιητὴν τῶν
 νοῦ καὶ ἐλὼ γῆς πῶς κεκώκει τὰ κτίσματα, καὶ ἐσεβάσθησαν τὴν κτίσιν παρὰ τὸν
 κτίσαντα, καὶ οἱ μὲν πῶς κεκώκει τὸν ἥλιον, οἱ δὲ τὴν σελήνην, οἱ δὲ τοὺς ἀστέρους,
 γ 2 καὶ

καὶ ὠνόμαζον καὶ ἐκάλουν αὐτὰ θεούς. καὶ ὡς περ οἱ γὰρ βαδυντῶν σκότει πορδύμνοι,
τὰ μὲν πλησίον αὐτῶν ἀληθῆ οὐ χόρῳσι, τὰ δὲ μὴ ὄντα ὡς ὄντα φαντάζονται, οὕτω καὶ
ἐπ' ἐκείνοις μακρυωθέντες γὰρ ἀπ' ἡ ἀληθινῆς φωνῆς, καὶ γὰρ ἔσθ' σκότει τῆς ἀγνωσίας
πρόδιπτοι αὐτῶν, τὸν μὲν ἀληθινὸν θεὸν ἀπεστρέφοντο, τὰ δὲ εἰδωλὰ ἠσώσαντο, ὥς ἐπ'
αὐτοῖς ἠγάλλοντο. καὶ αἰγυπῆιοι μὲν προσκυνοῦσι τὸν βοῦν, καὶ τὸ ὕδωρ, λίβυες δὲ τὸ
πρόβατον, οἱ δὲ Ἰνδοὶ τὸν οἶνον, ἑτέροι δὲ ποταμούς καὶ κελύφας, ἑτέροι δὲ ἐπιοῦσι αὐτοῖς.
αὐτάς. καὶ τὰ ὄργανα τῶν χειρῶν αὐτῶν ὡς θεούς προσκυνοῦσι, οἱ μάταιοι. ἀλλ' ἡμεῖς γὰρ ἀπαριθ-
μεῖν γνῶς ἐκείνου τόπου πλάϊν, ὅσα τὸ πολὺ ἐλ γράφῃς. ἀπ' γὰρ τούτων τ' ἐμικθὲρ πᾶς
τις δυνάται γνῶναι τὰ λοιπὰ. οὐ μόνον δὲ μέχρι τούτου ἐστὶ ἡ ἐκείνων ἀπονοια, ἀλλὰ καὶ
τοῖς σκύδασι ὡς ἐδ' ὁ θύειν ἔσθ' δεῖ αὐτῶν, ὥς ἀπ' ναυαγίων πρόσωθ' ἔσθ' τις. καὶ ὅσοι ἄ-
ρα καὶ εὐρίσθοντο, καὶ οὐδ' ἡ πρόνοια ἔσθ' ἐξέσθ' ἐκείνοι ἐφόνδον. ἑτέροι πάλιν, εἰσὶν
εἰς πόλεμον ἐξώχρουν πινὰς τῶν ἀνθρώπων, τούτους ἀφιδμοῦντ' ἀνὰ ἐκάστην, ἔδου γὰρ.
εἰδὲς ἀπανθρωπῶν καὶ ὠμότητα, καὶ αὐτῶν τ' ἀλόγων ζώων καὶ θηρίων θηριωδισίαν,
πάν ἄνθρωπος οὐ μάχεται τῷ ὁμογενεῖ αὐτοῦ, οὐδὲ φθείρει, ἐκείνοι δὲ καὶ αὐτῶν τῶν θηρίων ἀ-
πλωέσθ' εὐρίσθοντο. οὐ μόνον γὰρ ἀλλοδαπούς καὶ ξένους ἀνθρώπους ἐφόνδον, ἀλλὰ
καὶ ὅς ὁμογενίους, καὶ κατ' αἷμα συγγενεῖς. καὶ γὰρ οἱ κρήναι καὶ φόνικες ὥς ἐαυτ' ἀλλή-
λους καὶ θυγατέρας ἔθνοντο τοῖς δαίμοσιν, οἱ χαλκῶσπαλχοι. πῶς ἡ τούτων ἐργία ὁ κα-
τακλυσμὸς γὰρ ταῖς ἡμέραις τ' ὦν, καὶ ἀπέθανον γὰρ τοῖς ὕδασι πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀνθρώ-
που καὶ πᾶν ζῶον πετεινὸν καὶ τετραπόδον, ὅσα τὰς τ' τότε εὐρίσθον μὲν ἀνθρώπων
ἀμαρτίας. διὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ γὰρ καὶ μόνα ὄντων, ὅ, τε νῦν καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, οἱ ἔσθ'
τε ἡοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ τρεῖς γυναικες αὐτῶν. εἰσῆξε δὲ νῦν καὶ ἀπ' πάντων ζῶον γὰρ τὸ καὶ
τὸ ὅσα τ' ἡ γὰρ. πάλιν δὲ ὁ πανάγαθος θεὸς ἐπέταξε τῷ γὰρ τῶν ἀνθρώπων τὸ αὐτῶν
θεὸν καὶ πληθύνει καὶ πληρῶνται τὴν γῆν, ὁμοίως καὶ τοῖς ζώοις. ὁ πάλιν γνέπεσον οἱ
ἀνθρώποι εἰς ἀσέβειαν, ἡ καὶ ἡ γὰρ μέρ' ὁ φθάρσαντες ἡ δὲ εἰρήνη. ὁ δὲ μελχισδεκ καὶ
ὁ ἄβραάμ καὶ λὼτ ὁ ἀνελὸς αὐτοῦ, ἐφάνησαν δ' οὐλοῖ. τ' θεοῦ τ' ὕψιστον. ἅπας δὲ ὁ κόσμος
προσκυνοῦσαν ἔσθ' διαβολῶν καὶ τοῖς εἰδωλοῖς. ὁ πανάγαθος τοίνυν θεὸς ἰδὼν τὸ πῦρ
πλάσμα αὐτοῦ, τὸ γὰρ διαλαδὴ τῶν ἀνθρώπων τυραννέμενον ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅς
ζῶντας μὲν τούτους ἐφηνάκιζε καὶ ἠπάτα, ὡς τε προσκυνοῦν αὐτῷ ὡς θεῷ, ἀπειθάνοντων
δὲ, κατ' ἔχε τὰς αὐτῶν ψυχὰς γὰρ ἔσθ' ἄδην ἔσθ' πικρῶ καὶ ἰσοφωμῶν, ἀπ' ἀλλήλων εἰς
αὐτοῦ. πῶς δὲ ἐσώθη τὸ τ' ἀνθρώπων γὰρ, ἅς τε νομικῶς, ὁ μὲν γὰρ ἀνθρώπων αὐ-
τὸς ἐαυτῷ οὐκ ἠδυνάτο βοηθῆσαι, τὸ μὲν, ὅτι οὐκ ἐβούλετο ὅσα τὰς ἡδονὰς νομίζαν ἔσθ'
ἄκρον ἀγαθόν. εἰς τοσαύτην καὶ γὰρ πλάϊν γνέπεσον, σκολιῶν γὰρ τῶν τ' πονηρῶν. τὸ δὲ,
ὅτι τὸν μὲν ἀληθῆ θεὸν οὐκ ἐγίνωσκον, προσκυνοῦσι δὲ τοῖς εἰδωλοῖς ἡ τοῖς δαιμονίοις,
καὶ γὰρ σκότει τῆς ἀγνωσίας ὑπάρχοντες, τὸν θεὸν οὐκ ἐγίνωσκον, καὶ ἔμενον γὰρ τῇ ἀρχαί-
λωσίᾳ τ' ἐχθροῦ. ὑποθώμεθα δὲ καὶ ὅσα ὅσα γνῶνται εἰς τοῖς βάρεθρον κακῶν γνέπεσον,
καὶ πῶς ἔμελλον βοηθῆσαι αὐτοῖς, ἐπεὶ εἶχον τὴν πονηρικὴν κατάραν τ' ἄδ' αὐμ, καὶ ὅ-
πως ἔμελλον γνέσθαι ἀδανάτοι, ἐπεὶ τὸν θάνατον ἐκλήραντο. πάντες γὰρ οἱ ἐξ ἁδὰμ
θνητοὶ κατέσθ' ὅσα τὴν τ' πατρός αὐτῶν ἁδὰμ ἀμαρτίαν. ἐπεὶ γοῦν οὐτὲ γνῶσκον ὁ
ἀνθρώπων ἀπ' τοῖς ὕψους καὶ μεγαλείου ἐξέπεσε, καὶ εἰς ὅσον βάρεθρον ἀτιμίας γνέπε-
σε, ἀλλ' εἰ καὶ ὥς γνῶσκον, οὐκ ἠδυνάτο βοηθῆσαι αὐτοῦ, λοιπὸν ἐκινδύνει, ἵνα δια-
παντὸς εὐρίσθεται ἡ ἀμαρτία, καὶ βασιλεύῃ ὁ θάνατος ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων. ὅσα ἰδὼν
δαβὶδ ὁ πρῶτος, εἰπὼν, ὅτι ἀνθρώπων γὰρ ἡμῶν οὐ σωθήκει, παρεσιωβήθη τοῖς κτή-
νεσι τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὁμοιωθῇ αὐτοῖς. ἀλλ' ὁ θεὸς ἀνθρώπων θεὸς ἀπ' ἀλλήλων, οὐκ ἔσθ'
σε τὴν ἐκείνου αὐτοῦ ὑπὸ πλείον ὑπὸ τ' διαβόλου τυραννέσθαι. τοίνυν καὶ ἤρξατο ἀπ' τ' ἄ-
βραάμ ἀνακαλεῖσθαι καὶ ὑποδραβεῖσθαι τὸν ἀνθρώπων. τ' γὰρ ἄβραάμ γνέσθ' αὐτοῦ τὸν
ἰσαάκ, καὶ τ' ἰσαάκ τὸν ἰακώβ, καὶ τ' ἰακώβ ὡς δὲ δάδα καὶ ἰσὺς αὐτοῦ, φθονήσαντες οἱ γὰρ
καὶ ἡοὶ τ' ἰακώβ ἔσθ' ἀδελφῶν αὐτῶν τῶ ἰωσήφ, ἔσθ' αὐτοῦ καὶ ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον.
καὶ εὐρόντες αἰγυπῆιους, πεπρωμένοι ὅσα, οἱ δὲ ἀπαγαγόντες τὸν ἰωσήφ εἰς αἰγυπτὸν,
διεδώκασι

διελώντες τῶν φαραῶν. καὶ ὁ φαραὼ κατέκτενεν αὐτὸν ἀρχόντα πάσης γῆς αἰγύπτου. γὰρ
 νομίζοντες δὲ λιμοῦ, κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ ἰωσήφ εἰς αἰγύπτου, ἐν ᾧ ἐμ χορτάσματος. ὁ ἰω
 σήφ γνωρίσας αὐτοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, ἔδρεψεν αὐτοὺς, μὴ μνησθεὶς τῶν πατρῶν γεγονότων
 εἰς αὐτὸν ἀδικήματι, πρὸς καλεσάμενον καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἰακώβ. ὅτε δὲ ὡτύ-
 πθη τῷ χριστῷ, διηλονότι ὡς περὶ ἰωσήφ ἐν ᾧ παρὰ τῶν οἰκείων ἀδελφῶν κακόν, καὶ ἀ-
 μνημονήσας τούτου, αὐτὴ κληρὸν ἀγαθὰ ἀνταπέδωκε τοῖς ἀδικήσασιν αὐτὸν ἀδελφοῖς,
 οὕτω καὶ ὁ χριστὸς φθονήσας παρὰ τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ ἰουδαίων, μέλλει διελθῆναι καὶ εἰς
 τὸν τόπον αὐτῶν τῶν λαῶν εἰσελθεῖν, καὶ τῶν δακτύλων παρὰ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὡς περὶ ἰω-
 σήφ γινώσκοντες ἀρχῶν πάσης αἰγύπτου, ἐξέρχεται τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἀδελφούς
 τῶν λιμοῦ θανάτου, οὕτω καὶ ὁ χριστὸς σωτῆρὶς τῆς ψυχῆς τῶν θανάτου, καὶ κατα-
 λύνει τὸ κράτος τῶν διαβόλων, ἵνα αὐτὸν πιστεύσαντες, ἰουδαίους τε καὶ τὰ ἔθ-
 νη, ἀλλὰ διὰ καὶ τὸν προπάτορα ἀδάμ. καὶ ἐλθὼν εἰς αἰγύπτου ὁ ἰακώβ, ὡς ἔρηκται, με-
 τὰ τῶν βοσκῶν ταπείνῃ τὴν ψυχὴν, μένειν ἐκείσε μέχρι τοῦ τελευτῆσαι αὐτοῦ. πρὸς κατὰ τὴν
 δὲ καὶ ἄπαν τὸ γένος αὐτοῦ ἐκείσε, μέχρι καὶ ἐν τῇ τετρακισίᾳ καὶ τριῶντα, δουλεύον-
 τες τῶν φαραῶν καὶ τοῖς αἰγυπτίοις δουλεύοντες πικρὰν καὶ ὀδυνηράν. μετὰ δὲ τούτων πέμ-
 ψας ὁ θεὸς τὸν μωσῆα, ὁ δὲ ἔρχεται καὶ ἐξέρχεται αὐτὸν ἐκ τῆς πικρᾶς δουλείας τῶν φαραῶν καὶ τῶν
 αἰγυπτίων, ποιήσαντα αὐτὸν δαυμάσια καὶ τράσια μεγάλα ἐν τῇ αἰγύπτῳ, καὶ διαβί-
 βαντα αὐτοὺς τὴν ὄρεθραν θάλασσαν, ἤρισαντα αὐτῶν, τὸν δὲ φαραὼ καταποντίσαν-
 τα σὺν πᾶσι τῇ αὐτοῦ στρατιᾷ. καὶ εὐρίσκει μὲν τῶν ἐβραίων ἐν τῇ ὁρμῇ, αὐτὴν πᾶσης
 προφῆς διέδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸ μάννα. αὐτοὶ δὲ ἐγόγγυζον, καὶ λόγους ἀχαριστίας ἐλε-
 γον. ὁ μωσῆς νοθετῶν ὁ μωϋσῆς οὐκ ἐπαύσατο. ὡς δὲ αὐτὸν μωϋσῆς ἐν τῇ ὁρμῇ διέφευγε
 τὸν νόμον παρὰ τοῦ θεοῦ, οἱ πρόδρομοι ἀχάριστοι ἐβραῖοι καὶ γογγυσταί, γέγονασιν ἀσεβεῖς. λέ-
 γουσι τοίνυν τῶν μωϋσῆος ἀδελφῶν ἀαρῶν, ποίησον ἡμῖν θεός, οἱ πῖνες ποιοποιοῦνται
 ἡμῶν, ὁ γὰρ μωϋσῆς οὐκ ἔστι, ὁ δὲ ἔρχεται ἡμᾶς ἐκ αἰγύπτου, τί γέγονεν οὐκ οἶδαμεν. καὶ
 σωμαγαγόντες χρυσὸν ἱκανόν, κατασκευάσαντες εἰκόνα βοός, καὶ λαβόντες αὐτῶν, ἔδυσαν
 αὐτοὺς, καὶ ἀφραίνοντες ὡς τῶν τοιούτων ἀποπῆματι. ἐλθὼν δὲ ὁ μωϋσῆς, καὶ ἐν τῇ τὸ το-
 γύρ κακόν, θυμωθεὶς κατέχευε τὸν νόμον τῆς πλάκας, ὡς παρὰ τοῦ θεοῦ ἐδέξατο. καὶ ἔπειτα ὁ
 θεός, ἐξελθὼν τὸ γένος αὐτῶν, ὡς ποιήσας βασιλεὺς εἰς ἔθνη, μέγα καὶ πολὺ. ὁ δὲ οὐκ
 ἠθέλησεν, ἀλλὰ πολλὰ θητήσας τὸν θεόν, καὶ πολλὰ παρακαλέσας, ἐμίστιδυσεν αὐτοὺς, καὶ
 οὐκ ἠφαιδνίσθη. πρόσεξον τῶν ὡς, ὡς ἀναφάνεται, ὅτι οὐ πόδι αὐτῶν ἔπειτα ὁ θεός
 ἀβραάμ, ὅτι ἐν τῇ ἀπείματι τοῦ βυλίου γινώσκονται πάντα τὰ ἔθνη, ἀλλὰ πόδι τῷ χριστῷ. μετι-
 πύσαντες δὲ τῶν μωϋσῆος τῶν ἐβραίων γένος, πάλιν ἐδόθη ὁ νόμος πρὸς αὐτοὺς. τότε
 ἔπειτα ὁ θεός αὐτοὺς ἐβραίους ὡς τῶν μωϋσῆος, ὅτι ἐγὼ θεός πρῶτος, ἐγὼ καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ
 μετ' ἐμεῖς ἐστὶ θεός ὁ δεύτερος. ὡς γοῦν ὅτι οὕτω, καθὼς ὁ θεός ἔειπε καὶ γινεσθῆναι. γοῦν
 τῇ γραφῇ τῇ σῇ, ὡς μέγα κατηγορημα κείται ὅτι καὶ ἡμῶν τῶν χριστιανῶν, ὅτι τῷ θεῷ ἐ-
 πόντες, ὅτι ἐγὼ θεός μόνος, καὶ ἐκ ἡμῶν σωτῆρ ὡς εἰς τὴν ἐμὴν θεότητα, ἡμεῖς λέγο-
 μεν τὸν χριστὸν θεόν καὶ θεὸν ἰσχυρὸν, καὶ πρὸς κωνσταντῶν πολλοὺς θεούς, καὶ ἐξ ὧν ἀναβήμα-
 τι ὁ πρὸς κωνσταντῶν θεός διὸς ἢ τρεῖς ἢ καὶ πολλούς. ἀλλὰ πρὸς κωνσταντῶν θεόν ὡς ἀληθινόν,
 τὸν ποιητὴν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς. ὁ γὰρ θεός διδάσκων αὐτοὺς ἐβραίους, ἵνα μὴ ἐπιδώλωται
 τῶν σῶν, ἔπειτα αὐτοῖς, οἱ πιστεύοντες τοῖς εἰδώλοις, πιστεύουσι θεοῖς πολλοῖς. οἱ δὲ χριστι-
 νοὶ ὁρθὰ φρονούμεντες, καὶ θεῶν πιστεύουσι, καὶ ὁ πολλοῖς. καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἐδίδασκεν καὶ τοῖς
 οὐαγγελίοις ἐπὶ τῶν, ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐσμὲν. καὶ ὁ ἐμὲ θεωρῶν, θεωρεῖ τὸν πατέρα
 μου. ἡμεῖς δὲ ἀγνοοῦντες τὰς γραφάς, ἐκπίπτειν ἐπὶ ἀληθείας, καὶ τούτου γεγονότος, ἀλ-
 λα ἀκούοντες, ἀλλὰ γινώσκοντες. οἱ δὲ ἐβραῖοι συμπαθησάντες ὑπὸ τῷ θεῷ, ὁ δὲ ἐπὶ ἀπώλων
 τῶν πεπλανημένων οὕτως ἐν τῇ ὁρμῇ, χθόνους τρεσφάκοντα, ἄχρως αὐτὸν τελευτήσωσι πάν-
 τες ἐκείνοι. ὡς τὸ, ἵνα οὐδὲν ἴδωσι τὴν γλῶσσαν ἐκ τῆς ἐκείνου, ὁ δὲ θεός δίδωσι τοῖς ἡμέτεροις ἀβραάμ.
 μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν ἐκείνων, ἐσπλήθη τὰ τέκνα αὐτῶν ἐς τὴν γλῶσσαν ἐπὶ ἀπώλων.

τοῦτο· ἵνα ἰδόντες οἱ ἄνθρωποι, πῶς ἀνέστη τοὺς πρῶτον νεκροὺς, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς τὰς αἰ-
μαρτον, νοήσωσιν, ὅτι οὗτος ὁ ζῶν καὶ θανάτου διαπότης, καὶ ὅταν ἰδῶσιν αὐτὸν δὴ
τὸν χριστὸν ἐν τῷ τάφῳ, πιστεύωσιν, ὅτι ὁ τῆς ἰδίας ὁμοιοῦσιν ἀνίσταται τὸν νεκροὺς, πολλῶν μάλ-
λον κατ' ὁμοιοῦσιν ὡς θεὸς ἀνέστησε μέλλει τὸ ἴδιον σώμα. ἔλεγε γὰρ πρὸς τοὺς μαθη-
τάς αὐτοῦ τοὺς ἀπεστόλους, ὅτι οὐδ' εἰς αἶρεσις τῆς ψυχῆς μου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὅτι ὁμοιοῦσιν ἔχω
θεῖναι αὐτῶν, καὶ ὁμοιοῦσιν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτῶν, καὶ ὅτι μὴ ἐπίσθουμι εἰς πρὸς χριστὸν
καθ' ἑκείνου ἡμέραν πλήθην ἀναρίθμητα ἀνθρώπων, καὶ ὁμολόγῳ αὐτὸν θεόν, καὶ θεὸν
ἐφ' ὃν. ὡς πρὸς δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχόντες αὐτῶν, ἀντιπαρῆμνοι τῇ
τῷ θεῷ διδασκαλίᾳ, καὶ ἀντιλέγοντες, ἀνεφαίνοντο ἐν τῇ ἡσυχίᾳ πρὸς φητέας λεγούσης,
ὅτι ὁ φθαλμὸς ἔχοντες οὐ βλέπουσι, καὶ ὅτι ἔχοντες οὐκ ἀκούουσιν. ἔπαυθη γὰρ
ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ τοὺς ὁφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάλυψαν, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, ὅ-
τι ἐτελέθη ἡ πρὸς φητέα. θαυματούργου ὡς καὶ τῷ χριστῷ, ἐν εἰς κενὸν ὡς πρὸς τυφλῶν
τοῦτο, καὶ διδασκῶντος ἐν εἰς κενὸν κωφοί, ὡς εἰς κωφῇ καὶ βύβουσι τὰ ὡς αὐ-
τῶν, καὶ ὅτι μὴ ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς ὁ χριστός, ὡς εἰς τυφλοὶ ἦτε, οὐκ αὐτὸν ἔχετε ἁμαρτίαν. νῦν
δὲ λέγετε, ὅτι βλέπομεν, ἡ οὐκ ἁμαρτία ὑμῶν μὴ εἶ. καὶ ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔλεγε πρὸς αὐ-
τῶν, ὅτι εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἦτε, ἡ γὰρ πατέρα αὐτοῦ ἐκείνου οἶδατε. ὅμως ταῦτα ποιῶντος τοῦ
χριστοῦ, οὐδὲ λόγος ἦλθεν ἐκείνοις εἰς ἀπόδοσιν, ἀλλ' ἐκ τῷ πρὸς φητέᾳ, ὅπως θανατώσωσιν
αὐτόν, πρὸς δὲ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ, ὡς ἐπίσταντες τῷ χριστῷ τῶν ἐβραίων, τὴν καὶ λέγειν
ἀπείρω ὄντων καὶ ἀναριθμητῶν, ὅμως καὶ τούτων γεγονότων, οὐκ ἦλθεν εἰς ἀπόδοσιν ὁ-
λως οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ πεπλανημένοι, ἀλλὰ τῷ φθόνῳ καὶ τῇ κακίᾳ νικώμενοι, ἐκ τῷ πρὸς φη-
τέᾳ καὶ πᾶσι μηχανῇ, ὅπως ἐγείρωσι κατὰ τὸν χριστὸν κατηγορίαν, καὶ θανατώσω-
σι τὸν διεργάσαν αὐτῶν, καὶ οὐκ εὐρον ἑτέρον, ἢ ὅτι βλασφημῆς οὗτος, λέγων ἑαυτὸν ἴσον
θεῷ, καὶ ὅτι ἄνθρωπος ὡς ποιεῖ ἑαυτὸν θεόν, καὶ ὅτι ἡκούον τὸν χριστὸν λεγόντος πρὸς τοὺς
πιστεύοντας εἰς αὐτόν, ὅτι ἀφένονται σου αἱ ἁμαρτίαι. ἔλεγον οὖν, τίνα σε αὐτὸν ποιεῖς, καὶ
τίς δυνάται ἀφίνα ἁμαρτίας ἀλλ' ἡ μόνος ὁ θεός, καὶ ὅτι ἀληθῶς ἔλεγον οἱ ἰουδαῖοι,
ὅτι θεοῦ μόνου ὅτι τὸ ἀφίνα ἁμαρτίας, καὶ γὰρ ἀγνοοῦντες οἱ ἄδελφοί, ὅτι αὐτὸς ὅτι
ἴσος τῷ θεῷ ὁ χριστός, ἔλεγον ἄλλῳ ἔλεγον. καὶ ἐσκητίσθη ἡ ἀσυνέτεια αὐτῶν καρδία, καὶ ἐν-
φλώθησαν οἱ ὁφθαλμοὶ αὐτῶν, καὶ οὐκ εἶδον ὅτι κατ' ὁμοιοῦσιν ποιεῖ, ὅτι καὶ ποιεῖ. εἰς
γὰρ τῶν μαθητῶν τὸν χριστὸν ὁ πέτρος, ἐν τῷ πλοιοῦ ἐν τῷ ἐν τῷ πλοιοῦ ἐν τῷ πλοιοῦ
εἶπε πρὸς αὐτόν, κέλευσόν με πρὸς σὲ ἐλθεῖν ὡς τὰ ὕδατα. καὶ ὁ χριστός πρὸς αὐτόν, ἐλθέ. ὅ-
τι ἐλθὼν ἀπὸ τοῦ πλοίου, πρὸς πατήρας ὡς τῶν ὕδατων, ἀπὸ τῶν ὕδατων, ἐν τῷ πλοιοῦ ἐν τῷ πλοιοῦ
γονότος, τί εἶπες ἄλλο αὐτοὺς νοῆσαι, ἢ ὅτι αὐτοὶ ὅτι ἐν τῷ πλοιοῦ ἐν τῷ πλοιοῦ
καὶ ὁ διαβίβας πρὸς πατέρας αὐτῶν ὡς τῶν ὕδατων, ὅτι ἐν τῷ πλοιοῦ ἐν τῷ πλοιοῦ
φύσιν τῶν ὕδατων, ὡς πρὸς ξηρὰν γῆν τῷ λόγῳ καὶ τῷ πρὸς φητέᾳ αὐτοῦ. ἀλλ' ὅσον μάλ-
λον ἦσαν θεωροῦντες τὰ τοιαῦτα θαύματα, ὅσον τῶν ὕδατων, ὅσον τῶν ὕδατων, ὅσον τῶν ὕδατων
νος γεγονότος σφοδρῶς καὶ μεγάλῳ ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὡς τε καὶ πρὸς φητέᾳ τὸ πλοῖον, ἐν τῷ πλοιοῦ
οἱ τὸν χριστὸν μαθητῶν ὡς τῶν ὕδατων, ἐκράσαν οὗτοι μεγάλην τῇ φωνῇ λέγοντες, ἰσοῦ, σῶ-
σον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. καὶ ὁ χριστός λέγει τῇ θαλάσσῃ διαποτικῶς οὕτω καὶ ὁμοιοῦσιν ὡς
σιώπα, περὶ μὲν, καὶ οὐδὲν ἐν τῇ θαλάσσῃ μεγάλην. οἱ βίβου ἰσχυροὶ ἰδόντες τὸ τοιοῦτον
παρὰ φόβου θαῦμα, καὶ ἐκπλαγνίτες, ἐκράσαν μεγάλην τῇ φωνῇ καὶ εἶπον, τίς ὅτι ὅτι, ὅτι καὶ
οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ θαλάσσα ὡς πρὸς φητέᾳ αὐτῶν; ἀλλὰ τὰ μὲν θαύματα τὰ ἀπείρα ἐβλεπον καὶ
ὡς πρὸς φητέᾳ, ἐκείνοι δὲ μὲν παντελῶς ἀσύνετοι. διαδοὶ ὅτι καὶ ὁ χριστός ἔλεγε πρὸς αὐ-
τοὺς, ἐγὼ εἰμὶ ἡ θύρα. ὅτι ἀλλὰ καὶ ἐγὼ εἰμὶ ὁ δὸς. καὶ αὐτοὶ ἀλλὰ καὶ ἐγὼ εἰμὶ ἡ ἀλήθεια. καὶ
ὅτι καὶ ἐμοὶ μὴ πισδύετε, ὅτι ὅτι πισδύετε. ταῦτα δὲ ἔλεγον ὁ χριστός, ἵνα γινώσκον οἱ ἰσχυ-
ροὶ ἰσχυροὶ, ὅτι οὐδὲν τὸ πρὸς φητέᾳ ἢ τὸ ἀγίον εἶπε πρὸς τοὺς ὁμοιοῦσιν ὡς
διαποτικῶς, ἀλλ' ἐδίδκονον ἑαυτοὺς δούλους καὶ ὡς πρὸς φητέᾳ αὐτοῦ. ὁ δὲ χριστός ὡς οὕτως, ἀλλ'
ὡς διαποτικῶς καὶ κύριος ἐν τῇ κρίσει ἔλεγε καὶ ἐπείσταντες κατ' ὁμοιοῦσιν ὡς θεός. καὶ ἀπὸ μὲν
τοῦ ὅτι καὶ τῷ λαῷ ἐπίσθουμι πλήθην πάλιν καὶ ἀπείρα εἰς αὐτόν, ἀπὸ δὲ τῶν γραμ-

ματίων καὶ φαρισαίων καὶ τῶν ἀρχόντων ὀλίγοι καὶ διαρίθμητοι· τούτων γοῦν οὕτω
 τελευτήσονται, καὶ ποσούτων ἀπείρων θανάτων γένησονται, καὶ κατ' ἐκείνῃ ἡμέρᾳ
 ἀδιακόπως χρόνους τρεῖς λαλουμένης διδασκαλίας παρὰ τῷ Χριστῷ, καὶ ποῖ μὲν φέρονται
 αὐτὸ μαρτυρίας εἰς μέσον ἀπὸ τῶν προφητῶν, οὐχ ὡς χρεῖαν ἔχοντες ἐτέρων μαρτυ-
 ρίας ὑπὲρ αὐτοῦ, θεοῦ ὄντος, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ σκληροκαρδίαν τῶν ἰουδαίων,
 ἐπὶ δὲ καὶ ἀδυνάειαν τῶν ἀνθρώπων, ποῖ δὲ φέροντες τὸν τι ἀβραάμ καὶ τὸν μοῦσα, μάλ-
 λον δὲ τὸν θεόν καὶ πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὸν ἰουδαίων ἐπὶ διὰ ταῦτα ἀνιάτως νεκρῶντων, καὶ
 μὴ βουλομένων τὴν ἐκείνων σωτηρίαν, ἀφ' οὗ αὐτοὺς ὁ Χριστὸς ἤρξατο πρῶτον τὰ ἐλπι-
 στικὰ τῷ κόσμῳ κηρυττοῦν, καὶ λέγειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαί-
 νειν, ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται εἰς
 χεῖρας ὁσίων καὶ γραμματέων, καὶ παραδώσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ μαστιγώσιν αὐτόν,
 καὶ ἐμπαύσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμψύχουσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτενῶσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
 ἀναστήσεται, καὶ ἀνυψάντες ἑσθ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐλπιήσονται σφοδρὰ, καὶ ἐπαρρη-
 σάσονται, τότε ἐπαίρει αὐτὸν ὁ Χριστὸς, καὶ ἀνέβη ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ θαβώρ, καὶ ἐλαμψε
 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ Χριστὸς ὑπὲρ τὸν ἥλιον, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ὡς
 χιτῶν, ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ τὴν λαμπρότητα τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, ἔπεσον εἰς τὴν γῆν,
 γὰρ ἠδυνήθησαν φέρειν αὐτὸν. ἔπειτα δὲ καὶ τὸν μωσῆν καὶ τὸν ἡλίαν τὸν προφήτην μετὰ
 τῷ Χριστῷ συλλαλοῦντας ἐν δουλικῷ ὅρῳ ἡμέρας καὶ σκόπει τὸ γεγονός· πρῶτον μὲν,
 ἵνα ἰδόντες οἱ ἀπόστολοι τὴν λαμπρότητα τοῦ αὐτοῦ θεότητος, νοήσωσιν ἀκριβῶς, ὅτι ἐκ
 σῶτος καὶ οἰκείῃ θελήματι παρεδόθη εἰς σφαγὴν, οὐ διωκεία, διούτερον δὲ, ἵνα λάβωσι
 παραμυθίαν καὶ ἀνακωχὴν ἀπὸ τοῦ λυπῆς, ἢν ἔχον ἀνυψάντες ποῦ τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ.
 καὶ τρίτον, ἵνα ἰδόντες τὸν μωσῆν καὶ τὸν ἡλίαν αὐτῶν προφῆτας παρισταμένους ὅρῳ
 μετὰ θεοῦ, πληροφορηθῶσιν ἀκριβῶς, ὅτι αὐτὸς ὅστις ὁ διαπότης καὶ κύριος πάντων τῶν
 προφητῶν, καὶ πάσης τοῦ κτίσεως, καὶ τὸ δὴ θανάτου καὶ μέγα, ὅν ὡς αὐτὸς ὁ Χριστὸς
 νοῦ βαπτισμένου τοῦ Χριστοῦ, ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν χιθιζάντων αὐτὸν λέγουσιν, αὐ-
 τὸς ὅστις ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός ἐν ὅλῳ κόσμῳ, αὐτὸς ἀκούετε, ἑσθ' ἀκούετε τὸν λόγον,
 ἵνα τὸ μὲν ἡμεῖς πάντα πιστεύωμεν καὶ πληροφορηθῶσιν, ὅτι αὐτὸς ὅστις ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ
 θεοῦ, τὸ ἵνα ἐπεὶ ὁ καιρὸς ἐλπίσται τοῦ Χριστοῦ ἡγγίξει, ὅ μετὰ τῆς παύσεως,
 μέλλουσιν ἀποσταλέναι ὑδὶ τὸ κήρυγμα οἱ ἀπόστολοι, ἐν εἰσόδῳ τῷ ὀλίγοι οὗτοι καὶ ἰδιώται,
 καὶ ἀδυνάεις, οὐδὲν ἀποβλέψουσι πρὸς τὴν οἰκείαν ἀδυνάειαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ
 δυνάμειν, καὶ ἵνα ἰδόντες τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν τε καὶ λαμπρότητα, ἀνυψάντες δὲ καὶ
 τὴν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς φωνὴν τε καὶ μαρτυρίαν, νοήσωσιν ὅτι εἰς θεὸν ὅστις ὁ πατὴρ καὶ
 ὁ υἱός, καὶ μία ὁ θεός, καὶ φύσις, καὶ δυνάμεις πατρός τε καὶ υἱοῦ, καὶ διαφέρουσιν εἰς
 τὴν τοῦ θεοῦ δυνάμειν, ἀπέλθουσι μετὰ προθυμίας ὑδὶ τὸ κήρυγμα, καὶ πληρωθῆναι κέν-
 θρον τὸν διαβόλου προφητείας, ἢ λέγουσα, θαβώρ καὶ ἐρμών, ἐν ὅρῳ ὀνόματί σου ἀγα-
 λιάσονται, ὁ δὲ προφήτης μωϋσῆς ἐκείνῳ ἔειπεν, ὡς ἐμπροσθεν εἰρηται, ὅτι προφητῶν
 ἀναστήσει κύριος ὁ θεός ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὡς ἐμέ. πάντα ψυχὴ, ἥ τις οὐκ ἀκούσεται
 τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται, καὶ ὅτι τότε μὲν εἰπὼν ἐκείνῳ, ὅτι πάντα ψυ-
 χὴ, ἥ τις οὐκ ἀκούσεται τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται, καὶ ὅτι τὰ λεληθέν-
 τα παρὰ τὴν τοῦ μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, λόγοι εἰσὶν τοῦ θεοῦ, ἑσθ' ἀκούετε καὶ ἀλη-
 θεῖς. ἀλλ' ὅμως καὶ ὑδὶ τοῦ βαπτίσματος, καὶ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἑσθ' ἀκούετε καὶ ἀλη-
 θῆς. βλέπετε πῶς ἀνέβη καὶ διαρχῆς ἐκ τῶν μικρῶν φαίνονται τὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὡς αὐτὸς
 ἐλυνκὸς οὐδὲν φαίνεται παρδιδὸς ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἀρχεται ἡ αὐγὴ, ἔπει-
 τὰ φῶς, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἥλιος, οὕτως καὶ ὑδὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐκ τῶν μικρῶν ἤρξατο, ἔπειτα ἐλαμ-
 ψε καὶ ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον, καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν εἰς αὐτὸν πισδυσάντων, ὁ νοκτὸς ἡλίου.
 ἔπειτα ὁρᾷται ὁ Χριστὸς εἰς ἱεροσόλυμα, ἵνα τελεθῇ ἐπ' αὐτῷ τὸ πάθος, καὶ ὡς ἔπει-
 ἀποστόλους, καὶ ἐσελθόντες αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν, ἤρξατο τὸ πλῆθος κρατῆσαι λέγειν, ἐξαι-
 ρέτω

[illegible]

ὁ χριστός, ἵνα μὴ πῶς δόξῃ, ἐδελοντὴς παρεδόθη. ἀπήγαγον τοῖνυν τὸν χριστὸν εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς. οἱ δὲ μαθηταὶ φοβηθέντες ἐφυγον. οἱ γοῦν ἀρχιερεῖς παραλαβόντες τὸν ἱησοῦν, ἐλά-
 ρησαν. καὶ πῶς καλεσάμενοι δύο ψευδομάρτυρας, ἔλεγον κατ' αὐτὸ ὅσα ἐβούλοντο
 ψευδῶς. ὁ τοῖνυν ἱησοῦς ἐσιώπα. λέγει γοῦν αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς, ὁρκίζω σε κατὰ τὸ θεῖον,
 ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θύλου καὶ τοῦ, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων. λέγει αὐ-
 τῷ ὁ ἱησοῦς, ἐγὼ εἰμι. πάλιν λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἀπάρετι ὁ ψευδὴς τὸν υἱόν σου καὶ ἀνθρώπου καθήκοντος
 ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, καὶ ὁρκίζοντος ὑπὲρ τῶν νεφελῶν σου αἰῶνος. τότε ὁ ἀρχιερεὺς δι-
 ἐρρίψε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων, ὅτι ἐβλασφήμησες, τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἰδοὺ νῦν
 ὑμεῖς ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ. τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἔπεισαν, ὅτι ἔπεισαν, ὅτι ἔπεισαν, ὅτι ἔπεισαν.
 ἔδωκε γοῦν αὐτῷ εἰς τῶν παρεσκευασμένων ῥάπισμα. καὶ ἐμπαίξαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον
 καὶ παρέδωκαν αὐτὸν τῷ πλάτῳ. ὁ δὲ ἰουδαῖος ἀπελθὼν, λέγει τοῖς ἀρχιερεῶσιν, ἡμαρ-
 τον παραδόντες αἵμα ἁγίου. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀπελθὼν ἀπήγαγον. οἱ δὲ
 ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια ἔπεισαν, οὐκ ἔστιν ἡμῖν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανῶν, ἐ-
 πεί τιμὴ αἵματος ἐστίν. ἡγοράσαντες τοῖνυν ὅτι αὐτῶν τὸν ἀγρόν σου κεραμείως, εἰς πεντήκοντα
 ξηνοὺς. οἱ δὲ στρατιῶται καὶ ἡγεμόνες παραλαβόντες τὸν ἱησοῦν, ἔδεσαν αὐτὸν τὰ ἱμά-
 τια αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν χλαμύδα ὑβρεως, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν βασιλεῖα
 ἡρώδου. καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ ἡρώδης, πάλιν ἀπέστειλε αὐτὸν τῷ πλάτῳ. ὁ δὲ πλάτῳ ἡ-
 ρώτησεν αὐτὸν εἰπὼν, τί λέγετε πρὸς αὐτὸν; αὐτὸς δὲ ἔπεισαν, οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.
 καὶ ὁ πλάτῳ, τί γὰρ καὶ ποῦ ἐποίησεν ἔτι; οἱ δὲ ἔλεγον, ἀντιλέγει τῷ λαίστρει, ὃς υἱὸς
 θεοῦ ἐαυτὸν ποιεῖ. καὶ ὡχθεὶς τὸν πλάτῳ, ὃς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ,
 λαβὼν ὑδωρ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐμπέσθαι πάντων, εἰπὼν, ἁδῶ. εἰ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ αἵματος
 δικαίου τούτου, ὑμεῖς ὀφείδετε. οἱ δὲ ἔπεισαν, πᾶσι αὐτῷ ἐφ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν τέκνων ἡμῶν.
 τότε παρέδωκε τὸν ἱησοῦν τοῖς στρατιώταις, ἵνα σαυρωθῇ. οἱ δὲ παραλαβόντες αὐτὸν, ἐν-
 παῖξαν αὐτῷ, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐμαστίζον αὐτόν. ἐμερίσσωτο δὲ
 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. ἐφόρει δὲ καὶ χιτῶνα ἄρραφον, ὃς φανερὸν δι' ὅλου, καὶ πρὸς ἐκείνου ἐ-
 βαλον κλῆρον, ποῖος μὲλλε λαβεῖν αὐτόν. καὶ ταῦτα ποιεῖσαντες, ἀπήγαγον τὸν ἱησοῦν,
 ἵνα σαυρωσιν αὐτόν. ἐπὶ τῇ γοῦν αὐτοῦ καὶ ὅς. μετὰ χολῆς μεμιγμένης, καὶ ἐσαύρω-
 σαν αὐτόν. καὶ ἐσποτίσθη ὁ ἥλιος ἀπὸ ὥρας τρίτης ἕως ὥρας ἑνάτης, καὶ τῇ ἑνάτῃ ὥρᾳ
 ἀπῆλθεν, πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τῷ σαυρῶντι τε ἀγίας αὐτοῦ μητρος, καὶ ἦν ἡμέρα
 αὐτοῦ καὶ ἰωάννου. οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ αὐτοῦ ἐφυγον πάντες, καὶ ἐκρύβαντο ἀπὸ τοῦ φόβου
 αὐτοῦ. καὶ ἐλθὼν εἰς τῶν στρατιωτῶν μετὰ ξίφους, ἔκρινεν αὐτὸν πᾶσι τοῖς ἰουδαίοις. ἐλθὼν δὲ
 εἰς τῶν ἀρχόντων, ἰωσήφ ὀνομαζόμενος, ἡγήσατο τὸ σῶμα καὶ χριστὸς τῷ πλάτῳ, καὶ κατε-
 λῶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σαυρῶντος, μετὰ καὶ ἐτόρον, τὸν νομα νικηδόνου, καὶ ἐλίσσε μετὰ σινδόνος. καὶ
 σμύρνης, ὥς ἐλίσσε λιτῶν ἐκείνου. οὕτω γὰρ ἡμεῖς τοῖς ἰουδαίοις μετὰ σμύρνης σινδὼν
 ζεῖν. ὡς δὲ καὶ μνημείου λελατρωμένου ἐκ πέτρας, ἔδωκε τὸ σῶμα τοῦ ἱησοῦ, δὲς ἐπὶ
 αὐτῷ καὶ λίθον σφόδρα μέγαν. τῇ γοῦν ἐπαύριον ἐλθόντες οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι
 πρὸς πλάτῳ, ἔπεισαν αὐτὸν, καὶ ἐμνήσθησαν ὅτι ἐκείνος ὁ πλάτῳς εἶπεν ἐτις ἡμέρας, ὅτι μετὰ
 τριῶν ἡμερῶν ἐγείρομαι. καὶ ἐλθὼν ὅς. ἀσφαλιδὴν αὐτῷ τὸ τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μή πο-
 τε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἰπώσι τῷ λαῷ, ὅτι ἡγήθη ἀπὸ τῶν νε-
 κρῶν, καὶ ἐσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη δὲ ὁ πλάτῳς, ἔχετε κουσωδίας,
 ὡς ἀγείτε, ἀσφαλίσατε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ ἀπελθόντες, ἀσφαλίσαντες τὸν τάφον, σφραγι-
 σαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουσωδίας. κουσωδία δὲ ἐλέγχετο, τὸ τάγμα τῶν στρατιωτῶν.
 καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγέρθη σεις μὲγας, καὶ ἐκυλίσθη ὁ λίθος ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἀπὸ τοῦ φό-
 βου αὐτοῦ οἱ στρατιῶται ἐχθρόντο ὥς ἐνεκροί. ὁ δὲ χριστὸς αὐτῶν ἐκ τοῦ τάφου. οἱ δὲ στρατιῶται
 ἀπελθόντες ἀπήγαγον τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς ἀπαντα τὰς ἡμέρας. ἔδω-
 καν αὐτοῖς οἱ ἀρχιερεῖς ἀργύρια ἱκανὰ, εἰπόντες πρὸς αὐτοὺς, εἴπατε ὅτι ἡμεῖς ἰσχυροὶ καὶ
 ἄλλοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκλέψαν αὐτόν. καὶ ἐὰν ἀκούσῃς αὐτοῦ καὶ τῇ ἡμέρᾳ, ἡμεῖς
 πείσομεν αὐτόν, καὶ ὑμεῖς ἀμερίμους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίη-
 σαν

εἰς μάστιγας, τὰς σιαγόνας μου εἰς ραπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπεστράφη ἀπὸ αἰ-
 γωνίας ἐμπησμάτων, καὶ κύριος βοηθός μοι ἐγενήθη. ὅτε οὐκ ἐνέτροπην, ἀλλ'
 ἔθηκεν τὸ πρόσωπόν μου ὡς σερεὴν πέτραν, καὶ ἐγνων, ὅτι οὐ μὴ ἀταχυθῶ. ἔδωκεν αὐτῷ
 χολίῳ μετὰ ὀξὺς μεμιγμένῳ. καὶ λέγει ὁ δαβὶδ, ἔδωκεν εἰς τὸ βρῶμα μου χολίον, καὶ
 εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισέν με ὄξος. ἀπήγαγον τὸν χεῖρόν μου εἰς τὸ σαυρῶσαι, καὶ λέγει ἡ
 αἰάς, ὡς πρόσβατον ὑπὲρ σφαγῶν ἦν, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κέρουτος αὐτοῦ ἤρδη, τὴν
 δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγύσεται; ὅτι αἵρεται ἀπὸ τοῦ γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ π-
 λαῦτος, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; καὶ λέγει αὐτῷ ὁ χεῖρ, σὺ εἶπας. ὁ δὲ πλάττει παρὲς δακτύ-
 λου ἵνα σαυρῶθῃ. καὶ λέγει ὁ δαβὶδ, ὅτε ἔσθ' ἡλους, ὥρυσαν χεῖρας μου καὶ πόδας μου.
 ἐκνήτησάν τινι πλὺραν αὐτοῦ μετὰ ξίφους. καὶ λέγει ἡ αἰαὶς, ὡς ἐλέγονται πρὸς με
 εἰς ὃν ὄξος ἐκνήτησαν, ἐσποτίδην ὁ ἡλίου ἐν εἰσορημνίῳ τοῦ χεῖρου ἐν τῷ σαυρῷ, ἀπὸ ὥρας ἐν-
 τὴς ἑως ὥρας γυνάτης. καὶ λέγει ἡ αἰαὶς, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ κυρίῳ, καὶ οὐχ
 ἡμέρα, καὶ οὐ νύξ, καὶ πᾶς ἑσπέραν φῶς ἔσαι, καὶ ἔσαι κύριος εἰς βασιλείαν ὑπὲρ πάντων
 γῆς. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι κύριος εἰς, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν. πρόσθετον γοῦν, ἀπὸ ἡσέως
 κόσμου ἡ νύξ διαλέχεται ἡ ἡμέραν, καὶ ἡ ἡμέρα τῇ νύκτι. ὑπὲρ δὲ τοῦ χεῖρου σαυρῶσε
 οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐσποτίδην ὁ ἡλίου, καὶ εἰ μὴν ἡ τὴν πολλὰν σιωπῆς γινόμενον ὑπὸ
 σκοτίῳ τῷ ἡλίου ἐν τῷ καυρῷ αὐτοῦ ἐκλείψας ἐχρῆτο, οὐκ αὖ ποδὶ αὐτοῦ ἐλεγχθῇ ὁ
 πρὸ φήτης, ὡς δὲ ἄλλοτε ποτε. ἐπεὶ δὲ ἡ μὴν ἡ τὴν φύσιν τοῦ ἡλίου ἐκλείψας καὶ ὑποσκοπίσας
 ἐν τῷ καυρῷ αὐτοῦ μετὰ τοῦ σελήνης σιωπῆς γίνεται, ἐν τῇ πεσοῦσας καὶ δεικνύει ἡμέραν
 αὐτοῦ οὐδὲ ποτε, ἀλλ' οὐδὲ χωρὶς ἵνα γήνηται ποτε, ὅτε οὐκ ὡς δὲ αἰσίου καὶ δαυμάτιον
 ὑπὲρ φύσιν πρᾶγμα ἐσημασίωσεν τὸ πρὸ φητικὸς λόγος, ἵνα γνωσθῇ οἱ ἀφρονεῖν, καὶ οἱ μὴ
 ἔχοντες αἰδῆσιν λάβωσιν αἰδῆσιν, ὅτι ὑπὲρ τοῦ χεῖρου πάθει ὁ ἡλίου ἐσποτίδην, καὶ οἱ
 μάταιοι τὸν ἀνδρῶπων οὐκ ἐπίστανται, ὅτι αὐτὸς ὅστις ὁ θεός. αἰ πέτραν ἐγένετο, τὸ ναὺ
 τὸ κατὰ πέτασμα ἐγένετο εἰς δὴν ἀπὸ αὐτοῦ ἑως καὶ τῶν. τὴν μνημεῖα ἀνὲρ χεῖρας, καὶ πολ-
 λαὶ σόματα τῶν κενεῶν μεμύων ἀγίων ἠγέρθη (ὡς λέγει τὸ ἄγιον δὴν ἀγίου) καὶ ἐσπῆ-
 ρον εἰς τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνφανίσθησαν πολλοῖς, καὶ οἱ μάταιοι τῶν ἀνδρῶπων οὐκ
 ἐπίστανται, ἀλλ' ἐπαρώδην ἡ ἀσωτίαν αὐτῶν καρδία, καὶ ἐν τῇ σιωπῇ ποδὶ πολυδύνη.
 ἀπέθανε, καὶ λέγει ἡ αἰαὶς, οὐκ ἔστιν εἰς αὐτῶν, οὐδὲ ἡ αἰαὶς. καὶ εἰδομένη αὐτῶν, καὶ
 οὐκ ἔστιν εἰς αὐτῶν, οὐδὲ ἡ αἰαὶς, ἀλλὰ τὸ εἰς αὐτῶν ἀτιμὸν, ἐκλείπον τὸ εἰς αὐτῶν πα-
 ρὰ τὸν ἡμέραν τῶν ἀνδρῶπων. ποδὶ δὲ τοῦ σαυροῦ κείδω ὁ λόγος, καὶ ἐν τῷ πεσοῦσας
 καυρῷ ὁρῶμεν. παρὲς ἡμεῖς δὲ τῷ σαυρῷ ἡ μήτηρ τοῦ ἱησοῦ, καὶ ἐν τῶν μαθη-
 τῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννης. τί δὲ καὶ ποδὶ τούτου λέγει, ἀκούον. ἡ αὐδρωπὸς ἐν ἱερουσαλήμ,
 ὃ ὄνομα συμεὼν, καὶ ὁ ἀνδρωπὸς οὗτος ἄγιος καὶ δίκαιος, καὶ ἡ αὐτῶν κερματισ-
 μόνον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, μὴ ἰδὲν θάνατον, ἕως οὗ ἴδῃ τὸν χεῖρόν. καὶ ὡς ἀπήγαγον εἰς τὸ ἱε-
 ρὸν ὅτε παρὲς ἡμεῖς ὄντα, ὑπὲρ πληρῶσαι τὰ ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένα ποδὶ αὐτοῦ, καὶ
 αὐτὸς ὁ συμεὼν ἐδέξατο αὐτὸν τὸν χεῖρόν ἐν ταῖς ἀγκάλας αὐτοῦ, ἱερὸς γὰρ ἡ, καὶ ἔ-
 πε, νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου δεῦροτα ἡ τὸ ῥῆμα σου ἐν ἐρίῳ, ὅτι εἰδοὶ οἱ ὀφθαλ-
 μοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας ἡ τὸ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν. φῶς εἰς ἀποκαλυ-
 ψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου ἰσραὴλ. καὶ γραφεὶς πρὸς τὴν παρεργίαν εἶπεν, ἰδοὺ οὗτος
 κείται εἰς πᾶσιν καὶ ἀνάσκειν πολλῶν ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον, καὶ
 σοῦ δὲ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν διελθόνεται ῥομφαία, ὅπως αὖ ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν
 καρδιῶν διαλογισμοί. καὶ σκόπει τί βούλεται τὰ λεγόμενα, ἀπὸ τοῦ ἡμεῖς ὡς ἱερομνήμων, ἵνα
 οὐδὲν ἴδῃ θάνατον ὁ συμεὼν, πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν χεῖρόν, καὶ ἐχρῆτο ὑπὲρ γῆρας. ἰδὼν δὲ τὸν
 χεῖρόν, εἶπεν, νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου δεῦροτα, ἡ τὸ ῥῆμα σου. ὅτε γοῦν πύτου
 τοῦ ῥήματος ἐδέξατο πάντως, ὅτι αὐτὸς ὅστις ὁ θεός ὁ κερματίζων αὐτόν, ἵνα μὴ ἴδῃ θάνα-
 τον, καὶ ὡς δεῦροτα θανάτου καὶ ζωῆς, αἰτεῖ δὲ αὐτῷ τὴν ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα ἀπόλαυσιν.
 τὸ δὲ, οὗτος κείται εἰς πᾶσιν καὶ ἀνάσκειν πολλῶν ἐν τῷ ἰσραὴλ, δηλονότι οἱ μὴ εἰς
 αὐτόν

αὐτὸν πεπισδύκοντος, ἐπεὶ οὐ ψυχικῶς οἱ ἡ πισδύοντες ἀνέστησαν ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας πῶς
 μᾶλλον τὸ ἵς σημεῖον αὐτοῦ πλεονάζει, ὅτι πάντες ποδὶ τῆς χριστοῦ ἀντέλεγον. οἱ μὴ γὰρ ἐλεγον,
 ὅτι ἀγαθὸς ὁ κύριος, οἱ δὲ, ὅτι πονηρός. ἀλλὰ δὴ καὶ ἐπὶ αὐτῷ τῷ σαυρῷ ἀντέλεγον ὅσοι λησαί-
 στωι ἐκέρωσαν γὰρ μετὰ τῆς χριστοῦ λησείας διότι, ὅτι ἐκ διεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἐκ δυνάμεων. καὶ
 ὁ μὲν εἰς ἰσθμὸν τοῦ χριστοῦ ἐν τῷ σαυρῷ, ἐβλασφήμει κατ' αὐτόν. ὁ δὲ ἄλλος ἐπετίμησεν αὐ-
 τῷ, ἐπὶ αὐτῷ, ὅδε φοβῆσθαι τὸ θεῖον, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἰς; καὶ ἡμεῖς μὲν γὰρ δικαίως, ἄξια
 γὰρ ὡς ἐπὶ ἀφάρμην ἀκλαμβάνομεν, ὅθεν δὲ ὁ δὲ ἀποποιεῖται. καὶ λέγει τῷ ἰησοῦ, μνήθη-
 τι μὲς κύριε, ὅταν ἐλθῇς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ὁ δὲ ἰωάννης, ὁ δὲ ἄλλος ἀπώλπε. τὸ δὲ, ὅδε αὐτῷ
 τῷ ψυχῷ διελθόντες, ῥομφαία, ὅπως αὐτὸν ἀκρελυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισ-
 μοί. ἔχει ὅτι. τινὲς τῶν ἀρετικῶν ἐδόξαζον, ὅτι ὁ χριστὸς ἵδὸς μὲν ὅτι τῷ θεῷ καὶ θεὸς ἀληθὴς, αὐ-
 θρωπὸς δὲ ἀληθὴς οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ἡ φαντασίαν ἐχρῆτο ἀνθρώπου. καὶ ἐδόκει μὲν εἰς τοῦ
 πολλοῦ ὅτι, ὅτι ὁμολογεῖτο μὲν αὐθρωπὸς ὅτι, ὁ μὲν δὲ καὶ ὡς ἡ ἀλήθειαν ἀνθρώπου.
 ὅτι γοῦν πῶς ὁ σωμῶν, ὡς πεφωτισμένος, ἔπει τῇ θεοτόκῃ, καὶ σὺ δὲ αὐτῷ τῷ ψυχῷ
 διελθόντες, ῥομφαία, ὅπως αὐτὸν ἀκρελυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. ὅτι
 δηλοῦν τῷ λόγῳ, ὅτι ὅταν ἰδῶσι οἱ ἀνθρώποι σὲ τῷ μνηστῆρα αὐτοῦ λυπεμένῳ, ὅτι
 νῦν καὶ κλάσσει, θεωρεῖται ὅτι ἐν τῷ σαυρῷ, μέλλοσι πληροφορηθῆναι καὶ πισθῆναι
 οἱ ἔχοντες ποδὶ αὐτῷ ὅτι διαλογισμοὺς, ὅτι ὁμολογεῖτο μὲν αὐθρωπὸς ὅτι, ὁ σὺς ἵδὸς ἰσχυ-
 ρεῖ. ἡ γὰρ ἁγία αὐτοῦ μήτηρ ἐλυπήθη μὲν θεωρεῖται τὸ ἵδὸν αὐτῆς ἐν τῷ σαυρῷ, ὅθεν ἐχρῆτο δὲ
 ὁμῶς καὶ τῷ τριήμερον αὐτοῦ ἀνίστασθαι, καὶ ἡγάλλετο, ὅτι ὁ δὲ ἐν τῷ ἐχρῆτο. βλέπεις πῶς πάν-
 τε πᾶσι τῷ χριστῷ γεγονότα πεθεποιοῖ πεφωτισται ὁ οἱ ἁγιοί, ὡς ὁ ποδὶ τῷ πῶς οὐκ ἔσται
 θέσεως; καὶ ἡμεῖς μὴ ὡς ἐκείνοι ἐλεγον, ὅτι ἡ φαντασίαν ἐχρῆτο ἀνθρώπου, ὅτι ὅτι λέγε-
 τε, ἀλλὰ ἀληθὴ ἀνθρώπου λέγετε τῷ χριστῷ, ὁμῶς λέγετε πῶς ὁμοιοὶ ἐκείνοις. ὅδε γὰρ δοξάζ-
 ζετε, ὅτι αὐτὸς ὁ χριστὸς ἐσαυρώθη, ἀλλ' ὡς διὸν τιμῶντες αὐτὸν οἱ μετὰ λυμαῖνοι λεγόντες, ὅτι
 ἄλλου αὐτῷ τῷ χριστῷ ἐσαυρώσαν οἱ ἰσθμῶν, φανταζόμενοι ὅτι αὐτὸς ὅτι ὁ χριστὸς, καὶ γὰρ κα-
 θόλου ὡς τῷ χριστῷ ὁ δοξάζετε φαντασίαν, ἀλλ' ἐπεὶ ὁπωδιὺν λέγετε ποδὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐχρῆτο
 ἄλλο πῶς τῷ ἀλήθειαν, ἀπαρτήτως καὶ ἡμεῖς εἰς τῷ αὐτῷ ποδὶ πίπτετε πλανίῳ. ὁμῶς εἰ-
 πορ σωλήνιτε μετ' ἐκείνων εἰς λόγους, καὶ ἐκείνοι μὴ ἐπώσιν, ὅτι παντελῶς ἐχρῆτο ὁ χριστὸς
 ἡ φαντασίαν ἀνθρώπου, ἡμεῖς δὲ ἀντιλέγοντες ἐπῆντε, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅτι, ἀλλὰ ἡ ἀλή-
 θειαν μὴ ἐχρῆτο ἀνθρώπου. ἐπεὶ δὲ μόνῳ τῷ πᾶσι ἐχρῆτο ἡ φαντασία, καὶ ἄλλος ὅτι
 αὐτὸ ἐκείνους ὁ σαυρωθεὶς ἐκείνους δι' αὐτοῦ ἀντίπασι, ὅτι ἐὰν ἡμεῖς μὲν λέγετε, ὅτι ὅτι με-
 ρος ἐχρῆτο ἡ φαντασία, ἡμεῖς δὲ λέγομεν τὸ καθόλου, τί κατηγορεύμεθα πῶς ἡμῶν, εἴπορ
 λέγομεν τὸ καθόλου φαντασίαν. ὅδε γὰρ ἀντίκεινται ποτε τὸ μέρος τῷ καθόλου. ὅπως τῷ σε,
 τί ἀνγκάσιον ὁμολογεῖτο μὲν ἀπόκρισι μὲν λέγετε διωκταῖς αὐτοῖς; πάντως ἔχετε ἐπὶ
 ὁ δὲ μῆν. βλέπετε πῶς ὁ διδάσκει τὸ θεῖον δόγμα ὅτι μετὰ λυμαῖνος, ἐφ' ἰδέατε κακῶς; ἡ γὰρ
 ἁγνοῦν ἐφ' ἰδέατε ὅτι ἐκ ἐγίνωσκον, ἡ γινώσκων ἐκρυψε τῷ ἀλήθειαν. ἀλλ' ἡμεῖς οἱ χριστι-
 νοὶ ὅτι ὅτι, ἀλλὰ διδασκόμενοι τὸ ἀληθὲς πᾶσι τῷ πεφωτισμένῳ, πᾶσι τῷ θνατῆρα καὶ τῷ
 μαθητῶν τῷ χριστῷ, τῷ διδασκόμενῳ παρ' αὐτοῦ, ὅτι φρονεῖ μὲν, καὶ ὅτι πισδύομεν, ὅτι ὅτι
 τῷ θεῷ ὅτι λαβῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πᾶσι καὶ θεοτόκῃ, ἐχρῆτο ἀνθρώπου ἀληθὴς, ὁ αὐ-
 τὸς ἀπὸ θανάτου ἀληθῶς, καὶ οὐκ ἄλλος. καὶ ἐν τῷ σαυρῷ, καὶ τῷ πᾶσι, καὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ κα-
 χώμεθα. καὶ εἰ βούλει, αὐτοῦ ἡμεῖς λέγοντες, ὅτι ὅτι αὐτῷ, ὅδε δόξα. καὶ εἰδ-
 μέν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔχον εἰδ-μεν, ὅδε καὶ ἄλλος, ἀλλὰ τὸ εἰδ-μεν αὐτοῦ ἁγίου, ἐκλείπον τὸ εἰδ-
 μεν αὐτοῦ πᾶσι ὅτι ὅτι ἀνθρώπων. ἀνθρώπων ἐν πληγῇ ὡν, καὶ εἰδῶς φέρειν μαλακίαν, ὅτι
 ἀπὸ ἐραπῆς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἡ τιμὴ ὡν, καὶ ἐκ ἐλογίδη. ὅτι τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει,
 καὶ ποδὶ ἡμῶν ὁ δὲ αὐτοῦ. καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἰν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὅτι
 ἐν κακῶσι. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῷ μαθητῇ δὲ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ μεμαλάκισαι δὲ τὰς ἀμαρ-
 τίας ἡμῶν. παρὶς εἰδῶς ἡμῶν ἐπὶ αὐτὸν, τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. πάντες ὡς
 πρόβατα ἐπλανήθημεν. ἀνθρώπων τῷ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθημεν, καὶ κύριος πᾶσι δὲ ὡς αὐτὸν
 ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν. ὁ αὐτὸς δὲ τὸ κακῶδες, ὅτι ἀνίγει τὸ σῶμα αὐτοῦ. εἰδῶς πᾶσι οὐκ
 δι' αὐτῶν οὐκ

μισῶν τὸν πρῶτον, καὶ λέγων· αἰχρῶ, καὶ εἰ μὴ ἔχει τὸ ἀρχόντα αὐτὸν ἐν ὕμνῳ καὶ φρό-
 νιμῳ, κρίνει τὰς ἐνθυμήσεις καὶ τοὺς λογισμὸς αὐτοῦ, καὶ διακρίνει τὸ κρεῖττον ἀπὸ τοῦ χείρονος.
 εἰ δὲ ἀδυνάτῃ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῦ νοῦς, πράττει τὰ βλαβερά ὡς ὠφελίμα. βλέπει δὲ ὅπως καὶ δοκῇ
 ὅτι ἐτι ἰσχύει ὁ διάβολος, οὐκ ἔστι οὕτως, ἀλλ' ἐφθάει καὶ ἠφανίσθη τέλειον ἢ τυραννίς
 αὐτοῦ, ἀναστάντος τοῦ χριστοῦ ἐκ τοῦ τάφου· μετὰ γὰρ τὴν διδουμένην τοῦ χριστοῦ παρουσίαν,
 μέλλει παραπεμφθῆναι τοῦ θανάτου σκότει, καὶ τοῦ ἀτελεύτητου πυρὸς, ὡς ἔστιν εἰς τοῦτον
 ἄξιον. ἰδοὺ γοῦν ὡς πείρεται, οὕτως ἀναφαίνεται, ὅτι τὰ πόδι τοῦ χριστοῦ θρασυῖ καὶ
 ἐκ τοῦ καταμικρὸν ἐφαίνοντο. ὅσον δὲ ἡ γλῶσση ὁ καὶ ὁ πῦρ αὐτοῦ γυνήσεως, καὶ θρασυτέρου
 καὶ τραυτέρου ἔλεγον πόδι αὐτοῦ οἱ πείρεται. ἀφ' οὗ δὲ ἦλθεν ὁ χριστός, δίδωκε τοῖς ἀν-
 δράποισιν τὴν κληρονομίαν γνώσεως, ἵνα καὶ θρασυτέρου καὶ ἀλδυνδῶς νοήσωσι τὴν ἀλήθειαν.
 μᾶλλον δὲ εἰς ἡμεῖς ἄλλοις ἐπέμ, αὐτὸς ὁ χριστός ὡς κεκερμυμένους θησαυροὺς, καὶ
 ἐθνη καὶ εἰς τὸ μέσον, ὡς περὶ τὴν πύλιν ἀπειροῦ, ὅπως ὁ βουλόμενος ἀφύηται ἀκωλύτως,
 τὰ αὐτοῦ καταδύμια καὶ ὠφελίμα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως ἐπανέλωμεν δὲ ὅσον θρασυ-
 δομεν. κρεμαμένους τοῦ χριστοῦ ὡς τὸν σαυροῦ, τὴν τῶν τραυτέρων ἐνέσθην αὐτοῦ τὴν πλῆθυν
 μετὰ ξίφους. λέγει γοῦν ἰαχαρίας πόδι τούτου, καὶ ὡς ἐπὶ πείρεται, ὅτι καὶ ὡς ἐπὶ πείρεται
 πρὸς μέ εἰς τὸν θάνατον ἡμεῖς, ἀπέναντι, καὶ λέγει ὁ ἡσυχαστὴς ὅσα καὶ φθάσαντες ἐδὴ καὶ
 μὲν αὐτοῦ. λέγει δὲ καὶ ὁ θαυμαστός βολομὼν πόδι τοῦ δικαίου τοῦ μεγάλου ἰωβ, ὡς ἐκ πείρεται
 πρὸ τοῦ θεοῦ, ὡς αὐτὸν ἀνὴρ τὴν ὁσφύ σου. ὁρῶ τὴν σὺν δὲ μοι ἀκρείδην, πρὸς ἡ-
 δια ὅτι ἐδεμελίωσα τὴν γλῶσσην καὶ ἡγήσομαι μοι, εἰ ἐπίσταται σωῆσιν, ὅτι ἐγὼ γυνήκα ἄσφα,
 ὡς σὺν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες ἀγγελοὶ καὶ ὑμνηταί. ἐφραφα δὲ θάλασσαν πύλαις, ἐ-
 θέλω δὲ αὐτὴν ὅρα καὶ εἰποι αὐτῇ, μέχρι τούτου ἐλθόν, καὶ οὐχ ὑπερέβην, ἀλλ' ἐν σέσω
 τῇ σωτηρίᾳ σου τὰ κύματα. ἀναγγελοῦ μοι, εἰ σὺ λαβὼν πηλὸν, ἐπλάσας ζωὴν, καὶ
 λαλήτων αὐτὸν ἐδου ὡς τὴν γλῶσσην, καὶ δὲ ἔχουσιν ἀβύσσους πείρεται πείρεται. ἀνοίγονται δὲ οἱ φόβω
 πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ ἄδου ἰδόντες σε ἐπύφταν. ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ τὸν κυρίον λέγει,
 οἶδαι ὅτι πάντα διώσας, ἀδυνατῇ δὲ σοι οὐδὲν. ἀκοῇ μὲν γὰρ ὡς ἡκούσας σου τὸ πρῶ-
 τόν, νῦν δὲ ὁ ὀφθαλμός μου ὥρα καὶ σε. ἀκήκοας καὶ εἰς τὸν κυρίου θάνατον πείρεται
 καὶ θρασυτέρου καὶ ὑπερέβην, αὐτὸς γὰρ ὁ θεός ὁ λέγων πόδι αὐτοῦ, ὅτι ἐδεμελίω
 σε τὴν γλῶσσην, ὅτι ἐθνη καὶ ὅρα τῇ θαλάσσῃ, ὅτι ὑμνηταί αὐτὸν οἱ ἀγγελοὶ αὐτοῦ, αὐτὸς λέγει
 τῷ ἰωβ, μὴ τοὶ λαβὼν πηλὸν ἐπλάσας ζωὴν, καὶ λαλήτων αὐτὸν ἐδου ὡς τὴν γλῶσσην, καὶ δὲ ἔχουσιν
 ἀβύσσους πείρεται πείρεται, ἀνοίγονται δὲ σοι φόβω πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ ἄδου ἰδόντες
 σε ἐπύφταν, τὴν γλῶσσην λέγων, ἡ δὲ ἐγὼ ὁ θεός ὁ ποιήσας ταῦτα, ἐγὼ ὡς αὐτὸς τὴν πύλιν
 θανάτου, τῷ γὰρ φόβω μου ὡς ἡγήκαμεν, καὶ ἐμὲ ἰδόντες ἐν τῷ ἄδῃ, ἐπύφταν οἱ πυλωροὶ
 αὐτοῦ. ὁ μὲν τὸν θάνατον πείρεται πείρεται, αὐτὸς γὰρ ὁ θεός ὁ ποιήσας ταῦτα, ἐγὼ ὡς αὐτὸς τὴν πύλιν
 ἐπύφταν, τὴν μετὰ αὐτοῦ τῆς θεότητος τε ἅμα καὶ θρασυτέρου πείρεται πείρεται, καὶ γοῦν
 τοῦ ἀνάστασιν διηλοῖ, ἐτι γε μὴν καὶ τὴν παντελὴν καὶ κατόλου τοῦ ἄδου καὶ τοῦ θανάτου κατὰ
 λυσιν. ἀλλὰ καὶ ὁ δαβὶδ διαβόησεν οὕτω λέγει, ὅτι ἐκ ἐγκαταλείψας τὴν ψυχὴν μου εἰς
 ἄδου, ἐδὲ δώσεις τὸ σῶμα σὺ ἰδὼν διαφθορὰν. τῇ τρίτῃ γὰρ ἡμέρᾳ ἀνέστη ὁ κύριος, καὶ
 διαφθορὰν ἐκ ἐξέτατο τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα. ἀρδανόντος γὰρ αὐτοῦ, ἐνέτύλιξε τὸ παντὶ
 γίον αὐτοῦ σῶμα, ὅτι ἰωσήφ καὶ νικόδημος, ὡς ἐμπροσθεν εἰπομεν, μετὰ σινδόν, καὶ
 σμύρνης, καὶ ἀρώματων. καὶ πείρεται πείρεται πόδι τοῦ κυρίου αὐτοῦ οἱ ἐν τῇ βηθλέεμ
 ἐλθόντες μάγοι, γυνήκαμεν αὐτοῦ, καὶ νομίσαντες αὐτῷ τὸν τε χρυσόν, τὸν λίθον, καὶ
 τὴν σμύρναν. εἰπομεν οἱ ἰσχυροὶ τῷ πειλάτῳ, κέλευσθε ἀσφαλιδύμια τὸν τάφον. καὶ εἰ μὴ
 ἠσφαλίξτε τὸν τάφον, εἰχομεν ἀνίσως πρόφασιν ὅτι συκοφαντῆσαι τὴν ἀνάστασιν, λέγον-
 τες, ὅτι οὐκ ἐχρῆτο ἡ πείρεται πείρεται ἀσφάλεια. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ πείρεται πείρεται πείρεται πείρεται
 ἀσφάλεια ἐκείνοις ἐπετέτραπτο, οὐδὲ μίαν πρόφασιν ἔχουσιν ἐπὶ ὅλως πρὸς τὴν ἀνα-
 στάσεως τοῦ χριστοῦ. ὡς γὰρ ἡ δόξα καὶ ἐβόλοντο, οὕτως ἐποιήσαντο καὶ τὴν τοῦ τάφου ἀ-
 σφάλειαν. ἰδοὺ γὰρ ἐτέθη ἐπάνω τοῦ τάφου μέγας σφόδρος, καὶ σφραγίσθη ἐσφραγί-

ἐν βανώτορι καὶ φανερώτορι λέγει ὁ αὐτὸς διὰ τοῦτο, ἀρχαί· πύλας οἱ ἀρχόντες ὑμῶν, καὶ ἐπαρ-
θήκε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελθούσες τὸ βασιλεὺς τ' δόξης. τίς δεξιὸς ὁ βασιλεὺς τ' δόξης;
κύριος κραταῖος καὶ δυνατός, κύριος δυνατός ἐν πολέμῳ. ἀρχαί· πύλας οἱ ἀρχόντες ὑμῶν, καὶ
ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, ᾧ εἰσελθούσες τὸ βασιλεὺς ἐν δόξῃ. τίς δεξιὸς ὁ βασιλεὺς ἐν
δόξῃ; κύριος τ' δυναμέων, αὐτὸς δεξιὸς ὁ βασιλεὺς τ' δόξης. τί γὰρ ὡς δικηὴ περὶ τ' ροιῶτης
ποφητίας; ἐγὼ λέγω, ὅτι ἐάν τις ἄλλος ποφήτης ἐκ ἐλάλησε πρὸς τ' χριστόν, αὐτὴ μόνη ἢ πο-
φή τις ἤκει· ἀλλὰ ἀπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων ἐτόρων ποφησίμων. ἐδίφη γὰρ ἐν τῷ εἵπερ ὁ ποφῆ-
της, ὅτι ἀρχαί· πύλας οἱ ἀρχόντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελθούσες τὸ βασι-
λεὺς τ' δόξης, ὥς περὶ ἐκείνης λέγει, ὅς ἐδιδόσκεν ὡς ἐν τοῖς θράνοις, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τ' καιρὸν ὅμ
ἐλεγοντο αἱ θράνοι· πύλαι, ταῖς ἐν αἷματι καὶ ὀνόματι, ἵνα αὐτοῖς γίνωσκιν, κατ' αὐτὸ τ' και-
ρὸν ἀνέβαινε καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν δόξῃ, ὅμ ἰδιόντες ἐξεθαμβήθησαν, καὶ ἤροντο, τίς δεξιὸς ὁ βα-
σιλεὺς ἐν δόξῃ; καὶ πάλιν ἐλεγον οἱ ἐπάνω αὐτῷ βασίζοντες τ' κύριον ἐν δόξῃ, ὅς ἐδεμεν
ἐκείνη ὁ ποφῆτης, καὶ ὡς μετὰ τὸν λόγον δηλώσει, ὅτι κύριος κραταῖος καὶ δυνατός, κύ-
ριος δυνατός ἐν πολέμῳ. τίς γὰρ ἐφανή δυνατός ἐν πολέμῳ; ὁ ἀνθρώπος ὁ ὑπὲρ φύσιν, ὅμ
ἀνελάβετο ὁ υἱὸς καὶ λόγος τ' θεοῦ ἐκ τ' ἀγίας πνεύματος. αὐτὸς γὰρ κατέβαλε τ' διάβολον, καὶ αὐ-
τὸς κατέλυσε τ' βασιλείαν τ' σαβάζου, ἡμῖν εἰσαίλον ἐκ τ' ἑδάμου ὡς τ' χριστός. μάλλον ἢ
τ' ἀληθὲς εἶπερ, τ' τυραννίδα αὐτῷ, ἡμῖν τυραννίδι τ' γένος τ' ἀνθρώπων. τί γὰρ ξύνου, ἵνα
νικήσῃ θεός τ' διάβολον; πάντως δεόμεθα. ἀλλὰ τ' πόθεν τ' μέγα ᾧ θαυμαστόν καὶ ἀγγέλους καὶ
ἀνθρώπους, καὶ ὑπὲρ τ' δύναμις τ' ἀνθρωπίνης φύσεως, ἵνα διανοήσῃ νικῆσαι ὁ ἀνθρώπος τ'
διάβολον. καθὼ γὰρ ἀνθρώπος ἐνίκησε τ' χριστός τ' διάβολον, ἐχὶ καθὼ θεός; τίς γὰρ πόλεμος
εἰς θεόν; καὶ ὁ χριστός ἐνίκησε τὸ εἶπον, ὅτι ὅχι τ' κόσμος ἀρχῶν, ταῖς ἐν τ' διαβάλοις, καὶ
ἐν ἐμοὶ ἐκ ἐχθροῦ. ἡ γὰρ πάντες ἀνθρώποι ἁμαρτωλοὶ εἰσιν, ὡς τ' χριστός ἐκ ἐχθροῦ ἐνέει-
χευσε, ἢ γνώρισμα ἁμαρτίας, καὶ ἐπεὶ ὅς πάντας ἐνέειχευσε ὑπὸ τ' ἁμαρτίας κεκαταισμένους,
καὶ οἷον ἐδεμένους, ἔχουσιν ἡμῖν πάντων, καὶ ἐτυράννου. ὁ ἕως φύσιν καὶ ζῴοντος ἀνθρώπου,
ὅμ ἀνελάβετο ὁ υἱὸς τ' θεοῦ, ἁμαρτία ἐκ ὑπέκλειτο, καὶ ἐνίκησε ᾧ κατέλυσε τὸ ἄδικα τὰ βασι-
λεύματα. διὰ τοῦτο ὁ ποφῆτικὸς λόγος ὁ λέγων, ὅτι κύριος κραταῖος καὶ δυνατός, κύριος δυνα-
τός ἐν πολέμῳ, ἐδίφη αὐτὸν ἀνθρώπων. ἐν τῷ εἵπερ, ὅτι κύριος τ' δυναμέων αὐτὸς δεξιὸς ὁ
βασιλεὺς τ' δόξης, ἐδίφη αὐτὸν ἀνθρώπων. ἐν τῷ εἵπερ, ὅτι κύριος τ' δυναμέων αὐτὸς δεξιὸς ὁ
κύριος τ' ἀγγέλων; ὁ θεός, εἰς πᾶς τ' αὐτὸν ἐλεγον οἱ ἄγγελοι καὶ πάντες οἱ ποφῆται πρὸ τ' γην
νήσεϊ αὐτῷ, καὶ μετὰ τ' γήνησιν, ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῷ καὶ μετὰ τ' ἀνάστασιν θεοῦ τε καὶ ἀνθρώ-
που; ὁ δὲ γε ἐν ἐκείνῳ ὅπως φησιν, ἐγὼ ἡμῶν ἐν μέσῳ τ' ἀρχαῶν εἰσιν. τίς γὰρ πόθεν τ' χο-
ραὶ, καὶ ἀνελάβετο οἱ θράνοι, καὶ εἰδον ὅρασιν θεοῦ, ᾧ ἐργάσθαι ἐπ' ἐμὲ χεῖρ κυρίου, καὶ εἰδον
νεφέλων μεγάλην, καὶ φέγγος κύνων, καὶ πῦρ θρασυτάτου, καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὡς ὁμοίωμα τέσσα-
ρων ζώων, ᾧ τέσσαρες πτέρυγες τῷ σῶν, ᾧ συνήκεις ὡς θρασυτάτου χαλκός, καὶ ἐλαφεαὶ
αἱ πτέρυγες αὐτῷ. καὶ ὁμοίωμα ὑπὲρ κεφαλῆς τ' ζώων, ὡς ἐρεώμα, ὡς θρασυ, κρυψάτω φο-
βεῖται. καὶ ὑπεραίον τ' σερέωματος τ' ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῷ, ὡς ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτῷ, καὶ ὡς
τ' ὁμοιωμάτων τ' θρόνου, ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἀνθρώπων. καὶ εἰδον ὡς ὅρασιν πυρὸς ἐσω-
θέν αὐτῷ. καὶ ὅτι ἡ πνεῦμα ποφῆται πολλὴ καὶ μεγάλη ᾧ θαυμαστὸν δεξιὸν, ὡς πᾶσα κατέλι-
πον εἰς τὸ πλήθος τ' γραφῆς, καὶ τὸ πολύ τ' ἐρμηλέας, ὅρα τὸ δεξιὸν δεξιὸν, ἀλλὰ ὅρα μόνον σκέ-
ψαι, ὅτι τὰ τέσσαρα ζῶα, ἃ πᾶσι λέγει ὁ ποφῆτης πτερύγεσσιν ὡς τέσσαρας, καὶ πτερὰ καὶ ὡς
λέγει, ᾧ ἐπόρευον οἱ ἐκείνων αὐτῷ ἐχόντα, αὐτὴ δεξιὴ καὶ μέγιστη τάξις τ' ἀγγέλων, ἢ πᾶσα πᾶ-
σης τ' θέας γραφῆς καὶ λαμπρὴν σεραφείμ. ὑπὲρ τ' τ' κεφαλῆς ἐκείνων εἶδεν ὁ ποφῆτης ὅ-
μοίωμα θρόνου, ᾧ ἐπάνω τ' θρόνου ὁμοίωμα ἀνθρώπου. ἀραγε χεῖρ ὅρα θρηνησέ; τίς δεξιὸς ὁ
ἀνθρώπος, ὅμ φέρουσιν οἱ μέγιστοι τ' ἀγγέλων ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῷ ὡς θρόνος καθήμενον; πᾶν
τὸς εἰδὼς ἄλλος, ἀλλ' ἢ ὁ υἱὸς τ' θεοῦ, ὅμ οἱ ποφῆται πάντες ἐκήρυξαν θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπου.
καὶ ταῦτα ἡ ὅπως. σὺ γὰρ μετὰ τ' ἄλλων λέγεις, ὅτι ἐπεὶ λέγουσιν οἱ χριστιανοί, ὁ χριστός θεός
δε, πᾶσι ἐπαθῇ; ὁ γὰρ πάρος θεός. ᾧ ὅτι, ἐπεὶ θεός δεξιὸς, πᾶσι δεξιὸς ὡς τ' ἀνθρώπου φιλο-
λόγη ᾧ ἡπίως, ἀλλ' ὡς παρὲς ἀδυνατῇ ἐργάσθαι ἀνθρώπου, καὶ ἀπέθανεν, ἵνα σώσῃ τὸν ἀνθρώπον.

ἐν ὅτῳ ἡ θεὸς ὁ πάχαι, ἐχὼ σὲ αὐτὸ μάρτυρα, ὅς ὁμολογεῖς, ὅτι θεὸς ὁ πάχαι. ὅτι ἐὰν αὐθρο
 πος ἀρθνήσκω, εἴτε φυσικὸν θάνατον εἴα νοσήμας, εἴτε ἐν πᾶσι φύσιν εἴα ξίφος, ἢ ἐν ἑ
 ρο συμβεβηκότος, τὸ ἡ σῶμα πάχαι ὡς ἀρθνήσκει, ἢ ὅτῳ ψυχὴ ἀπαθείς μέλει ὡς ἀθά
 νατος, τίς δὲ ὅσον αὐθρο, ὥστε παθῆναι; ἐν τῷ θεότητι νομίσαι; ἀλλ' ἐδ' ὅτως ἀφῆκεν ὁ
 διαβολὸς τὸν ἀνθρώπου ἀπείρασιν. οἱ γὰρ ἀρμυνοὶ τὸν χριστὸν ἦσαν θεὸς ὁμολογοῦσιν ἐν αὐτῷ καὶ
 θεὸν, λέγουσι, ὅτι ὡς περὶ ἐπαθε τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὅτως ἐπαθε ὡς αὐτὸς θεός. ὡς εἴα ὡς ἐχο
 μιν αὐτὸν αἰρετικὸς, ὡς ἀπὸ ἀνάθεμα. τὸ ἦ, πῶς ἐδὲν ἴσως τὸ κόσμῳ ὁ χριστὸς ψιλῶ τῷ λόγῳ
 ἀπλῶς, ἐγὼ δὲ δυνάμει εἰπεῖν. ὁμολογῶ τῷ ἡμετέρῳ ἀδυναμίαν, ἀλλὰ ἐν τοῖς αὐτοῖς συμ
 βολῶν, ἵνα πισθῇς τὰ ἀξιαμόνης πίσει, ἐν μὴ ζῆται τὰ ὑπερδυνάμει. τίς γὰρ ἐγὼ νῦν
 κυρίως; ἐὰν γὰρ ὑπὸ γένεσιν βασιλείας πράξεις θεωρῶντες οἱ ἀνθρώποι, τὰς ἡ πράξεις εἰργασ
 ῖν ἀπαύοντες, πῶς αὐτοῦ ὅς ζῆται σὺν ὅσῳ πῶς ἐργάζονται ἢ πολυπραγμονοῖ, πῶς μάλ
 λον εἰς τὴν βασιλείαν τὴν βασιλείῳ ἐν κύριον τὴν κυριότητα, μᾶλλον ἢ τὴν προαιώνιον βασιλείαν
 τὴν ἐρανῶν ἐστὶν ἀποπορῶν ὁρῶνται ἐν πᾶσι ἐργάζονται; ἐν δὲ τὸ ζῆται μόνον, τὸ ἀναφανῶναι τὸ
 χριστὸν ἦσαν θεὸς, τότε δὲ ὁμολογῶμεν ἐν ἀρθνῇ χθόνος πᾶσι πάσης ἐν θείας γραφῆς, εἰργα
 ῖν ἐν τῇ νῦν, ὅτι ἐπεὶ ὁ θεὸς παντοδυναμὸς ὅς, ἐν τῷ ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον διὰ τὴν ἀγγέλους,
 ὡς εἴα λόγος, ἐν ἄλλοτρόπως, ὡς ἐκείνῳ ἐπίσταται ἐν γινώσκει, ἐν ἡδυνάτῳ ἐν δυνάτῳ ὡς.
 ἀλλ' ὁ θεὸς ὁ ποιεῖ ὅλα δυνάμει, ἀλλ' ὅλα βούλει. ὅλα γὰρ βούλει ἐν δυνάτῳ, ἐν μὲν ὅλα δυνάμει
 ἐν βούλει. δυνάμει γὰρ ἵνα ποιήσῃ μυρίους κόσμους, ἀλλ' ὁ βούλει, ὡς ἐποίησεν ἑα. δυνάμει
 ἵνα ποιήσῃ ἐν ἄλλας μυριάδας ἀγγέλων, ἀλλ' ὁ ἐκ βούλει. ὡς εἴα μὴ ζῆται πῶς αὐτοῦ χω
 ρεῖν, ἐπεὶ εἰς ἑνὲν ὅσον χωρῶν τὸ τοιοῦτον ἀτόπημα, πολλὰ ἐκ τούτων τὰ ἀπὸ πᾶσι ἐν σκό
 πῳ πῶς δυνάμει ὁρῶνται τὰ τοιαῦτα τολμῶν, ὅτι ἐπεὶ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐπίσταται πᾶσι γε
 νέσεως αὐτῷ, ἐν δὲ ἐν ὅτῳ ὁ διαβολὸς μέλει πᾶσι, διὰ τὴν ἵνα ποιήσῃ αὐτὸν. ἐν μὲν ὅσον
 χιλιάδας ἐν τῷ θεοῦ, αὐτὴ ἀγγέλους ὡς φῶς ἐν τῷ σκότῳ ἐν διαβολῷ, πῶς ἐδὲν ἐφθα
 ρον αὐτὸν ὁ θεός, ἀλλ' εἴασεν αὐτὸν, ἐν ἀπαθείας τὸν ἀδ' αὐμ, ἀπέστησεν ὡς αὐτὸν μακρὰν πυ
 τῷ θεοῦ, ἐν τῷ πᾶσι πάντας ἀνθρώπους εἰς τὸ ἀμαρτάνειν, ὡς ἀμαρτάνοντες εἰργασ
 ῖν ἐν δόξῃ τῷ θεοῦ, ἐν τῷ παραδείσῳ. ὡς ἄλλα μυρία ἀπὸ πᾶσι κακὰ μέλλονσι ἀνακύνειν,
 ἐν δὲ ἀτόπου διδοῦν. ὡς εἴα ὅσον δίκαιον, ἵνα πίσει διεχώμεθα τὰ πᾶσι τῷ θεοῦ πεπραγ
 μένα, ἐν οὐκ ἐξετάσει καὶ πολυπραγμοσύνη διδοῦν αὐτὰ, ἀλλ' ὅμως εἴα τὸ πολὺ σου
 πῶς ἐργασίῃ ἐπὶ πᾶσι λογισμὸν τινὰ πᾶσι πύτυ. ἐν εἴα ἐν τῷ ἀληθείας, ὡς εἴα τῷ ἀγίῳ θεῷ.
 εἰ δὲ ἐν, ἀπέμεινεν εἰς ἐκείνον τὸν μόνον γινώσκοντα τὴν πᾶσι ἀλήθειαν. γὰρ εἰ ὁ μαῦ
 σῆς, μᾶλλον δὲ λέγει ὁ θεὸς εἴα τῷ μαυσιῶς, ὅτι ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃς τῆς
 ψυχῆς σου, ἐν ὅλῃς ἐν δόξῃ ἐν δυνάμει σου, ἐν ὅλῃς ἐν ἰσχύῳ σου. λέγει ὁ χριστὸς ἐν τῷ δυνάμει
 γελῶν, ὁ ἀγαπῶν με, ἀγαπήσεται ὑπὸ τῷ πατρὶός μου. λέγει ἡ σῶμα, πᾶσι λέγει κύριος,
 μὴ γινώσκῃς τὰ ἐκ γονα αὐτοῦ, εἰ δὲ ἐν γινώσκῃς τὰ ἐκ γονα αὐτοῦ, λέγει
 κύριος. ἐν ὅτως ὅσον ἢ ἀλήθεια. ὑπερμυτῶν ἐν πατρίᾳ κυριότητος ἀγαπᾷ ὁ θεὸς τὸν
 ἀνθρώπου, ἐν ἐπέκεινα. ὡς εἴα ὅσον ὁφείλει πᾶσι ἀνθρώπου ὑπερμυτῶν, μὲν ὅσον, γινώσκῃ, τὴν
 κινᾷ, ἀδελφούς, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ τῷ ψυχῷ, ἀγαπᾷ τὸν θεόν. πᾶσι γὰρ ἀρετὴ τῷ ἀνθρώπου,
 ἐν πᾶσι πράξεις εἰς αὐτὸν ὡς ἀρετὴ λέγει, ἐν ὅσον ἐχει τὸ τέλος, ἵνα ἀγαπήσῃ τὸν θεόν, ἐν ὅσον
 ἀγαπήσῃ αὐτὸν, ὑπερμυτῶν ἀγαπᾷ τὸν θεόν ὑπὸ τῷ θεοῦ. ἀρετὴ γοῦν τῷ ἀνθρώπου καὶ
 ἀρετὴ πᾶσι πράξεως δυνάμει ἐλθεῖν ἀνθρώπου εἰς αἰδοῖσιν, ἵνα ἀγαπήσῃ τὸν θεόν; ἀλλ' ἢ ἀρε
 τῷ ἀνθρώπου καὶ ἀναλογισαδὲς ἐν τῷ νῦν, ὅτι εἰ μὴ τὸ ἀμαρτανόλον τὸ πᾶσι αὐτὰ τῷ θεῷ νό
 μου ἐν τῷ γινώσκῃ, ὅσον τινὰ ἡπάτησεν ὁ διάβολος, ἐν ἀπέκτεινε μακρῶς ἀρετῷ τῷ θεῷ, ἐφ' ὅ
 σον ὁ θεὸς τῷ ἡμετέρῳ σάρκα, ἐν γέγονεν ἀνθρώπος, ἐν ἀπέθανε δι' ἐμὲ, ἐν ὅ ἐκείνῳ θάνα
 τος γέγονεν ἡμετέρῳ ζῶν, ἐν ἢ ἐκείνῳ ἀνάστασις ἐδωκεν ἐμοὶ τὸ πᾶσι ὅσον, ἐν τῷ ὑπὸ ἀπὸ λεία
 βασιλείαν, ἐν ἀρετῇ γινώσκῃς τῷ ἀπ' αὐτοῦ τῷ θεῷ ὡς εἴα ἀνθρώπου τὴν ἐν ἀγάπῃ. ἐν γινώσκῃ
 μένος ὅσον εἰς τῷ τῷ θεῷ ἀγάπῃ, ἐν πληροὶ πᾶσι γινώσκῃς τῷ θεῷ. ὡς εἴα λόγος τῷ ἀνθρώπου.
 πληρῶν ὅσον τῷ αὐτῷ ἀνθρώπου, ἀγαπᾷται αὐτὸς ὑπὸ τῷ θεῷ, ὡς πληρωτὴς τῷ αὐτῷ γινώσκῃς.
 ὡς τὸτε πληρῶν ὅσον εἴα τῷ μαυσιῶς ὑπὸ τῷ θεῷ λόγος, τὸ, ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν
 ὅλῃς

ὁλως ἐλὶ ψυχῆς σου, καὶ ὅς ὁλως ἐλὶ δαμονίας σου, καὶ ὅς ὁλως ἐλὶ ἰσχύος σου. πληροῦν τὴν καὶ τὴν ῥη=
 σιν λόγος ὁ λέγων, ὅτι ὁ ἀγαπῶν με, ἀγαπήθησιν ἐν ᾧ τὸ πατρὸς μου, καὶ ὁ ἀγαπῶν μου, καὶ ὁ
 πατὴρ, καὶ ὁ παῖς ὁ ἀγαπᾷται. ἔς γὰρ ὁδοὶ θεοῦ ὁ παῖς καὶ ὁ υἱός. καὶ ὁ παῖς ὅτε γενοντοῦν ὁ θεὸς
 ἀνθρώπου. ἐπὶ τῇ κακίᾳ ἐλάλησεν ὁ θεὸς τοῖς πεφθιμένοι, ὅτι ἐφάνησαν ὁράσεις πρὸς αὐτοὺς.
 ἀλλὰ ποτε ἡ δόξα νεφέλης, ὡς τῷ ἰωβ, ποτε ἡ δόξα πυρὸς καὶ γνώφης, ὡς τῷ μοῦσῃ, ποτε ἡ δὲ
 κούρας λεπτῆς, ὡς τῷ ἡλίου. ὡς καὶ ὡς ἐν τῷ πεφθιμένῳ ἔσται φησιν, ἐγὼ ὁράσεις ἐπληθύνω, καὶ
 ἐν χειρὶ πεφθῆναι ὁμοιωθῶ. ὁμοιωθῶ ἔσται, ὅτι ὡς φθῶ, ὡς ἐξέλθῃ χρηματίζῃ τὰς ὁφείδας. νῦν
 ἡ δὲ ὁμοιωθῶντος καὶ οἰκτιρῶντος, ἀγαπήσας τὸν ἀνθρώπου ὅπου ὅτε γλῶσσα διώκῃ ἐπέμειν,
 ὅτε νῦν ὁνοῦσαι, ὡς πρὶν πρὶν δὲ ἄλλοι παλαιῶν θεωριῶν ὁμοίᾳ ὅτις διόλεις αὐτῶν τοῖς
 ἀγίοις, ὅτε δὲ μεσὶς σπερμῶν, ὡς πρὶν ἀπετάσματος ὁμοίᾳ. καὶ ἐν ἀπόκειν ὁμοίᾳ ὅτις διό
 λεις καὶ ὁμοίᾳ αὐτῶν, καθὼς ἐδίδεκε ὅτε πρὸ ἐλὶ ἀνὰ σπῆν, ὅτι μετὰ τῆς ἐκ νεφελῶν ἀνὰ σπῆν αὐ
 τῶν. ὅτι ἐν ἐλπίσιν πάντες οἱ χριστιανοὶ, ὅτι θεὸς ὁ υἱός καὶ λόγος τὸ θεῶν, γενοντοῦν ἀνθρώπου,
 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ἦλθεν ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα διδῶν τὸν κόσμον, ὅτι αὐτὸς
 ὅτις τὸ θεῶν, ὁ θεός, ὁ παῖς τὸ ἀγίον πεφθῆναι κερυχθεῖς, καὶ ἵνα πισδύσωσιν εἰς αὐτὸν, ὅτι οἱ
 πισδύοντες καὶ βαπτισθέντες σωθῶσιν, οἱ ἡ ἀπίστοις κατακριθῶσι. μετὰ τὴν ταῦτα ἀπό
 κειν, ἵνα πάλιν ἔλθῃ, ὅτι ὡς τὸ πρὶν ἐν τῷ χύματι ὅτι ταπείνη καταστῆσθαι, καὶ αὐ
 θρωπος ἡ τὸ φαινόμενον, θεὸς ὁ νόμος, ἀλλ' ὡς θεὸς φανερός, ὅτι μονογενὴς υἱός τὸ θεῶν καὶ πα
 τὴρ, καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῶν μετὰ πάντων τῶν ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν οὐρανῶν ταγμάτων. καθὼς ὁ
 δαβὶδ ἐν τῇ ἐμπροσθεν εἰρηκῇ, ὅτι ὅτι κρινεῖ τὸν γλῶν, κρινεῖ τὸν οἶκον μου. καὶ αὐτὸς ὁ
 χριστὸς ἐν τῇ δόξῃ αὐτῶν μετὰ πάντων τῶν ἀγγέλων, ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱός τὸν ἀνθρώπου ὡς τῷ νε
 φελῶν τὸ θεῶν ἐν τῇ δόξῃ αὐτῶν, ὅτι πάντες οἱ ἄγγελοι ἀγγελοὶ μετ' αὐτῶν, τότε καθίσθαι ὡς τῷ
 νος δόξης αὐτῶν, καὶ συναχθῆναι πάντας τὰς ἐθνὰς ἐμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ὡς πρὶν
 ποιῶν ἀφοριεῖ τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ὀρίων, καὶ ἐκείνους τὰς ἡμερῶν αὐτῶν, τότε
 σι αὐτὸς δικαίους, τὰς ὀρίων ἀπὸ τῶν ὀρίων, ἡ γὰρ αὐτὸς ἀμαρτωλούς. καὶ δώσθαι τοῖς ἡ ἀμαρτωλοῖς
 κόλασιν αἰώνιαν, τοῖς ὀρίων δικαίοις βίωσιν αἰώνιον, καὶ τὸ πρὶν δόξῃ, καὶ πολλὰ ἀγαθὰ. ἀλλὰ καὶ διὰ
 νῦν ὅτις φησιν, ἐβλώρη ἕως ὅθι θρόνοι ἐτίθενται, καὶ ὁ παλαιός τὸν ἡμερῶν ἐκάθισεν. ὁ θρόνος
 αὐτῶν ὡς φλόξ πυρὸς, οἱ ὀρίων αὐτῶν πῦρ φλέγον, ποταμός πυρὸς εἰς λαὸν πορδύμενος ἐμπρο
 σθεν αὐτῶν, χίλια μυριάδες ἐλδορῶν αὐτῶν, καὶ μυρία μυριάδες πρὶν ἐκείνους αὐτῶν. καὶ ἡμερῶν
 ἐκάθισεν, καὶ βίβλοι ἀνέωχθησαν. ἐβλώρη ἐν ὁράματι, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τὸ θεῶν, ὡς
 υἱὸς ἀνθρώπου ὁράμενος, καὶ ἕως τὸν παλαιὸν τὸν ἡμερῶν ἐφθασεν, ὅτι γνώσιον αὐτῶν περὶ τῶν
 θησαν αὐτῶν, ὅτι αὐτῶν ἐδόθη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἐκείνη ὅτι βασιλεία, καὶ πάντες οἱ λαοὶ, φυλαί, γλῶσ
 σαι αὐτῶν διαλύσονται, καὶ ἡ δόξῃ αὐτῶν δόξῃ αἰώνιος, ἡ δὲ πρὶν ἐλδοῖν, καὶ ἡ βασιλεία αὐ
 τῶν τὸ δαβὶδ ἀρῆσιν. ἐφρίξε τὸ πνύμα μου, ἐγὼ δαυὶδ ἐν τῇ ὁφείδῃ μου, καὶ αἱ ὁράσεις τὸν κεφα
 λῆς μου συναΐρασόν με, καὶ ἰδοὺ πρὸς ἐξοὺ ἀκριβῶς, τὰ πρὶν τὸ πεφθῆναι λεχθέντα. ἐβλώρη
 φησιν, ἕως ὅθι θρόνοι ἐτίθενται, καὶ ὁ παλαιός τῶν ἡμερῶν ἐκάθισεν. τίς ὅτι ὁ παλαιός τὸν ἡμε
 ρῶν, ὁ θεός, τίνος ἐλδοῖν γοῦν αὐτῶν, τούτῃσι ἐδοῦλδον; ὅτι τίνος οἱ ποδισκῆδροι χίλια
 χιλιάδων, καὶ μυρία μυριάδων; πάντων ἄγγελοι. ποῖον ὅτι τὸν κριτήριον; οὐδὲν ἄλλο, ἀλλ'
 ἡ τὸν κριτήριον ὅτι ἐπὶ τὸ δαβὶδ ποδὶ τῷ χριστῷ, ὅτι ὅτι κρινεῖται τῶν γλῶν, κρινεῖται τῶν οἰ
 κων μου. καὶ ὁ αὐτὸς χριστὸς ἐπὶ ποδὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ κριτηρίῳ μέλλει κρίνειν
 πάντας τῶν γλῶν. ἐν γὰρ καὶ τὸ αὐτὸ ὅτι κριτήριον πατὴρ καὶ υἱός. ποῖον δὲ ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
 ρινος ποταμός, ὅτι ἐλδοῖν τὸν πεφθῆναι πορδύμενον ἐμπροσθεν τῷ παλαιῷ τῶν ἡμερῶν, ὁ
 μέλλων ἕως ἐξελδοῖν τὸν δαβὶδ, καὶ πάντας αὐτοὺς ἀμαρτωλούς. καὶ τίνες εἰσὶν αἱ βίβλοι,
 αἱ τίνος ἀνέωχθησαν; οὐδὲν ἄλλο, ἢ αἱ τὸν ἀνθρώπου πράξεις, αἱ τίνος μέλλουσι ἀρκαλυφ
 θῶναι ἐν τῷ κεφαλῇ ἐκείνῳ, ποῖον δὲ ὅτι ὅτι ὅτι αὐτῶν, ὅτι ἐλδοῖν ἐν τῇ ὁράσει αὐτῶν
 ὁ δαυὶδ ὁρχοῦμενος μετὰ τῶν νεφελῶν τῷ οὐρανῷ, καὶ φθάσαντα ἕως τοῦ παλαιῷ
 τῶν ἡμερῶν, πρὸς ὅτι ἐλδοῖν ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἐκείνη ὅτι βασιλεία, καὶ πάντες οἱ λαοὶ, φυλαί,
 γλῶσσαι, ὡς τῶν περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ ἡ δόξῃ αὐτῶν ὅτι δόξῃ αἰώνιος, ἡ
 τίς οὐ παρελδοῖται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτῶν οὐ διαφθαρέσεται; πάντως ἐκείνη ὅτι πρὸ

φητεία αὐτῇ, ἵνα καὶ τὴν πάντα ἀνθρώπων ἀγάγῃ εἰς αἰδοῦσιν, καὶ νοήσιν, ὅτι αὐτὸς ὅστις ὁ χριστὸς ὁ
 υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ, ὁ ἀναβιβάσας τὸν ἀνθρώπου, ὁ ἀνελάβετο καὶ ἀνήγαγεν ὑμῖν τὸν νεφέλῃ
 τοῦ οὐρανοῦ τοῦ θεοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδόθη ἡ τιμὴ, καὶ ἡ ἀρχὴ, ὡς ἡ βασιλεία, καὶ αὐτὸς πᾶσι
 σκευὴν ἑκείνην πάντες ἀγγελοὶ θεοῦ, καὶ αὐτὸς πᾶσι σκευὴν ἑκείνην πᾶσι αἱ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι, κα-
 θὼς καὶ οἱ τοῖς ἐμπροσθεν οἱ προφηταὶ ἐκέρυξαν. καὶ αὐτὸς ὅστις ὁ καθίσας ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ,
 ὡς ὁ λαβὼν λέγει. καὶ αὐτὸς ὅστις ὁ αἰώνιος βασιλεὺς, ἡ τις ἐξελθὼν ἐκ δεξιῶν. καὶ αὐτὸς ὅστις ὁ
 σίας, ἡ τις ἐξελθὼν ἐκ δεξιῶν, ἐκέρυξε τὸν ἀνθρώπου ἐξ ἀμῶν. ὅδε γὰρ ἐγγενήθη πᾶσι τῇ ἡλικίᾳ ἀνθρώ-
 πους, ἀλλ' ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ, καθὼς θεός, ἐκείνῳ ἀνθρώπου. ὅδε γὰρ διώταται ἔχειν ὁμοίαν
 αἰώνιον ἀνθρώπου, ὅδε βασιλείαν ἀσάλευτον ἄλλος, ἀλλ' ἡ μόνον ὁ ἀνθρώπου, ὁ ἀνελάβε-
 το ὁ υἱὸς τοῦ λόγου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐστὶν ἀχώριστος αὐτῷ. ταῦτα πάντα ἰδὼν ὁ δαυὶδ, ὁ βασιλεὺς
 ἡ ὡς εἶπες, μὴ διωκόμενος ἡ κατανοῶν τὸ μέγα καὶ πᾶσι δόξαν ὡς δαύμα καὶ μυστήριον, ἐ-
 πὶν, ἐφίξε τὸ πνύμα με, ἐγὼ δαυὶδ γνὶ τῇ ὁψί με, καὶ αἱ ἐράσεις τοῦ κεφαλῆς με σιωπῶ-
 ρατος ὡς με. ὁ γὰρ ἰδὼν δαυὶδ ὁ μέγας, ἐφίξε τὸ πνύμα αὐτοῦ, καὶ σιωπῶντα ἡσυχάζειν αἱ ἐρά-
 σεις τοῦ κεφαλῆς αὐτοῦ, ὡς οἱ μελουμένοι οἱ ὁμολογοῦσι θεοῦ. καὶ τίς ὅπως ἀναίδει, ὅς τις
 ὁ μὴ καταγνώσκει τὸν ἐκβαλλόντως αὐτῶν;

ΟΤΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΝΑ-

ΛΗΨΙΝ, ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΜΑΘΗΤΑΙ ΑΥΤΟΥ ΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΟΙ-
 ΚΟΥΜΕΝΙΝ ΕΙΔΙΔΑΞΑΝ ΤΟΙΣ ΔΑΥΜΑΣΙ ΠΙΣΤΕΥΜΕΝΟΙ, ΚΑΙ ΠΟΔΙ ΦΙΛΑΙ ΠΑΡΕΘΡΟΝ ΘΕΟΤΙΚΟΝ, ΕΠΙ Τῇ
 ΠΟΔΙ ΦΙΛΑΙ ΧΡΙΣΤΟΥ ΟΡΩΤΗΣΕΩΣ, ΚΑΙ ΤΟ ΣΑΥΡΟΝ, ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΟΝΟΝ.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΡΙΤΗ.

ΤΙ μὲν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ θεός καὶ ἀνθρώπος ἐκέρυχθη πᾶσι τῇ
 ἀγίῳ καὶ προφητῇ, ἀλλὰ δὴ καὶ πᾶσι αὐτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἵνα ὡς οἱ
 τοῖς ἐμπροσθεν ἀρξέμενοι. φέρε δὴ λοιπὸν ὁρῶντες, ἰδὼντες
 καὶ πᾶσι πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἐπαγγελῶν πρᾶγματων. πρὸς
 πᾶσι γὰρ ὁ χριστὸς, ὅτι ἰδὼν ἀναβαίνον πρὸς τὸ πατέρα μετὰ τῆς ὥρας φιλί-
 ας ἀναβήσεως, λέγει τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀρχιερεῖς, πρὸς
 θύγτες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσι τῇ κτίσει. ὁ πισθύνων καὶ βα-
 πτιζόμενος, σωθήσεται. ὁ δὲ ἀπισθύνων, κατακριθήσεται. ὑμεῖς δὲ καθίετε ἐν τῇ πόλει ἱερουσα-
 λὴμ, ἕως ὅτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθῇ. καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐλθόντες, καὶ μετὰ ἡμέ-
 ρας τινὰς, καθύμνων ὁμοθυμαδὸν τὸν ἀρχιερέα καὶ τὸν ἱερέα ὡς σφοδρὸν τινὸς πνύ-
 ματος, καὶ γνέμενοι ἅπαντες θείας χάριτος, ὡς ἀδελφάτως ἔχοντες τὸν χριστὸν δαύμα
 αὐτοῖς τῇ χάριτι, ἐπὶ εὐεριστοῦ αὐτοῦ γνὶ τῇ γνέ, ἀλλ' ἵνα γνῶσι πάντες, ὅτι εἰς θεὸς ὅστις ὁ
 πατὴρ καὶ ὁ υἱός, καὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ ὁδὸς τῇ πατρὸς καὶ τῇ ἑαυτοῦ φύσει καὶ δυνάμει. ἔδωκε ἡ ὁ
 σὸς ἐλθὼν τῇ γνέ, πρὸς αὐτὸν ἀρχιερέα δυνάμει καὶ ὁρῶντες τὸν πατέρα ἐπάνω ὀφεινῶν καὶ σφο-
 δρῶν, καὶ ὑμῖν πᾶσι τὴν δυνάμει καὶ ἐκέρυξε, τὸ τίς τῇ διαβολῇ. ἀπέστειλε δὲ καὶ ὁ θεός καὶ πα-
 τὴρ τὴν χάριτι αὐτοῦ εἰς αὐτοῦ. καὶ ἐμπληρώθη, ὡς εἶρηκε, οἱ ἀπόστολοι θείας χάριτος, ἐγνο-
 ῶντες τὰ ὑπὲρ φύσιν ἑκαστος αὐτοῦ, πᾶσι γλῶσσαι παντὸς γένους τῶν οὐρανῶν καὶ πᾶ-
 σιν ἀκρίβειαν. καὶ σκόπεε διατί, ὅτι γνέμενοι ἅπαντες τῇ οἰκουμένης διδασκαλίαν καὶ προ-
 σκεῖαν, ἐδόθη πρὸς αὐτοῦ καὶ τῇ γλῶσσῃ γνῶσις, ἵνα μὴ ἔχωσι χεῖραν ἐμυλῶς, ἀλλ' αὐτοῖς
 εὐερισθῶντες ἐμυλῶς καὶ διδασκαλοὶ, ὡς ἔδειξαν διδασκῆναι ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ
 ὅτι γὰρ γέγραπται ὅτι τῇ ἡλικίᾳ, ἐκ σὺν ὁρῶντες νόμος, καὶ λόγος κυρίου ὁ ἱερεὺς καὶ ἱερεὺς.
 οἱ γὰρ ἱερεῖς ἐπὶ πεπωρωμένῳ ἔχοντες τῇ καρδίᾳ, ὡς σιωπῶν. καὶ ἐπληρώθη ἐπ' αὐτοῖς
 τὸ γνὶ τὸ νόμον γεγραμμένον, τὸ γνὶ τὸ νόμον γλῶσσαι καὶ γνὶ χεῖρας ἐπὶ τοῖς λαλῶν
 τῶν, καὶ ὅτι ὅπως ἐκέρυξε τὸν μέν, λέγει κύριος. καὶ ἐλεγον διδασκόντες οἱ ἀπόστολοι τὸν λα-
 ον, ὅπως πισθύνωσι εἰς τὸν χριστόν, καὶ ὁμολογῶσιν, ὅτι ὁ θεὸς ὅστις ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ὁ υἱός.
 καὶ ὁ υἱός τῶν ἀρχιερέων δαύματα καὶ τὸράσια ἀπέφρα, ὡς ὅπως αὐτοῦ καὶ ὡς ὡς ὡς ὡς
 ἐποίησε ὁ χριστὸς, ἀλλ' ὡς δὲ οἱ καὶ ὡς ὡς. μετὰ γὰρ τὸν ὀνόματι τῷ χριστῷ ἐβαπτίζοντες,
 ὅτι

ἔτω λέγοντες, ὅτι τῷ ὀνόματι ἡσὺς χριστὸς ἀνέβλεψον, καὶ ἀνέβλεπον ὁ τυφλός, ὅτι τῷ ὀνόματι
 ἡσὺς χριστὸς ἦν ὁ θεὸς ἐγγραφένος νεκρός, καὶ ἀνίστατο αὐτὸν ἐλεγον, ὅτι ἐθεραπεύθη ὁ πρῶτος
 ὢς, καὶ ὅτι τῷ ὀνόματι ἡσὺς χριστὸς ἐθεράπευον πάντες νόσους, ὅτι ἐπίσθου καθεμέραν πλήθη ἀπει-
 ρα εἰς τὸν χριστόν. ἔτα μεριδιόντες οἱ δῶδεκα ἀπόστολοι, δι᾽ ὁράμαον ὡς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐ-
 ποιήσαντο οἱ ἀσθεῖς πολλὰ κακὰ καὶ ἡ γνῶντία εἰς αὐτοὺς, καὶ εἰς τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸν χριστόν, καὶ
 ἀπέκτενον καθεμέραν ὅτι διαφόροις τόποις πλήθη χριστιανῶν ἀναρίθμητα. καὶ γὰρ ἅπας ὁ
 κόσμος ἐδωλολάτρει. εἰς χριστιανὸς ἐφονόβη, καὶ δέκα ἤρχοντες γνώπιον τὸν τυράννων, δέκα
 ἀπέθνησκον, καὶ ἑκατὸν ἤρχοντο, χίλιοι, ἑκατὸν χίλιοι, δέκα χιλιάδες, εἴκοσι χιλιάδες ἤρχοντο
 εἰς τὸ μαρτυρεῖν. ἵνα ἡ μὴ δόξωσιν εἰς τοὺς πολλοὺς οἱ λόγοι μετὰ τοὺς εἰς, λέγω μᾶλλον ἐλάτ-
 τος τὸ ἀληθές, καὶ γὰρ πολλὰς ἐπίσθου τῆς ἡμέρας πηγάσονται χιλιάδες, ὅτι ἐπέκεινα.
 καὶ ὡς ἔκρη τὸ κῆρυγμα ἡλθεν ὁ δίκαιος ἄβραάμ εἰς τὴν ἀληθῆ γνῶσιν, καὶ πρὸς κινήσας,
 καὶ ἐδύλουσε τὸν μόνον φύσιν ὄντι θεῷ, ὅτι ἄρ τὸν χριστὸν θαυμάτων ὅτι ἀρσώων ἡλθον
 τὰ ἔθνη ὁμοίως εἰς τὸν ἀληθῆ κατὰ λῆψιν, ὅτι πρὸς κινήσας καὶ ὁμολόγησαν δικαίως,
 ὅτι αὐτὸς ὅστις ἀληθῶς ὁ σωτὴς τὸν κόσμον ὁ χριστὸς, αὐτὸς ὅστις ὁ ἦς τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, ὁ ἀληθὴς
 θεός. πόθεν ἐγὼ γὰρ ὅσον; ἀρ ποῖας διδάμει; ὅτι ἰχθύς; ἀρ ποῖας πλοῦτος καὶ μεγαλύνει; ἀρ
 ποῖας Ὀλιγόφωνος; ὅτι ῥητόρων; πάντες ἀπὸ ὁδοῦ, καὶ ἀρ τὸν θεὸν διδάμει, ἡμὲν γὰρ ἐδύλουσε
 ὁ δῶδεκα ἀπόστολοι, οἱ ἀμαθεῖς, οἱ ἄγριοι, οἱ ἄδικοι. ἔτω γὰρ εἴρηκον ὁ χριστὸς πρὸς αὐτοὺς,
 ὅτι ἰδοὺ ἀρσώων ἡμᾶς ὡς πρὸς αὐτὰς ὅτι μέσῳ λύκων, καὶ μεριμνήσας γὰρ τί ἐπῆντε, καὶ τί λα-
 λήσκατε ἐμπροσθεν αὐτῶν. ἐγὼ γὰρ δῶσά ὑμῖν σόμα καὶ ὤμιον, καὶ διδάμει ἀνελύσας, οὐδὲ
 αὐτῶν πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. καὶ ὅτι ἐγὼ γὰρ πάντες οἱ Ὀλιγόφωνοι, πάντες οἱ ῥη-
 τορες, πάντες οἱ μάγοι ὅτι ἐφάνοντο ἐμπροσθεν τῶν ἀρσώων, ὡς ἰχθύς ἀφ᾽ ὧν. τότε ἐπλη-
 ρώθη καὶ τὸ διαβίον πρὸς φῶς, καὶ λέγουσιν, ὅτι ἐλάττω ὅτι τοῖς μαρτυροῦσι σε γινώσκον βασιλέων,
 καὶ ἐκ ἡγεμονίαν. ἀλλὰ διὰ καὶ τὸν ἡγεμόνα λέγουσιν ὁμοίως ὡς ὁρατοὶ οἱ πόδες τὸν ἀναγγελλομέ-
 νων ἐργῶν, τὸν ἀναγγελλομένων τὰ ἀγαθὰ. ἐμερίσθησαν γὰρ οἱ ἀπόστολοι, καὶ διὰ ἀρεσκῶν
 εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐδιδάσκον εἰς ἑκάστην τὴν θύαν γῆλιον εἰς ὅν τόπον ἀπ᾽ ἡλθε, καὶ ἐπληρώθη
 καὶ τὸ διαβίον πρὸς φῶς, καὶ λέγουσιν, εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐλθὼν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα
 τῶν οὐρανῶν τὰ ῥήματα αὐτῶν. σκέψαι γὰρ καὶ ἰδοὺ καὶ πρὸς ἑσέως ἀρεσκῶν, ὅτι ἀπαντὰ ὅσα
 ῥήματα ἐγὼ γὰρ ἐδιδάμει καὶ μόνον λέξιν ἐγράψα ἀπὸ ἀλλὰ ἑσέως, ἀλλὰ ἡ ἀρ τὸν μαρτυροῦν,
 ἀρ τὸν πρὸς φῶς, ἀρ τὸν διαβίον, καὶ ἀρ τὸν ἀναγγελλοῦν, ἀπὸ καὶ ὁ φῶς ἀπ᾽ ὧν μετὰ λῆψιν
 ἵνα εἴρηκον, ὡς ἄγρια, καὶ δίκαια, καὶ καλὰ. αὐτὸς γὰρ ὁ μαρτυροῦν, ὅτι ἔχοντι πάντες οἱ μετὰ
 μάνοι διδασκαλῶν, αὐτὸς οὐκ ἠδυνήθη, ἵνα κρύψῃ παντὲς τῶν ἀληθῶν, καὶ μαρ-
 τυρεῖ τὰς βίβλους ἁγίας. καὶ γὰρ τὰς βίβλους μὴ λέγουσιν ἁγίας καὶ καλὰς, τὰ δὲ λεγόν-
 τες ἐν αὐταῖς ἀνταρῶσιν οἱ μετὰ λῆψιν, πάντως δέον ὅστις, ἵνα πᾶς ἀνθρώπος κατὰ γο-
 ρήσιν, μᾶλλον ἢ εἰ καὶ τὸ ἀληθές ἐπῆν, ἐλέησεν αὐτοὺς ὡς μαυνομένους, ὅτι ὑμεῖς ἔχοντες το-
 σάυτας καὶ τηλικαύτας ἀφορμάς, ὡς εἰς εὐρεῖν τὴν ἀλήθειαν, καὶ γινώσκαι ὅτι ὁ χριστὸς ἦς ὁ λό-
 γος τὸν θεὸν ὅστις, ἀφ᾽ ὧν τὴν ἀλήθειαν ὁ δὲ ἐπληρώθητε ἀσχετικῶν. ἀλλὰ ἐπανιτήσαντες ὅστις
 ἐλθὼν ἐλθὼν, οἱ ὅτι δυνάμεις τὸν τυραννόντες τοὺς ἀρσώων, ἐπίσθου εἰς τὸν χριστόν, καὶ ὡς
 λόγον, ὅτι αὐτὸς ὅστις ὁ ἦς τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, καὶ αὐτὸν τὸν ἀρσώων μᾶλλον ἐγὼ γὰρ ἐκείνοι κή-
 ρυκες τὸν ὀνόματος τὸν χριστόν. ὅτι ὅτι πᾶντες οἱ ἀπόστολοι τὸν μαρτυροῦν θάνατον ἀπέθνησκον,
 ὅσον ὅτι ἐκεί. ἀλλὰ ἐκ τυραννῶν οἱ ἀσθεῖς ἐκείνους, ὅτι αὐτοὺς ὡς ἐφ᾽ ὧν ἀρ τὸν ἐδωλολάτρει
 αἰς εἰς τὸν χριστόν. μεγάλας καὶ γὰρ ὑμῶν εἰς τοὺς εἰς αὐτοὺς, μελὸν κατέπεμον ὅτις, καὶ ὡς
 ὅτι ὅτι μὴ εὐρίσκοντο σώοι καὶ ἀκέραιοι, εἰς τὰς καμίνους γνέβαλον, καὶ ὡς ὅτι ὅτι εἰς εὐχό-
 μῃ οἱ ἐφυλάσσοντο, μολύβδον πεπυρακτωμένον ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, καὶ ἐκ ἐβλάπτοντο. εἰς τὸν
 θαλάσσης βυθὸν ἐβρίστην, καὶ εἰς τὴν χεῖρα εὐρίσκοντο, καὶ τίς δυνάει ὡς ὅτι εἰς εὐχό-
 μῃ καὶ ἐπῆν τὰς τὸν μαρτυροῦν βασάνους καὶ τὰ πρὸς φῶς; τέλος ὅτι δυνάμεις ἀπέθνησκον, καὶ ἐλο-
 γίζοντο τὰς τὸν βασάνους ῥυφάς, τὸν θάνατον ὅτις, καὶ ἐδιδάσκον ὁ χριστὸς ὅτι τὸν μαρτυροῦν
 αὐτὸν θεοῦ τὰ τε καὶ διδάμει, ἀλλὰ καὶ τὸν πῶς καὶ τὸν πόδον αὐτῶν, ὅτι εἰς εὐχό-
 μῃ τὸν φυλάσσοντες καὶ ἐβλάπτοντες τοὺς μαρτυροῦν, ἐφάνη ὅτι τὸν χριστόν διδάμει καὶ θεοῦ. ὅτι

νοερούς ἰδιῶν ὁμμασι τῶν τ' ἐθνῶν ὑπερφύων, ἔγραφε, πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ὃν φωνῇ ἀγαλλιόσεως. τουτέστι, καὶ οἱ πρόσω πρὸς, καὶ οἱ μετὰ τοῦ τε πισδύσαντες, πάντες ὁμοῦ κροτήσατε χεῖρας. ἀχθῶς ἀπλῶς ἀσπόμενος καὶ ἀτάκτως κροτῆσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν, ἀλλ' ὃν φωνῇ ἀγαλλιόσεως καὶ θυφροσύνης. διὰ τοι εὖ καὶ ὁ περὶ τῆς γῆθους ὑφ' ἡδονῆς γηρόμηνε· ἔλεγε, ψάλλετε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλλετε. ψάλλετε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλλετε. ὅτι κύριε ὁ ὑψίστος, φοβερός, βασιλεὺς μέγας ὡς τὰς ἀνθρώπων τῆς γῆς. καὶ ὡς περ αὐτὸς ὁ γηρόμηνε· τὰ ἐαυτοῦ ῥήματα λέγει, ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ὑπὲρ τὰ ἔθνη. τουτέστι, ὅτι τὰ πρότερον ὑπὸ τ' διαβόλου τυραννόμενα ἔθνη, νῦν καταλιπόντα τὸν πατρώου αὐτοῦ θεοῦ, τὰ ἐκφυλαῖς ἰδωλὰ καὶ κωφὰ ὑπεκλιναν καὶ πεσεκυῖον, καὶ ἐπίσταν τῷ μόνῳ ἀληθεῖ καὶ ζῶντι θεῷ, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν βασιλείαν ἐγχείοντο. ἐπεὶ γὰρ ἄξιοι εἶναι τ' θεῷ βασιλείας εὐρίσκοντο. ὁ θεὸς καθίσταται ὑπὲρ θρόνον ἀγίου αὐτοῦ. πᾶς θρόνος δὲ θεῷ δόξαν καὶ ἀνέκπαισιν. καὶ ἐπὶ πρότερον μὲν ὁ θεὸς ἐκ ἐλοφάλας τῶν τ' ἐθνῶν, ἀλλὰ πᾶς μόνων τῶν ἀγγέλων καὶ τ' ἀγίων, ἐσερεωῶν τὰ ἔθνη εἰς δόξαν τ' θεῷ, νῦν δὲ πεσελθόντα ἀπελαύον οἱ πάντες εἰς δόξαν τ' θεῷ, ὅτι ἐπανεπαύθη ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ἐπὶ δὲ καὶ ὁ τ' ἀνθρώπων θρόνος· ἔχει τῇ δόξαν καὶ τῇ τιμῇ, ἀλλὰ δὴ καὶ τῇ ἀνέκπαισιν, τῶν δὲ ἀναμαρτυρίαν ἐκ ἐστὶ δυνάμεως ἔχειν, πεσέθηκεν τὸ ὑπὲρ θρόνου ἀγίου αὐτοῦ. τὰ γὰρ ἀνθρώπινα μετὰ τοῦ σφαλεροῦ καὶ ἐφαμέρτου, ἔχουσι καὶ τὸ ὄψωτικόν, ὡς καὶ τῇ πρώτῃ ἀπλογίᾳ ἐρήκαμεν. ὁ δὲ τ' θεὸς θρόνος καὶ ὑψιλός, καὶ ἐπερμύς, καὶ ἀγιός, ὅτι, ὁ φυσικὸν καὶ ἀχώριστον ἔχει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ, καὶ τῶν δόξαν. ἀρχόντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τ' θεῷ ἀβραάμ. τίνες εἰσὶν οἱ συναχθέντες ἀρχόντες; οἱ βασιλεῖς εἰς γῆς, οἱ τοπάρχαι, οἱ τε μικροὶ καὶ μεγάλοι. καὶ τίς ὁ τ' ἀβραάμ θεός; μὴ ἑτορός; εἰ πᾶς τὸν τῶν ὅλων θεόν, τὸ ποιήσαντα τὸ ἔρανον καὶ τῶν γῆς, καὶ εἰς τὸν ἰδιὸν αὐτοῦ καλεῖ τ' ἀβραάμ; ἀπαγε εἰς βλασφημίαν. ἀχθὲν, ἀλλὰ τὸ μὴ ὅτι κύριον καὶ κριτὴν πάντων εἰς γῆς, καὶ ἐλευῶντα καὶ ἀργιζόμενον ἐκάλουεν ἀβραάμ, τὸ ὑπὲρ τῆς καταστροφῆς τῶν βολόμενων ὁφθῆναι αὐτῷ, καὶ γῆς καὶ ἀποδόνειν ἐκείνῳ αὐτοῦ ἐμπροσθεν ἐκείνου, ὅς ἐστι ὁ ἰσχυρὸς λόγος τ' θεῷ, ὡς καὶ τοῖς ἐμπροσθεν ἀπεδείχθη, καὶ ἐν φωνῇ σιταί. τὸ δὲ, ὅτι ὡς περ πισδύσαντες τ' ἀβραάμ τῷ θεῷ, ἐλογίζοντο τὸν τούτου πίστις εἰς δικαιοσύνην, ὅτι καὶ πάντα τὰ ἔθνη καταλιπόντα τὸ πάτριον σέβας, μάλλον δὲ τ' ἀληθεῖς ἐπείν, τὸ μάταιον καὶ πεπλανημένον, καὶ ὑπερφύωντα ὑπὲρ τὸ ἀληθὲν θεόν, καὶ ἐμολογίσαντα τὸν χριστὸν ἰσχυρὸν θεόν, καὶ θεὸν ἀληθινόν, ἐλογίζοντο καὶ αὐτὸν τὴν πίστις εἰς δικαιοσύνην, ὡς περ τῷ ἀβραάμ, ὅτι ἀφείδοντο πᾶσαι αἱ ἀνομίαι αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ ἀσέβειαι, πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι. ἐν ἐπὶ τὸν τ' θεόν τότε τῷ ἀβραάμ, ὅτι πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν τέλει σε, καὶ ὅτι τῷ σπέρματι σε δυνάστησιν πάντα τὰ ἔθνη. περὶ τὴν δὲ πρὸς τὸν θεόν, ὅτι ὅσον ὑπὸ πληρεῖαι τοῦ πᾶτος τ' ἀβραάμ τ' θεῷ λόγος, ὑπερφύωντα καὶ γὰρ πάντα τὰ ἔθνη γενόμενοι τέκνα τ' ἀβραάμ, ὅτι ὅτι εἰς τὸν χριστὸν πίστευσε, ὅς ἐστι σπέρμα τ' ἀβραάμ καὶ σῶμα. ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸς τ' διαβίβει βασιλείας σωζόντων τὰ ἔθνη, τότε εἶπεν, ὅτι ἀρχόντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τ' θεοῦ ἀβραάμ, ἀναμνησκῶν πᾶσιν ἀνθρώποις τῆς πρὸς τὸν θεόν τ' ἀβραάμ πάλαι πεσεκυῖον, καὶ τῆς ἀπὸ τ' θεῷ πρὸς αὐτοῦ ἐπαγγελίας. καὶ πληθεῖς ἀβρόντος ἡδονῆς ὁ περὶ τῆς ἐλεγε, ψάλλετε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλλετε. ψάλλετε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλλετε. πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας. πάλιν δὲ διδάσκων ἔλεγε, ψάλλετε σιυνετῶς. τί ἐστὶ ψάλλετε σιυνετῶς; ταῖς ἐννοιαῖς, φρονίμως. μετ' ὑποσημειώσεως γινώτε τὰ λεγόμενα, γινώτε τὰ προσημειώμενα. μὴ κροτῆτε τὰς χεῖρας ὑμῶν ἀδέσμως καὶ ἀτάκτως, ὡς καὶ τοῖς συμποσίοις κροτοῦσι τὰς χεῖρας οἱ ἀφρονες, ἀλλὰ καθόντες πόθον ἢ νίκη, πόθον ἢ ἐλδοθείαν, πόθον ἢ σωτηρίαν, ὅτι μεγαλοσύνην, ὅτι θυγατρὶν τῶν νησποῶν θεῷ, κροτήσατε τὰς χεῖρας, ὅτι φωνὴ ἀνέσεως καὶ ἀγαλλιόσεως τῷ θεῷ τ' ἀβραάμ, τουτέστι τῷ γηρόμηνε ἐκ ἀνέματος τ' ἀβραάμ καὶ σῶμα, ὃν ἐκήρυξαν πάντες οἱ περὶ τῆς ἀπείρου, ὃν ἀπεφάναν τοῖς ἐμολόγησαν θεόν τε καὶ ἀνθρώπου, ὃς ἐκάθισεν ὑπὲρ θρόνου αὐτοῦ τ' ἀγίου, ὃν ἐκ εἰς ἀγίας πύθοντες ἀνέλαβον ὑπὲρ φύσιν ἀνθρώπου. ψάλλετε σιυνετῶς. ἡγοῦμαι ἐγκύβει εἰς τὸ βάθος τ' νοημάτων, ἰδέτε τὸν τ' οἷς περὶ τῆς λόγους ἐγκυρὸν μὴ ὁ δὲ ἀνὴρ μαρτυρεῖται, ὅτι πᾶς τοῖς πολλοῖς καὶ τοῖς ὁσίοις

ὁσίοις ἡμῶν μόνον, ψάλλετε σιμωτῶς, ὁ γὰρ ἀκρίως θησαυρὸς γὰρ ταῦς χερσὶν ὑμῶν ὅτι
 ἀναπύξαντες τὰς τ' πατρίων ῥήσεις, εὐείσκειτε αὐτὸν, ὅς ὅτι ὁ χριστὸς ὁ ἦος καὶ λόγος
 θεῶν, ὁ ποιητὴς πάσης κτίσεως, τῷ γὰρ λόγῳ κυρεῖ οἱ ὕψαν οἱ ἐστερώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι
 τῷ σώματι αὐτοῦ πᾶσα ἡ δυνάμις αὐτῷ. ὁρᾷς, πῶς ποτε ἢ θεὸν ὀνομάζει αὐτὸν ὁ δαβὶδ, πο
 τε ἢ θεὸν καὶ ἀνθρώπου, ποτε ἢ λόγον θεῶν, ποτε ἢ ποιητὴν πάσης κτίσεως; γὰρ τῷ ἐπὶ
 αὐτῷ ποιητῷ τῷ ὕψαν, πάσης κτίσεως ποιητῷ αὐτῷ ἀπεφύλατο. ὁ γὰρ ποιητὴς αὐτῷ ὕψαν
 νός, αὐτὸς ὅτι ὁ ποιητὴς αὐτῷ ἀγγέλους καὶ αὐτῷ ἀνθρώπους, καὶ ὁ ἢ μωυσοῦς λέγει, γὰρ ἀρχὴ ἐπὶ
 σεμὸν ὁ θεὸς τῷ ὕψαν καὶ τῷ γλῶσσι, ὁ δὲ δαβὶδ, τῷ λόγῳ κυρεῖ οἱ ὕψαν οἱ ἐστερώθησαν, πάντως
 ὁμῶς λέγει ὁ μωυσοῦς λόγον θεῶν, καὶ πάντες οἱ μεδον λαοί, ὁμῶς πρὸς κωνῶσι πάντες οἱ χριστι
 νοὶ ὡς λόγον θεῶν καὶ θεοῦ, τὸ αὐτὸν λέγει δαβὶδ, ὅτι ἐστερώσε αὐτὸν ὕψαν, τοῦτο ἐπὶ οἶσε.
 τὸ αὐτὸν λέγει μωυσοῦς, ὅτι γὰρ ἀρχὴ ἐποίησε ὁ θεὸς τῷ ὕψαν καὶ τῷ γλῶσσι, καὶ τίς ἔστω μάταιος,
 ὅς ἀμφιβάλλει, καὶ ὁ πρὸς κωνῶσι ὁ δαβὶδ κηρύττει θεὸν, ὁμῶς μωυσοῦς λέγει θεὸν; οὐ δὲ ἔρα
 νός ἀκρίως, μηδὲν ὑπολάβης πολλὰς γεγονότας ὕψαν, ἀλλ' ὅτι καὶ πολλὰς, ὅτι ἐρμηνεύς
 τῷ ἐβραϊστικῷ ἀπολαύσεως ὁσὲν λέκτω, ἐγραφε πληθυντικῶς ἢ τῷ ἐκείνῳ τὰ ξίμ τε καὶ σωή
 θειαν, ἡ δὲ ὡμὴν ἢ καὶ ποδὶ τινῶν λέγει δαβὶδ τὸ, ὅς οἱ κραττοὶ τῷ γῆς σφόδρα ἐπὶ ῥησιν, τί
 νες; οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ οἱ ὀλίγοι, οἱ πρῶτοι οὐτελεῖς τῷ ἀμαθῆς τῷ ἀρροῖς, νῦν δὲ διδασκα
 λοι τῷ οἰκουμενῆς, οἱ διωκόμενοι πᾶσι πάντων, οἱ ὑβρίζοντες, οἱ κολαζόμενοι, οἱ μὴ ἔχον
 τες πῶς τῷ κεφαλῷ κλῖναι, νῦν ἀναφαίνοντες ὑψοὺς καὶ μεγάλους, καὶ τῷ θεῷ κραττοὶ, ὅς
 τῷ τῷ τιμῆς ὑψοῦ ἀναχθόντες, πάντες γὰρ ἀρχόντες, πάντες ἀρχαὶ, πάντες αἱ
 βασιλεῖς τῷ γῆς μετὰ θεοῦ αὐτῷ ἀρροῖς ἔχουσι πρὸς αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι διδασ
 καλοὺς καὶ ὁ δὲ γῆς τῷ ἑαυτῶν σωτηρίας, οἱ ἀπόστολοι, γὰρ ἐδιδάξαν τὸν ὁ ἀγγέλιον πᾶ
 σιν πᾶσι κτίσι, τοῖς δαύμασι πιστοῦ μὲν, καθὼς ἔπομν, καὶ οἱ πρῶτοι διωκτοὶ τῷ ὀνόμα
 τῷ τῷ χριστοῦ, νῦν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀρροῖς ἔχουσι, καὶ οἱ πρῶτοι ὑβρίζαι καὶ τύραννοι, νῦν
 ἔχουσι τῷ χριστῷ καὶ τῷ ἀρροῖς ποιμνίου καὶ διδασκαλοὶ καὶ φασὶν ὅτι οἱ οἰκουμένης κατέ
 σκεπται, ὑπὲρ τὸν ἡλίον λάμποντες, καὶ οἱ τῷ εἰδῶν πάλαι πρὸς κωνῶσι, νῦν τῷ χρι
 στοῦ μάρτυρες, καὶ λαβόντες τῷ ἀρτῷ τῷ χριστῷ χάρις, εὐείσκεινται ποιούντες, ὡς ἔρεται, δαύ
 ματα, οὐ μόνον γὰρ ἴδοντες οἱ μάρτυρες γῆς γοῦν δαύματα καὶ τῷ ῥάσια, ἀπὸρ ἔβλεπον ὅς
 εἰδωλολάτραι, καὶ ὁ δὲ ἴδοντες, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον μεγάλα καὶ ὁ δὲ ῥάσια δαύματα γῆς
 γοῦν, ἴδοντες γὰρ ἡρώτων ἐμπεδῶν τῷ τυράννῳ τὰ εἰδῶλα, λέγοντες, ὅτι γὰρ ὀνόματι
 τῷ χριστοῦ ἔπατε τῷ ἀληθείαν, καὶ ἀπεκρίναντο τὰ εἰδῶλα, ὅτι ὁ χριστὸς θεὸς ἀληθινὸς ὅτι
 καὶ ταῦτα ἀκούοντες οἱ ἀσεβεῖς, καὶ βλέποντες ἐλεγον μεγάλα τῷ φωνῇ, μέγας ὁ θεὸς τῷ
 χριστιανῶν, μεγάλη ἡ πίστις αὐτῶν, καὶ ἐπίδουον εἰς τὸν χριστόν, καὶ ὅτι μὴ πάντες οἱ τῷ χρι
 στοῦ μάρτυρες δαύματα γῆς γοῦν ἀπερα, ἀ τινὰ εἶα τὸ πλῆθος εἰδῶσι, τοῦτο γὰρ ὅτι, ὡς
 δὲ ἐκ τῷ πολλῶν σωεργάσαντο οἱ τῷ καὶ εὐείσκειν οἱ ἐκείνῳ οὐκ ὀλίγα, ὅτι γὰρ ὅτι
 ὅτι, ὁ παρ' ἡμῶν τῷ χριστιανῶν τιμῶν τῷ μάρτυς τῷ χριστῷ γεωργίῳ, ὅς καὶ παρ' αὐτῷ με
 σσημαῖον τιμῶν, ὀνομάζει τὸ παρ' αὐτῶν χετὴρ ἡλία, βασιλεῖς τῷ καὶ περὶ ὅτι
 νος πᾶσι τῷ ἀσεβῶν καὶ εἰδωλολατρῶν, ἵνα τῷ ἢ χριστόν ἀρροῖς, σεβαστῇ καὶ πρὸς κωνῶσι
 τοῖς ἐκείνῳ θεοῖς, ὅτι πρὸς εἰς μνηστὴς θανάτους καὶ μνηστὴς βασιλεῖς ὑπὲρ τῷ ὀνόματι τῷ
 χριστῷ, ἢ ὅλως ἀθετῆσαι τῷ εἰς τῷ χριστόν πίστιν αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ἡμῶν μεγάλας
 καὶ περὶ αὐτῶν, λέγει δὲ ὁ μάρτυς τῷ τυράννῳ, ἀπελθόντες εἰδῶν αὐτῷ θεὸς ὑμῶν, ὅτι ἀκ
 ρῶς ἐχάρε λίαν, ὑπολαβὼν, ὅτι ἀπὸρ χετὴρ δύσωμ τοῖς θεοῖς αὐτοῦ, ἀπελθόντων ὅτι
 τῶν ὁμῶς τῷ τυράννῳ σὺ πάντῃ τῷ πλῆθει, σὺ εἰσῆλθε εἰς τὸ βασιλεῖ καὶ ὁ μάρτυς γεωργί
 ῳ, καὶ λέγει μεγάλη τῷ φωνῇ, γὰρ τῷ ὀνόματι ἱσοῦ χριστοῦ τὰ εἰδῶλα εἰπάτε τῷ
 ἀληθείαν, τίς ὅτι θεὸς ἀληθῆς; καὶ πρὸς οὐδὲν λαλήσαντα τὰ εἰδῶλα εἰπον, ὁ χριστὸς ὁ ἦος τῷ
 θεῷ, καὶ ὁ πούτος πατήρ ὁ θεός. καὶ πάλιν ὁ μάρτυς, γὰρ τῷ ὀνόματι τῷ χριστῷ πεσόντα εἰς τὸν
 γλῶσσι, σὺ τρέβητε, καὶ ἐπακολούθησας τῷ λόγῳ καὶ ἐργείας, ἔπειτα πάντα τὰ εἰδῶλα εἰς
 τῷ γλῶσσι, καὶ σὺ τρέβητε, τὸ δὲ πλῆθος ἰδόντες τὸ τῷ ῥάσιον, μεγάλη καὶ λαμπρὰ τῷ φωνῇ
 ὁ δὲ ὅτι, μεγάλη ἡ πίστις τῷ χριστιανῶν, μέγας ὁ θεὸς γεωργίῳ, ἀκούσαντες αὐτοῦ οἱ μὴ πιστοὶ

τὸν εἰς τὸν χριστὸν, καὶ αἰχμηθήτωσαν, ὅτι ὁ πατήρ τοῦ φθόνου διὰ βολῆς οὐκ ἠδυνή-
 δη κρῖναι τὸ ὄν, ἀλλ' ὑπὸ τιμῆς πᾶρα τὸ ἅγιον, καὶ οἰοῦμαι ὅτι ὑπὸ τῇ ἀληθείᾳ μα-
 σιχθεὶς, ὡμολόγησε τὸν χριστὸν θεὸν εἶναι ἀληθινόν. οἱ δὲ μὴ πιστεύσαντες, ἐτι ὡς γὰρ βαθυ-
 τάτω σκότει ποδῶν παύσι πλανώμενοι. ἐτι δὲ τὸν χριστὸν ὡς τῇ γῆς εὐεισημένον, ἐφε-
 ρον πρὸς αὐτὸν ἀνθρώπων οἱ γονεῖς αὐτοῦ δαίμονιζόντες, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα δε-
 ραπτεύσῃ ἑαυτὸν. ὁ δὲ γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ εὐερισκόμενος δαίμων, ἰδὼν τὸν ἱεροῦ, ἐκραγεῖ λέ-
 γων, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ἔτι τοῦ θεοῦ, ἡλθὼν πρὸς καὶ βασιλεύσαι ἡμᾶς; οὐδὲ γὰρ εἰς διὰ βο-
 λῆς ἡ γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ πολλοί. τὸ δὲ ἱερὸν ὑπὸ τιμῆς αὐτῶν, ὅτι ἡλθον ἐκ
 τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐγγύς ὕψους, τί δὲ, ὅρμαρτύρησεν ὁ θεός, ὅρμαρτύρησαν οἱ πρὸς φῆται,
 εἰς ὃν ἐπίδουσε πᾶσι ἡ οἰκουμένη, ὃν καὶ αὐτοὶ οἱ δαίμονες μὴ βουλόμενοι ὡμολόγησαν
 θεόν, φρίττουσι δὲ καὶ τρέμουσι τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἑαυτοὶ μὴ ὁμολογοῦντες θεόν, οὐκ
 εἰσι μάταιοι καὶ πεπλανημένοι; πάντες που δῆλον. καὶ τότε πληρωθήσεται ἐπ' αὐτοὺς
 τὸ πρὸς φητικὸν λόγιον τοῦ διαβόλου, ὅτι ἀνθρώπου γὰρ τιμὴ ὦν, οὐ σωθήκε. παρῆσαν βλή-
 δη τοῖς κτείνοντι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὁμοιωθῇ αὐτοῖς, καὶ μακάριον αὐτοῖς ἡ, ἔσθ' ἐκρί-
 νησαν ὡς τὰ ἄλογα ζῷα. ἐκείνη γὰρ ἐπεὶ οὐχ ἁμαρτανόουσιν, οὐδὲ κολλᾷται μέλλον-
 σιν, οὐαὶ δὲ τοῖς μὴ πιστεύουσιν εἰς τὸν χριστὸν, εἶδε μὴ ἐγγυήθησαν οἱ ἀνθρώποι ἐκείνοι.
 μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῶν μαρτύρων πρὸς τρεῖς χρόνοι ἀνθρώποι εἰς τοὺς τάφους καὶ τὰ μνη-
 μεῖα αὐτῶν, καὶ ἐδεραπύοντο τὰς νόσους αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἄπειρα δαύ-
 μάτια φερούμεται εἰς τοὺς τάφους τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων, τῶν πολιτῶν
 καὶ μετὰ τῶν γυναικῶν τοῦ δαυὶδ καὶ τῶν ἁγίων, γυναικῶν καὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἔχουσι δυνάμει
 καὶ ἰσχύϊ ποιῆσαι δαύματα, καὶ ποιῶσιν. ἀρὰ τί τοι δοκεῖ; γινέσκον φθόνους καὶ πεπλάσ-
 μιν καὶ αὐτὸν θεὸν ὀνόματι σωτήρησεν ὁ θεός τοὺς δαυὶδ καὶ ἀποστόλους, τοὺς ἀμαρ-
 τήσι καὶ ἀγροῖσι δὲ τῶν ἀπείρων δαυμάτων, καὶ ἐπέσειψαν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην εἰς
 τὴν τὸν χριστὸν πίστιν καὶ τὴν θεογνωσίαν, καὶ ἐπισύμειον τοὺς ῥήτορας καὶ φιλοσόφους;
 καὶ τίς οὕτως ἀδύνατος, ὅστις ἐποιεῖ αὐτό; καὶ γὰρ τὰ τιμιώτερα πράγματα ἀπάσης τῆς κτί-
 σεως, ὁ ἄγγελος καὶ ὁ ἀνθρώπος ἐσίν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄγγελος γινόμεθα θεός, ὅτι
 πεσε τῇ οἰκείᾳ δόξῃ, καὶ αὐτὴ ἀγγέλου ἐγγύς διὰ βολῆς, καὶ αὐτὴ φωνὴ ἐγγύς σκό-
 τος. τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἀνθρώπος ἅγιος ὦν, καὶ γὰρ τὸν πατέρα εὐερισκόμενος, ἐπε-
 δύμησε γινόμεθα θεός, καὶ παρὰ τοῦ αὐτοῦ τὸ εἶναι ἅγιον, εὐρέθη ἁμαρτωλός. καὶ ἐκ βλα-
 δείας τοῦ πατρὸς εὐεριστοῦ, καὶ τὸ καὶ ὁργαζόμεθα τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ δὴ χεῖρον, ὅτι ἀδύνατος
 κτείνει παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς θάνατον, καὶ ἡκούσαμεν, ὅτι γὰρ ἰδῶν τὸν πατέρα σου φαγῇ τὸν
 ἄρτον σου, καὶ ὅτι γὰρ εἰ, καὶ εἰς γλῶσσαν ἀπελθόν. καὶ τί λέγω πρὸς τὸν ἀγγέλου καὶ τὸν ἀδ' αὐ-
 τῶν, ὅτι ὑπὸ θυμῶν αὐτῶν γινόμεθα θεοί, ἐπαθὸν ὅρα ἐπιμεν, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ μωυσέως. πολλοὶ
 πάντων τινῶν ποιῶσαι ἂν μὴ θέμις ποιεῖν, ἡ γοῦν θυμιάσαι τῷ θεῷ δουλείας χάριν, δὲ
 τὸ μὴ εἶναι αὐτοῖς θυμιάσαι, ἀλλ' ἡ μόνον τοῖς ἱεροῦσιν, ἡ οὐχ ἡ γὰρ, καὶ κατέπεσε τὸν
 διαβλὸν καὶ τὸν ἀβελρὸν καὶ τὸν ἰσχυρὸν. ὅτι ἡλθε πῦρ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατέκαυσε τὸν ὄφιν καὶ
 τοὺς κύνες, καὶ ἐθυμιάσεν ὁ θεὸς τὸν ἰουδαίου βασιλεῦς, ἀλλὰ παρὰ τοῦ εὐεριστοῦ. βλέ-
 πεις πῶς πάσης ἁμαρτίας ἀνέχεται ὁ θεός, καὶ κατετόρε τὴν τὴν ἁμαρτωλοῦ μετάνοιαν,
 ταύτην δὲ τὴν τὴν οὐκ ἀνέχεται, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ὀργίζεται τὸν θεοῦ ἁγ-
 νάκτησις καὶ ὀργὴ εἰς τὸν τὴν τοιαῦτα πολλῶντα; ἐπεὶ γοῦν, ὡς ἀποδείδεικται, θεὸς ἡ
 σωτηρία τοῖς τε ἀποστόλοις καὶ μαρτυσίμ εἰς τὴν τὴν χριστοῦ πίστιν, ὁ μὴ πισδύων εἰς τὸν
 χριστὸν, οὐ πισδύει θεῷ. οὕτω γὰρ καὶ ὁ χριστὸς γὰρ τοῖς ἀναγγελοῖς ἔρηκεν, ὅτι ὁ μὴ πισδύων
 τῷ θεῷ, οὐδὲ τῷ πατρί, καὶ ὁ μὴ ἔχων τὸν ἥμενον, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. ἔσθ' ἡ γοῦν οὐκ ἡ
 χριστὸς θεός καὶ θεοῦ ἡ, ἀλλὰ πολλῶν ἔλεγε ταῦτα, οὐκ ἔμελλε παθεῖν, ἔσθ' ἡ γοῦν ὅτι
 τε διὰ βολῆς καὶ ὁ ἀδ' αὐτοῦ, ἀλλὰ θεὸς ὦν ἀληθινός, ἔλεγε καὶ παρὰ τοῦ εὐεριστοῦ καὶ ἐδίδασκε τοῖς πᾶ-
 σιν, ἵνα γινώσι καὶ παρὰ τοῦ εὐεριστοῦ καὶ πολλοὶ δὲ τὴν αὐτὴν θεότητα. ἐπεὶ γοῦν τῶν ἁγίων

μόνη ἰσοψύχῃ ἀντὶ πάσων ἐτόρῳ παρὰ σπείσαν, ἀλλὰ τὸ μὲν θαυμάσιον, καὶ ἐτίμιον καὶ ἐσεβ-
 γον, καὶ ἀγίου ἀνόματον, καὶ ἀναγινώσκοντες ὅτι οἱ τέλειαντες, καὶ οὗτοι πρὸς φήτας διί-
 κως, ἐλεγον τὰ αὐτὰ κατὰ γέλασιν καὶ μεμεστωμένα μωρίας λόγια. καὶ οἱ μὲν ἐτελεύτησαν
 ἐν ταύτῃ τῇ κρείσει, καὶ ἐστὶν ὑπὸ ἀναδέματι, οἱ δὲ ζῶσι, καὶ εὐερίσκονται καὶ τὴν αἰγυπτον,
 καὶ καλοῦσι ἀφ' αὐτοῦ, καὶ ἰακωβίτου, καὶ νεσοριανοῦ. ἐρωτηθέντες ποῖν ὅτι, καὶ μέλου-
 σιν ὁμολογήσαντες ὅτι παῖτες ἀληθῆς, ὅτι ὅτως ὁ δὲν ἀρχὴς τὸ θαυμάσιον γεγραμμένον,
 ὡς εὐερίσκειται καὶ τῇ σήμερον. λέγετε ὅτι πιστεύομεν οἱ χριστιανοὶ εἰς τρία πρόσωπα, εἰς πα-
 τέρ, υἱόν, καὶ ἁγίον, καὶ ἐπὶ εἰς τὰ τῶν χριστιανῶν εὐερίσκει καὶ πάντα ἀμύνηται, ὡς περ
 ἡμεῖς τὰ ἄλλα, πλανᾶσαι καὶ πρὸς τούτους, καὶ ἀκούει, ὅτι ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ πρὸς κοινὸν ἔχον
 θεόν, τὸ ποιητὴν πάντων, ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, καὶ τὸν τούτων ἁγίον καὶ λόγον, τὸν χριστὸν δὲ ἁγίον
 πρὸς τοῖς τῶν ὁρίων, καὶ ἐκ ἄλλως, καὶ πιστεύομεν καὶ ὁμολογῶμεν αὐτῶν. τὴν δὲ αἰὶν ἡμεῖς ἁγίου
 γίνωμεν μαρτυροῦντες πλάσμα θεοῦ, καὶ δούλου θεοῦ. ὅτι πιστεύομεν καὶ ὁμολογῶμεν, ὅτι οὐτε
 ἐξηγούμεθα, ὅτι ἐξηγούμεθα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὅτι γυναικὸς ἀνθρώπου μέχρι τῆς σωτηρίας τῆς αἰ-
 νος, ὡς αὐτῶν. ὅτι καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει λογίζομεθα αὐτὴν κατὰ τὸ ἀγγέλιον, ὡς ἀνθρώ-
 που, πῶς ἡμεῖς τῇ ἀγιοσύνῃ ἐπάνω πάντων τῶν ἀγγέλων ἀσυνκρίτως, ὅτι τὸ ἁγίον ὁ λόγον
 τὸν θεὸν ἐξηγούμεν καὶ σέβεται, καὶ ἔχον αὐτὴν πρὸς τὴν πάντας καὶ βοηθόν, καὶ δέει. ὅτι πρὸς
 λαὸν διίκατος ὑπὲρ τῶν ἀμαρτωλῶν, ὅτι φέρει τὸ πρῶτον θαύματα μεγάλα καὶ θαύματα. καὶ
 πρὸς κοινὸν αὐτὴν ὅτι ὡς θεὸν, ἀλλ' ὡς μητόρα τὸν ἁγίον τὸν θεὸν καὶ σέβεται. ὡς ὅτι ὡς
 θεὸς πρὸς κοινὸν αὐτὴν ὅτι ὡς θεὸν, ἡμεῖς καὶ πολλοὶ. ἀλλὰ πρὸς κοινὸν ἔχον θεόν, ποιητὴν ὁρατῶν
 τε καὶ ἁγίου, καὶ πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, φέρετε εἰς κατηγορίαν ἡμῶν, ὅτι ἐρωτηθεὶς ὁ χρι-
 στός, ὅτι τὸ ἰσχυρὸν, ὅτι ὡς θεὸς εἰς σὺν, ἡμεῖς καὶ, καὶ ἐπὶ, ὅτι ὡς ἡμεῖς λέγετε ὅτι, καὶ φέρει αὐτὸ
 εἰς μαρτυρίαν καὶ ἡμῶν, ἵνα δέξιντε τὰ πρὸς ἡμῶν λεγόμενα ἀληθῆ. ταῦτα γὰρ ποιεῖτε
 ὅτι τὸ μὴ γινώσκοντες ὡς τὰς γραφάς. εἰ γὰρ εὐερίσκειτε ἐξέταλλοντες καὶ ὁρῶντες τὰς
 γραφάς ὡς εἰς, ὅτι ἀν' ἐπληρώθητε καὶ ἡμεῖς κατηγορεῖτε ἡμῶν, εἰς ὃ γινώσκετε. ὁμοῦς αὖτις
 με λέγει καὶ τὸ πρὸς, τὰς ἀπὸ τῆς τῆς κόσμου μαρτυρίας, αἵτινες ἐλαλήθησαν πρὸς τὸν χριστόν,
 ὁφειλόμενοι αὐτὸν θεὸν καὶ θεὸν ἁγίον καὶ ἀνθρώπου, πολλὰς ἄσας. διὸ ἀπὸ τούτων φθάσαντες ἐπο-
 μεν μερικὰς ἑκάστας. ὁμοῦς λέγω καὶ ὅτι, ὅτι ὁ δὲ ἄλλο πρὸς ἐσθλὸν οἱ ἰσχυροὶ τὸν χριστόν, ὅτι ἐ-
 δέκοντο αὐτὸν θεόν τε καὶ ἀνθρώπου, καὶ θεὸν ἁγίον, καὶ πᾶν ἡμεῖς ἐλεγον, ὅτι ὁ ἐμὲ θεωρεῖ, θεωρεῖ τὸν
 πατέρα μου, πᾶν δὲ, ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν εἰς μὲν. πᾶν, ὅτι ἐμὲ ἐγνώκετε, καὶ τὸν πατέρα μου
 ἐγνώκετε ἀν. πᾶν, ὅτι ἐγὼ καὶ τὸν λόγον καὶ τὴν ἁγίον, θάνατον δὲ μὴ θεωρήσας εἰς τὸ αἶωνα. καὶ ἀλ-
 λαχθ', ὅτι ἀφ' ἐωνταῖον σου ἀμαρτίας. ἀπὸρ θεωρῶντες οἱ ἰσχυροὶ, ἐλεγον πρὸς αὐτὸν, τίνα σε
 αὐτὸν ποιεῖς; ἀνθρώπος ὢν, ποιεῖς σε αὐτὸν θεόν; τί δὲ ὁ χριστός; ὁ πιστὸν εἰς ἐμὲ, καὶ ἀπὸ θάνατον,
 ζῶντες, καὶ ὡς περὶ ὁ πατὴρ ἐγείρει οὗς νεκρὸς καὶ ζωοποιεῖ, ὅταν καὶ ὁ ἁγίος θεὸς ἐγείρει ζωοποιεῖ. καὶ ὅτι
 ἐδ' εἰς εἰς τὸν ἁγίον, εἰ μὴ ὁ πατὴρ, ἐδ' τὸν πατέρα τὸν ἐώρακα, εἰ μὴ ὁ ἁγίος, καὶ ὁ βλάστης ὁ ἁγίος ἀπὸ
 καλὴν. ὁ γὰρ χριστός ὁ λέγων ταῦτα καὶ διδασκῶν οὗς ἀνθρώπους, ἐρωτηθεὶς ἐμὲ καὶ κρῖν
 καὶ τῇ ἀλήθειαν; καὶ ποῖος ἀφ' ἐων καὶ οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸς; εἰ γὰρ ἐκ τῶν θεῶν ὁ ἁγίος θεός, ἐκ
 αὐτοῦ αὐτῶν οἱ μαρτυροῦντες αὐτῶν, ἐρωτηθέντες πρὸς αὐτὸν, τίνα με λέγουσιν οἱ ἀνθρώποι εἶναι τὸν
 ἁγίον τὸν ἀνθρώπου; καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, ὅτι οἱ ἡμεῖς λέγουσιν εἶναι σε ἡλίαν, οἱ ἡμεῖς ἐρεμίαν, ἡμεῖς τὸν
 φησὶν. καὶ ἐπὶ αὐτοῖς ὁ χριστός, ὡς ἡμεῖς τὴν με λέγει εἶναι; ἀπὸ κριθείς ὁ πέτρος ἐπὶ αὐτῶν,
 ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστός, ὁ ἁγίος τὸν θεόν τὸν ζῶντος. ἐμὲ καὶ γὰρ εἶπεν ὁ χριστός τῶν πέτρων, ὅτι πεπλάνη-
 σαι, βλασφημῶς ἐρευνας, κακῶς λελάληκας, ἐκ ἐμὲ ἁγίος θεός. καὶ γὰρ ἐπὶ διδασκαλίας αὐτῶν
 τῶν χριστῶν, τί ἐτόρῳ ἐμὲ καὶ διδασκῶν αὐτῶν, εἰ μὴ τῇ ἀλήθειαν; τί γὰρ ὁ χριστός τῶν σίμωνι
 πέτρῳ; μακάριος εἶ σίμων υἱὸς Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα ἐκ ἀπεκάλυψεν σοι, ἀλλ' ὁ πατὴρ μου ὁ
 ἐν τοῖς ὁρατοῖς. ἐκ ἀγνοῶν ἡρώτα ὁ χριστός τὸν πέτρον τὸν τίνα λέγουσιν εἶναι αὐτῶν οἱ ἀνθρώ-
 ποι, ἀλλ' ὡς περὶ ὡς τὸν λαζάρου πρὸς τὸν θάνατον ἐκείνου ἐλεγον, ὅτι λαζάρου ὁ φίλος ἡμῶν
 ἀπέθανεν, ἀλλὰ πορεύομαι ἀναστήσει αὐτόν. πορεύσεις δὲ ἡρώτα, ποῦ τεθέκατε αὐτόν;
 εἶπα θηοῦσία ἐλάλησε, λαζάρου διδύμοξω. καὶ ἀπήκουσε ὁ ἁγίος τῶν κυρίων πρὸς
 τὰ γράμματα, δεικνύων τὴν αὐτῶν θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα. οὕτως καὶ τὸ παρὸν ἡρώ-
 τῶσε

[illegible]

λοις πλείστοις, ἔφη αὐτῷ, καὶ ἐποίησεν εἰκόνας τῶν χειρῶν, καὶ ἐβηκην ἐπάνω ἐν κιβωτῷ. ὁρᾷς πῶς τὰ τῶν χριστιανῶν πάντα ὅ γίνονται ἀπλῶς, ὅτι ὡς ἐτυχεν, ἀλλὰ μετὰ μεμεριμνημένῳ σκοπῷ, καὶ ἀκριβῶς διζήτησις, διὰ τοῦτο, ὅτι καὶ τῶν πᾶσι παύσαι τὴν ἀκαίρων καὶ ἀπεσιγήσαντων κατατηγοριῶν. ἄπαντα γὰρ τὰ τῶν χριστιανῶν ὅσα ἐκείνη ἐμάττω ἐγέρουντο, ἀλλὰ μετὰ ἀκριβῶς καὶ μεγάλης σκέψεως, ἀπὸ τῶν μεγαλωτέρων λέγων μέχρι καὶ τῶν μικροτέρων. καὶ ἐκτοτε ἐπέχθησαν καὶ ἐγράφθησαν, καὶ ἀρκατέσσονται ὅσα ἐγέρουντο.

ΟΤΙ ΣΦΑΛΕΡΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΑΒΩΣ

ΕΔΙΔΑΞΕΝ Ο ΜΩΑΜΕΘ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΟΥ ΚΑΤΕΛΥΘΗ Ο ΓΑ-

ΛΑΙΟΣ ΝΟΜΟΣ, ΚΑὶ ἡ διαθήκη παρὰ τῶν χριστῶν, ἀλλὰ μάλλον σωείη, ὅτι

τῶν νόμων ἀδυνάτους καὶ ἀδυνάτους ἀνέπληρωσε τὸ θύναγγέλιον.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΕΠΕΙΔΗ πόδι τῶν ἄλλων, ὡς καὶ ὑμῶν τῶν μουσουλμανῶν ἐγὼ λέγουμαι, οἱ χριστιανοὶ, ἵκανως ἀρροδέσκηται, ὥστε ἐν ἡμῶς ἀνωτέρους πίστεως κατηγορίας, φέρε δὴ λοιπὸν σκεψώμεθα ὅτι πόδι τῶν ἐτόρων, ἐσι δὲ τάδε, ὅτι εἶπεν ὁ θεὸς τῷ Μωσῶ μεθ', τὰ πάντα ἐποίησα ὅσα σὲ, καὶ σὲ δὲ ἐμέ. καὶ ὅτι οἱ χριστιανοὶ ὁ παρὰ δέχοντες. ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Μωσῶ μεθ' ὄνομα γεγραμμένον εὐρίσκειται ἐν τῷ θύναγγελίῳ, ἐπὶ πάντων τῶν τῶν χριστῶν τοῖς ἐσθλαίοις, ὅτι θύναγγελλομαι ὑμῖν, ἵνα γινώσκητε, ὅτι μετ' ἐμὲ μέλει ἐλθεῖν ὁ ἀπόστολος καὶ πρὸς φήτης. τὸ αὐτὸ δὲ γεγραμμένον καὶ ἐν τῷ τῶν Μωσῶ μεθ' ὄνομα. οἱ δὲ χριστιανοὶ φθονήσαντες διέβαλον αὐτὸ ἀπὸ τῶν θύναγγελίων. ὅτι μὴ μόνον εἰς τὸ θύναγγέλιον καὶ τὸ παλαιὸν εὐρίσκειται γεγραμμένον τῶν Μωσῶ μεθ' ὄνομα, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς διεξινοῖς μέρεσι τῶν θρόνων τῶν θεῶν εὐρίσκειται γεγραμμένον. καὶ ὅτι τῶν μουσουλμανῶν πίσις ἀπὸ τῶν ἀβραάμ εὐρίσκειται, καὶ ὅτι παραβάντων οἱ χριστιανοὶ τὸν Μωσῶ μεθ' ὄνομα, εἰσὶν ἄξιοι κατηγορίας καὶ μέμφεως. κατηγοροῦσι δὲ τοῖς μουσουλμανῶν, ὅτι ἀξίους ἐπαίνου καὶ τιμῆς. ταῦτά εἰσιν ἅπαντα τῶν μουσουλμανῶν κατηγορούμενα οἱ χριστιανοὶ. ἀπολογούμεθα δὲ οὕτως, ὅτι θεὸς ὁ ὁρῶν καὶ ἰδὼν τινὸς ἔχον, οὐκ εἰς θεός. ἀλλ' ὁ ἀληθὴς θεός, ὁ ποιητὴς οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, καὶ πάντων τῶν δημιουργηθέντων ἐν αὐτοῖς, ὁ ποιητὴς τοῦ ἀγγέλου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τινὸς οὐκ εἶχον, ἀλλὰ ὅσα μόνῳ ἀγαθότητα καὶ δέλησιμ ἐποίησε τὰ πάντα. ἐπεὶ γοῦν ὅτι οὕτως ἔχει, καὶ οὐδέ τις ὅτι οὐδέ τις ἀντιλέγων, ἀπὸ κακῶς ἐφθέρχεται ὁ Μωσῶ μεθ', ὡς δὴ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ θεός, ὅτι τὰ πάντα ἐποίησα ὅσα σὲ, καὶ σὲ δὲ ἐμέ. ὁ γὰρ θεὸς καὶ τινὸς οὐκ εἶχον. ὅτι δὲ τῶν μουσουλμανῶν πίσις οὐκ ἔστι ἀπὸ τῶν ἀβραάμ, ὡς ὁ Μωσῶ μεθ' λέγει, ὅτι αὐτὸς τοῦ Μωσῶ μεθ' ἔχει τὸν ἑλεγχον. αὐτὸς γὰρ ὅτι οὐκ ἀρχηγός καὶ νομοθέτης τῶν ποιούντων διογμάτων. εἰ δὲ εἰσὶν ἐτόροι, δειχθέντες. καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀβραάμ εἰς τὸν Μωσῶ μεθ' ὡς ἔκτελλου χρόνοι καὶ μετὰ ταῦτα ἐφάνη ὁ μαχοῦμετ. οὐ καὶ οὐκ εἰσὶν ἡ τῶν μουσουλμανῶν πίσις ἀπὸ τῶν ἀβραάμ. εἰ δὲ ἴσως λέγεται ὅτι ὅτι τὴν πόδι τομῶν, ἐγὼ σοι ὁρῶ τὸν λόγον ἐν πόδι τομῆς. ὁ ἀβραάμ διασάμει τὸν οὐρανόν, τὸν ἥλιον, καὶ ἀστέρων, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, ἀνελόγισατο καὶ εἰς αὐτὸν, καὶ εἶπεν. ἀπὸ τῶν ποιούντων ὅσα μεγάλα οὕτως, καὶ διζαίσια ὄντα, αἱ πλῆθος οὕτω καὶ αὐτομάτως ἐγέρουντο, ἢ ἔχουσι καὶ τινὰ τὸν ποιήσαντα αὐτά. διασάμειρος τοίνυν, ὡς εἴρηται, τὴν καλλονὴν τῶν κτισμάτων, ἐθαύμαζε καὶ διζεπλήνητο, καὶ ἐσκέπητο κατὰ νοῦν, μὴ πως οὐκ ἔχουσι τινὰ τὸν ποιήσαντα αὐτά, ἀλλὰ μάλλον ταῦτα εἰσὶ θεοί, καθὼς ἐνόμιζον καὶ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντων οἱ εἰδωλολάτραι. καὶ ὅτι μὴ ὁ θεὸς ἐποίησε τὰ πάντα καλὰ λίαν, καὶ ἄξια τῆς αὐτοῦ φημερίας, ὡς αὐτὸς διὰ τῆς θεωρίας τούτων ἀνάγκωνται πάντων ἀνθρώπων εἰς θεογνωσίαν, καὶ μεγαλιώωσι, καὶ

δοξάζωσι τὸν τῶν ποιητῶν ἢ δημιουργῶν. οὗτο οὕτως ἔχει, καὶ οὐκ ἄλλως. οἱ δ' οὐρανοὶ
 παρατηρητῶν ἐπὶ ἀληθοῦς καὶ ὁρθῆς γνώσεως, καὶ ἀφ' ὧν πρὸς κινῶν καὶ σβέδων τ'
 ποιητῶν τῶν πάντων θεῶν, μᾶλλον πρὸς κινῶν τῶν κτίσιν, καὶ ἐσεβάδην τὰς τῶν
 παρὰ τὸν κτίσαντα. ἀλλ' ὁ ἀβραάμ ἐχ' ὅτως, ἀλλ' ἀγρίους ὡν, καὶ ἰδὼν καὶ κατανοήσας, ὅτι
 ὁ μὲν οὐρανὸς οὐκ ἴσται, ἀλλὰ κίνησιν ἔχει διλωκεῖν, ἔχει δὲ τὴν ἡλιαν ἡλιακῶν φωτῶν, φω-
 τίζοντι αὐτὸν τὴν θεωρίας ἡμετέρας, καὶ τὸν ἑαυτοῦ αὐτῶν ἑαυτοῦ. ὁ δὲ ἡλιος ποτε μὴ ἴσται γλῶ-
 ἐνρίσκόμενος, ποτε δ' αὖτὸς γλῶ κρυπτόμενος, καὶ ὅτι μὴ ὄντων νεφελῶν φαίνει, ἐνρί-
 σκόμενος δ' αὖθις σινοτίζει. καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρων μὴ ὄντων ἡλίον φαίνουσιν, ὄντων
 δὲ αὐτὸς σινοτίζεται. καὶ ἀφανίζεται τὸ ἐκείνων φῶς, καὶ ἡ θεωρία καὶ ἡ θάλασσα ἐμπαί-
 ζονται τὸν τῶν ἀνέμων, καὶ γὰρ δὲ χύζουσα ὕδατος εἰς τὴν τῶν καρπῶν γήνησιν κατέγνω
 πάντων ὡς αὐτῶν καὶ αὐτῶν ὄντων ἀδωάτων, καὶ ἡλιαν ἔχοντων πρὸς ἀλλήλα, καὶ οὐκ
 ἐλογίδην εἶναι ἀπὸ τῶν θεῶν οὐδὲν. θεὸς γὰρ τινὲς ἡλιαν οὐκ ἔχει. πάλιν δὲ σκεψάμενος
 μή ποτε ἐν ἡμέσῳ ἀπὸ τῶν ἀδωάτων ἐχέ, ὥστε εἶναι μονομερῶς θεῶν, ἀλλὰ πάντα ὅσα,
 καὶ ἰδὼν ὅτι τὸ μὲν φηρὸν ἀντίκειται τῷ ὑγρῷ, ἵδ' δὲ ψυχρῷ τὸ θερμῷ, καὶ ὡς τὸ ὑδωρ ἐστὶ
 φθοροποιὸν τῶν πυρῶν, ἐκρινεν ἑαυτῷ, καὶ ἔπειν, ὅτι θεὸς σπασίμων πρὸς ἑαυτὸν καὶ μαχό-
 μενος, οὐκ ἐστὶ θεός. καὶ τὸ δὲ θεὸν δεκάμενος τὴν ἐπὶ κτίσεως οὐτάξιαν καὶ κατὰσιν,
 διαπορῶν καὶ ἑαυτὸν, ὡς ἐστὶ τῆς δυνάμεως, καὶ σιωέχοντα καὶ κυβερνῶσα τὸ πᾶν. καὶ ἐπὶ
 πάντων ἀνθρώπων ὁμολογοῦσιν εἶναι θεῶν, ἔκαστος δὲ ὁμολογῶν ὅτι πῶς βούλεται καὶ πρὸς
 αἰρεῖται, εἰσὶν ὅτι πάντων πληνδύνται καὶ ψεύδονται. λέπειν γὰρ, ὅτι ἐκείνους ἐπὶ
 θεὸς ἀληθῆς, ὁ ποιῶν τὰ πάντα, ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐκείνου, καὶ ἄγει καὶ φέρε καὶ ὀντα-
 κτὰ ὡς βούλεται. ὅθεν αὐτὸν τὸν θεὸν ἐγὼ πρὸς κινῶν. καὶ πρὸς ὡς ἐπὶ τῆς ἀβραάμ πρὸς κινῶν
 νῆσι ἵδ' ὁ μόνος καὶ ἀληθὲς θεός. ὁ δὲ πανάγαθος θεός, ὁ δὲ πρὸς κινῶν ἡλίον ἐπὶ τῶν, ὅτι
 ἐτι λαλοῦντος ἐγὼ πᾶσαι, τῶν ἐστὶν πρὸς ἡ πληρώσεως τῶν πρὸς ἐμὲ οὐδὲν καὶ δι-
 καίαν αἰτησίαν, πᾶσαι, αὐτὸς παρὰ τοῦ ἐξέλεος τῶν ἁβραάμ πρὸς κινῶν καὶ τῶν
 σιν. ἐλογίδην πόνει αὐτῷ αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην αὐτῷ πασῶν ἀρετῶν, καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ
 γήινου. ἡμεῖς γὰρ πάντων χύζουμεν ἐπὶ ἀπὸ τῶν γραφῶν βουθέας, ὡς τῶν ἀδωάτων ἡμῶν.
 ὁ δὲ δικαίος νῶς καὶ ἀβραάμ, καὶ οἱ κατ' ἐκείνους κατὰ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τῶν
 τῶν γραμμάτων, ἀλλ' ὅτι τῶν καρδίας αὐτῶν γράφονται καὶ γίνονται. τότε γοῦν ἐ-
 πὶ αὐτῷ ὁ θεός, οὐκέτι κληθῆσεται τὸ ὄνομα σου ἀβραάμ, ἀλλὰ ἀβραάμ, διότι πατέρα
 πολλῶν ἐθνῶν τέθεικας. τότε δὲ δὴ καὶ αὐτῷ ὁ θεός καὶ τῶν ἐπαγγελίας, ἐπὶ τῶν, ὅτι τῶν
 ἀπὸ τῶν σου καὶ τῶν λογισμῶν τῶν πάντων τὰ ἐθνη. τότε ἐδ' ἔφην ὁ θεός ἵδ' ἀβραάμ πᾶσι
 τῶν γλῶ, καὶ ἔπειν αὐτῷ, σοὶ καὶ ἵδ' ἀπὸ τῶν σου δώσω αὐτῷ. καὶ τὸ δὲ λαβὼν παρ'
 ἑκείνου ὁ ἀβραάμ, παρεκάλει τὸν θεὸν πρὸς τῶν σοδὸμων, καὶ ὡς ἐμπεδὸν φθάσαντος
 εἶπομεν. ἐπεὶ δὲ κρινῶσιν ὅς οἱ θεός, τίς γὰρ ἐγὼ νοῦν κυρίου, ὅτι μετὰ λίγον ἀπὸ τῶν
 αὐτῶν μέλλονσι τὰ ἁβραάμ ἀπὸ γονα εἰς τὴν αἰγυπτιον, ὡς αὐτὸς ἐκείσε διαβιβάσας χρο-
 νους τετρακοσίους καὶ τριάκοντα. καὶ γὰρ οὕτως εἰρηκεν ὁ θεός ἵδ' ἀβραάμ, ὅτι εἶσαι τὸ
 ἀπὸ τῶν σου καὶ γὰρ ἀλλοτρία, τὸ δὲ ἐθνη, ὁ ἐάν δ' οὐλώσῃ αὐτῶν, κρινῶ ἐγὼ, ὁ καὶ γέγονεν
 ὡς τὸ φαραῶν. καὶ ὡς τῶν πολυχρόνιου διατριβῶν τῶν ἑβραίων μετὰ τῶν φαραωνιτῶν,
 μὴ ποτε γινώσκοντες μάθωσι τὰ τούτων ἐθίμα καὶ τῶν ἐθελωλαφίαν, ἐταχθῇ ἡ πόλις, ὡς
 πρὸς σήμερον καὶ σὺμβολον, διακριτῶν καὶ διαχωρίζοντων ἑβραίων ἀπὸ τῶν αἰγυπτίων, εἰς τὸ μὴ
 συνέχεσθαι τὸν γάμον κοινωνίαν καὶ γίνωσιν. τὸ μὲν ὡς τῶν αὐτῶν, καὶ φθάσαντες
 εἶπομεν, τὸ δ' ἵνα καὶ τῶν καὶ τῶν ἐλευθερίας αὐτῶν ὡς ἐπὶ τοῖς καὶ γινώσκοντες οἱ ἑβραί-
 οι. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν αὐτῶν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, πῶς ἐμελλε φυλάττειν τὸ ἁβραάμ ἀπὸ
 καὶ γὰρ; δὴ τοῖς τῶν εὐρισκόμενοι καὶ τῶν ὁρίμων, οὐδὲν ἐμνημοντο τεσσάρων τε
 χρόνους διαβιβάσαντες, ἀλλ' ὅτι τῶν αἰγυπτίων, καὶ μετὰ τῶν ἐθελωλαφίαν, πάλιν ἡ
 ξαντο πρὸς τὸ ἐμνημοντο, καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῶν πρὸς τῶν σινοτῶν ἔχει οὕτως, καὶ ὡς εἶπομεν. ὁ δ' αὖτ'
 τῶν ἔχει οὕτως, ὅπως πρὸς τῶν σινοτῶν τῶν σινοτῶν, ἔχει οὕτως, καὶ ὡς εἶπομεν. ὁ δ' αὖτ'
 ἐπὶ πολιτείας αὐτῶν, καὶ οὐκ ὡς λαγνοὶ καὶ ἀκρατεῖς, καὶ τὸ δὲ θεὸν λογίζονται τῶν πρ-

νεῖας αὐτῶν αὐτ' οὐδὲν ἄλλ' ἀνέγωνται κατὰ μικρὸν εἰς τὸ ἐξῆς, εἰς ὑψηλοτέρων γνῶσι-
 σιν καὶ πολιτείαν. ἐπεὶ οὐκ ἐδόθη ὀρθοδοξίας χάρις παρὰ θεοῦ ἢ πᾶσι τοῖς ἀλλοῖς, ἀλλὰ δι' ἃς μό-
 νον ἐπομην αὐτίας. ὅτι δὲ ἐλθόντων τῶν χριστῶν, ἡ γνησίαν οὐκ ἔστιν, καὶ οὐδὲ πᾶσι τοῖς ὅσιν,
 ἀφ' ὧν μέλλεις ἀκούσειν, προέχον. τὸ μὲν βαπτισμα παρὰ θεοῦ δόθη, ὀρθοδοξίας χάρις
 ἐδόθη, καὶ οὗτος πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις καὶ πᾶσαι γυναῖκες βαπτίζονται, ὁ δὲ μὴ βαπτισθεὶς
 οὐκ ἔστιν ὀρθόδοξος. ἢ δὲ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις οὐχ οὕτως, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἀνθρώποι πᾶσι τῶν ἀνθρώπων, αἱ δὲ
 γυναῖκες οὐχ ὅσοις τοῖς ἀνδράσι, ἵνα οἱ μὲν ἀνδρες ὡς πᾶσι τῶν ἀνθρώπων ὡς ὀρθόδοξοι, αἱ δὲ
 γυναῖκες ὡς ἀπορίτητοι, ἀσβεῖς. βλέπεις πῶς ἄλλῃ ὅσιν ὁ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις λόγος, καὶ
 ἄλλως ποιοῦσιν μουσουλμανοί, οἱ γὰρ αὐτοὶ πᾶσι τῶν ἀνθρώπων ἀσβεῖς λογίζονται. καὶ
 ἐδὸν αὐτοὶ ἐαυτοῖς μάχεσθαι, καὶ ἀπὸ ὀρθοδοξίας χάρις τιμᾶτε, ταῦτα ἀπὸ μέρους ἀτιμά-
 ζετε. καὶ οὐ μόνον εἰς αὐτὸν ὅσον ἀναφαίνονται οἱ μουσουλμανοὶ ἐναντιοφωνοῦντες πρὸς ἐ-
 αυτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑστέροις πολλοῖς, ἀπὸ οὐκ ἔστι τις χρεία ἢ τὸ παρὸν λέγειν πρὸς ἐκεί-
 νων, ὅμως πρὸς ἑστέροις ἐπὶ λέγει ὁ χριστὸς ἐν τῷ θύμῳ γελῶν, ὅτι ἐὰν μή τις βαπτισθῇ, οὐκ
 ἔστι τὸ θεοῦ, οὐδὲ πᾶσι σωτηρίας. ὁ μωῦσος μαρτυρεῖ τὸ θύμα γέλιον ἁγίου, καὶ τέλειον, καὶ
 δύτης. οἱ μουσουλμανοὶ εἰς πᾶσι τῶν ἀνθρώπων λογίζονται ὀρθόδοξους, εἰς δὲ βεβαπτισμέ-
 νους ἀσβεῖς, εἰ μὴ οὐκ εἴρεστε τὴν μωῦσος, ὅτι ἀληθῶς λέγει, πῶς ὀνομάζετε εἰς βεβα-
 πτισμένους ἀσβεῖς, καὶ οὐκ ἀκούουσι τῇ τῷ θύμῳ γελῶν διδασκαλίᾳ, καὶ λογίζετε εἰς ἃ
 πᾶσι τῶν ἀνθρώπων κακῶς ποιοῦντες, εἰς δὲ βεβαπτισμένους δυσεβῆς, ἀλλὰ ταῦτα φρο-
 νεῖτε. οὐκ ἔστι πρόδηλον, ὅτι αὐτοὶ ἐαυτοῖς μάχεσθαι, καὶ αὐτοὶ αὐτοὺς ἀνατρέπετε, ἀλλὰ ταῦτα
 ἢ ἔτι. ἐπεὶ ὁ ἰσμαὴλ, ὃν λέγουσιν οἱ μουσουλμανοὶ ἔχειν πτωπύδα, ὅτε μετὰ τῶν Ἑβραίων
 κατήλθον εἰς αἴγυπτον, ὅτι ἐκείνη χρεία οὐκ ἔστι, ὡς πρὸς τοῖς Ἑβραίοις, οὐδὲ γὰρ συνηγελέ-
 γον μετὰ τῶν κληρονόμων τῶν Ἀβραάμ. διότι ὁ θεὸς οὕτως ἐνείλατο τῷ Ἀβραάμ ἐπὶ ὧν,
 ἐκβαλε τὴν παιδίον μετὰ τῶν παιδῶν αὐτοῦ, οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τοῦ παιδὸς
 σκῆς μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἐλθούθους. καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰσμαὴλ μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἄρα ἀπὸ
 τοῦ οἴκου τοῦ Ἀβραάμ, εἰς δὲ ἰσὺς ποτὶ καὶ πρὸς τὸν Ἀβραάμ ἦλθον, θεωρίας χάρις ἦλθον,
 ἀλλ' οὐχ ὡς υἱὸς καὶ ἀπέρμα καὶ κληρονόμος αὐτοῦ. τοῦτου γοῦν οὕτως ἔχοντες, πόθεν
 ἔχουσιν οἱ μουσουλμανοὶ τὴν πίσιν, οὐκ οἶδα. οὗτος οὐκ ἀναφαίνεται ἀπὸ τίνος πρὸς
 γὰρ τὸ πᾶσι τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῶν Ἀβραάμ εἶναι τὴν τῶν μουσουλμάνων πίσιν, ἀλλ' αὐτὸ
 ὅσον ὁ ἀρχηγὸς τῶν ποιούτων δογματῶν, καὶ ὅτι ἀπὸ κυρίας αὐτοῦ ἐδιδάξατο ὅσα ἐδίδι-
 ξε, καὶ οὐκ ἀπὸ θεοῦ. ὅτι δὲ ὡς λέγουσιν οἱ μουσουλμανοὶ, ὡς γεγραμμένον ἐν εὐαγγελίῳ
 τὸ μαχοῦμετ' ὀνόματι τοῦ θύμῳ γελῶν, ἐπὶ τῶν τῶν χριστῶν πρὸς ἐκείνους, ὅτι θύμα γελῶμα
 ὑμῖν, ὅτι μετ' ἐμὲ μέλλει ἐλθεῖν ὁ ἀπόστολος καὶ πρὸς τῶν μωῦσος, οἱ δὲ χρι-
 στιανοὶ φθονήσαντες ἐξέβαλον αὐτὸ ἐκ τοῦ θύμῳ γελῶν, διότι οὐ σκεψάμεθα καὶ πρὸς αὐ-
 τὸν. καὶ μοι δοκεῖ, ὡς οὐ μὴ κρεῖσθαι καὶ ἀλήθεια. ἀκούσας τοῖνυν νομιστῶν. τρεῖς εἰσὶ
 νομιστῶν, οἱ διδ' ἄπαντες νόμους καὶ ὀρθολογούς. ὁ μωῦσος, ὃν ἀκούσας τὸ γένος τῶν Ἑ-
 βραίων. ὁ χριστὸς, ὃν ἀκούσας τῶν πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύσαντες τὸ πλεῖον
 μέγας τῶν Ἑβραίων. ἐπεὶ ἀπὸ τῶν οἱ μὴ πιστεύσαντες πολλὰ ἐλάττους εἰσὶν αὐτῶν ὅτι
 τῶν πιστευόντων, καὶ χεῖρόν θναίθηνται. καὶ ὁ μωῦσος, ὃν ἀκούσας οἱ μουσουλμα-
 νοὶ αὐτῶν τούτων διὰ τῶν τριῶν ἐπὶ τὸς τὸς διδ' ἄφας καὶ τοὺς νόμους οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ὁ μὲν
 μωῦσος μεμαρτύρηται ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων εἶναι παρὰ θεοῦ ἀρχὴς. ἔτι ὅρ ὅτι τῇ αἰγύπτῳ,
 ἐποίησε σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα, καὶ ἐμάστιξε τὴν αἰγύπτον, ἐπάξας ἐν αὐτῇ πληγὰς
 μεγάλας σφόδρα. καὶ ἐπληξε καὶ ἐθεράπευσε, καὶ προέλεγε τὰ γνησιώδη ὡς προ-
 φητεῖς, ὅτι εἰ μὴ ἀπολύσεις τὸν λαόν τοῦ θεοῦ, ἀπόλυσον, εἰ δ' οὐκ ἔστι καὶ συμβήσονται
 σοὶ καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῦ αἰγύπτου. καὶ ὡς ἰσχυρόν μὲν φεραὶ ποιεῖσαι τὸ ῥήμα κυ-
 ρίου, ἐθεράπευσε παρὰ τὸ μωῦσος, ὡς ἔχουσαν λαβόντων ἀπὸ θεοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐξέβαλον ὁ μωῦσος μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ, τὸ γένος τῶν Ἑβραίων ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ
 τῆς δουλείας φεραὶ. κατὰ δὲ τὴν φεραὶ, ἐποντίδην ἐν τῇ ὁρῶντα δαλάσῃ μετὰ
 τῆς τῆς σφακτίας αὐτοῦ παρὰ τὸ μωῦσος, μετὰ δὲ ταῦτα πᾶσι τῶν ὁρῶντα
 χροῖς

χρόνους πρὸς ἀρχήν. ποιῶν θαύματα ἄπειρα. ἀλλὰ καὶ γνώπιον πάντων τῶν ἑβραίων.
 ἀνέβη δὲ μοῦσῃς ὑπὸ τῶν ὄρων σινᾶ, ἐπόντων ὅσοι τῶν ἰουδαίων πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἀνέβαινε
 εἰς τὸ ὄρος. καὶ γινώσκει τὸ θεοῦ θέλημα. ἡμεῖς γὰρ θεοῦ φωνῇ ἀκούσαι οὐ δύναμεθα, μή
 ποτε τελευτήσωμεν. καὶ ὁ μὲν λαὸς ἴστατο μακρόθεν τῶν ὄρων, προσκυνοῦντες τῷ θεῷ
 μετὰ τρόμου, τῷ λαλοῦντι μοῦσῃς. ὁ δὲ μοῦσῃς ἀκούων αὐτῶν λόγους τῷ θεῷ, ἔλεγε πῶς
 τοῖς ἑβραίοις, καὶ παρὰ τοῦ λαλοῦντος ἐπληροῦτο. ἀλλ' οὐδέποτε ἐκίνησεν αὐτοὺς ποσα-
 ράκοντα χρόνους ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτῶν ἀνδρὶ λόγου τῷ θεῷ. μοῦσῃς γὰρ ἔλαλε, καὶ ὁ θεὸς
 ἀπεκρίθη φωνῇ, λέγει ἡ γραφή. μετὰ γοῦν τῶν πολλῶν μαρτυριῶν τε καὶ θαυμάτων,
 ὃς δίδωκε τὸν νόμον τοῖς ἰουδαίοις, καὶ ἐδέξαντο ὅσον, καὶ πεσεκύνησαν, καὶ παρέλα-
 βον τὸν παρὰ τοῦ μοῦσῃς δοθέντα νόμον, ὡς τῷ θεῷ νόμον. ἦλθεν δὲ χριστὸς, καὶ εἶχε τὰς
 μαρτυρίας παρὰ πάντων τῶν προφητῶν. καὶ ὁ μὲν μοῦσῃς ἔλαβε τὴν μαρτυρίαν ὅσον
 κοινότητος, τοσούτων καὶ γὰρ εὐρίσκειτο ἑτῶν, ὅποτε πεσετάγη παρὰ τοῦ θεοῦ ὁ Ἰσραὴλ
 ὡς ἰσραὴλ ὁ αἰγυπτῆς. ὁ δὲ χριστὸς εἶχε τὰς μαρτυρίας ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, τῶς δὲ
 πρὶν ἢ γυναικὶ αὐτῶν. ἀπὸ γὰρ τοῦ ἑβραίου ἤρξαντο ἀναφαίνεσθαι αἱ τῷ χριστῷ μαρτυρί-
 αι, καθὼς γὰρ τοῖς ἐμπροσθεν ἀρξάμενοι. γυναικὶς δὲ πάλιν ἐμαρτυρήθη τὴν παρὰ τῷ
 θεῷ καὶ πατρὶς μαρτυρίαν, μίαν, καὶ δις. ἐποίησε δὲ καὶ θαύματα οὐ ἥττον τοῦ μοῦσῃς
 αἰγυπτῆρος καὶ τοῦ ὀρίμου, ἀλλὰ μέγιστα, καὶ ὑπερ φύσιν. καὶ τοσούτων ἐκείνων μείζονα, ὅσον
 διαφέρει διαπότης δούλου. καὶ μετὰ τὰς πολλὰς ἐκείνης μαρτυρίας, καὶ τὰ ἄπειρα καὶ
 ὑπερ φύσιν θαύματα, ἐκτοπὶ δὲ ἐδόθη ὁ τῷ θεῷ νόμος, καὶ πεσεκύνησαν καὶ ἡ-
 σωσάντο αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη, πᾶσα ἡ οἰκουμένη, καὶ ἐπίδωκεν εἰς τὸν χριστὸν, τὸν δόν-
 τα τὸν νόμον. ὁ δὲ μοῦσῃς οὐτοσί ποθεν λαβὼν τὰς μαρτυρίας, ἐδίδασκε τὰ λόγια
 ταῦτα, ἀπὸ τοῦ ἑβραίου, καὶ ὁ θεὸς δίδωκε τὸν νόμον τοῖς μουσουλμανοῖς, πάντως οὐκ ἄλλοθεν, ἢ αὐ-
 τὸς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μαρτυρῶν πρὸς αὐτὸν. εἰς γὰρ πᾶσαν τὴν θείαν γραφὴν οὐκ ἀναφαί-
 νεται ἡ πρὸς αὐτὸν μαρτυρία, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ. ὁ γὰρ μοῦσῃς οὕτως εἶπεν πρὸς τὸν χριστὸν
 ὡς ἐμὲ. πᾶσα ψυχὴ ἡπὶ οὐκ ἀκούσεται τῷ προφήτῃ ἐκείνου, ὃς ὁλοθρῶν δυνάσεται. καὶ γὰρ
 καὶ γὰρ τοῖς ἐμπροσθεν πρὸς τοῦτον ἐπομην, ἀλλ' οὐκ ὀκνήσμεν πάλιν εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν, γὰρ
 τῷ θεῷ ἐπὶ τὸν προφήτην μοῦσῃς, ὅτι προφήτης ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελ-
 φῶν ἡμῶν, ἐδέξην ὅτι ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅστις ὁ μέλλων ἐλθεῖν προφήτης, καὶ ἐκείνου ἀκού-
 ονται. ἄλλου δὲ ἐλδόντος οὐ παραδέξονται αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ μακρὰν πονομήναιον αὐ-
 τὸν ὃς αὐτῶν. λέγει ὁ χριστὸς πρὸς ἰωάννου τῷ υἱοῦ σαχαρίου, μαρτυρῶν αὐτὸν προφήτην, καὶ
 μέγιστον προφήτην, καὶ λέγων, ὅτι πάντες οἱ προφῆται ἕως ἰωάννου προεφήτευσαν, ἀπὸ
 δὲ τῷ ἰωάννου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ δυναστεύει. ὅπως ὁ μὲν μοῦσῃς παρήγαγε τὸν
 νόμον τῶν ἑβραίων, ὅτι μόνον τὸν ἐκ τῶν χρόνων τῶν ἑβραίων ἐλδόντα προφήτην δίδωκεν,
 ἄλλου δὲ οὐδ' αὖτε; ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐκ τῶν χρόνων τῶν ἰουδαίων εἰσὶν. ὁ δὲ χρι-
 στὸς πάλιν καὶ παρὰ τὸν εἶρηκεν, ὅτι πάντες οἱ προφῆται ἕως ἰωάννου, καὶ πλεονέχει διὰ τοῦ
 ὅτι ὁ μὲν ἔχων μαρτυρίαν πρὸς τὸν θεόν, καὶ τῶν προφητῶν, καὶ αὐτῆς τῇ θείᾳ γραφῇ, οὐκ ἐστὶ πρὸς
 τοῦ θεοῦ. ὁ μοῦσῃς ἀπὸ μὲν ἔχων τὴν ἀπὸ τῇ θείᾳ γραφῇ μαρτυρίαν, οὐκ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ θεοῦ
 παρὰ τοῦ θεοῦ. οὐ μόνον δὲ τοῦτο εἶρηκεν ὁ χριστὸς, τὸ πάντες οἱ προφῆται ἕως ἰωάννου, καὶ πε-
 ραιτῶν οὐκ εἰδόντων, ἀλλὰ καὶ ἐτι σημείον γνωρίσματός τοῦ θεοῦ, ὃς δίδωκεν τῇ πᾶσιν, οὕτως εἰ-
 πὼν, πρὸς ἑστέ ἀπὸ τῶν υἱῶν τοῦ προφήτου, οἱ τινὲς ὄρχονται πρὸς ὑμᾶς γὰρ ἐν δόξῃ
 πρὸς αὐτῶν, ἐσθλὴν δὲ εἰς ἡμᾶς ἀρπαγόν, ἀπὸ τῶν κερμάτων αὐτῶν ὑπὲρ νόμον αὐτῶν
 σκεψάμεθα τοίνυν, τίς ὅστις ὁ καρπὸς τοῦ παρὰ τοῦ μοῦσῃς δοθέντος νόμου; καὶ πῶς
 του ἀκριβῶς ὁρίζεται, φανερωθήσεται ἡ ἀλήθεια. λέγει ὁ μοῦσῃς, ἐγὼ οὐκ
 ἦλθον εἰς τὴν αὐτῶν δόξαν, ἀλλὰ διὰ σπᾶντος καὶ ξίφους. καὶ οἱ μὲν ἔσω-
 κύναντο τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ, ὃς δὲ παρὰ τοῦ θεοῦ, θανάτῳ ἀποδανέτωσαν, ἢ φόρους
 διδόντωσαν. καὶ διδόντων τῶν φόρων, μὲνέτωσαν γὰρ τῇ πίστει αὐτῶν. καὶ εἰ μὲν
 οὐκ ἔστι τὸ δὲ ἀγγέλιον δίκαιον, καὶ ἄγιον, καὶ ὁρθόν, δίκαιος καὶ πρεπόντως ἐμελ-

ἀν' ἐλθεῖν νομοθέτης, ὃς διδάξει τὴν ἀλήθειαν τοῖς ἀνθρώποις καὶ δικαιοσύνην, ἐῖ δὲ
 δικαίον καὶ ἅγιον ἡμεῖς, ἀτελεῖς δὲ ὅμως, καὶ οὕτω πάλιν τὸ αὐτὸ ἡμεῖς δικαίον καὶ πρεπον, ἵνα
 ἐλθὼν νομοθέτης, ἀναπληρώσῃ τὸ ὑστερημα. Ἐπεὶ δὲ ἅγιον καὶ δικαίον καὶ τέ-
 λειον ὁ θεὸς καὶ λέγει, καὶ ὁ μωαμβὴς ποῦ αὐτῷ, ὁ μολογῇ, καὶ λέγει, ὅτι
 τὸ ἀναγγέλιον ἀπὸ θεοῦ ἐστὶν διδασκαλὴν, καὶ ἅγιον, καὶ πλῆρες, ὁ δὲ θεὸς, τίς ἔχει ἐπὶ τὸν νομοθε-
 τῆς πάντως ἐλεῖν, καὶ λοιπὸν ἄκαρτος καὶ ἀχρηστὸς ἢ ἡ μωαμβὴς νομοθεσία. Ἐπεὶ γὰρ ὁ θεὸς καὶ
 πάντα οὐδὲν ὁρθότροπον, καὶ ἡ τελεῖς δὲ ἐν τελεώτροπον, καὶ ἡ ἀληθείας δὲ ἐν ἀληθείαι-
 ρον. ἀλλ' ὅμως ἐξετάσαντες ἰδὼμεν τί βούλονται τὰ ἡ νομοθετῆς ῥήματα. πάντως οὐδὲν ἄλ-
 λο, ἀλλ' ἡ κατανοήσας ἑαυτὴν, ὅτι μακρὰν ποῦ εὐρίσκειται ἐν γνέσεως τῶν θαυμάτων,
 βουλόμεν ὅτι κενὴ τὴν ἑαυτὴν ἀδύνατον, μή ποτε παρὰ τῶν ἀνθρώπων εὐρηκατάγνω-
 σιν, ἔπειτα, ὅτι οὐκ ἔλθον δοῦναι τὸν νόμον διὰ θαυμάτων, ἀλλὰ διὰ ξίφους καὶ ἀπάθης,
 ὡς καὶ ἐν ταῖς διαλέξεσιν νομοθετήσας, ἵνα μὴ διαλεγόνται μετὰ τῶν χριστιανῶν οἱ τῶν
 του μαθητῶν καὶ διδάσκαλοι, πάντως οὐ δι' ἀλλόθεν, ἢ ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ ἡ ἐκείνων ματαιότης.
 τὸ δὲ δοῦναι τὸν νόμον μετὰ ξίφους καὶ ἀπάθης, φόνους πάντως καὶ ἀρπαγὰς διδασκα-
 καὶ τίς ἠκούσας τῶν ἀνθρώπων πεισθῆναι τινὰ βίαν, ἢ πῶς ἐν ψυχῇ καὶ τοῦ νοῦ ὅτι. καὶ
 ἐπεὶ ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς πρῶτον ἀπὸ τοῦ σώματος, πῶς ὁ πρῶτος αὐτὰ θεὸς ἐλδύναται, πέμ-
 ψει ἡμεῖς νομοθετῆς βιάσαι αὐτὰ, ὡς περὶ ὑπὸ λαδόμεν ὅτι ὁργου αὐτοῦ; ἢ γὰρ πῶς
 δελήσας καὶ πρῶτος, καὶ τὴν ἐλδύναται ἐν ψυχῇ, καὶ τὴν γνώσας αὐτῆς γίνεται, ἄλλο-
 τρόπως δὲ οὐ διαμῶν. τὸ γὰρ σῶμα δὲ οὐ λυτὸν καὶ δισμῆται, καὶ ἔστιν ὅτι καὶ τὰ μὴ θέ-
 λοντα πράττει. ὡς δὲ ἐν ψυχῇ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ δελήσας, καὶ κρίσας, καὶ γνώσας, καὶ πρῶ-
 τος, καὶ τῶν πεισθόντων αὐτῷ ἐν κρίσει καὶ ἀληθείᾳ ἔστιν ὁ θεός, καρδὶον γνώσας γὰρ
 ὅτι. οὐδὲ γὰρ βλέπει εἰς πρόσωπον, ἀλλ' εἰς καρδίαν. καὶ ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα νόμῳ φύ-
 σιος οὐ ποιοῦσι, ταῦτα ὁ μωαμβὴς νομοθετῆς. τίς γὰρ εἶδε λέοντα λέοντα φαγεῖν, ἢ ἀρ-
 κτον ἀρκτον, ἢ πῶς ἄλλῃ παρὰ ἄλλῃ; οὐτῶς δὲ ἀναφανδὸν διδασκαλῆς, φονδύειν τὸν ἀν-
 θρώπου ἀνθρώπου. καὶ τίς μάταιος, ὅστις μέλλει διέξωθεν εἶναι ἀπὸ θεοῦ; οὐδὲ γὰρ
 ἀρπαγὰς, καὶ φόνους διδασκαλῆς θεός. πῶς ὅτι πύτοις, ὅτι καὶ κακία κακίας ἀλλάσεται.
 λέγει γὰρ, ὅτι ἡ ἀποθάνετωσαν, ἢ φόνους διδόντες, καὶ ἀλλάσεται φόνος. ὡς γὰρ τοῖς ποι-
 ματί. οὐ μόνον δὲ μέχρι τούτου ἡ κακία ἐστίν, ἀλλὰ καὶ πρῶτος πρῶτος. τί γὰρ τῆς ποι-
 ατῆς ὁμοιότητος καὶ μιανθρωπίας χεῖρον γήρουν, ὡς τε φονδύειν μὴ ἐν ἡδονῇ.
 τας. καὶ γὰρ ὅπου ἀπέλθωσι μουσουλμανοὶ πρὸς πόλεμον, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ πῶς
 σὺ τίς ἐξ αὐτῶν, οὐ λογίζονται ἑαυτοὺς ἀξίους μέμψως, ὡς αὐτοὺς τοῦ πολέμου, ἀλλ' ὡς
 τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ πεπνυμένου σφάτῃσι ζῶντας ὅσους αὐτῶν δυνάμει ἔκαστος, καὶ ὅσον
 πλείους κτείνει, τοῦτο ὡφέλειαν λογίζεται ἐν τῷ τεθνεῶτι ψυχῇ. ἐπεὶ ὅτι ἴσως οὐκ ἔχει
 αὐτὸς εἰς ὅσον αὐτῷ ὁ βουλόμενος βοηθεῖν τῇ τεθνεῶτι ψυχῇ, ὅσον ἐν τῇ χριστι-
 ανῶν εἰς τὸν νοῦν, καὶ ἡ ἐπ' αὐτῷ νεκροῦ σώματι σφάτῃ αὐτὸν, ἢ ὡς τῷ τῷ αὐτοῦ. καὶ
 ὁ ταῦτα νομοθετῶν, πῶς ἀπὸ θεοῦ; ἐπεὶ νομοθετῆς, ὅτι ὁ δὲ οὐκ ἐν τῇ πόρῃ μίθωμα, καὶ ἡμεῖς
 μετ' αὐτῆς, οὐχ ἡμαρτάνει. καὶ ὁ βιασάμενος παρδόνος ἡμαρτάνει, ὁ δὲ μετὰ ἐν δελή-
 σεις αὐτῆς ἡμεῖς μετ' αὐτῆς, οὐχ ἡμαρτάνει. καὶ ἐὰν αἰχμαλωτίδας τῆς λάβῃ ἐν πο-
 λέμῳ, ἔφεισιν αὐτῷ ποιῆν ἐπ' αὐτῆς ὁ βούλῃ ἀκωλύτως. ὁ γὰρ πορνείας καὶ πρῶτος φθορίας
 νομοθετῶν, πῶς ἀπὸ θεοῦ; καὶ τὸ δὲ ἡ χεῖρισον, ὅτι αὐτὸς τὴν ἀπὸ οὐχ ἡ δὲ πρῶτος πατὴρ.
 τας ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι, μετὰ τὴν γνῶσιν ἀρεῖωσιν αὐτῶν, λουτρά καὶ οἶκους ποῦ-
 καλλῆς καὶ γυναικας παρδόνους ὅτι πολλὰς παρδόνους δολήσονται ἐν ἑκάστῳ παρὰ
 θεοῦ. καὶ ὅπου οἱ τῶν ἐδωλατρῶν ἐλλήνων ὀνομαζόμενοι θεολόγοι οὐκ ἔπουν, αὐτὸς ἐν ὁ
 μίαν εἶναι, ταῦτα ὁ μωαμβὴς ἀνακεκαλυμμένη τῷ πρῶτῳ νομοθετῆς. ἐκείνοι γὰρ οὕτω
 λέγουσιν, ὅτι οἱ μὲν καλῶς γινώσκουσιν βίωσαντες, ἐπ' αὐτὸν ἀποθάνωσι καὶ κατὰ ἀπο-
 δημῶσιν αἱ ψυχαὶ ἀπὸ τῶν σωμάτων, εἰς τοὺς θεοὺς ἀπέρχονται, καὶ μετὰ τῶν θεῶν
 εὐφροσύνηται εἰς τῶν μακάρων νήους, ὡς μετ' αὐτῶν συναγάλλοντες. Ἐπεὶ δὲ κακῶς γινώσκουσιν
 βιωσάντων, καὶ ἀκαθάρτων, καὶ μεμολυσμένων ἀπελθόντων, αἱ τῶν ψυχῶν εἰς τοὺς θεοὺς

καὶ

καὶ σκωτεινούς ἀπὲρ χονταί τοποῦς, καὶ εἰς τὸν ποταμὸν τὸν πνευφλεγίδοντα. καὶ οἱ μὲν
 ἐδωλολάτρη ἐλλυδὸν λέγουσι ταῦτα. ὁ δὲ μωαμεδ πῶς ὀνομάζει ἐαυτὸν ὁρδιδόλεον, καὶ
 πλησίον τοῦ θεοῦ εὐερισκόμην; λέγει καὶ νομοθετεῖ τοιαῦτα ἀτοπήματα αἰσρα, οὐκ ἐξ
 οὐδὲν ἡσιν ὅλως, ὅτι ταῦτα πάντα ὁργῆς καὶ ἀπεροφῆς ὄργα, καὶ ἐν ἁμαρτίας ἀπετελεσ-
 ματα εἰσὶ. πῶς γὰρ ἐν παραβάσει καὶ ἁμαρτίας ἦ ἀλάμ, πῶς λουτρά; πῶς ὁ ὡς οἰκήμα-
 τα; πῶς αἱ πολλαὶ γυναικίδες; ἀλλὰ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν κατάραν ἐπανεῖν τὸ σω-
 μα ὡς πρὸς θεοῦ καὶ ἐν ψυχῇ. καὶ μὴ ἐχούσης καδολικῶς τὴν ἡθεὺς ἐπίσκεψιν, ἵχυσεν
 τὸ σῶμα, καὶ κατέσπασεν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ μεγάλῃ αὐτῇ, καὶ κατηγάγην
 εἰς τὴν παραλόγους καὶ ματαίους σωματικὰς ἀνθυμίας καὶ ἡδονὰς. καὶ οἷον ὡς πρὸς αὐτὴν
 ποδοῦ, οὐτὼ κατεδουλώθη ἡ ψυχὴ εἰς τὰς σωματικὰς ὁρξείας. εἰ γὰρ μετὰ τῆς ἐκ νεκρῶν
 ἀνάστασιν, οὐδὲν μέλλουσιν εὐρεῖν οἱ καὶ τὴν ἀποδοχὴν ἡθεὺς πολιτοῦσθαι αὐτῶν
 ποι τὴν μακαρίαν ἐκείνην ζωὴν, ἢ ὁ πτωπείτωρ ἀδ' αὐμ ἔχει πῶς ἐν παραβάσει, καὶ ἀπώ-
 λου, ἀλλὰ πάλιν τὴν αὐτὴν ζωὴν μέλλουσιν εὐρεῖν, ἢ ἔχει μετὰ τὴν κατάραν, ἐν αἷ
 ἀνδρώποισ ἐκείνοις. καὶ τὸ δὲ χεῖρισον, ὅτι οὐδὲ μέχρι ἐν ταλαιπώρου ἐκείνης καὶ ἐπαρ-
 του ζωῆς ἐστὶν ἡ ἡθεὺς παραλογία, ἢ δὲ ἡ ἐπαγγελία τοῦ θεοῦ δώσιν τοῖς δικαί-
 οῖς, ἀλλὰ πολλὰ ἡθεὺς χεῖρισον διαφέρουσιν καὶ αἰσρα. ὁ γὰρ ἀδ' αὐμ μετὰ τὴν παραλογίαν
 καὶ τὴν κατάραν, καὶ τὴν ὁρξίαν τὴν ἀπὸ τοῦ παραδείσου, ἐγνω τὴν εὐαν, ἀλλὰ καὶ ὡς
 εἶπε τὴν τεκνογονίαν, καὶ ἐτεκνοποίησε. πῶς δὲ ἐν παραβάσει ἀγγελικῶς ἔσται, ὡς καὶ
 ὁ ἀδ' αὐμ εἶπε ἐγνω τὴν εὐαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μία καὶ μόνη εὐερίσκει γυνή, καὶ οὐ πολλὰ.
 οὐτὼ γὰρ ἐν ἀρσενί ποίησεν ὁ θεὸς καὶ πολλὰ θῆλια, οὐτε πολλὰ ἀρσενὰ καὶ ἐν θῆλυ,
 ἀλλ' ἐν ἀρσενί τὸν ἀδ' αὐμ, καὶ ἐν θῆλυ τὴν εὐαν. πληθύνουσιν οὖν τὸν αἰσρα-
 πων, καὶ πεισύνουσιν εἰς ἀσελγείας καὶ ἀδεμίτους πράξεις, ἐβαρύνθη ὁ θεός, καὶ ἐργάσθη κατ'
 αὐτῶν, ὡς ὁ μακάρειος μωυσῆς γράφων εὐερίσκειται γὰρ παλαιῶ, ὅτε εἶπεν ὁ θεός, οὐ μὴ
 κατεμένει τὸ πνδύμα μου ἐπ' αὐτοῦ, εἶπε τὸ εἶναι αὐτοῦ σέρεας. καὶ οὐ δὲ οἱ ὁ θεοῦ λό-
 γος, διότι ἐχουσι σέρεας. πῶς γὰρ; καὶ γὰρ καὶ μετὰ τὴν παραλογίαν ἔλαβεν ὁ ἀνδρ-
 πῶς τὴν παχυτόραν καὶ θνητὴν σέρεα, ἀλλ' οὐκ ἀπεβάλλει τὸν παρὰ τοῦ θεοῦ πλάσθη
 σῶμα ἡθεὺς ἀλάμ. καὶ γὰρ πάντα τὰ παρὰ τοῦ θεοῦ γεγονότα, καὶ ἀλάμ. ἀλλὰ εἰς ὡς ἐ-
 ρηκεν ὁ θεός τὸ, οὐ μὴ κατεμένει τὸ πνδύμα μου ἐπ' αὐτοῦ, εἶπε τὸ εἶναι αὐτοῦ σέρεας, ὡς δὲ
 ἔσται ὅλως σερκεῖν γεγονότας, παντελῶς γυνίους, οὐκ ἔχοντας τὴν πρῆπουσαν μνημῖν
 τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ εἰς ἀσελγείας ἐμπεσύντας. τότε λέγει ἡθεὺς νῶε ὁ θεός, ὅτε σὲ εὐρεκα δικαί-
 ον γὰρ ταῦτα τῇ γῆρεα, ποίησον κιβωτὸν μετὰ ξύλων τοιαύτων καὶ τοιαύτων. καὶ ἐποίησε ἡθεὺς
 τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ ῥῆμα κυρίου. καὶ εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ,
 σὴμ, χάμ, ἰάφεθ, καὶ εἰσῆλθε ἡ γυνὴ ἡθεὺς νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν
 νῶε. ὁρξῆς πῶς ὁ νῶε μὴ ἐμαρτυρήθη παρὰ τοῦ θεοῦ δίκαιος, ὅτι ἔχων τὴν μίαν γυναῖκα
 ἀλλὰ δὲ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ αὐτὴν μίαν καὶ μόνην γυναῖκα ἔχοντες, ἐσώθησαν ἀπὸ τοῦ ὁρ-
 γῆς τοῦ θεοῦ. ἀπαν δὲ τὸ γῆρεα τῶν ἀνδρῶν ἀπέθανον ἐπὶ τῇ κατακλυσμῶ τῶν υἱῶν
 τῶν πάντων καὶ τὰ πάντα ἀνὴτον ὡς διδάσκει, ὅτι μίαν καὶ μόνην γυναῖκα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ
 καίου ἔχον τὸν ἀνδρωπομ, καὶ ὅτι καὶ μόνον ἀνδρῶν τὴν γυναῖκα. ἀλλὰ καὶ ὡς μετὰ τὴν
 κατάραν ἐργάσθη εἶπε τὴν τεκνογονίαν, ὡς εἶρηται. ὁ δὲ μωαμεδ διδάσκει ἀναφανδόν,
 ὅτι ἡ παρὰ τοῦ θεοῦ τοῖς δικαίοις αὐτῶν πόσις, λουτρά καὶ γυναῖκες πολλὰ ἐν ἑκάστῳ, καὶ
 οἷον ποδικαλῆς, ὁ γοῦν ταῦτα νομοθετῶν, πῶς ἀπὸ τοῦ θεοῦ; μάταιος δὲ ὁ ταῦτα παραδεχόμε-
 νος καὶ πισδύων, ὅτι τὸ γεγονός δὲ ὁργῆν ἡθεὺς ἁμαρτωλῶν, πολλὰ πλῆσται γὰρ ἡθεὺς
 καὶ ἡθεὺς ποδοποιήσας τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ τοῖς ἀγίοις καὶ δικαίοις. καὶ πρὸς τὴν τῇ
 γεγονότα. λέγει ὁ μωυσῆς, καὶ εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἡ γυνὴ αὐ-
 τοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ. εἶτα λέγει, καὶ εἰσῆλθε νῶε ἐν τῇ κιβωτῇ καὶ ἡ γυνὴ
 αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ εἰς τὴν εἰσελθόντες λέγει, εἰσῆλ-
 θε νῶε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ. εἰς δὲ τὴν εἰσελθόν-
 τιν οὐχ οὕτως, ἀλλ' εἰσῆλθε νῶε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν

αὐτοῖς μετ' αὐτοῖς πάντως ὁδεύει τὸν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ λόγον, ἢ ὅτι καὶ καὶ μίαν καὶ μόνω
 γυναικὶ ὅστις ἀπὸ δικαίου ἔχει τὸν ἀνθρώπου. ἀλλ' ἐστὶν ὅτι καὶ αὐτῆς ἀπέχεσθαι, πρὶν
 ὅστις γὰρ ἔσθ' ἐπείμ, ὅτι εἰσῆλθε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, εἰσεῖτε εἰς αὐτὴν,
 οἷον πὶ διατέχισμα χωρίζον τὸν νῶε ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. γὰρ δὲ ἔσθ' ἐπείμ, ὅτι ὁ νῶε
 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, εἰσεῖτε ὅτι ἀπὸ τῆς νύμφης αὐτοῦ ὅτι τὸ κωλύον ἐκσῶνται τῇ ἐκκλήσει γυναικί. ὁ
 δ' αὐτὸς λόγος ὅτι καὶ ποῦ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν γυναικῶν αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ
 μωσῆς ὡς ἔσθ' ὅρους τῆς σινῆς ἀνερχόμενος, οὕτως ἐφ' ἡσὶ τοῖς ἰουδαίοις, ἀγνίστατε ἐκαστὸς
 ἐκαστος ἕως τρίτης ἡμέρας, πλυνάντων τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ γυναικὸς μὴ ἀφ' ἧς. οὐ μὴν
 ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀδὰμ τὴν ἑαυτοῦ θρασυμίαν, οὕτως ἐρενην, αὐτὴν ὅστις ἐκ τῶν ὁσίων
 ὡν μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου. γῆκεν τούτῃ κατὰ λέγει ἀνδρῶν τοῦ πατρὸς αὐ-
 τοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ πρὸς πολλὰ ἡσέται πρὸς τὴν γυναικὴ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο
 εἰς σάρκα μίαν. καὶ πρόχον ὅπως μετὰ τῆς ἐφαμέρτου καὶ τὸ δύνειον κέκτηται ἡ πολυγα-
 μία. ὁ γὰρ ἀδὰμ οὐκ εἰπεν, ὅτι ἔσονται πολλὰ αἱ γυναικὲς μετὰ τῆς αὐτοῦ εἰς σάρκα μίαν,
 ἀλλὰ δύο, τουτέστιν ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ ὕψος γυνή. μία δὲ καὶ πολλὰ οὐ ταυτόν. εἰ δ' ἴσως καὶ
 ὁ νομοθέτης μωσῆς γῆσε τοῖς ἰουδαίοις ἔχειν γῆκα ἐκαστον γυναικας, συγκαταβάσας γῆ-
 κην ὅσον πεποιήκεν. ὡς περ καὶ ὡς τῇ τῶν ζώων δυσίας, ἵνα τῇ μιᾷ ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς
 τῶν πατέρων μιαιφονίας. ὁ δὲ χρῆστος ἐλθὼν, ὡς περ ἐκώλυσε τὴν τῶν ζώων δυσίαν πλη-
 ρῶν τοῦ νόμου σινοῦ, οὕτως καὶ τὴν πολυγαμίαν ἐκώλυσε. ὁ δὲ μωσῆς οὐ τοσὶν αὐ-
 τὴν σφραγίσας ἐκτολασίαν νομοθέτηκεν, μὴ μόνον γὰρ τῶν παρόντων αἰῶνι, ἀλλὰ καὶ γὰρ τῶν
 μέλλοντι τοῦτε παρὰ θεοῦ πολλὰ πλασιαδωῖα διδάσκει. καὶ ἐστὶν ἰδὲν γὰρ αὐτῶν τὸ τοῦ
 διαβόλου λόγιον, ὅτι φάσκειν, ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἀμαρτωλὸς γὰρ ταῖς ὑποθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.
 καὶ ὁ ἀδὲν γὰρ ἐκ τῆς δουλοπρεπείας, τουτέστιν ἐπαινεῖται, καὶ ἐγκωμιάζειται παρὰ τῶν ἡσυχαστῶν
 αὐτοῦ, καὶ ὁρῶντες αὐτοὺς αὐτοὺς τὴν κακίαν, καὶ μὴ δὲ αἰδοῖσιν τὴν νότον γοῦν δὲ σιω-
 πῆς ἐμποιοῦσαι ἀνεχόμενων. διὰ καὶ αὐτῶν ὁ τοιοῦτος εὐρίσκεται. τὸ γὰρ μὴ δὲ αἰδοῖ-
 σιν τῆς πείρας ἔχον, θεραπείαν οὐτε ζητεῖ, οὐτε πρὸς τί. καὶ ἔσθ' ὅτι τὸ πάντων δεινότη-
 τος, ὅταν ἡ κακία ἐπαινεῖται, καὶ μὴ δὲ κακία εἶναι νομίζηται. ὁ γὰρ διηλωθεὶς μωσῆς τὰ
 πρὸς χάριν καὶ τῶν τῶν αὐθρόπων ἐσπούδασε καὶ ἐδίδασκεν, ἵνα εἴη τῇ ἡδονῇ ὑπὸ
 σάκκῃ τὸ πλῆθος τῶν ἀφρόνων. ἐτι ποῦ τῶν ἀνδρῶν μόνον μέλει τῶν θεῶν, ὡς πλασ-
 μάτων αὐτοῦ, ποῦ δὲ τῶν γυναικῶν οὐδαμῶς, εἴη τὸ μὴ εἶναι αὐτὰς πλάσμα θεοῦ. καὶ εἴη
 ὅσον οἱ μὴ ἀνδρῶν μέλλουσιν ἀπλάσειν τῶν παρὰ τῆς θεοῦ ποιούτων ἀγαθῶν, αἱ γὰρ γυναι-
 κὸς δολόως, ἢ ἐπὶ μία φύσις ὅστις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, καὶ εἰς ἀνδρῶν ὅστις πᾶς ἀνθρώ-
 πος, καὶ ὁμοίως μέλλουσι κριθῆναι οἱ πάντες, καὶ ὁμοίως μέλλουσιν ἀρελᾶσθαι, οἱ μὴ κα-
 λῶς πολιτὸν σέμενοι ἀγαθὰ, οἱ δὲ κακῶς ὀργλῶν θεῶν καὶ ἀρεσσοφίῳ καὶ κόλασιν, πάν-
 τως που πάντ' οὗτοι δὴ λέγουσι, ὅτι πάντες αὐθρόποι ὁμοίως μέλλουσιν κριθῆναι αὐθρόν τῇ
 καὶ γυναικῶν. ἐπεὶ καὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ φύσις ὅστις, καὶ ὁμοίως μέλλουσιν ἀρελᾶσθαι, ὡς ἐ-
 καστος αὐτῶν ἐπράξε κακὰ καὶ ἀγαθὰ. καὶ λοιπὸν, τὸ αὐτὸ δὲ ἵκαίον ὅτι καὶ πρὶν, ἵνα
 λάβωσι καὶ αἱ γυναικὸς ὁποῖοι οἱ ἀνδρῶν. καὶ ὡς περ δίδονται πρὸς εἰς καλῶς πολιτὸν /
 σέμενους γῆν ἐκείνην πολλὰ γυναικὲς ἀντιμιθίας, καὶ ὡς ὁ μωσῆς νομοθετεῖ, διδόντων
 σιν καὶ πρὸς τὰς καλῶς πολιτὸν σέμενους γυναικὲς μιᾷ ἐκείνῃ πολλοὶ ἀνδρες. εἰ δ' ὡς ἀ-
 τοπομ παρ' ἐμὸν πρὸν αὐτὸ, τὴν αὐτὴν γῆνοιαν καὶ κρίσιν ἐπρεπεν, ἵνα ἀναλογίσκται καὶ
 κρίνῃ καὶ ποῦ τῶν ἀνδρῶν. ἐτι οἱ πολλοὶ ἀνδρῶν οἱ δ' οὐκ ὁσὶ μὲν οἱ μιᾷ γυναικί, ὡς ἀπλο-
 χῆς ἄξιοι μέλλουσιν διδῶναι εἴη τὸ καλῶς αὐτῶν πολιτὸν δυνάμει, ἢ ὡς κατὰ δίκην. καὶ εἰ
 μὴ ὡς καλῶς αὐτῶν πολιτὸν σέμενους, διὰ τοῦτο οὐκ ἐδόθηκεν αὐτοῖς γῆν ἐκείνην γυναικῶν
 πολλὰ, δι' ἐργασίας χάριν καὶ ἀντιμιθίας, ὡς λέγετε, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς πολλοῖς ἀνδράσι
 γυνὴ μία. εἰ δ' ὡς κατὰ κρίσιν, καὶ μὴ αἱ τοιαῦται δι' ἐργασίας ἀπλοχῆς καὶ ἀγαθῆς ἀν-
 τιμιθίας δόματα εἰσὶν, ὡς ὁ μωσῆς διαγορεύει. τὸ αὐτὸ καὶ ὡς τῶν πολλῶν γυναικῶν
 τῶν διδοσσομένων γῆν ἀνδράσι. εἰ μὴ ὡς κατὰ δίκην ἄξια, πᾶς δίδονται πρὸς αὐτὰς δι' ἐρ-
 γασίας, εἰ δ' ἀπλοχῆς ἄξια, διατὶ δίδονται αἱ πολλὰ γῆν ἀνδράσι, καὶ τί τῇ τοιαύτης συγ-
 γήσεως

χύσεως ἀποπώτορόν τε καὶ ἀνοδίσσετον. βλέπεις πῶς ὁ πᾶς τραπεὶς ἐπὶ οὐδέναις ὁδῶν, εἰς πό-
 σα ἀποπτα παρεμπήψαι καὶ ἄκων; ἀλλ' οὐκ ἐστὶ ὁδὸς, οὐκ ἐστὶν. οὐ γὰρ δεῖν ἢ τὸ δεῖν πῶς
 αὐτὸ αἰγίους μιδαποδοσία, τροφαὶ καὶ πόσεις, καὶ λουτρά καὶ γυναικός, ἀτιμὰς σιρ-
 μαρτίας καὶ ὀργῆς ἀκτελίσματα, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ ἀγιοσύνη καὶ καθαρότης. ὁ ἀγγελικὴ
 πολιτεία, χαρὰ τε καὶ θυφροσύνη καὶ ἀγαθίασις, ἢ ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ ἔκρινεν
 σε, καὶ ὡς καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη ποτέ. εἶδες τὸν καρπὸν ἐπὶ νομοθεσίας τὸ νομοθέτης;
 γινώσκεις τοὺς ἀπὸ τῆς καρποῦ τὸ πρᾶξεω ὁ τὸν πᾶν αὐτὸ, ἢ δὲ καὶ τίς οὕτω τυφλὸς καὶ ἀνόη-
 τος καὶ ἐσθητορὶς, ὁ μὴ σιωπῶν τὰ λεγόμενα. ὁ δὲ ταῦτα νομοθετῶν, πῶς ἀκρίβης; καὶ
 ποδὶ τὰς τίς χρεῖα λόγων πλεόνων; ποδὶ δὲ τὸ γέγραμμένον ὀνόματος τὸ μωάμεθ ἐπὶ τοῖς
 δεξιόις μέρεσι τὸ θεῶν τὸ θεῶν, τίς χρεῖα ἀκρογίας λόγων; οἱ μὲν φρόνιμοι κρινέτασαν φρο-
 νίμως. οἱ δὲ γε ἀνόητοι καὶ μωροί, ὡς βύλοντες. εἰς ὧς ὑπὸ λαθρόν τὸ γέγραμμένον τὸ
 ποδὶ τοῦ μωάμεθ, ὅσον ἐγραψα. εἶπον γὰρ, ὅτι οὐκ ἐστὶν ὁ πωκέμεθ τὸ σικπὶς ἐπὶ νύκτι
 σὲ μὲ ἀκρογίας, ἵνα ποιήσω καταδρομὴν καὶ τὸν μωάμεθ, καὶ εἶπον ἀπὸρ ὁ λέγουσι
 καὶ πρᾶττες σικπὶς ἀπὸ παρὸς καὶ ὁ λήθρια ὁ κακὰ, ἀλλ' ἵνα δειξῶ μόνον, ὅτι πᾶς λόγος καὶ ἀδίκως κα-
 τὰ τοῦτο παρὰ τὸν μωάμεθ οἱ χριστιανοί, ὁ καὶ πεποίηκα εἰς δὲ καὶ τίνα ἐπιμνησι-
 εἶ τὸ μωάμεθ, ἢ τὸ πρᾶγμα τὸ ὑπόθεσις ὑμῶν καὶ εἰς ὁδὸν. ἐπεὶ εἶπον εἰς μὲν καὶ
 σικπὶς τὸ γράψαι ποδὶ τὸ ἀποπταμάτων ἐπὶ διδασκῶν αὐτῶν, πολλὰ ἔχοντες ἐπὶ αὐ-
 τῶν. εἶπον ὁ χριστὸς ποδὶ τὸ μωάμεθ λόγον τὸν τυχόντα, ὅδε ἐπὶ τῷ θναγγέλιῳ καὶ γεγραμμένον
 ὀνομα αὐτῶν, εἶπον καὶ ἐπὶ τοῖς ἐμπροσθεν, ὅσον δὴ τα καὶ εἶπον. ὁ δὲ λόγος διηλώσει ὁδὸν, καὶ
 ἐπὶ τῇ φέσει. ἀπὸρ εἶδον οἱ ἀπόστολοι καὶ μαθηταὶ τὸν χριστὸν, ὁ ἀπὸρ ἀκηκόασιν δὲ αὐτὸ
 τὸ ματῶν τὸν χριστὸν, ταῦτα καὶ ἐγραψαν καὶ ἐδίδασκαν. εἰς αὐτῶν αὐτῶν τὸν χριστὸν μα-
 θητῶν τέσσαρες σικπὶς ἐγράψαντο τὸ θναγγέλιον. ὁ μὲν εἰς ὀνομαζόμενος ματθαῖος, ἔβρι-
 κως δὲ δὲ ἐδίδωκε ὁδὸν εἰς τὴν παλαισίνην, ἢ τοὶ τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ τὰ μέρη ἐπὶ λιβύνης, ὅ
 ἐπὶ τῷ μαρκῶ, λατινικῶς δὲ εἰς τὴν ἀχαίαν, καὶ ἐδίδωκε εἰς τὴν ἰταλίαν καὶ τὴν ῥο-
 μίαν, ἀλλὰ δὲ καὶ εἰς τὰ καὶ τὰ ἐσπέρια πάντῃ ἐδίδωκε. ὁ ἐπὶ τῷ λουκά, ἐλληνικῶς δὲ, καὶ
 ἐπὶ τῷ ἰωάννῃ, καὶ εἰς τὴν ἀσίαν, καὶ αἰθιοπίαν, καὶ πέρσιαν, καὶ Ἰνδίαν, καὶ ἀφρασίαν. ὁ δὲ γε ἐπὶ τῷ
 ἰωάννῃ, καὶ αὐτὸς ἐλληνικῶς, καὶ ἐδίδωκε εἰς τὰ μέρη ἐπὶ οὐρώπης, καὶ τὰς νήσους, καὶ ἐπὶ τῷ
 σικπὶς τὸν ἐλλινδόν. καὶ οὕτω διεδόθη τὸ θναγγέλιον εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, οὐ μετὰ βίας,
 οὐδὲ μετὰ ἀνάγκης, οὐδὲ μετὰ βίβλους καὶ σωαδούς, ἀλλ' ἐπὶ ἀγάπῃ καὶ ἰλαρότητι καὶ ἐπὶ
 πεινώσει εὐερίσθη τὸ διδασκόντες οἱ ἀπόστολοι τὸν λόγον τὸν θεῶν. καὶ αὐτὸς ἐστὶν αὐτῶν
 γματτα, τὸ γὰρ ἀκρόλῳ τυπὸν μόνων, καὶ λαοὶ μόνων, λαοὶ ὁδοῦ μόνων, διωκτοῦ μόνων, δι-
 δασκόντων καὶ ἐπὶ τῇ κήρυγμα, ἀλλ' ἡμεῖς τῇ ἡμέρᾳ ἐμεγαλυνῶμεν, καὶ ἡμεῖς τὸ
 τὸν χριστὸν θναγγέλιον. καὶ ἐκεῖνοι οἱ πολλὰ ἀποδύσαντες καὶ πολλὰ κενησιακότες καλῶν
 τὸ τὸν χριστὸν ὀνομα, ἵνα μὴ ὁμολογήσῃ αὐτῶν τίς τὸν ἀνθρώπων θεὸν, ὁ δὲ ὁδὸν τοῦ λήσαν, δι-
 νάτω ἀκρίβης, αὐτοὶ ἐκείνοι κατανοήσαντες τὴν ἀλήθειαν, πρὸς ἐπὶ καὶ πρὸς κινή-
 σε, οἱ μὲν τοῖς ἀκρότοις, οἱ δὲ τοῖς ἐκείνων διαδόχοις καὶ μαθηταῖς, καὶ ἐπὶ οὐδὲν, ὅτι αὐτὸς
 δεῖν ἀληθὴς θεὸς ὁ χριστὸς, αὐτὸς δεῖν ὁ υἱὸς τὸν θεῶν τὸν ζῶντος. καὶ ἐλυπῶν καὶ ἐκλαίοντες πρὸς
 θεῶν ἡμέρας, ὡς πομπὴ πᾶν καὶ ἐπὶ τῇ σικπὶς καὶ τῇ πλάτῃ τὸν κατὰ. ὁ δὲ πανάγαθος θεὸς
 ὁ ἐλεήμων ἐλέησεν αὐτὸν τὸν μετάνοιαν, καὶ αὐτὸς αὐτὸν διώκοντες τὸν χριστὸν ὀνομα, κατῆ-
 σε ποιμνίας καὶ διδασκάλους καὶ κήρυκας τὸν θναγγέλιον καὶ τὸν ὀνόματ' αὐτοῦ. καὶ λαβόντες
 οἱ πάντες τὸ θναγγέλιον, μετέγραψαν καὶ ἔχον αὐτὸ εἰς ἕκαστος, καὶ ἀνέγνωσκον, καὶ ἐμαίνα-
 καὶ ἐδιδάσκον καὶ πρὸς κινήσει τὰ ἐπὶ αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ μεγάλα τῇ ἀποδοῇ ἐδιδάσκον
 τὰ τὸν θναγγέλιον τοῖς μὴ γινώσκουσι τὰ λεγόμενα. καὶ οὕτω διεδόθη εἰς τὸ ἅπαντα κόσμον
 τὸ θναγγέλιον, καὶ ἔχον αὐτὸ πάντες οἱ καθ' ἑαυτοὺς τῇ γλῶσσῃ. ἀπὸ γὰρ τὸν χριστὸν εἰς ὃν ἡμεῖς δι-
 δάσκοντες ὁ μωάμεθ, πρὸς λαθρόν χρονοὶ ἐπέκριναν τὸν πρὸς λαθρόν. μετὰ τὸν τὸν ἀνάγνωσκον τὸν θναγ-
 γελίσ τὸν πρὸς λαθρόν χρονοὶ, τίς ἐμελλε τοῦ λαθρόν ἐκβαλεῖν τὸν μωάμεθ ὀνομα ἀπὸ τῶν
 αγγέλων, ἐπὶ οὐδὲν καὶ ἐπὶ αὐτῷ γεγραμμένον; τὸ μὲν, ὅτι μίαν καὶ μόνον λέξιν ὁ τοῦ λήσαν
 πρὸς λαθρόν καὶ ἐκβαλεῖν, ὁ δὲ αὐτῶν πλεονέκτητος ὀνομαζόμενός χριστιανός. τὸ δὲ, ὅτι εἶπον καὶ πρὸς

καὶ οὐκ ἐποθύμεθα δὲ βάλῃ τινὰ λείψιν ἀπὸ τοῦ θύαγγελίου, ὃ ἐστὶν ὁ ἅπας κόσμος· ἀπολοῦ
θῆσιν ἐμελλεῖ τρεῖς ἔτη ἀποπνήσκει· πάντως οὐχί. ἀπὸ γοῦν τούτου ἀναφαίνεται, ὅτι οὐκ
ὡς κατεγεγραμμένον τὸ ἑμὸν μεθ' ὀνόματι τοῦ θύαγγελίου, ἐτι, ἐπεὶ εὐρίσκῃς τὸ πῦρ
μωσαϊκὸν ὀνόματι τοῦ θύαγγελίου, ἢ ὡς καλὸν ἐμελλεῖ μαρτυρῆσαι ὁ χριστὸς ἐκείνου, ἢ ὡς κα-
κόν, ἢ εἰ μὴ ὡς καλόν, ἐμελλοῦ ἐκδεδέχεται πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντες οἱ τοπάρ-
χοι, πάντες οἱ χριστιανοί, τὸν πατέρα τοῦ χριστοῦ μαρτυρησύντα, ἵνα λάβωσι τὴν ἀπὸ τούτου
ὠφέλειαν. εἰ δ' ὡς κακόν, πάλιν ἐμελλοῦ ἔχει τὰ ἐκείνου γνωρίσματα, ἢ φυλάττειται δὲ
αὐτὸ, ἵνα μὴ βλαβῶσι. Ἐῖτε ὡς ἐκδεχόμενοι τὸν καλόν, εῖτε ὡς ἀρξενόφρονες τὸ κακόν,
οὐδὲν ἐμελλοῦ ἐκβαλεῖν ἅπας ὁ κόσμος ἐκ τοῦ θύαγγελίου τὸ ἑμὸν μεθ' ὀνόματι. καὶ ἀπὸ
τούτου ἀναφαίνεται, ὅτι οὐκ ὡς γεγραμμένον ἐστὶν τὸ θύαγγελίον τὸ τούτου ὄνομα. ἐτι οὐ-
δεὶς ὅστις ὁ φθονῶν ἐτόλμα, πρὶν γήνησθαι αὐτόν. τίς γοῦν ἐμελλεῖ φθονῆσαι τρεῖς μωσαϊκῶν
πρὸς τὸ αὐτὸ γήνησθαι; πάντως οὐδεὶς. εἰ δ' ἴσως ἐφθόνειν αὐτῷ τις μετὰ τὴν αὐτοῦ
γήνησιν, πῶς ἐμελλοῦ ἀπολοῦσθαι ἅπας ὁ κόσμος τρεῖς πρὸς τὸν μωσαϊκὸν χριστὸν φθόνῳ;
καὶ τίς παρὰ φρονίμως, ὥστε μὴ λογίζεσθαι ὅτι ἀδύνατον; καὶ ἀπὸ τούτου ἀναφαίνεται,
ὅτι οὐκ ὡς κατεγεγραμμένον τὸ ἑμὸν μεθ' ὀνόματι τοῦ θύαγγελίου. ἐτι, εἰ μὴ ἔλεγον
οἱ ἰσχυροὶ, ὅτι μόνον ἐστὶν τὸ θύαγγελίον εὐρίσκῃς γεγραμμένον τὸ ἑμὸν μεθ' ὀνόματι,
καὶ δὲ βαλεῖν αὐτὸ οἱ χριστιανοί, ἢ οὕτως ἀρκεταί εἰσιν αἱ ἀποδείξεις, ὥς λέγομεν, ἵνα φε-
ρῇ τὸ ἀληθές, ὅτι οὐδὲν λέγουσιν ἀληθεῖαν. ἐπεὶ δὲ λέγουσιν, ὅτι ἐν τῷ παλαιῷ τῷ συγ-
γραφῇ παρὰ τοῦ μωυσέως εὐρίσκῃς γεγραμμένον, πῶς δὲ βαλεῖν αὐτὸ ἐκ τοῦ παλαιοῦ
οἱ ἑβραῖοι; οὐδὲ γὰρ εὐρίσκεται ἐκείσε ὅλως ἔχον σημεῖον περὶ τοῦ μωσαϊκοῦ. καὶ ἰδὸν ὡς
οἱ μουσουλμάνοι λέγουσι, φθονῇσιν οἱ χριστιανοί, δὲ βαλεῖν τὸ ὄνομα ἐκείνου. οἱ δὲ ἑ-
βραῖοι διατί; καὶ τοι γὰρ εἰς τε τὴν πόλιν τοῦ μωσαϊκοῦ, καὶ εἰς ἄλλα τινὰ, εἰς τροφάς, φημί, ἔτι
ἐν ἱερῷ συμφωνοῦσιν οἱ μουσουλμάνοι μετὰ τῶν ἑβραίων. ἰδὸν γοῦν ἢ ἀπὸ τούτου ἀνα-
φαίνεται, ὅτι ὅτε ἐν τῷ παλαιῷ τῷ μωσαϊκῷ εὐρίσκῃς τὸ ἑμὸν μεθ' ὀνόματι, οὐτὲ ἐν τῷ
θύαγγελίῳ. καὶ ταῦτα μὴ οὕτως. ἵκανα γὰρ εἰσιν, ἵνα καὶ τὸν πάντα ἀγνώμονα ἀγάγῃ
εἰς τὴν τῆς ἀληθείας γνῶσιν. σὺν πᾶσι δὲ τοῖς ἄλλοις καταγορεύμεθα ὅτι παρὰ τῶν
μουσουλμάνων, ὅτι ἀδεήσαντο ἡμεῖς τὴν παρὰ τοῦ μωυσέως δοθέντα νόμον, ἐσ μὴν ἄξιοι
κατηγορίας. καὶ ἡμεῖς οἱ καταγορεύμεθα ἄξιοι, καταγορεύμεν ὅτι μουσουλμάνους πολλῶν ἐ-
παίνων ὄντας ἄξιους, εἴτε γοῦν ἄξιοι ἐπαίνων εὐρίσκονται οἱ μουσουλμάνοι, εἴτε καὶ μὴ,
ἀπὸ μέρους περὶ ἐκείνων ἵκανὸς ἐστὶν τοῖς ἐμπροσθεν ἀρκετέλειται. φέρε γοῦν σκεψάμεθα
καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν. ἄρα κατελύθη παρ' ἡμῶν ὁ τοῦ μωυσέως νόμος, μᾶλλον δὲ παρὰ τοῦ
θύαγγελίου, ἢ σωθήσεται. καὶ τὸ τοῦ νόμου ἀδούλον καὶ ἀδύνατον τὸ θύαγγέλιον ἀνεπλήρωσε.
πᾶς γὰρ λόγος, πᾶς γραφή, πᾶς πρᾶξις μετὰ σινοπύ λέγεται, καὶ γράφεται, καὶ
πράττεται. καὶ ὡς περ πάντος καρποῦ πλοῦτος αὐτὸς, οὕτω πάντος λόγου καὶ πράξεως
καὶ γραφῆς πλοῦτος αὐτός. καὶ σκεψάμεθα ἀκριβῶς τὰ λεγόμενα, ὅπως ἐπλάσθη παρὰ θεοῦ ὁ ἀδάμ, καὶ ὅπως ἐτίθη ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ παραβάς τὴν τοῦ
θεοῦ ἐντολήν, τὸ παραδείσου καὶ τοῦ θεοῦ ἐξόρις γέγονε. καὶ λαβὼν τὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ κα-
τάραν καὶ καταδίκην, πάλιν κατεδινάσθη ἀποστραφῆναι εἰς τὴν γῆν, δὲ ἡς ἐπλάσθη.
καὶ γέγονεν οὕτως. θάνατον γὰρ ἐκλήρωσεν, καὶ ἀποθανὼν κατέχευται εἰς τὸν ἄδου. ἀλ-
λά καὶ παρὰ τοῦ διαβόλου, καὶ ἅπαν δὲ τὸ γένος τὸ ἀνθρώπων. καὶ ὅπως μετὰ ταῦτα ἐν
περὶ οἱ αὐτοὶ εἰς ἀσελγείας καὶ ἀβημίτους πράξεις. καὶ τὸ δὲ ὁ δόξιοι, ὅτι ἀφ' ἧτος πρὸς
νῦν τὸν ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ πλάσσει αὐτῶν θεόν, πρὸς ἐκείνην τῷ διαβό-
λῳ καὶ τοῖς ἐσθλοῖς, πεπλάτισμένως ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἔπομνεν καὶ ἀπεδείξαμεν. ἀλλ'
ὁ πανάγαθος θεὸς οὐκ ἠθέλησεν ὑπὸ πλεονεξίᾳ νῦν αὖτε τὸν πλάσμα αὐ-
τοῦ, καὶ ἡθελήσεν σῶσαι τὸν ἀνθρώπον. ἐπεὶ δὲ αὐτεξούσιος παρὰ θεοῦ ἐπλάσθη οὗτος,
καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν αὐτεξούσιος, ἐκ ἀφ' ἧτος δὲ αὐτῷ, ἀλλ' ἐμὴν παύσεται αὐτεξούσιος.
καὶ ἡ ἐσθλὴ μὴ ὁ θεὸς σῶσαι τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ δελήσει καὶ πειράσει αὐτὸν διὰ τοῦ ἀνθρώ-
που, ὃ βίβας ἐν ἀνέγκῃ, ὥς ὁ μωσαϊκὸς διαγορεύει. χρόνιοι δὲ γήμοιλοι πάντες οἱ ἀνθρώποι

εἰς τε τὰς ἀσελγείας καὶ τὰ παρὰ φύσιν κακὰ, ἀλλὰ διὰ τὴν εἰς τὴν τῶν εἰδώλων περὶ
 νησιῶν ἐκ τῆς ἀπεργασίας, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς διωκτὶν μεταποιήσασθαι. οὐκ ὁλοῦς ἀπὸ τῆς ἰσχύος νο-
 σήματι. ἤρξατο ὁ θεός, ὡς ἀρεῖς. ἰατροὺς, ἐκ τῆς καταμικρὸν θεραπεύειν τὸ γὰρ τῶν ἐ-
 βραίων, ἀρχὴν ἀγαθὴν, καὶ πρὸς ἐταξίαν ἐν αὐθιγῶν δικαίῳ καὶ ἐγὼ τῶν καὶ σὺν, ἵνα ἀρεῖ-
 μιν. ἐκ τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, διδασκὰν τὸ γὰρ τῶν ἐβραίων, ὁ καὶ πεποίηκεν. ἐπεὶ δὲ
 πάντων τὰ ἐν τῷ νόμῳ καὶ τῶν ὅλων καὶ ἐν τῇ μερικῇ μου ἀρετῇ οὐκ
 ἔστιν ὁλοκλήρως, διότι οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μερικὰ τινὰ ἐκ τούτων εἰς μέσον δόξασθαι. καὶ ὡς περὶ
 μίαν κύλικα, ἅπας ὁ ἐν τῇ πίστει οἶν. γινώσκειται. οὕτως ὁ ἀπὸ τούτων τῆς μερικῆς διω-
 μεθεῖς γινώσκει, τίς ἐστιν ὁ νόμος σκοπὸς καὶ τῆς διαγγελίας, καὶ εἰς ἀπὸ αὐτῆς τῶν ἐταξί-
 ῶν ἐτόρην. καὶ σκοπεῖ ἀκριβῶς τὰ λεγόμενα. λέγει μωσῆς, οὐ φονεύσεις. λέγει ὁ χριστός, ὁ ὁρ-
 γισμὸς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, εἰς τὴν τῆς πυρὸς κόλασιν ἀπελθούσεται. καὶ ὁ μὲν μωσῆς
 ἔφη, οὐ φονεύσεις. ὁ δὲ χριστός, μὴ δὲ ὁργισθῇς. οἵσας γοῦν, ὅτι πρότερον μὲν γίνετο ἵσως
 τῆς ποδικαρδίου αἵματι. ἐν τῇ αὐθιγῇ, καὶ θυμολύται, ἔπειτα ἐπακουσθεὶς φόνος. ὁ δὲ
 τῶν λόγων τὸν θυμὸν χαλινώσας, ἐὰν οὐκ ὁργισθῇ, πῶς ἔσται εἰς τὸ τῆς φόνου ἐμπροσθεν ἐγ-
 κλημα; ὁ ἐπὶ μωσῆς, οὐ φονεύσεις, ἀπέσπασε μὲν τῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς ἀμαρ-
 τίας, ἀλλ' οὐκ ἐποίησεν αὐτὸν τέλειον. οὐ γὰρ ἀρετὴν ὅτι τῶν ἀνδρῶν γινώσκων μέγαν, ἢ
 τῆς καὶ ἀποκρίναι, ἀλλ' ἢ πρᾶξις τῆς ἀγαθῆς. διατί τοι καὶ ὁ χριστός οὐκ ἔφη, ὅτι οὐ φονεύ-
 σεις, ἀλλὰ πᾶς ὁ ὁργισμὸς τῶν αὐτῶν ἀδελφῶν. πρόρρητον ἀνασπῶν τῆς καὶ. καὶ οἶον ὁ
 ἢ νόμος τῆς καὶ ἀναρεῖ, καρπὸς γὰρ τῆς θυμῶς ἐστιν ὁ φόνος. ὁ δὲ χριστός τὸν διόριστον φέ-
 ρει τῆς ἀμαρτίας, τὸ τίς θυμὸς ὁργισμὸς. ὁ δὲ μωσῆς εἰ πῶς, ὁ φονεύσεις, μέγαν τὸν ἐσ-
 ὁ δὲ χριστός ὁργισμὸς, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐπὶ θυμῶν, ὅτι ὁ ὁργισμὸς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, γὰρ ὁ ἐπὶ
 εἰς τὴν γέννησιν τῆς πυρὸς, ὅπως ἐρεκεν, ὅτι ἐὰν πρὸς φέρεται τὸ δῶρον σου ὡς τὸ θυσιάζει-
 ριον, καὶ ἐκείνη μνηστῆς, ὅτι ὁ ἀδελφὸς σου ἔχει πᾶσι τὸ δῶρον σου ἐμπροσθεν τῆς
 θυσιάζειν, καὶ ὑπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τότε ἐλθὼν, προσφέρει
 τὸ δῶρον σου, τὴν μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἀγάπῃς τῆς θυσιάζειν κείνων συμφερωτέρων. καὶ τοι γὰρ
 οὐκ ἔφη, ἐὰν ἔχῃς τῆς ἀδελφῆς σου, ἄρ' γὰρ πρὸς ἐκώλυσεν. ἀλλὰ τί; ἐὰν ἔχῃ ὁ ἀδελφὸς
 σου τῆς σου, οὐ μόνον γὰρ ἄρ' ἀπέσπασε τῆς καὶ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν θεραπεύσαι πε-
 ποίηκεν. λέγει μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, οὐκ ὑπορκήσεις. ἀρετῶς δὲ τῶν κυρίων αὐτοῦ ὁρκους σου.
 τὴν ὑπορκίαν κωλύων, τὸν δὲ ὅρκον συγχωρῶν. ὁ δὲ χριστός ἐν τῇ διαγγελίᾳ, μὴ ὁμῶς
 ὅλως, ἀλλ' ἔσω ὑμῖν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ. τίς δὲ ἡ οὐκ αὐτῶν τῆς λόγος; οὐδὲν ἐτόρην, ἢ τὸ γινώ-
 σκειν ἐλθόντες ἐξ ἰσχυρίσους. ὅτι ἀντὶ ὅρκων πολλῶν ὡς πᾶσι τὰ ῥήματα ἡμῶν. καὶ ὁ μὲν
 ὁμνύων ἵσως ἐκὼν ἢ καὶ ἀκὼν, ἔστιν ὅτε παρὰ σφάλει ἐν τῷ ὅρκῳ. ὁ δὲ μὴ ὁμνύων, τὸν τῆς
 ὑπορκίας διακρίβδον γινώσκων. λέγει ὁ αὐτὸς μωσῆς, ὁ φθαλμὸς αὐτοῦ ὁ φθαλμὸς, καὶ οἱ
 δόντες αὐτοῦ ὁ δόντες, οὐδὲν ἄλλο, ἢ ἵνα τῶν φόβῳ τὰς πρὸς ἀλλήλους μάχας καὶ ὀρίσας ἀ-
 νατρέψῃ. ὁ δὲ χριστός ἐν τῇ διαγγελίᾳ, ὅστις σε φραπίσῃ ὡς τὴν διεξιάν σιαγόναν, σφίγγον αὐ-
 τῶν καὶ τὴν ἀλλῶν, καὶ τῶν δειλόντων ἐκ κριβλῶν, καὶ τὸν χιτῶνα σου λαβὼν, ἀφῶν αὐτῶν καὶ
 τὸ ἱμάτιον. καὶ ὅστις σε ἀγαρεῖ μίλιον ἐν, ὑπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. ὁρῶν σε, ποῖον ἐκ
 τῶν δύο πρὸς ἀγαλλιάτων πληροῖ τὸν τοι νομοθέτου σκοπὸν, ἵνα δηλονότι ἀνατραπῶσι,
 μᾶλλον δὲ παντελῶς φθαρεῶσιν αἱ πρὸς ἀλλήλους ὀρίσεις, καὶ φθινοκίαι, καὶ μάχαι; πρὸ-
 δηλον, ὅτι ἢ τῆς διαγγελίας ἐντολή. ἐὰν γὰρ τις δι' ἐκδίκησιν ἄλλος σφίγγῃ τῆς οἰκῆς ὁφθαλ-
 μὸς ἢ τῆς δόξης, οὐκ ἀμύνεται, καὶ ὑποκρίνεται καὶ καλίστανται βλάπται ἐτόρην. εἰ δὲ
 μὴ, ἐγκοτῇ καὶ μνησικακῇ; παντί περ διῆλον. ὁ δὲ παρὰ σκιδασμῶν καὶ ἐπιμῶν ἐν-
 σκόμην, καὶ αἱ μελετῶν, ἵνα εἰς τις φραπίσῃ αὐτὸν, μὴ μόνον ὑπομένῃ τῆς ἀδελφῆς ἀδ-
 κημα, ἀλλὰ μετὰ ταπεινώσεως σφίγγῃ αὐτῶν καὶ τῆς ἐτόρην σιαγόναν, καὶ γεγονότος ὅτι τῆς
 γματός, φιλολοφῆς τῆς διακρίβδου φιλολοφῆς, ὅτι ὑπομένῃ τῆς πλήσαντα, ἐκί κατέλυσεν καὶ
 ἐφθάρη καὶ ἀπώλεσε πᾶσαν κακίαν, πᾶσαν ὀρίν καὶ ὀργὴν; οὐκ ἐπληρώσεν ἄρ' ἄλλοι ἢ
 ὁ νόμος τὸν τῆς νομοθέτου σκοπὸν; οὐκ ἔβαλε τῆς διαβολῆς καὶ τῆς πληγῆς, τῆς πατρός τῆς
 μάχης καὶ τῶν σκανδάλων; τὸν γὰρ διαβολῆς ἢ παρὰ σφίγγον ἐκ τῶν οὐρανῶν, ἀγγέλου

εὐρισκόμενον, καὶ ἔπειτα φθόνῳ καὶ μίσῳ. ἴχνη γὰρ ἀγάπης γνῶσις διαβόλου οὐκ ἐ-
 στί. οὐ μόνον δὲ γνῶσις ἀνθρώπων εὐρίσκεται τῷ διαβόλου μίσῳ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ δια-
 μονοὶ πρὸς ἀλλήλους τὴν φθορὰν καὶ τὸν ἀφανισμόν ἑαυτῶν διατρεφούμενοι, ὅςτις δὲ
 τὴν πρὸς αὐτῶν φθόνον οὐκ ἀνθρώπων δὲ συκοφαντοῦν, καὶ τὸ μίσος, εὐνοίας ἐχέει γνῶσις. ὁ
 ὡς ἐχθροὶ τινὲς κέκλιται μὴ πρὸς ἀλλήλους, καὶ ζητεῖ ὁ εἰς τοῦ ἐχθροῦ τὴν φθο-
 ρὰν καὶ τὸν ὀλεσμον. εἰ δὲ γνῶσις ἐχθροῖς ἐχθροῖς, ὥςτις τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον,
 καὶ μάχονται αὐτοῖς. ἐκείνοι δὲ αὐτοῖς εὐρίσκονται δι' ἑαυτῶν τὴν φθορὰν ὁ ἐχθρὸς τοῦ
 ἐχθροῦ. οὕτως οὖν καὶ ἡ νομιζομένη γνῶσις καὶ ὁμόνοια αὐτῶν, ὅςτις τὴν τῶν ἀνθρώπων
 φθορὰν, καὶ οὐ κατὰ ἀλήθειαν. ποῦ γὰρ ἀλήθεια γνῶσις πατρὸς τοῦ ψεύδους; ὁ δὲ αὐ-
 θρωπὸς ὁ ὑπομένει τὸ ἐχθρὸν τὸ ῥάπισμα, οὐκ ἐποίησε τὰ γινώσκοντα διαβόλου; οὐκ
 ἐταπεινώθη ἐμπροσθεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; μάλλον δὲ ἐμπροσθεν τοῦ θεοῦ; οὐκ ἠγάπη-
 σε τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ, καὶ ὅςτις ἐπὶ εἰς τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως κα-
 τέχνηται τὸν διαβόλου; καὶ τίς οὕτω ἀγνώμων, ὅστις ἀμβλάλλει πρὸς τούτου; ὁ δὲ πρὸς
 ταῦτα ἐπιμένει εὐρισκόμενος, καὶ λέγων καὶ πράττων, πῶς φιλοφρονήσεται μετὰ ἐχθροῦ;
 λέγει μωσῆς, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. τί βούλονται τὰ
 τοῦ νομοδότη ῥήματα, ἢ τὸ συκοφαντεῖν τὴν ἀγάπην; ὁ δὲ χριστὸς τί; ἐὰν ἀγαπᾷτε αὐτὸν ἀγα-
 πῶντας ὑμᾶς, ποῖα ὑμῖν χάρις ὀφείλει; ἀγαπᾷτε αὐτὸν ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μι-
 λῶσιν ὑμᾶς, καὶ πρὸς ὅσους ὑμεῖς ἐχθροὺς τῶν ἐπηρεάζοντων ὑμᾶς. τίς ἐκ τῶν διανοουμένων τῶν
 ἀγαπῶν, ὁ παλαιὸς νόμος, ἢ ἡ τοῦ ἀναγγελίου γνῶσις; ἐκείνη γὰρ μετὰ τὴν εἰς αὐτὸν φι-
 λους ἀγάπην ὅςτις τὴν τῶν πολλῶν ἀδελφῶν γνῶσιν ἰδῶσι, ποσῶς τὸ πρὸς αὐτοὺς ἐχθροὺς μίσος.
 ὁ δὲ χριστὸς γνῶσις ἐπὶ αὐτῶν, ὅτι ἀγαπᾷτε αὐτοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ὅςτις ὑμεῖς αὐτῶν, παν-
 τελῶς ἐξέβαλε τὸ μίσος ἀπὸ παντὸς ἀνθρώπου. ὁ γὰρ τὸν ἐχθρόν αὐτοῦ ἀγαπᾷ, καὶ ὁ
 ὑπὲρ τοῦ ἐχθροῦ θυμολογῶν, πῶς μισήσει τὸν φίλον, ἢ ἄλλον τινὰ τῶν ἀνθρώπων; λέγει
 ὁ νόμος, οὐ μοιχεύσεις. ὁ δὲ χριστὸς οὐχ οὕτως, ἀλλὰ πᾶς ὁ ἐμβλέπων γυναικὶ πρὸς τὸν
 θυμῷ αὐτοῦ, ἢ διὰ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ γνῶσις τῆς καρδίας αὐτοῦ. καὶ σκοπεῖ ἀκρίβειαν γνῶ-
 σιν, μὴ μόνον τὴν προφάνειαν ἐκάλυσεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀκόλαστον ὀφθαλμόν, καὶ τὴν ὁπωσ-
 οῦν εἰς τὴν καρδίαν πρὸς βολῆν. ὁ γὰρ μέχρι καὶ ἐμπροσθεν ὀφθαλμοῦ συντηρῶν ἑαυ-
 τόν, πῶς γνῶσις ἐπὶ μοιχείας ἐμπροσθεν παραπώματι. ἀλλ' ὡς ποῖς μὴ ἀλόγοις ζώ-
 οις ἐδόθη τοῖς μὴ ἀμυντήρια, τοῖς δὲ φυλακτήρια. ἡ γοῦν τῶν μὴ λεοντι θυμὸς καὶ δύ-
 νამις, τῶν δὲ χοίρων ὀδόντων, καὶ τῶν βοῶν κέρατα, τῶν δὲ λαγῶν ταχύτης δρόμον, καὶ τῆς
 δόξης καὶ ἐλπίδος. οὐ μὴ δὲ πᾶσι ἀδελφοῖς διωκτέσιν τὰ μὴ βλαβερά καὶ διηρημέ-
 ρια τῶν βρωμάτων ποιεῖν ἀποστρέφεται, τῶν δὲ ὀφελίμων μεταλαμβάνειν. οὕτως καὶ
 τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν πάντων ὁ νοῦς ὁ διωκόμενος διακρίνει τὸ κερῆτον ἀπὸ τοῦ χείρο-
 νος, καὶ ἀπέχεσθαι μὴ ἀπὸ τῶν βλαπτόντων τὴν ψυχὴν, προσέειπεν δὲ τοῖς ὀφελίμοις.
 εἰ δὲ ἴσως ἀπὸ σωματικῆς θελήσεως ἢ καὶ πρὸς βολῆς διαβόλου, παρεμπέσοι γνῶσις κα-
 ρδίας αὐτοῦ λογισμὸς ἀπρεπής, διώκτου ταχύτερον διορκισμοῦ ἐκφυγεῖν τὸν αἰσθητὸν λο-
 γισμόν. εἰ δὲ φθόνῳ τὸ πονηροῦ διώξει ὀπίσω αὐτοῦ ὁ λογισμὸς, ἔχει τὸν θυμὸν τὸν ἀπὸ
 τοῦ θεοῦ δόχοντα εἰς ὀφείλειαν αὐτοῦ. καὶ χρησάμενος τῶν θυμῶν καὶ τῆς ἰσχύος ὡς πρὸς
 λέων, ἀμύνεται καὶ ζητεῖ καταπατήσαι καὶ ἀφανίσαι τὸν τε λογισμόν καὶ τὸν τοῦ αὐ-
 τικειμένου πόλεμον. ὁ δὲ ἀνθρώπος μὴ φυλάξας ὑγίει τὸ ἀπὸ τοῦ πρὸς αὐτὸν χέρισμα,
 γνέσκοντες εἰς ἀδελφούς καὶ ἀτόπους προφάνεις, καὶ ὡς καὶ γνῶσις ἐμπροσθεν πλατυκω-
 τῶν διηρημένων. ἀλλ' ὁ θεὸς βουλόμενος σῶσαι τὸ ἑαυτοῦ πλῆθος τὸν ἀνθρώπον, ἀ-
 πέσειλε τὸν ὅςτις μωσύσεως νόμον, ὡς πρὸς τινὰ ὀδοντοῦ καὶ διδασκαλόν. καὶ ὡς πρὸς τοῖς
 γνῶσις ἀρχῇ τῆς ἡλικίας εὐρισκόμενοι οὐ διδόνται σερεῖα τροφή, ἀλλ' ἀπαλὴ τις καὶ δύ-
 πεπτος, καὶ μετρίον σερεωτόρα, καὶ αὐτοῖς σερεωτόρα, ἔπειτα δὲ καὶ τελεία τροφή, καὶ
 οὐ τοῖς ἐτι ἀτελείσιν ὑπάρχουσιν εἰς γνῶσιν ἐκ τοῦ ἀπρητοῦ γνῶσις ἢ ἐπὶ φιλοσοφίας μα-
 θήσεις, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς μὴ διδόνται αὐτοῖς τὴν γραμμῶν σοικείωσις, καὶ μετρίον
 ἢ τούτων γνῶσις, καὶ αἱ συλλαβαί. αὐτοῦ γνῶσις δὲ τὸ πνεῦμα, καὶ εἰς τὸ τῆς ἡλικίας τέ-

λειον ἐλθόντων, διόλουται πῶς αὐτὸν τὰ ἐν ὀλιγοσυνίαις μυστήρια. οὕτω μοι νοεῖ καὶ ὑδὶ
 ἡ νόμος. ὅσα τὸ ἀδυνάτεον τῶν ἀνθρώπων ἐδόθη νόμῳ πῶς ὁ δυνάμις καλεῖται, οὐ μὴν ἔχων
 διώκων τελευτᾶσαι τὸν ἀνθρώπου, ἀλλ' ὥστε ἐφ' ὑψηλῆς κλίμακος ἢ πρῶτη αὐτῆς βαθ-
 μίς ποιεῖ τὸν ἀπὸ τῆς γῆς χωρισμόν. ἀλλ' οὐκ ἀρκεῖ ἔσθ' ὁ μόνον εἰς τὴν ἐν κλίμακος κεφα-
 λῆς ἀναβάσιν, ἀλλὰ πολλοῦ γε καὶ δεῖ ὅσα τὸ ὑψηλὸν καὶ μετῴρον, οὕτω καὶ ὑδὶ τοῦ
 παλαιοῦ νόμου ἀγίῳ μὲν καὶ δίκαιῳ, καὶ παρὰ θεοῦ διειρημένῳ. ὁ αὐτὸς γὰρ ὁ θεὸς
 ὅστις ὁ δυνάμις τὸν νόμον καὶ τὸ δυνάμιον. ἀλλὰ ὅσα τὸ ἀδυνάτεον τῶν ἀνθρώπων ἐδόθη μὲν
 αὐτοῖς νόμῳ, πάλιν αὐτῶν καὶ ἀνάλυσιν ἀπὸ τῆς γῆς, ὥστε ὑδὶ τῷ πρῶτῳ βαθ-
 μίᾳ ἐν κλίμακος, πούτεσιν ἀναστῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν, καὶ
 ἐν γῆς, ἥς ἐκυλινδρῶντο. οὐκ ἠδυνάτο δὲ ὁμοῦ ἀναγαγεῖν αὐτῶν ἐφ' ὅλῳ τῷ κλίμακος.
 τὸ δὲ δυνάμιον ἀναβίβασε τὸν ἀνθρώπου, καὶ ἐκείσιν αὐτὸν ὑδὶ τῷ ἐν κλίμακος κε-
 ρυφίῳ, ἥτις ἐκκινεῖται ἕως ἡ οὐρανοῦ. τὸ γὰρ ἀδυνάτεον ἡ νόμος καὶ ἀδυνάτοισιν τὸ δυνάμι-
 ον ἀναπλήρωσε, καὶ ὡς ἀποδείκνυται. ὁ γὰρ κύριος ἐν τοῖς δυνάμιον οὕτως ἐκ-
 σίμῳ, ἐγὼ οὐκ ἠλθον καταλύσαι τὸν νόμον, ἀλλὰ πληρῶσαι. πῶς γὰρ ἡ δυνάμις ἐκτελεσθεῖ
 γινώσκουσιν ὅτι ἔχων πλῆθος κακῶν, μετὰ δὲ τὸ δυνάμιον ἐπαρρησιασάτο ἢ ἐν παρρη-
 νίας πολιτείᾳ, καὶ εὐερίσθηται πλήρη ἀπειρὰ ἀνθρώπων παρρησίᾳ, μυστικῶν τε καὶ
 ἀνθρώπων. ἐγὼ γὰρ λέγειν ποῦ τῶν ποιούντων ὅσα τὰ πολλὰ ἐν γραφῇς. πλῆθος γὰρ χριστιανῶν
 ζῶσι βίον ἀγγελικόν. οἵσιν πῶς ὁ αὐτὸς καὶ εἰς νόμῳ ὅστις, ὁ παρὰ ἡμῶν τοῦ θεοῦ πα-
 λαίος, καὶ ὁ παρὰ ἡμῶν τοῦ θεοῦ δυνάμις, καὶ ὡς πῶς τῆς βασιλεῖς πέμψας τινὶ δού-
 λῳ νομίσματα πῶς ἐπὶ αὐτῶν, πραγματὸς καὶ γίνεσθαι διὰ αὐτῶν εἰς αὐτὴν ἡμῶν
 σω. ὁ δὲ δυνάμις καὶ λαβὼν, γίνεσθαι. μετὰ δὲ τὸ ὑπὸ ἡμῶν, πάλιν δίδωκε πῶς
 τὸν αὐτὸν δούλον καὶ ἐτορὰ ἐκείνῳ, καὶ οὐ παρὰ ἑστέον ἐκείνῳ τῶν πῶς, ἀλλὰ
 τὸ μὲν ὄνομα τῶν πῶς ἐλπίσιν. εἰσὶ δὲ ὁμοῦ καὶ αὐτὰ τὰ πῶς ἐν τῶν ἐκείνῳ πολ-
 λαπλῶς. καὶ ὅτε ὀνομάζεται ὁ τῶν ἐκείνῳ ἀριθμὸς, ὅταν ἀνάγκης συνῆσι καὶ νοῦται καὶ ὁ
 τῶν πῶς ἀριθμὸς μετὰ τῶν ἐκείνῳ. οὕτω καὶ ὑδὶ ἡ νόμος καὶ ἡ δυνάμις. ὁ μὲν νό-
 μος ἡ γρηγορὴ ὀνομάζεται. εἰς δὲ ὁμολογουμένως γνῶσις ἡ δυνάμις ὁ ἡ νόμος σιωπῆς,
 καὶ γρηγορᾷ πολλὰ πλῶς, καὶ ὡς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν πῶς ὀλίγου ἐπιμῆν. καὶ ἐκείνῳ
 ἡ γρηγορᾷ, οὐ μὴν ὡς κακός, ἀλλ' ὡς ἡ τὸ παρὸν ἀνωφελές, καὶ ἡ γρηγορᾷ καὶ ὡς
 ἐν βαδυνάτῃ σιωπῇ μέσης νυκτὸς σελεύη φανεῖται τὸ μὲν βαδυνᾷ ἡ σκότους παρεμυθί-
 σατο, τὸν δὲ ἄρα φωτεινὸν οὐκ ἐποίησιν. ὁ ἡ δὲ ἀνατέλλας τοῦτον τῷ οἴκῳ μὲν
 ἐφώτισιν, ὥστε καὶ τὸν γὰρ ἡ ἀεὶ λεπτότατον κοινότερον ἐκ τῆς ἡλίου ἀκτίνῳ δι-
 λον γνέσθαι. καὶ ἡ μὲν σελεύη τὸ ἴδιον αὐτῆς φῶς οὐκ ἀπώλεσιν, ἀφανὲς δὲ ὁμοῦ ἐκείνῳ
 ὅσα τῷ ἡλίου λαμπρότητα. οὕτω καὶ ὑδὶ ἡ παλαιῶν νόμος, καὶ ἡ δυνάμις. ὁ μὲν
 παλαίος νόμος τὸ ἐν ἐδωλολατρείας σκότῳ ἀπεδίωξεν, οὐ μὴν δὲ ἠδυνάτο φωτίσαι
 καὶ τελεῖσαι πῶς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς. τὸ δὲ δυνάμιον ἐφώτισε, καὶ ἐδίδαξε, καὶ
 ἐτελείωσε, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγε αὐτῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸν παρὰ δέσπον, ὃν ὁ πῶ-
 πᾶτος ἀδελφὸς ἀπώλεσε, ὅσον αὐτοῖς ἐχαρίσατο. καὶ τίς οὕτως ἀδελφῶν, ὅτι τὸ μὲν δυνά-
 μιον ἀφείδ, ὑπὲρ εἰς ὑδὶ τὸν νόμον, καὶ οἶον ὥστε ἐτι ὅτι ἄλλης ἀρχῆς ὑπὸ δυνάμιος
 φεῖται γαλακτι ὡς βρέφῳ, καὶ οὐ σερεῖ τροφῇ ὡς ἀνὴρ, ἢ ὡς παιδίον τῷ σιχέωσι
 τῶν γραμμάτων ἡ γνῶσις, καὶ οὐ ὡς τελείου φρονήματῳ τῷ ὀλιγοσυνίαν, ἢ τὸ ἡλιακόν
 φῶς ἀποσφαιρῆς τὸ ἐν σελεύῃς ἀσπάζεται. ἐμοὶ γε δοκεῖ, ὅτι ἀρκεῖται εἰσιν ἅπῃ γὰρ
 φαντοῦ ἐσμεν, ἵνα γνῶ πῶς ὁ βουλόμενος τῇ πῶς τούτου ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ οὐ αὐτῶν.
 εἰ δ' ἴσως ἀμειβάλλεται καὶ ἡ ποσότης ὁ λογισμὸς σου γίνεσθαι τῶν δυσίων ἐν πῶς
 ἐν ἀργίας ἡ σαββάτου καὶ τῶν προφίμων, οὐδὲν ἡ εἰκὸς γνέσθαι, ἐπεὶ πῶς τῶν με-
 γάλων καὶ ἀναγκαίων εἰπομένην ἀρρωστίαν. ὁμοῦ καὶ πῶς τούτου, ὥστε καὶ πῶς τῶν
 ἄλλων, ὅσα βραχέων ὀροῦμεν. οἱ ἀνθρώποι, ὡς φθάσαντες εἰπομένην ἐμπροσθεν, ἀνθρώπος
 ἐδουοῖ τοῖς εἰδωλοῖς, οὐ μόνον δὲ ἀλλοτρίους, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. καὶ ὡς γὰρ ἡ
 ἐξὸν ἀδελφῶν μετὰ βολῶν ὑπομῆναι οὐ δυνάται, ἀλλ' ἐκ τῆς κατὰ μικρὸν μετὰ τέχνης καὶ ὑπὸ
 τῆς ἐστῆς

τη δεινότητος ὁ τεχνίτης ἀπαλλάττει μὴ αὐτὸ εἶναι πρῶτον ἀνισότητος, ὅτερον δὲ ποσὺτον ποιεῖ αὐτὸ ὁρθόν, ὥστε καὶ κἀνονα εἶναι ποιεῖ, οὕτω καὶ ὑπὸ τῶν δυσῶν. σιωχάρεται μὴ πρῶτον ὁ θεὸς δύειν βόας. ὁ πρῶτος καὶ τῶν τράγων, ὅπως ἀπαλλάξει αὐτὸν εἰς αἰετοῦς καὶ ἀπανθρώπου δυσίας. τί γὰρ βούλει χεῖρὸν τε καὶ ἀδικώτατον; ὁμοῦ σιωχάρεται εἶναι ὁ θεός, ὅτι τὸ ἵνα ὡς γὰρ ὁ λόγος πάσης καὶ αὐτὰ, καὶ δώσιν τοῖς ἀνθρώποις γνῶσιν τῆς δύειν δυσίας ἀνέσεως. οὕτω γὰρ εἶναι τῆς δαβὶδ ὁ θεὸς εἰρηκέν, οὐδέ μοι ἐκ τῆς εἰσῆς σου μόχθους, οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους. μὴ φάγωμαι κρέα τάυρων, ἢ αἷμα τράγων πίωμαι; δύειν τῶν θεῶν δυσίας ἀνέσεως, οὐδέστιν ὕμνον ἐκ σώματος μετὰ ἐλκερινὸς καὶ θυθείας καὶ δίκας. καὶ ἀπόδοι τῶν κυρίων τὰς θυχάδας, καὶ ὑπὸ κλέσας με γὰρ ἡμέρα θλίψεως σου, καὶ ἐξελθῶμαι σε, καὶ ὁφείσεις με. καὶ εἶναι εἰρηκέν ὡς ἐκ πρῶτον τῆς θεῶν ἀρεστειοφιλίας τὰς δυσίας τῶν ζώων. ἀφ' ἑαυτῶν δὲ λέγει ὅτι πρὸς τὸν θεόν, ὅτι ἐὰν θέλησεν δυσίας, ἐδωκεν αὐτοῖς, ὅλοκαυτώματα δὲ καὶ δόκησεις. δυσία τῶν θεῶν πνύμα σιωτῆρι μύλον, καρδίαν σιωτῆρι μύλον καὶ τεταπαινωμύλον ὁ θεὸς ἐκ τῶν οὐρανῶν. βλέπεις πῶς ὑπὸ πάντων πράγματι, ἀλλ' ὅτι μεγαλωτέρως τῆς μικροτέρως ἐλάττωσι οἱ πρῶτοι; ἰδοὺ γοῦν καὶ πρὸς τῆς δυσῶν φανερώς εἶπον, ὅτι ἐκ τῆς ἀρεστειοφιλίας, ἀλλὰ πρὸς καὶ τῆς συγκατάβασις. μετὰ δὲ ταῦτα εἶναι τῶν ζώων δυσίας ἀργία. δυσία δὲ καὶ ἐν ὑμῖν εἶναι τῶν σώματι καὶ χειλέων ἐκ καδάρως καὶ ἐλκερινὸς καρδίας, ὅτι γέγονεν, οἱ πρῶτοι ἐδωκεν ἄλλοι, οἱ πρῶτοι τύραννοι καὶ διώκται τῶν χριστιανῶν, οἱ ὑβρίζοντες τῶν χριστῶν, σφαγνόντες ἐν ἑσθίοντο κήρυκες καὶ διδασκαλοὶ εἰς οἴκους μύλων, καὶ ἀπέθανον ὑπὲρ τῶν ὀνόματι τῶν χριστῶν, καὶ κατέστησαν ἑαυτῶν εἶναι τύπον καὶ κἀνονα τῆς ἐκ τῆς κύριον πιστοσύνης, ὡς εἶπεν. πρὸς δὲ εἶναι πρὸς τομῆς πλατυκώτερον γὰρ τοῖς ἐμπροσθεν εἶπον. ὁμοῦ δὲ καὶ ἡ τῶν παρὸν ὅτι λέγομεν, ὅτι πρὸς τομῆς καρδίας εἶναι πρὸς τομῆς, ὅτι εἶναι πρὸς τομῆς. τὸ γὰρ πρὸς τομῆς εἶναι καρδίας χεῖρας πᾶς ἀνθρώπου πρὸς τομῆς, ἀλλ' ὅτι πρὸς τομῆς. τὸ γὰρ πρὸς τομῆς εἶναι καρδίας ἢ ἀμαρτία εἶναι, ὡς τινὰ πρὸς τῶν οὐρανῶν ὁ δαίμων, καὶ εἶναι τῶν ἡδονῶν ὁ ἀνθρώπος. ὅπου δὲ ἐποίησεν ὁ θεὸς γὰρ τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῆς πρὸς τομῆς. τέλειον μὲν εἶναι καὶ καλόν, πρὸς τῶν οὐρανῶν εἶναι. ἐὰν γοῦν πρὸς τομῆς ὁ ἀνθρώπος τῶν πρὸς τομῆς εἶναι καρδίας αὐτοῦ, τότε τῆς ἀμαρτίας, ὅντως αὐτὸς εἶναι ἀλεθρῶς περιτετυμμένος. ἐὰν τῆς ἀμαρτίας εὐρίσκεται πρὸς τομῆς, τῆς ἀρετῆς πρὸς τομῆς, ματούα εἶναι ἢ οὕτω πρὸς τομῆς, καὶ ἀνυφελής. ἀλλὰ καὶ μωσῆς ὅτι φησὶ, καὶ τῆς ἡμέραν ταύτην καὶ πρὸς τομῆς εἶναι τῶν σκληροκαρδίων ὑμῶν, καὶ τῶν βράχων ὑμῶν ὁ σκληρῶς εἶναι. ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὅς ἐστι θεὸς τῶν θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων, ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς οἰκίας ποίαν κρίναι μωσῆς πρὸς τομῆς; πάντως ὅτι πρὸς τομῆς, ἀλλὰ τῶν καρδίας. ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν χριστῶν μαρτυρῶν εἶναι φανερός μετὰ τῶν θεράνων διαλεγόμενος, πρὸς αὐτὸς ὅτι εἶρηκέν. σκληροβράχιοι καὶ ἀπρί-μυτοι τῆς καρδίας, οἱ ἕως ἐλάβετε τὸ νόμον, καὶ ἐκ ἐφυλάξατε αὐτόν. τὸ ὅτι σάββατον ἐκ τῆς ἐπὶ τῶν ὅτι εἶναι ἀπλῶς καὶ ὡς ἐτυχε, εἶναι τὸ ἵνα ἀργῶσι οἱ ἀνθρώποι κατ' αὐτῆς τῆς ἡμέραν. ἐπεὶ ἡ ἀργία αὐτῆς κατ' αὐτὴν κακία εἶναι. ἀλλὰ διὸ γινώσκοντες οἱ ἰουδαῖοι εἰς πάντας ὑπὸ τὰ βιωλὴ καὶ τῆς πνύματι καὶ ἡμέραν. καὶ εἶναι τῶν ἀργῶν, ἵνα ἀργῶσι κατ' αὐτῆς τῆς ἡμέραν τῶν θεῶν. ἀλλὰ τῶν βιωτικῶν μελημάτων, εἰς τῆς ἐκκλησίαν ἀπέρχωνται πᾶσι σπῶν καὶ ὑπὸ μελέα. καὶ διπλῶν ἐκ τούτου, ὅτι ὁ ἱερεὺς καὶ τὸ σάββατον διπλοῦν ὄργον ἐπὶ οἰκίας, καὶ διπλῶς τῶν δυσίας πρὸς φέρειν. οἱ δὲ ἰουδαῖοι καὶ εἶναι παραβλέποντες ὑπὸ τῶν ἡδονῶν καὶ τρυφῆς μᾶλλον ἢ σπουδαίον. διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ὁ πρῶτος καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ἐλεγχον, οὐαὶ οἱ ὀρχόμενοι εἰς ἡμέραν κακίᾳ, οἱ ἐργίζοντες καὶ ἀπὸ τῶν κακῶν φουδῶν. καὶ τοῖς μὴ ἰουδαίοις ἐδόθη τὸ σάββατον, ἵνα ἀπέρχονται, ὡς εἶρηται, τῶν βιωτικῶν, ὑπὸ τῶν ἐκκλησίαν σπουδαίωσι. τοῖς δὲ χριστιανοῖς οὐχ οὕτως, ἀλλὰ κατ' ἐκείνην ἡμέραν γὰρ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πρὸς τομῆς ἐπὶ τῶν ἀπέρχονται. καὶ ὅτι εἶναι γινώσκοντες οἱ καὶ πλείον, οἱ ὅτι ἐλάττω κατ' ἡμέραν πρὸς τομῆς. καὶ ὡς εἶναι ὑπὸ πρὸς τομῆς τῶν γινώσκοντων ὁ μὴ νόμος ἐλεγχον ὁ λόγος καὶ ἀτελές. τὸ ὅτι ἀναγγέλιον καὶ βολικὸς καὶ τελείως, ὅτι εἶναι καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν. ὁ καὶ νόμος τὸ σάββατον εἶναι, ἵνα εἰς τῆς ἐκκλησίας ἀπέρχονται, τὸ ὅτι ἀναγγέλιον καὶ ἐκείνην, καὶ ὁ μόνον ἀπαφῆς ἡμέρας, ἀλλὰ ὁ βολικὸς μυριάκις. ἐὰν βολὴ, καὶ ἐκείνην ἐλεγχον τὸν λόγον ποιῶμαι. φερόντων

τῶν ἰσοδυνάμων ἐμπροσθεν τοῦ χριστοῦ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἀβελῆου πληθύνουσιν ἄρρώστων, χωλῶν, τυφλῶν, ξηρῶν, παραλύτων, δαιμονιζομένων, καὶ ἐτόρων ἐχόντων ἄρρώστιας ποικίλας, οὓς πάντας ὅν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐδεῖ ἀποδύσει. φθόνου δὲ καὶ θυμοῦ πολλοῦ ἔχοντες οἱ ἰουδαῖοι, οὐκ ἔχοντες τί εἰπεῖν κατὰ τοῦ χριστοῦ ἄλλο, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, οὐκ ἔφες σοι ποιῆν ταῦτα ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἀβελῆου. ἀλλὰ καὶ οὓς μαθητὰς τοῦ χριστοῦ ἰδόντες οἱ φαρισαῖοι καὶ ἀσέβεις σάχυας καὶ ἐδιδόντες, τὸν αὐτὸν λόγον εἶπον. τί δὲ πῶς αὐτοὺς ὁ χριστός; οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε δαβὶδ, ὅτε ἐπένασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, πῶς εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ δεῦ, καὶ οὓς ἄρτους αὐτοῦ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ὅσοι τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἀβελῆου; τὸ γὰρ σάββατον εἴς τὸ ἀνθρώπου ἐργάζεσθαι, ὅχι ἀνθρώπου ὥστε τὸ σάββατον. ἀλλ' ἐστὶ καὶ ἄλλη τις γνῶσις ποδὶ τοῦ σαββάτου, ὅτι ὅτι ἡμέρας ἐποίησεν ὁ θεὸς τῆς κτίσεως, καὶ τῇ ἑβδόμῃ κατέπαυσεν ἅπασαν τὴν ὄψιν αὐτοῦ. καὶ ὅτι τὸ σάββατον κατέπαυσεν ὁ χριστὸς ὅν τῷ τάφῳ εὐρισκόμενον, τῇ δὲ πεντηκοντῇ ἐργάζεσθαι, ὥστε γὰρ τὸ λυσίω. καὶ τῇ κυριακῇ αὐθιγῇ ἐργάζεσθαι, αὐθιγῇ μὲν πρότερον ὡς θεὸς τὸ ἴδιον σώμα, καὶ ἐτόρων πολλῶν, εἴπα καὶ τοῖς ἀρχαῖοις φανεῖς, γνῶσις αὐτοῦ καὶ οὓς, καὶ σὺν αὐτοῖς ἀρχαῖους ἐτόρους πολλούς. καὶ ὅτι πληρωθέντων τῶν ἐπὶ αἰῶνων, ἥτοι τῶν ἐπὶ αἰῶνι χιλιῶν χρόνων ἅπασαν τὴν κτίσιν κόσμον, μέλλει γνῶσις κατέπαυσεν τῶν ἀνθρώπων. μέλλει γὰρ τότε ὅσοι πάντες παῖδες καλῶς τε καὶ ἀγαθῶς. ἡ γὰρ τὸν καιρὸν ἐκείνου ἀνάστασις νεκρῶν, καὶ κρίσις τῶν πράξεων μέλλει εἶσεσθαι, καὶ ἀναπόδοσις ὅτι ἐκάστω ἡ γὰρ τὰ ὅσα αὐτοῦ. καὶ τοῖς μὲν κακῶς βιώσασιν κόλασις ἀτελείωτη ἀπέκεται, τοῖς δὲ καλῶς πολιτευομένοις ζῶν αἰῶνι, καὶ ὁ παράδεισος, καὶ πολλὰ ἀγαθὰ, ἃ τινὰ ὁ φθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἡδὴ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. ἴδε γοῦν, τίς ὅστις ὁ σκῆπος τοῦ ἀβελῆου τοῦ ἀβελῆου, καὶ πῶς ἐπλανώντο, καὶ ἐπὶ πλανώντο, ὡς καὶ ὅτι πάντες τοῖς ἀλλοῖς, οἱ τελευτῶν καὶ μάταιοι ἰουδαῖοι. ποδὶ ἡ τῶν βρωμάτων οὕτως ὅτι ἡ ἀλήθεια, ὅτι ὅσοι ἐποίησεν ὁ θεός, τὰ πάντα καλὰ λίαν εἰσὶ. καὶ ἐπὶ καλὰ λίαν εἰσὶ, πῶς ἐμελλε κατέπαυσεν αὐτὰ ὁ νομοθέτης ὡς καλὰ καὶ ἀπόβλητα. καὶ τοιγαροῦν τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸν ὅτι ἰδοὺ δὲ δὴ καὶ νῦν τὰ πάντα ἐδίδειν ὡς λάχανα χόρτου. ἀλλ' ὅτι τῇ ὁρίμῃ εὐρισκόμενον τὸ γόνιμον τοῦ ἐβραίου, τὸ ἀπειθεῖ καὶ ἀχαίριστον, εἶχε μὲν τὸ μάννα καθ' ἡμέραν παρὰ θεοῦ πῶς αὐτοῦ ἐμπόριον. ἀλλὰ ἡ γὰρ τὸ μωσῆς, μᾶλλον ἢ ἡ γὰρ τὸ θεὸς καθ' ἡμέραν ἐργάζεσθαι, καὶ γνῶσις αὐτοῦ τὰ ὅτι τῇ αἰγυπτῶν ὕψος κρεῖν, ἅπασαν ἡμέραν ἐδιδόντο, ὅτι ἐτόρα πολλὰ. ὁ δὲ αἰγυπτῶν γὰρ πλεονεξία ἄλλων ἐπεθύμω ὅτι ὕψος. εἴπα γοῦν τῇ ποιαντῇ αὐτῶν, ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσῆς ὅσοι δὴ καὶ ἐκώλυσεν ἐδίδειν αὐτοῦ, εἴπα τὸ ἵνα πάντεσσι ἐκ σῆσθαι αὐτοῦ ἅπασαν τὴν αἰγυπτῶν ὑποθυμιῶν. ἀκούοντες δὲ καὶ ποδὶ αὐτῶν, ὅτι μὲν ἅπας ὁ κόσμος γνῶσις αὐτοῦ εἰς τὸ ὅτι εἰδωλολατρίας σκοτὶς καὶ βλασφημία, ὅσοι πρότερον. ὁ δὲ αἰγυπτῶν γὰρ πλεονεξία ἄλλων ἐπεθύμω ὅτι ὕψος. εἴπα γοῦν τῇ ποιαντῇ αὐτῶν, ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσῆς ὅσοι δὴ καὶ ἐκώλυσεν ἐδίδειν αὐτοῦ, εἴπα τὸ ἵνα πάντεσσι ἐκ σῆσθαι αὐτοῦ ἅπασαν τὴν αἰγυπτῶν ὑποθυμιῶν. ἀκούοντες δὲ καὶ ποδὶ αὐτῶν, ὅτι μὲν ἅπας ὁ κόσμος γνῶσις αὐτοῦ εἰς τὸ ὅτι εἰδωλολατρίας σκοτὶς καὶ βλασφημία, ὅσοι πρότερον. ὁ δὲ αἰγυπτῶν γὰρ πλεονεξία ἄλλων ἐπεθύμω ὅτι ὕψος. εἴπα γοῦν τῇ ποιαντῇ αὐτῶν, ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσῆς ὅσοι δὴ καὶ ἐκώλυσεν ἐδίδειν αὐτοῦ, εἴπα τὸ ἵνα πάντεσσι ἐκ σῆσθαι αὐτοῦ ἅπασαν τὴν αἰγυπτῶν ὑποθυμιῶν. ἀκούοντες δὲ καὶ ποδὶ αὐτῶν, ὅτι μὲν ἅπας ὁ κόσμος γνῶσις αὐτοῦ εἰς τὸ ὅτι εἰδωλολατρίας σκοτὶς καὶ βλασφημία, ὅσοι πρότερον. ὁ δὲ αἰγυπτῶν γὰρ πλεονεξία ἄλλων ἐπεθύμω ὅτι ὕψος. εἴπα γοῦν τῇ ποιαντῇ αὐτῶν, ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσῆς ὅσοι δὴ καὶ ἐκώλυσεν ἐδίδειν αὐτοῦ, εἴπα τὸ ἵνα πάντεσσι ἐκ σῆσθαι αὐτοῦ ἅπασαν τὴν αἰγυπτῶν ὑποθυμιῶν. ἀκούοντες δὲ καὶ ποδὶ αὐτῶν, ὅτι μὲν ἅπας ὁ κόσμος γνῶσις αὐτοῦ εἰς τὸ ὅτι εἰδωλολατρίας σκοτὶς καὶ βλασφημία, ὅσοι πρότερον. ὁ δὲ αἰγυπτῶν γὰρ πλεονεξία ἄλλων ἐπεθύμω ὅτι ὕψος. εἴπα γοῦν τῇ ποιαντῇ αὐτῶν, ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσῆς ὅσοι δὴ καὶ ἐκώλυσεν ἐδίδειν αὐτοῦ, εἴπα τὸ ἵνα πάντεσσι ἐκ σῆσθαι αὐτοῦ ἅπασαν τὴν αἰγυπτῶν ὑποθυμιῶν. ἀκούοντες δὲ καὶ ποδὶ αὐτῶν, ὅτι μὲν ἅπας ὁ κόσμος γνῶσις αὐτοῦ εἰς τὸ ὅτι εἰδωλολατρίας σκοτὶς καὶ βλασφημία, ὅσοι πρότερον. ὁ δὲ αἰγυπτῶν γὰρ πλεονεξία ἄλλων ἐπεθύμω ὅτι ὕψος. εἴπα γοῦν τῇ ποιαντῇ αὐτῶν, ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσῆς ὅσοι δὴ καὶ ἐκώλυσεν ἐδίδειν αὐτοῦ, εἴπα τὸ ἵνα πάντεσσι ἐκ σῆσθαι αὐτοῦ ἅπασαν τὴν αἰγυπτῶν ὑποθυμιῶν. ἀκούοντες δὲ καὶ ποδὶ αὐτῶν, ὅτι μὲν ἅπας ὁ κόσμος γνῶσις αὐτοῦ εἰς τὸ ὅτι εἰδωλολατρίας σκοτὶς καὶ βλασφημία, ὅσοι πρότερον. ὁ δὲ αἰγυπτῶν γὰρ πλεονεξία ἄλλων ἐπεθύμω ὅτι ὕψος. εἴπα γοῦν τῇ ποιαντῇ αὐτῶν, ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσῆς ὅσοι δὴ καὶ ἐκώλυσεν ἐδίδειν αὐτοῦ, εἴπα τὸ ἵνα πάντεσσι ἐκ σῆσθαι αὐτοῦ ἅπασαν τὴν αἰγυπτῶν ὑποθυμιῶν. ἀκούοντες δὲ καὶ ποδὶ αὐτῶν, ὅτι μὲν ἅπας ὁ κόσμος γνῶσις αὐτοῦ εἰς τὸ ὅτι εἰδωλολατρίας σκοτὶς καὶ βλασφημία, ὅσοι πρότερον. ὁ δὲ αἰγυπτῶν γὰρ πλεονεξία ἄλλων ἐπεθύμω ὅτι ὕψος. εἴπα γοῦν τῇ ποιαντῇ αὐτῶν, ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσῆς ὅσοι δὴ κα

[illegible]

λαδὲν ἢ κτίσις, ὑπακούετε τοῖς αὐτοῖς πρὸς ἄγχατι, ἡ γὰρ οἱ ἀνέμοι, ἡ θάλασσα, καὶ τὰ
ἐτέρα. αὐτὸς ὅστις ἐν ἰσχύϊ ὁ ἀδελφὸς, ἀπώλεσε τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ
του αὐτοῦ σὺν τῷ ἡρώδῃ ἐπὶ τῷ αὐτοῦ πρὸς ἄγχατι, ἀπολύσας τὸν λαόν, καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ
αὐτοῦ μαρτυροῦσι τὰ ἄπειρα θαύματα, ἀπὸρροήσῃ. καὶ τί ἐτι λέγω; αὐτοῖς ὅστις ὁ παρὰ
τὸ θεοῦ καὶ πατρὸς μαρτυρηθεὶς πολλάκις. πρὸς αὐτοῖς ὁ διαβίολος οὕτως ἐξήκειν, πάντα
τὰ ἐν ἡμῖν κροτήσας χεῖρας, ἀλαλάξατε τοῖς θεοῖς ὅτι φωνὴ ἀγαλλιᾶσθαι, ὅτι βασιλεὺς πᾶ-
σης τῆς γῆς ὁ θεός. ἡ ἀλλετὶ σιωπῶντες, ἐβασιλεύσας ὁ θεός ὑπὲρ τὰ ἐν ἡμῖν, ὡς ἐν τοῖς ἐμπρο-
σθεν πλατυκώτερον εἴρηται. οὐδὲ γὰρ ἔπειτα πρὸς τὸ θεοῦ καὶ πατρὸς, οὐδὲ πρὸς τὸ θεοῦ
ὡς πρὸς μὴν οὐκ ὄντος βασιλεὺς πᾶσης τῆς γῆς, ὑστερον δὲ βασιλεύσαντος ὑπὲρ τὰ ἐν
ἡμῖν, καὶ ὑπὲρ τῶν τῶν γῆς. ἀλλὰ εἴτε τὸν αὐθροπον, ὃν ἀνελάβας ὁ ἰσὺς καὶ λόγος τὸ θεοῦ,
εἴρηκεν ὁ πρὸς φῶς, ὃς οὐτε ἐβασιλεύσας, οὐτε παρὰ τῶν ἐν ἡμῖν τὸ θεοῦ πρὸς κινῶντο.
διότι οὐδὲ ἐγενήθη. μετὰ δὲ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν, ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ.
ὡς ὁ διὰ τὴν εἰρήνην, καὶ ἡ βασιλεία. ἀλλὰ διὰ καὶ οὗτος ὁ διαβίολος ἡ τὸ παρὰ, οὐ
μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ χριστὸς μετὰ τῶν ἀνάσκειν ὑποσφραγίσαντας τοιαύτας πρὸς
τέρας, πρὸς αὐτὸς ἀποστόλους οὕτως ἐφῆν, ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ. πο-
ρὸς θνήσκοντες μαρτυροῦντες πάντα τὰ ἐν ἡμῖν. ὁ πιστεύσας τὸ βαπτισθεὶς, σωθήσεται. ὁ δὲ ἀπι-
σθῆς, κατακριθήσεται. βλέπετε πῶς καθάρως καὶ ἀφῆδ ἡλως ἀναφαίνεται, ὅτι πρὸς τὸ
θεοῦ, καὶ ἀνελάβας ὁ ἰσὺς καὶ λόγος τὸ θεοῦ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, λέγουσιν αὐτὰς οἱ
πρὸς φῶς, ἀλλὰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ χριστὸς, καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐσι πᾶσαι αἱ μαρτυρίαι εἴτε τῶν
θεοῦ, καὶ ἀνελάβας ὁ ἰσὺς καὶ λόγος τὸ θεοῦ καὶ θεός, μαρτυρίας οὐ δίδεται. ποῖας γὰρ μαρ-
τυρίας δίδεται θεός; οὐ μὴν ἀλλὰ ὡς περὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
πᾶσιν, καὶ τε ἀναστάσεως καὶ τῆς αὐτοῦ ἀναλήψεως, ἀλλὰ δὲ τὸ νόμον καὶ τῶν ἐτέρων ἐ-
λαλήθησαν πρὸς φῶς, ἐφάνησαν ὁράσεις, ἐγένοντο τύποι. οὕτως καὶ πρὸς τὸ βαπτισμα-
τος ἐγένοντο πρὸς φῶς, ἐγένοντο τύποι, ἀπὸρ καὶ εἴτε τὸ πολὺ τῆς γραφῆς παρητησά-
μεθα, ὡς καὶ ὑπὲρ τῶν ἐτέρων. ἐξ ἐκείνων δὲ μερικῶς ἐπωρῶν. ὁ μαρτυρῶν ἐκείνους ὁ μέγας,
ἐπὸρ οὐκ εἶχε διαβιβάζειν εἴτε μέσης τῆς ὁρῶντας θαλάσσης τὸ γῆν τῶν ἐβραίων, ἀ-
πώλοντο αὐτοῖς τὸν φαραῶν. ὁ τοῦ ναυῆ ἰσὺς ἰσοῦς εἰ οὐκ ἐξῆλθε τὸν ἰσὺς διὰ τὴν γῆν καὶ τῆς
θεοῦ, οὐκ εἰσῆρχοντο οἱ ἐβραῖοι εἰς τὴν τῆς παγγελίας γῆν. μᾶλλον δὲ τῆς κιβωτοῦ ἐλθού-
σης πλησίον τὸν ἰσὺς ἀνὸς ποταμοῦ, διηρέθη τὰ ὕδατα, καὶ διήλθεν ὑπὲρ τὴν ξηρὰν ἅπας
ὁ λαὸς τῶν ἐβραίων. καὶ ἡ κιβωτὸς, ἡ τῆς γῆς τύπος τῆς ἁγίας μαρίας τῆς παρθένου, τῆς
γεννησάσης τὸν ἰσὺν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ κατὰ σάρκα. ἀλλὰ καὶ ὁ πρὸς φῶς ἡλίας ἐπη-
ξεδυσιασῆριον, καὶ θεὸς τὰ τε φύλα καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα ἐπάνω αὐτῶν, οὐ πρὸς φῶς
ὅλως πῦρ ἐπὶ αὐτοῖς, ἀλλὰ ἐμπλήρης τὸ δυσιασῆριον ὕδατος, πρὸς φῶς, καὶ κατελ-
θὼν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πῦρ, κατέκαυσε τὴν θυσίαν. ὁρᾷς πῶς τὰ πάντα ἀπὸρ πρὸς βδύου-
σιν οἱ χριστιανοί, αὐθροπὸν καὶ ἐξ ἀρχῆς κεντλιῶντας τὰς μαρτυρίας; ταῦτα πάντα καὶ ἐτε-
ρα τύπος ἡμῶν τοῦ βαπτισματος. αὐτοῦ γὰρ τοῦ τοῦ διὰ τοῦ βαπτισματος σωθῆναι αὐ-
θροπον, οὐκ εἰς διωκτόν. διὰ τοῖς αὐτοῖς καὶ ὁ χριστὸς εἴρηκεν, ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς,
σωθήσεται. ὁ δὲ ἀπισθῆς, κατακριθήσεται. τούτων δὲ πάντων οὕτως ἐχόντων, οὐκ
εἰς γελοῖον πρᾶγμα, ἵνα τὰς μὲν βίβλους τιμᾶτε, τὸν παρὰ αὐτῶν δὲ τιμώμενον θεόν
ἀτιμάζετε, αὐθροπον λέγοντες εἶναι. καὶ οὐ θεόν; ἐπεὶ γοῦν καὶ καὶ πεπλατισμένως
οὐκ ἐξ ἑαυτῶν εἴτε τὸ πολὺ μῆκος τῆς γραφῆς, καὶ εἴτε τὸ διυσιδιακριτὸν τῆς σῆς ἀδελ-
φείας, ἀλλὰ οὐδὲ πάλιν τοσούτον ἐξ ἑαυτῶν, ὅτι καὶ τὸν πάντη ἀγνώμονα, ἀρκεῖ ἵνα δι-
δάξῃ τὸ ὁρᾶν καὶ τὴν ἀλήθειαν. καὶ ἰδοὺ ὡς τῆς σήμερον, αὐτὸ αὐτὸ παρηκολούθησεν
εἰς σὲ, ὅπως καὶ ὑπὲρ τῶν ἰουδαίων. ἐπὶ ἐκείνοις γὰρ ἔπην ὁ θεός, δώσω αὐτοῖς λιμὸν,
καὶ οὐ λιμὸν ἀφῶν καὶ ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκούσαι λόγον κυρίου. καὶ οὕτως ἐ-
γένετο. ἀπὸ γὰρ τοῦ καιροῦ ἐκείνου, καὶ ὃν ἀπέθανεν ὁ χριστὸς, καὶ ἔλαβον τὴν ἀσυμπί-
θητον καὶ ἀτελεύτητον ὁρῶν, ἀπὸ τότε ἅπας ἁγιασμός, πᾶσι δὲ διδασκαλία ἐλεῖν καὶ
αὐτὸ αὐτὸ γὰρ αὐτὸ παρηκολούθησε καὶ εἰς σὲ. ὡς γὰρ τῆς σήμερον λόγον θεὸς ὅτι ἡκούσας,
ὅτι

ὅτι ἐδιδάχθης, ἀλλ' ἂν ματαιότητι καὶ ἂν σκότει ἦσθα πορεύμενος. τανυὺ δὲ ἀπεπλή-
 σάν σοι λόγοι θεοῦ, καὶ διδασκαλία τῶν ἁγίων καὶ προφητῶν. καὶ σκέψαι αὐτὰ νου-
 χῶς, καὶ μετὰ μεμεριμνημένου σκοποῦ, καὶ ἀκριβῶς διετάσιως. καὶ ἀποσύδωκεν ἵνα μη-
 κέτι ἂν τῇ σινοτία πῶδε πατῶν εὐρίσκῃ, μὴ δὲ πληρωθῇ τὸ ἔδαϊδ' ἡδὺ λόγιον, τὸ λέ-
 γον, ἦοι ἀνθρώπων ἕως πότε βαρυκέρδιοι; ἵνα τί ἀγαπᾷτε ματαιότητα, καὶ ζητετε ψυ-
 δι; καὶ γινώτε ὅτι ἐθαυμάσωσε κύριος τὸν ὄσιον αὐτοῦ, τοῦτ' ἐστι τὸν χριστόν. ἀλλὰ δὲ καὶ
 τὸ ἔμεγαλον καὶ θαυμαστοῦ βλομῶντος, τὸ λέγον, ὅτι ἐς καρποτέλην ψυχῶν βῶμα δεῖ ἐκ
 ἐπιδύσεται, οὐδὲ ἂν σώματι ὑποκειμένῳ ταῖς ἀμαρτίαις, μὴ δὲ ὁμοιωθῇς γῇ ὁρμηγῆς
 αἰώνδας καὶ τριβόλους ἀνατέλλει, ἀλλὰ γῆν ὁμοίαν γῆν καρποφόρον, ἥτις διεξέρχεται τὸν
 ἀρόρον, ἂν τριάνοντα καὶ ἐξήκοντα καὶ ἂν ἐκατὸν φέρει τὸν αὐτοῦ καρπόν. οὕτω καὶ σὺ
 διεξέρχου τὸν ἔκρινος λόγον, ἐς ἐκατὸν καρποφόρον. καὶ παρακαλῶ τὸν δεῦρ' ἔχοντα
 τὴν ἔσχατον καὶ τὴν γῆν, αὐτὸς ἀνοίξαι αὐτὸν ὁφθαλμούς σου, καὶ πλατυῖαι τὴν καρδίαν
 σου, ὥστε ποιῆν ὅργανον τῆς σωτηρίας, ὅπως κληρονομήσῃς τὸν τε παρά-
 δεικν, ὅτι τὸν αὐτὸν ἀρκέμενα ἀγαθά, ἀμύλι.

Τ Α Ε Ν Τ Ω Κ Ο Ρ Ρ Α Ν Τ Ο Υ Τ Ε Σ Τ Ι

ΤΟΥ ΕΚΤΕΘΕΝΤΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΜΩΑ-

μεθ νόμου κεφάλαια, εἰς ἑπτὰ.

α
β
γ
δ

ΤΙ ὁ μωσῆς τῇ ὥρᾳ τῇ ἀπὸ κηφίας, ἂν ἐκλύει ἀφείρων, τὸν ἀρ-
 χοντα γαβριήλ ἐλεῖπον ὁρᾶν ὁρχόμενον πρὸς αὐτόν.
 ΟΠ σινεχράφατο βιβλίον, ἀρξάμενος ἡρώδαν ὀνομαζόμενον, ἐκλυσι-
 δὲ νόμον θεοῦ σωτήριον.

ΟΠ προφήτῳ δεῖ ἐκ πόσων ἐαυτὸν ἐκείλδον.

ΟΠ τὰ μωσαϊκά, τὰ τε ψαλτήριον, καὶ τὰ προφητικά δίκαια καὶ ἁγία καὶ ἀληθῆ ὀνό-
 μασε, κατ' ὁμοίαν δὲ τῶν ἄλλων τὸ δύναμιον ἁγίων καὶ δίκαιον ἐκ δυνάμεως καὶ
 ἀληθινὸν καὶ τέλειον ἀπεφάνητο, ὥστε καὶ ἂν τῷ κεφαλαίῳ ἔῳναι, θεοῦ ὑπομνή-
 σεις τοῦτε ὀνόμασιν.

α
β
γ
δ

ΟΠ μὴ μόνον πρὸς τὸ μωσῆς διετέθη ὁ νόμος, ἀλλὰ καὶ παρ' ἐτέρων.

ΟΠ παρὰ τὸ μωσῆς ἐκτεθείς νόμος, σῶμα πρὸς ὅς διετέθη πρὸς τὸ δαίμονος.

ΟΠ εἰς χαλιδάς τὸ ἀξίωμα, τοτέστιν ἄκρως διδασκαλίας, ἐκλύει χριστιανός.

ΟΠ ὁ μωσῆς γῆν χαλιδάων ἀειμένους νεσοιανούς καὶ ἀφειμένους, ἀλλὰ δὲ καὶ ἐκ δυνάμεως ἡσὶ, τὴν
 τέτων κακίαν ἐσώρδυνε.

ΟΠ μεγαλοβρεμονδὺ πῶδε αὐτὸν, ἐλεῖπον, ὡς ἐκ πάντες ἀνθρωποισινα χεῖρον, καὶ πάντα τὰ
 πνύματα, καὶ πάντες ἄγγελοι, ἐκ αὐτοῦ διώκοντες ποιῆσαι τοῦτον ἡρώδαν, ὅποιον ἐγώ.

ΟΠ ἂν τῷ αὐτοῦ μέρει τοῖς δέξις μέρει τὸ δέσποτινόν θρόνον ἐστὶ γεγραμμένον τὸ
 μωσῆς ὄνομα.

α

ΟΠ ἐκ ἡλθε δὲ θαυμάτων, ἀλλὰ δὲ ξίφος δίδναι τὸν νόμον. καὶ τοῖς μὴ πεθομένοις αὐτῷ, θά-
 νατος ἔσται ἢ τιμωρία, ἢ φόρος δίδναι.

β

ΟΠ γνῶναι, ἵνα οὐδέ τις ἐκείνου φραγείας μετὰ τινος ἔχρισανδρ δὲ λέγηται.

γ

ΟΠ ὁ νόμος καὶ ἀβραάμ, ἀλλὰ δὲ καὶ οἱ ἀπόστολοι τοῦ αὐτοῦ λόγου τὸν ἡρώδαν, οὐδέ οὐτὸς
 διετέθη ὑσέρον.

Τ Α Τ Ο Υ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Υ Λ Ο Γ Ο Υ Κ Ε Φ Α

λαία, εἰς ἑπτὰ.

α

ΟΤΙ τὰ ἂν τοῖς μωσαϊκαῖς παραδόσεις, τοῖς προφήταις καὶ τῷ ψαλτήρι, καὶ τῷ
 δύναμιον γεγραμμένα, ἁγία, καὶ δίκαια, καὶ ἀπὸ θεοῦ διδομένα καλὰ, καὶ εἰς
 γὰρ

γὰρ καὶ φυλάσσει αὐτά, καὶ ὁ δὲ ὅλος εἰσὶν οἱ βούτε ἀκόλουθοι, εἰ μὴ ταῦτα πληρώσασιν.
 ὅπως ἐβδόμηοντα πρὸς τοὺς τρισὶ μούρας μέλλουσι χωριῶναι οἱ τῶ νόμῳ αὐτοῦ ἀκολουθῶντες.
 ὅτι εἰ μὴ πρὸς θεὸν ἡμεῖς ἡμεῖς ἐκ τούτων σωθῶμεν, αἱ δὲ ἄλλαι τῶ πυρὶ πρὸς ἀποθήκῃ.
 ὅτι μετὰ τὴν γαβριὴλ ἀνελθεῖν εἰς τὸν θεόν, καὶ γὰρ τυχεῖν ἀγγέλου, μυριάκις μέζοντι τὸν κόσμον
 παντός, θρῆνῶντι πᾶς αὐτοῦ ἀμαρτίας, καὶ τυχεῖν πρὸς θεὸν συγγνώμης δι' αὐτοῦ.
 ὅτι τέλος καὶ σφραγὶς τὸ πνεῦμα ὁ δὲ ἐν τῷ.
 ὅτι ἀρεπαγὰς ἐφ' ὅσον κωλύει καὶ ὑπορκίαις, καὶ πάλιν ταῦτα γινώσκουσιν.
 ὅτι ὁ θεὸς γινώσκει πάντα ὑπορκῆσαι.
 ὅτι ὁ ἀγγελὸς αὐτῶν ὁ θεός, ἔπειτα, ὡς παιδὶς χεῖρ ἐποίησε τὸν κόσμον.
 ὅτι γὰρ τῶ κεφαλῇ τῶ λεγομένου μπακαρεῖ, ὅπου ἐρμυλύνει διαμαλίας, ὡς οἱ ἰσθ' αἰοὶ καὶ
 οἱ χριστιανοὶ σωθῶναι μέλλουσιν. γὰρ δὲ τῶ κεφαλῇ τῶ ἀμράμ αὐτοῖς φησὶν, ὅτι ὁ θεὸς
 δυνάμει σωθῶναι αὐτοὺς τὸν νόμον τῶ μαθητιῶν.
 ὅτι πρὸ αὐτοῦ ὁ δυνάμει εἰσελθεῖν εἰς τὸν πρὸς ἀποθήκῃ. καὶ αὐτοῖς φησὶν, ὅτι εἰσελθόντες αὐτῶν
 θεὸς ἡμεῖς τε καὶ αὐτοὶ πολλὰς εἰσελθόντας πρὸ αὐτοῦ εἰς τὸν πρὸς ἀποθήκῃ.
 ὅτι ὁ θεὸς μετὰ τῶ ἀνίστασιν οἴκους ποικιλλῶν, καὶ λατρεῖν, ἐπὶ πρὸς ἀποθήκῃ, καὶ ἡμεῖς ὅτι
 πολλὰς ὑποκρινέμεν διδόναι τοῖς τῶ μακαρίων νόμοις ἀκολουθῶσι.
 ὅτι γὰρ τῶ κεφαλῇ τῶ σάδ, ὡς οἱ μὲν ἀγγελοὶ ἐκ πυρὸς ἐκκλινούμενοι γινώσκουσιν, οἱ δὲ αὐτοὶ
 ποιεῖν χάρις.
 ὅτι γὰρ τῶ κεφαλῇ τῶ νεμελῆ, ὅπου ἐρμυλύνει μῦθον, φησὶ πρὸς τὸν σολομῶντος καὶ τὸν μυρ
 ῶν, ὡς οὐδὲν τὸ πνεῦμα, ὅπου καὶ φησὶν.
 ὅτι γὰρ τῶ κεφαλῇ τῶ ῥεβεσά φησὶ πρὸς τὸν ἑλμῶντος καὶ τὸν σκώληκος, ὁμοίως ῥεβ
 ἀνωτέρω ὡς οὐδὲν.
 ὅτι γὰρ τῶ βιβλίου τῶ διηγήσεως ἀρξάμενοι τῶ αἰτίαν, δι' ἣν ὁ οἶνος κεκώλυται αὐτοῖς.
 ὅτι ὁ κλέος ἑρμῶντος γέγονεν ἐκ καπνῶν, καὶ δὲ ἀλάστορα ὅς ἑρμῶντος καὶ ὁνομαζομένου.
 ὅτι τὸ ἥλιον καὶ τὸ σελῶν ὡς φωτὸς καὶ δυνάμει φησὶ γινώσκοντες.
 ὅτι πρὸς κληθῆναι βούτε πρὸς τὴν γαβριὴλ ἀνελθεῖν εἰς τὸν ἑρμῶντος, καὶ τὸν θεὸν ὁ γινώσκοντες
 αὐτοῖς ἐπ' αὐτῶν, πρὸς αὐτοῖς ὡς οὐδὲν λαβεῖν αὐτοῖς, ὡς διελθεῖν ταύτῃ μετὰ
 καὶ τὸν νομῶν μελῶν.
 ὅτι γὰρ τῶ κεφαλῇ τῶ σάδ φησὶν, ὡς ἀγγελοὶ ὄντες οἱ δαίμονες, ἐπὶ πρὸς ἀποθήκῃ παρὰ
 τὸν θεὸν πρὸς κληθῆναι τὸν ἀδὰμ, ὅς ἑλκεται ποιεῖν αὐτοῖς, καὶ ὡς καὶ πᾶντες οἱ ἀγγελοὶ
 πρὸς κληθῆναι αὐτοῖς, καὶ ὡς αὐτοὶ ἐγγύοντο δαίμονες.
 ὅτι ἀρξάμενοι τῶ αἰτίαν, δι' ἣν κεκώλυται αὐτοῖς ἐδίδαν τὰ ὕδα καὶ κρέα.
 ὅτι πρὸς τὸ τέλος τὸν κόσμον ἀρξάμενοι ὁ θεὸς πᾶσαν φύσιν ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων.
 ὅτι σωζόμενοι βιβλίου διουκαίδικα χιλιάδας λόγους ἔχον δυνάμει, καὶ ἀπὸ τούτων
 οἱ ἡμεῖς τρισίλιοι εἰσὶν ἀληθεῖς, οἱ δὲ ἑπτά οἱ ὡς οὐδὲν.
 ὅτι γὰρ τῶ κεφαλῇ τῶ κεραμῶν φησὶν, ὡς ἔχουσιν τὸ σελῶν εἰς δ' ὅτι τμήματα, καὶ τὸ ἡ
 ἡμῖν ἀπὸ τούτων εἰσπληθῶν εἰς τὸ χιτῶνα αὐτοῦ, τὸ δὲ ἐπὶ ὅτι ἡμῖν ἐπέσειν εἰς τὸ γινώ
 καὶ αὐτοῖς ἀρξάμενοι αὐτῶν σωθῶν.
 ὅτι ὁ θεὸς ἐπὶ οἱ ἀγγελοὶ ὄντες τὸν τῶ μακαρίων.
 ὅτι γὰρ τῶ κεφαλῇ τῶ ἑλμαίδικα, ὅπου ἐρμυλύνει τὸν ἀπὸ τῶ, μὴ εἶναι ὡς ἐβραῖος, ἐπὶ ὡς ἡ
 σωθῶντες ὡς θεὸς, καὶ ὡς οὐδὲν, ὡς τὸ παιδὶν αὐτοῖς.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ὍΤΙ ἐκ ἐστὶ δυνάμει τὸν θεὸν ὡς αὐτοῖς ἡμεῖς ἡμεῖς.
 ὅτι εἰ ὡς ἔχον ὁ θεός, χρίσματα αὐτοῖς ἐγγύοντο μέγαν αὐτῶν.
 ὅτι γὰρ τῶ κεφαλῇ τῶ ἑλμαίδικα, ὅπου ἐρμυλύνει ἡμεῖς, λόγον θεὸς καὶ ψυχῶν θεὸς, ἐπὶ
 πνοῇ θεὸς λέγει εἶναι τὸν χριστόν.

κα
 β
 γ
 δ
 ε
 ς
 ζ
 η
 θ
 ια
 ιβ
 ιγ
 ιδ
 ιε
 ις
 ιζ
 ιη
 ιθ
 κ
 κα
 κβ
 κγ
 κδ
 κε

- Δ ΟΠΙΕΝ ΠΡΩΤΟΣ ΟΜΟΛΟΓΕΙ ΓΕΓΗΝΗΚΑΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.
 Ε ΟΠΙΕΝ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ ΕΙΝΑΙ ΘΕΟΝ ΚΑΙ ΘΕΟΝ ΥΙΟΝ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗ ΖΟΥΤΟ ΣΑΡΚΩΣΙΝ. ΦΙΛΙΟΝ ΔΕ ΜΟΝΟΝ ΑΝ-
 ΘΡΩΠΟΝ ΛΕΓΕΙΝ ΟΥΚ ΕΙΝΑΙ ΤΟΝ ΕΥΣΕΒΙΟΝ, ΑΓΙΟΝ ΔΕ, ΟΥΤΕΡ ΠΑΝΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.
 Σ ΟΠΙ ΜΗ ΕΣΑΥΡΩΔΙ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ, ΑΛΛ' ΕΤΕΡΟΝ ΑΥΤ' ΕΚΕΙΝΟ.
 Ζ ΟΠΙ Ο ΘΕΟΣ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΚΑΛΕΣΑΤΟ ΠΡΟΣ ΕΑΥΤ' ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ ΘΕΑΝΟΣ. ΠΟΘΙ ΤΑ ΤΑΛΗ ΤΟ ΚΟΣΜΟΝ ΜΕΛ-
 ΛΑΙ ΕΛΘΟΥΣΑΙ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΩΣΕΙΝ ΤΟΝ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΝ, ΜΕΤΑ ΤΑ ΤΑΥΤΑ Ο ΑΥΤΟΝ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΝ ΕΚΡΑΥΕΙΝ.
 Η ΟΠΙ ΘΕΟΠΟΙΟΙΟΥΝΤΙ ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΤΩΝ ΘΕΟΤΟΚΩΝ. ΟΤΙ ΘΕΙΟΝ ΑΔΕΛΦΗΝ ΤΟ ΜΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΒΡΑΜ.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

- Α ΟΤΙ ΑΝΧΛΗΦΘΕΙΣ ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ ΘΕΑΝΟΣ Ο ΜΩΣΑΜΕΘ, ΕΞΗ ΜΠΡΩΘΟΝ ΤΟ ΘΕΟΝ, ΚΑΙ ΑΝΗΘΟΝ ΟΣΑ ΚΑΙ ΑΝ-
 ΚΗΘΕ, ΚΑΙ ΑΝΘΙΣ ΚΑΤΗΛΘΟΝ ΕΝ ΤΗ ΓΗ.
 Β ΟΠΙ ΟΙ ΠΛΑΙΜΟΝΕΣ ΣΩΘΙΩΝΑΙ ΜΕΛΛΟΥΣΙΝ.
 Γ ΟΠΙ ΤΟ ΕΡΓΑΝ ΤΩΝ ΕΞΗΓΗΣΗΝ ΕΙΣ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΓΙΝΩΣΚΕΙ, ΕΙΔ' ΑΥΤΟΣ Ο ΜΩΣΑΜΕΘ, ΑΛΛ' Η ΜΟΝ-
 ΟΣ Ο ΘΕΟΣ.

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΜΩΑΜΕΘ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΑΝΤΟΣ ΑΝΗΛΕΓΟΝΤΟΣ ΣΗΟΠΟΣ ΕΙΣ ΘΕΙΟΝ, ΙΝΑ ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΚΑΤΑΣΚΟΝΑ-
 ΣΗ, ΤΟ ΤΗ ΑΝΤΙΠΕΛΟΥ ΑΝΑΓΕΙΝ, ΕΠΕΙ ΓΩΝ ΠΟΘΙ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΝ ΠΙΣΕΙ ΙΚΑΝΩΣ
 ΔΙΕΙΛΕΧΘΗΜΕΝ, ΚΑΙ ΛΙΑΝ ΘΕΩΣ, ΩΣ ΕΜΟΙΓΕ ΚΑΙ ΤΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΔΙΟΚΕΙ, ΦΕΡΕΙ Δ' Η
 ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΝΟΥΜΑΤΙ ΘΑΡΣΥΝΕΙΝ, ΤΩ ΠΑΡ' ΕΚΕΙΝΟΙΣ ΜΟΝΟΝ ΑΛΗΘΕΙΑ, ΠΡΟ-
 ΗΜΙΝ ΤΗ ΠΡΩΤΟΚΑΛΕΣΑΤΟ ΠΡΟΣ ΕΑΥΤ' ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ ΘΕΑΝΟΣ, ΟΣ ΕΙΔ' ΤΟ ΘΕΟΝ ΚΑΙ ΤΗ
 ΑΛΗΘΕΙΑΣ Ο ΥΙΟΣ ΤΟ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΕΞΗΓΗΣΑΤΟ ΜΩΣΑΜΕΘ. ΕΝ ΕΠΕΛΑΘΟΜΕΝΑ ΔΕ ΤΟ
 ΛΟΓΟΣ ΗΜΩΝ, ΕΠΡΩΤΟΝ ΕΙΣΠΟΡΕΝ, ΟΛΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟ ΗΜΙΝ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΝ, ΙΝΑ ΚΑΘΟΛΙΚΩΣ ΕΠΕ-
 ΛΕΓΩΜΕΝ ΤΑ ΠΡΟ ΤΟ ΜΩΣΑΜΕΘ ΕΚΤΕΛΕΙΝΤΑ ΑΠΟΠΗΜΑΤΑ, ΑΛΛΑ ΜΟΝΟΝ ΑΝΤΕΠΩΜΕΝ ΑΠΡΟ ΤΗ ΤΟ ΧΡΙ-
 ΣΤΟΥ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΚΑΚΩΣ ΚΑΙ ΑΦΕΡΟΝΤΕΣ ΕΦΡΥΞΑΝΤΟ ΛΙΝΕΣ ΒΛΑΣΦΗΜΙΑΣ, ΙΝΑ ΤΗ ΜΗ-
 ΔΟΞΩΜΕΝ, ΩΣ ΑΔΩΚΑΤΕΝΤΟΝ ΕΚΡΑΥΕΙΝ ΤΟ ΑΓΩΝΑ, ΗΔΗ ΘΕΟΝ ΣΩΤΗΡΕΙ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝ ΑΥΤΟΝ,
 ΟΠΙ ΕΠ' ΑΦΕΛΕΙΑ ΤΗ ΤΟΥΤΩΝ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΕΓΓΙΝΤΕ. ΕΝ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
 ΕΡΩΜΑΙΩΝ ΕΓΓΙΝΤΟ ΛΙΝΕΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΞΩΛΕΙΝ ΚΑΙ ΤΗ ΑΦΕΡΩΝ, ΟΣ ΕΙΔ' ΤΟ ΣΩΜΑ ΑΥΤΟ ΕΙΣ ΘΕΑΝΟΝ,
 ΚΑΙ ΕΛΑΛΗΣΕΝ ΑΔΙΚΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΧΕΣ, Η ΔΕ ΓΛΩΣΣΑ ΑΥΤΟΥ ΔΙΗΛΘΗΝ ΑΔΙ ΤΗ ΓΗΣ, ΟΥ ΙΝΑ ΕΧΑΜΕ-
 ΡΕΙ ΤΗΣ, ΩΣ ΕΜΟΙΓΕ ΔΙΟΚΕΙ, ΠΡΩΤΟΤΟΚΩΝ ΔΙΑΒΟΛΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΠΑΤΕΡΑ ΤΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΦΙΛΙΟΝ
 ΚΑΛΕΣΑΤΟ ΑΥΤΟΝ, ΟΝΟΜΑ ΤΟΥΤΩ ΜΩΣΑΜΕΘ, ΑΡΑ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΝ, ΣΡΕΒΛΟΣ ΤΩΝ ΓΝΩΜΩΝ, ΣΡΕΒΛΟΤΕΡΟ-
 ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ. ΟΥΤΟΝ ΤΟΝ ΑΙΣΙΟΝ ΕΙΣΕΛΕΥΣΕΝ ΕΝ ΤΗ ΧΩΡΗ, ΚΑΙ ΔΙΔΑΧΘΕΙΣ ΤΗ ΑΥΤΩΝ, ΕΙΔΕΞΑΤΟ ΑΝΤΙ-
 ΠΑΡΕΣΤΟΝ ΤΟ ΤΟ ΕΙΣΑΝΙΩΝ ΑΠΟΡΕΥΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΨΥΧΑΙΣ ΗΡΕΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΠΕΙΡΕ, ΚΑΙ ΕΙΣ-
 ΚΑΤΟΥ ΑΝΕΚΑΝΘΑΣ ΤΕ ΤΟ ΤΡΙΒΟΛΟΥΣ ΕΠΕΔΙΟΚΕ. ΣΥΝΑΓΑΓΩΝ ΓΑΡ ΧΕΙΛΩΝ ΠΑΣΑΝ ΑΙΡΕΣΙΝ, Ο ΜΙΣ-
 ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ ΤΑ ΤΗ ΔΙΑΒΟΛΙΑΣ ΑΥΤΩ ΑΝΑΠΛΑΣΜΑΤΑ, ΕΝ ΤΗ ΚΡΑΜΑ ΠΕΠΟΙΗΚΕΝ, ΨΥΧΩΝ ΔΙΔΑΚΤΗ-
 ΡΙΩΝ. ΚΑΝΤΟΝ ΔΥΘΗΝ ΕΥΡΩΝ ΙΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΜΟΝΟΜΑΡΟΜΕΝΟΥΣ, ΤΗ Δ' ΑΛΗΘΕΙΑ ΒΟΟΚΗΜΑΤΩΝ ΜΗ-
 ΔΙΩΝ ΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑΣ, ΕΝ ΕΚΕΙΝΟΙΣ ΤΟΝ ΤΟΝ ΚΑΚΙΑΣ ΕΞΗΜΕΣΕΝ, ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΚΤΙΝΩΤΡΟΦΟΥΣ, ΚΑΙ ΕΙΔΕΝ
 ΕΤΕΡΟΝ ΠΡΟ ΑΥΤΟΙΣ ΕΥΡΗΚΩΣ, Η ΣΥΝ ΤΟΙΣ ΖΩΟΙΣ ΤΟΥΤΩΝ ΔΙΑΚΤΩΜΕΝΟΥΣ. ΠΑΥ ΓΑΡ ΕΝ ΕΚΕΙΝΟΙΣ ΛΟ-
 ΓΟΝ, ΠΡΟ ΔΙΔΑΧΗ, ΠΡΟ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ, ΟΣ ΕΙΣ ΤΗ ΑΝΤΙΠΕΛΟΥ ΕΝΟΜΙΖΟΝ, ΑΛΛ' ΩΤΕΡ ΘΗΡΕΣ ΑΓΡΙΟΙ
 ΚΑΙ ΑΝΗΜΕΡΟΙ ΤΟΙΣ ΘΕΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑΙΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΔΙΕΤΡΙΒΟΝ. ΠΟΘΙ ΩΝ ΕΙΠΕΡ ΛΙΝΕΣ ΟΡΙΣΙΤΗ ΖΩΑ ΛΑΛΗΤΑ ΤΟΥ-
 ΤΟΥΣ, Ο ΛΟΓΙΚΑ, ΘΗΚΤΑ, ΝΟΝ ΚΑΙ ΟΥΔΕΝΗΣ ΠΑΝΤΕΛΩΣ ΑΝΕΠΙΔΕΚΤΑ, ΕΝ ΑΡΧΑΙΩΣ ΣΚΟΠΟΝ. ΤΗ ΓΑΡ
 ΧΕΙΡΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΛΟΓΟΝ ΤΗ ΚΑΙ ΤΑΙΣ ΔΥΣΕΩΣ ΑΜΟΙΡΑΥΤΟΣ, ΑΛΛ' ΟΜΩΣ ΕΠΕΙ ΚΑΙ Ο ΧΕΙΡΙΣΤΟΣ, ΕΝ ΕΙΣΙΝ
 ΑΜΕΤΟΧΟΝ ΠΑΝΤΗ ΤΟ ΑΓΑΘΟΝ. ΕΙ Δ' ΕΝ ΕΙΣ ΤΟ ΜΗΔΙΩΝ ΕΧΩΡΗΣΕΝ ΑΝ, ΕΙΔ' ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΛΑΝΘΟΝ ΑΡΧΑ-
 ΒΕΙΣ ΑΓΑΘΑ ΣΗΠΟΥΝΤΕΣ, ΚΑΚΩΣ ΕΝΕΤΥΧΟΝ, ΚΑΙ ΕΙΔΟΝ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΑΠΟΤΩΤΟΝ, ΕΙΣ ΒΑΡΑΒΡΟΝ ΑΠΩ-
 ΛΕΙΑΣ ΕΝΕΠΕΙΣΟΝ. Ο ΓΑΡ ΜΩΣΑΜΕΘ ΕΙΔΕΝ ΤΗΝ ΕΙΔ' ΤΗ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΤΟΥΤΩ ΠΛΑΝΗΤΑΣ, ΕΙΣ ΘΗΚΑ ΕΝ ΘΗΚΑ
 ΜΙΑΣ ΕΙΣΗΓΑΓΕ, ΚΑΙ ΤΟΤΟΣ ΕΝ ΕΝ ΟΥΔΕΝΟΠΕ ΚΥΡΙΟΣ, ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΣ ΗΝ ΨΑΝΘΟΝ ΕΝ ΕΠΙΝΤΕΣ, ΕΝ ΕΛΑΦΟΝ
 ΕΜΑΣ

ἡμᾶς κύριε ἀπὸ παγίου, ἥς συνήσαντο ἡμῖν, καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ὀργισμένων τῶν
 ἀνομικῶν καὶ τῶν κύνων κύριε νομοθετῶν ἐφ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι παρὰ τοῦ δικαιοῦτος, ὡς μὴ εἰδό-
 τος τὰ κατὰ τὸ θεῶν θέλημα, τὸ δίκαιον ἐστὶν ἅγιον, καὶ ὀφείλει. εἰς τὰς αἰῶνας καὶ γὰρ τὴν γλῶ-
 σσιν ἡλθόν ὁ τῶν ἀρεσῶν φθόγγος, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐκέρχθη τὸ θεῶν γέλιον, ἰσ-
 θαίους τε καὶ τοῖς ἐθνέσι εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ποῖον δὲ τὸ ἐθνῶν μαρτύριον; αὐτὸ τὸ θύ-
 αγγέλιον, αὐτὸ τὸ κήρυγμα, αὐτὴ ἡ διδασκαλία τῶν ὁσίων ἀρεσῶν, τῶν κηρυξάντων τὸ θύ-
 αγγέλιον, καὶ πᾶσι τῇ κτίσει. ἀφ' ἧς ἡ μὲν γνόντος τὴν ἀλήθειαν, πεσεκυήσεν καὶ ἐσεβᾶ
 ὁ θεὸς τὸ μόνον ἀληθὲν θεόν. οἱ δὲ ὅδε πεσέσαντο τῶν λεγομένων. οἱ δὲ πρὸς ὀλίγον πισθί-
 σαντες, πάλιν ἐπανεστράφησαν εἰς τὸ ἐλπίσας βλάσφημον. καὶ ὅτι μὴ εἰδωλολάτραι
 ἐκ ἐγγύοντο ὡς τὸ πρῶτον, ποδὲς περὶ δὲ ἐτόρῳ κρημνῶ, τῶν πρώτων μὴ δὲ διαφέροντι. ἔτι
 τῶν ἰδίων πατέρων τῶν δὲ ἀδελφῶν μιμησάμενοι, ὅς περὶ ὡς ἀστραπὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν μετὰ τὸ ἀκρί-
 βειφύει τῶν ἰδίων κατοικητήριον, ἐκ ἑαυτῶν τὸ ἀνθρώπων ἀπειράτω, ἀλλὰ πάντας συγκλη-
 ρονόμους αὐτῶν τῶν πυρὸς γενέσθαι τῶν σκότους ἀδύσθη ποιήσιν, καὶ ξένους καὶ ἀλλοφύλους
 θεῶν ἀποργασαδί, καὶ ὁ δὲ εἰλαίους βίνω ἔβας ὁ μωαμὲθ ὅσον τὸ καὶ τὸ, ἐκ ἡμέλεισε τῶν πάντων
 αὐθροπον ἀρεσῶν τῶν θεῶν οἰκειώσεως, καὶ ὅτι μὴ πᾶς αὐθροπον λόγον ὑφῆξε ὑπερ-
 τῶν ἰδίων πλημμελειῶν καὶ τῶν καὶ τῶν ἐτάσεως, παντὶ που δόλον. ὁ δὲ μωαμὲθ ὁ πα-
 λῶν καὶ τοῖς τοῖς πλανήσας, ἐξόντες καὶ ἀλλοφύλους θεῶν πεποικώς, ποίας αὐτὸν εἰσὶν ἀκ-
 λογίας ὁ μάταιος. ὅτι δὲ οὐδεὶς δυνάστη ἀρεσῶν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν θεῶν τὸν ἄξιον σωτηρίας,
 καὶ ὅσοι τοῖς πᾶσι φανερόν, ἀλλ' ὅμως ἐχθρὸς τῶν θεῶν ἀναφαίνεται, εἰ καὶ ἀδυνάτης ὄντως ὑπάρχει.
 Οὗτος ἀδυνάτης ὑπὸ τῆς νοσῶν, τῇ ὥρᾳ τῶν πᾶσιν ἐκυλίσσεται ἀφῆξιν. τί γοῦν μὴ
 χαυῖας ὁ τῶν κακίας ἐφύρεται; ὑποκρίνεται μὲν ἐπὶ ἐπίληψιν, ἀλλὰ μᾶλλον δὲ ἐπὶ ἐπίληψιν.
 μὴ φέρον γὰρ ἐλεγε τὴν τῶν γαβριήλ ἀρχαγγέλου διωξάν ἔτι, πῆψιν ὡς ἐν νεκρῶ. με-
 τὰ δὲ τῶν θεῶν ὁ πᾶσι καὶ κατὰ τὴν τῶν θεῶν διδασκαλίαν, πάλιν εἰς αὐτὸν ἐπανέ-
 χειρῶν, ὁριθεὶς πόνω ὡς φησι παρὰ θεῶν, ἵνα ὅσα τε εἶδε, ὅσα ἀκήκοι, καὶ ὅσα παρὰ θεοῦ
 εἰδιδάχθη, δὴλα ποιήσιν εἰς ὠφελειαν τῶν κόσμου πάντων, πρῶτον μὲν ἐκείνους καὶ αὐτὸν
 πεφνῆται, καὶ θεῶν ἀπόστολον.

Ἐπειτα συνεγράφητο βιβλίον, δέων τῶν πᾶσιν ἀρεσῶν καὶ ἐλεῖν αὐτὸ, ἀρξά-
 ρισι ὅτι ὀνομαζόμενον ὑπερῶν. ἐν τῷ νόμῳ θεῶν σωτηρίου, ἀρξάρισι ὅτι δὲ ἐν ἐλεσπλεμ, ἐκ οὗ
 ὅπως ἔτῳς ἀναιδῶς καὶ ἐλεῖν αὐτὸν πεφνῆται.

Τὰ γὰρ ὀνόματα τὰ μὲν ἔχονσι τὴν σημασίαν τοπικῶν, ὡς ῥωμαῖοι καὶ ἡλλῶν. ἡ μα-
 κεδόνες, τὰ δὲ ὑποσηκῶν, ὡς πέτρος καὶ παῦλος καὶ σωκράτης. τὰ δὲ γηινῶν, ὡς πε-
 λοπίδαι καὶ κερκοπίδαι, τὰ δὲ ἀπὸ ὑπὸ σήμης, ὡς φιλόδοξος καὶ στρατηγός καὶ ἱατρός. τὰ δὲ
 ἀπὸ γένεως, ὡς ἀπόστολος καὶ διδασκαλὸς καὶ μαθητής. τὰ δὲ καὶ αὐτὰ ἀπὸ γένεως κα-
 ρισμάτων, ὡς πεφνῆτης καὶ ἱαμακός καὶ θαυματουργός. ἴσως γοῦν καὶ ἐκείνους ὁ ἀναιδῆς,
 εἰπὼν ἀπόστολον καὶ μόνον ἐκείνους αὐτὸν, ἐκέρχθη αὐτὸν ἐκείνους ὑπὸ τῶν μέχρι τίνος, ὡς δι-
 σέβει λεγόμενον, πεφνῆτης δὲ πᾶς, καὶ αὐτὸν πεφνῆτης μὴ ὄντος; πάντες γὰρ οἱ πεφνῆται πε-
 ρὶ τῶν χριστῶν πεφνῆται. ἀλλὰ καὶ ποδὲς τῶν ἰουδαίων ἐτόρῳ ὑποθέσεως, αἱ λῆνες ὑπο-
 θέσεις αἱ μὲν χειρὸν πρὶν ἢ λαλῆσαι τὴν πεφνῆται, ἐπληροῦντο, αἱ δὲ μετὰ καιρὸν,
 αἱ δὲ καὶ μετὰ πολλὰ ἐκέρχθησαν. πλὴν δὲ πᾶσαι αἱ πεφνῆται ἐπληρώθησαν. ἔτι δὲ μὴ
 διελθὼν τὴν τῶν ὑπὸ τῶν κατὰ γένεωσιν, ἀναιδῶς ἔτῳς πεφνῆτης ὀνομασαι, ὅς μὴ μόνον
 μακρὰν πον καὶ ἀπεχθονισμὸν τῶν πεφνῆται χαρίσματος, ἀλλ' ὅτι ὡς οἱ καὶ καιροὺς
 ὑπὸ τῶν πεφνῆται ἐγγύοντο πλανῶντες τὸ λαόν. ἀλλ' ἀπλῶς ἔτῳς ἐκείνους αὐτὸν πεφνῆ-
 τῶν ἀπόστολον, καὶ ἴσως ἀρεσῶν τις ποδὲς τῶν ὑπὸ τῶν πεφνῆται, ἐπὶ αὐτῶν, ὅτι ἐπὶ ὑπὸ τῶν
 ὑπὸ τῶν, πᾶς ἡδυνάτω πλανῶν τὸ λαόν; ἐκ ἐστὶ βίνω ἡ τοιαύτη ἀπόρεια πρὸς λόγον. ὅτι γὰρ
 ἡμᾶς ἐλπίζομεν λῦσαι τὸ ζήτημα. ὁ θεὸς τὸ γὰρ τῶν ἐβραίων μετὰ βραχίονος ὑπὸ τῶν
 τῶν αὐτῶν θάλασσας, μετὰ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἐκείνων δ' ὡρεῶν, ὡν ἐκείνοις ἐκείνους,
 διέδωκεν αὐτοῖς πεφνῆται, ὅπως θάλασσας τῶν λαῶν τὰ θεῶν πεφνῆματα. καὶ ποτε
 ἡ ἐλεγον, τίς δὲ λέγει κύριος, ἐάν θέλητε καὶ ἐσπεύσῃτε με, τὰ ἀγαθὰ τῶν γῆς φάγετε.

χὺν δὲ ἀπὸ φθογῆς ἡμᾶς, ἢ γὰρ τῷ θαυμάσιῳ τῷ σώτηρι ἡμῶν μεταμόρφωσις. θαυμάσιος γὰρ φησὶ
 ὁ δαβὶδ καὶ ἐρμῶν γὰρ τῷ ὀνόματι τοῦ ἀγαλλιάσεως. καὶ πῶς, ὡς μακάριος δαβὶδ, ἢ ἀψυχὸς ὕλη
 ἀγαλλιάσεται; καὶ φησὶ, μὴ ἀπλῶς καὶ ὡς ἐτυχε, μὴ ἢ ὑπολαίως θεωρεῖτε τὰ τῷ κυρίῳ τοῦ
 εἰς, ἀλλ' ἐγκύψατε εἰς τὸ τῷ νομμάτων βάθος, καὶ μεγαλύνετε τὴν ὡφέλεια. δὲ ὁ
 βίνυς κελεύει, τίς οὖν ἢ τῷ πατρίᾳ χεῖς ἐσθλῆς; θαυμάσιος καὶ ἐρμῶν φησὶ γὰρ τῷ ὀνόμα-
 τι τοῦ ἀγαλλιάσεως. ὡς γὰρ ὑδὶ τῷ τῷ κυρίῳ πᾶσι πᾶσι ἢ κτίσις ἐσθλῶν πασῶν, ἢ τε ἀ-
 γία αὐτῷ μνηστῆρ, οἷον ἀπόστολοι, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ πιστοί, καὶ ὁ ἡλῖος ἐσθλῶν, ἢ γὰρ ἐσθλῶν
 οὐκ, καὶ αἱ πέτρας ἐσθλῶν, τὸ κατὰ πέτασμα διεβράχυν, οἱ ἄγγελοι δὲ ἐσθλῶν, ὁρῶντες
 τὸ φῶς τῷ θεῷ λόγῳ μνηστῆρ, ὅπως καὶ ὑδὶ τῷ ὅπως θαυμάσιος πᾶσι ἢ κτίσις ἀγαλλιάσεται. ἀλλ'
 ἢ τῷ ἀψύχῳ, ὡς ἐκ πάσης φωνῆς καὶ τῷ φῶτι, θαυμάσιος καὶ ἐρμῶν. ἀλλ' ἢ τῷ αἰσθητῶν ζώντων,
 τὰ γὰρ τῷ θαυμάσιῳ ζῶντι, ἀλλ' ἢ νεκρῶν μωσῆς. ἀλλ' ἢ ζώντων πέτρῶν καὶ ἰακώβος καὶ ἰωάννης.
 ἀλλ' ἢ τῷ ἐσθλῶν φῶτι καὶ γὰρ λαγυμῶν ζῶντι τῷ μνηστῆρ ἀνθρώπων μνηστῆρ ἀγγελικῶν, ἀλλὰ φησὶ
 τῷ φῶτι καὶ ἡλῖος, αὐτὸς ὁ ἡλῖος. ὅπως δὲ ὅπως νεφέλη φωτεινὴ καὶ οἱ ἄγγελοι. καὶ ἰδοὺ θαυμάσιος καὶ
 ἐρμῶν σὺν πᾶσι τῇ κτίσις ἀγαλλιάσεται, ἐρμῶν γὰρ τῷ βαπτιστῇ, καὶ θαυμάσιος γὰρ τῷ μεταμορ-
 φῶσι. ὑδὶ τίνι πράγματι; ὑδὶ τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὡς τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ ἡδύ, τῷ, ὅπως
 ὅπως ὁ ἡμῶν ὁ ἀγαπῶν, γὰρ ὁ δὲ δόκνησας, αὐτὸ ἀνέστη. ὡς ὑδὶ μὲν τῷ πατρί, ὡς πᾶσι κτί-
 σις ἡλῖος, καὶ τὰ πάντα αὐτῷ ἐξήλθον. γὰρ δὲ τῷ σώτηρι μεταμορφῶσι πᾶσι ἢ κτί-
 σις ἀγαλλιάσεται ὑδὶ τῷ λαλῶντι ὀνόματι τῷ ἡμῶν. ἀλλ' ἐπανιτήριον ὅπως ἐξήλθον. ὁ μὲν
 μωσῆς πρὸς τὸν λαβὼν, καὶ ὡς ἐρῶν, τὴν ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ καὶ τῷ θαυμάσιῳ μαρτυρίαν, ἐξήλθον
 τὸν νόμον. οἱ δὲ περὶ τὴν τὴν ἐκδοσὶν τῶν περὶ τῶν, ἐστὶν ὅτι καὶ τῷ θαυμάσιῳ. ὁ ἢ
 χριστὸς ἐχὼν τὴν μαρτυρίαν, ὡς φθάνοντες εἰπομεν, καὶ τὰ ἀπερὶ θαυμάσια, ἐξήλθον μὲν
 καὶ αὐτὸς ὡς. σὺματ' ὡς. μετὰ δὲ τὴν αὐτὴν ἀνάκλησιν, σὺματ' ὡς. αὐτὸ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτῷ
 οἱ ἀπόστολοι τὸ δὲ ἀγγέλιον, καὶ ἐξήλθον καὶ αὐτοί, τοῖς θαυμάσιῳ πιστοὶ μὲν. οὐ μόνον δὲ
 ἀλλ' τῶν θαυμάσιων, ἀλλὰ καὶ ἀλλ' ἢ ἀρίστῃς πολιτείαις ἐχόντες οἱ ἀπόστολοι τὸ πιστόν. πρὸς
 ὅπως καὶ γὰρ σὺματ' ὡς. ὡς. οἱ οἱ σιληρούς καὶ ἀδελφάνους ὅπως ἀπὸ μὲν
 τούτους, ἐπειτα ἀπεστέλλον αὐτοὺς ὑδὶ τὸ κήρυγμα, λέξας πρὸς αὐτοὺς, ὅτι ἰδοὺ ἐμπῶ ὑμᾶς
 ὡς πρὸς αὐτὸ γὰρ μέσῳ λύκῳ. οἱ δὲ τὴν ταπείνωσιν γὰρ διυθύνετε, φοβερώτεροι λέοντων καὶ
 δέξασθαι. οὐ γὰρ θρασυτέρας θρασυτέρας ἀναιρετικῆς, ἀλλ' ὑμῶν καὶ ταπείνωσις.
 λαμβάνω γὰρ φησὶ ὁ κύριος τὸ φῶς ὑμῶν ἐμπῶν τῷ ἀνθρώπῳ, ὅπως ἰδῶσι τὰ κα-
 λὰ ὑμῶν ὅπως. ὡς. ὡς. τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν γὰρ τοῖς οὐρανοῖς. καὶ οὕτως ὅπως ἢ ἀλλ'
 δεῖ. πολλὰ τῷ μετὰ διαφέρει ὁρῶντες βίῳ καὶ ἀρετῇ θαυμάσιων. πολλοὶ γὰρ φησὶ ὁ κύ-
 ριος, γὰρ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσι μοι κύριε κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι περὶ τῶν, καὶ
 τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποίησεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις ἐξήλθον;
 καὶ ὅπως πρὸς αὐτοὺς, ἐκ οἷα ὑμᾶς, ἀρχαί, ἐκ οἷα ὅπως οἱ ὁρῶντες φησὶ ἀδελφῶν. ἐκ οἷα ὅπως
 πρὸς, καὶ τίς χεῖς τῷ ἀγγέλιῳ ἐρῶντες πρὸς τὰ παρὰ τῷ μωσῆ λεγόμενα; ὑμῶν πρὸς αὐ-
 τὸν λέξοντες, ὅτι πολλὰ καὶ μεγάλη. διότι αἱ παρὰ τῷ ἐχθρῶν μαρτυρίαι, ἀξιοπιστόταται ἐ-
 σιν, οὐ μὲν ὡς χεῖρας ἐχόντες τῷ ἀγγέλιῳ φησὶ τῷ ἀνθρώπῳ μαρτυρίας (ἀπαγε φησὶ βλα-
 σφημίας) ἀλλ' ὡς πρὸς τῷ ἀπαιτῶν μὲν χεῖρας μυστρίων ταλάντων παρὰ τῷ, ἢ πορ-
 θείας ὁ ἀπαιτῶν τὸ κεχρῶσθαι γὰρ γὰρ διηγεσθῆναι ποιοῖ τῷ κατ' αὐτὸ ἐγκλησιν, καὶ τὸ
 ὅπως ὁρῶντες τῷ ὁφείλεις πρὸς τῷ δικαίῳ τῶν τὰ φησὶ ὡς, καὶ σὺμβολῶν καὶ σὺ-
 μολογῶντες, ὅτι ὅπως ὅπως, καὶ ἐκ ἄλλως, καὶ ἐκ ἐστὶν γὰρ οἷα λέγει φησὶ ὅπως, ὁ κριτὴς ἀκροῶν
 τῶν λόγων, καὶ γὰρ σὺματ' ὡς. τὰ πάντα δεῖς, ὅπως ἐκείνους λόγους ἀρχαί, καὶ εἰς μαρτυρίαν
 φησὶ τῷ χεῖρας ἀποδοσιν, ὅπως μοι νόει καὶ ὑδὶ πάσης φησὶ δεῖας γραφῆς.

Τὰ τε γὰρ μωσῆ, τὸ φάλαγγον, καὶ τὴν τῷ περὶ τῷ περὶ τῷ, ἀγία καὶ δίκαια καὶ ἀ-
 ληθὴ ὁ μωσῆς ἐστὶν ἐξήλθον, καὶ ὡς καὶ γὰρ τῶν περὶ τῷ ἀρχαί, φανότατον ἀπεδείξα-
 μιν. κατ' ἐξήλθον τῷ ἄλλῳ πάντων ἐξοχώτατον τὸ ἀγγέλιον, ἀγιόν τε καὶ δίκαιον, καὶ
 θυδὸς καὶ ἀληθινὸν καὶ τέλειον πλεῖστα ἀπεφάνη, ὡς τε καὶ θεῷ ὡς μνησὶς τῶν ὀνομά-
 σαι, καὶ ὡς καὶ γὰρ τῷ κεφαλῶν τῷ ἰωνῶ, ὅπως ὅπως γὰρ τῷ ἰωνῶ, ὅπως φησὶ, ὅπως ὡς
 3 ἡμῶν

πάντως ἢ ἄλλο, ἢ βολόμεν· συσκήσας τῇ ἐαυτοῦ ματαιότητι καὶ ἀδύναμι· ἐπεὶ οὐ
 τῇ ἀπὸ τῶν γραφῶν, οὐτὶ τῇ δὲ θαυμασίων εἶχε μαρτυρίαν καὶ τὰ πικρὰ μηχανᾷ τὸ φόνον,
 ἵνα δὲ τὸ φόβον ἐκ φύσιν τὸ ἐλεγχον, ὃ καὶ γέγονεν. τῷ γὰρ φόβῳ τὸ θανάτου παρεκίνησεν ἢ
 τὸ ἐλεγχον, μάλλον ἢ τῇ ἀλήθειαν, καὶ παρὰ τὸν τοῦ δουλοῦ καὶ τὴν ἀπώλειαν. ὥστε οἱ
 διάδοχοι τούτου τῆ ὥρας ἐλθόντες ἀσκαλίας αὐτῶν, ξίφος γυμνῶσι, καὶ πιδέας μέσῳ αὐτῶν,
 λέγοντες ὡς ἐκ πρῶτος τὸ μωαμεθ, τάδε φησὶν ὁ πρῶτος, μέγας αὐτὸ ξίφος ἵσται,
 ἰδὲ καὶ ὁ ἐμὸς νόμος ἵσται. παρελθόντες δὲ τὸ ξίφος, καὶ ὁ νόμος λυθίστη. ὅτι μὲν ῥομ
 φαίαν ἐπαύσαντο οἱ ἀμαρτωλοὶ καὶ τὸ λαβιδόν, καὶ γένεταν τὸν φόρον αὐτῶν τὸ σφάσαι αὐτοὺς
 θείας τῇ καρδίᾳ, ὡς πρόσθεν οὐ φανερόν, ἀλλ' ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσελθοῖς εἰς τὰς καρ
 δίας αὐτῶν, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν σωτηρίῃς, ὅτε βραχίονες ἀμαρτωλῶν σωτηρίῃς, αὐ
 μοι δὲ ἐκδιωχθέντες, καὶ ἀπέρμα ἀσέβων ἐξολοθρευθήσονται. τὸ γὰρ δόλιγόν καὶ οὐαριδμή
 των ὅτι τὸ ξίφος ἐαυτοῦ ὑπὲρ τὸ ἀγαθὸν εἰς θανάτον. δὲ ὅτι γὰρ οἱ ἐλθόντες μαρτυροῦν
 μεγάλοι καὶ ἅγιοι, καὶ ἐλθόντες βασιλείας κληρονόμοι γεγονάσιν.

16

Επὶ οὗτο γένετα ὁ μωαμεθ, ἵνα οὐδεὶς ἐλθὼν ἐκείνου φατρίας ὅλως μετὰ χριστιανῶν δια
 λέξηται, τὴν ἐαυτοῦ ἀδύναμι δὲ δοικῶς. καὶ τοιγαυτὶς ὁ αὐτὸς γὰρ ἐτόρρις τοῖς ἐπὶ τέλ
 λεταί, μὴ διαλέγεσθαι λόγοις τρεχέσι καὶ αὐστηροῖς πινέτορας ἀέρσεως, ἀλλ' ἰπτοῖς, ὃ γὰρ
 ἀνθρώπος, φησὶν, ὅτι τὸ κατὰ τὴν φύσιν, ἀλλὰ μόνον θεός, ὃ ἐκείνος ὑπὲρ αὐτὸν μόνον, ἀλλ' ἔχων
 ἐτόρρις λόγον δώσας, αὐτὸς ἐαυτοῦ ἀντιλέγων καὶ ἀναβέπων. οὐ μόνον γὰρ ἐν τῷ παρόν
 τι κεφαλαίῳ, ἀλλ' ἐν παντί τῷ νόμῳ αὐτοῦ ἀσκατὸν καὶ ἀτακτὸν καὶ ἀνώμαλόν ἀνα
 φαίνεται, καὶ σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἐπὶ αὐτοῦ γεγραμμένοις αὐτὸς ἐαυτοῦ εὐρίσκειται ἀνα
 τρέπων. ὡς γὰρ μακρόμηνον, καὶ μὴ γινώσκων ποῖα εἰσὶν αἱ ὑποδείξεις καὶ τὰ λόγια
 ματα, ἅτινα ἤρξατο λέγειν, τίνα τὰ μέγας, καὶ ποῖα τὰ τέλη, ὅτω γραφῶν ποιεῖ, μὴ μόνον
 ἀπὸρ ἐν κεφαλαίῳ γραφῶν, ἐν ἐτόρρις κατὰ τὴν φύσιν καὶ ἀντιλέγει, ἀλλὰ ὃ πολλὰς ἀπὸρ ἐν
 τῇ ἀρχῇ τὸ αὐτοῦ κεφαλαίῳ διαβεβαιῶν, πρὸς τὸ τέλος συγγέει καὶ ἀναβέπει. μάλιστα γὰρ
 καὶ σὺν βίᾳ ἐσὶν ἡ κατα κεφαλαιωδῶς ὃ σὺν τάξει τὰ πρὸς ἐκείνους λεγόμενα, ὅπως ὃ ἐλ
 ἀντολογίας λόγος ὁδὸς καὶ τάξει προβαίνει. ὃ γὰρ αὐτὸς ἐπὶ τὸ ἐν τῷ δουλοῦ, ἵνα μὴ δια
 λέγωνται ἑστὶν ἐτόρρις λόγματος ἐν λόγοις τρεχέσι καὶ σκληροῖς, ἀλλ' ἡπίους καὶ πρῶτος
 σιν, ὡς καὶ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷ ἐλθόντι ἐαυτὸν ἐπαινῶν λέγει, ὃ καὶ τὸ ἀναγκαζόντων. ἀλλὰ καὶ
 ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷ ἐλμπτικῶν, ὃ πρὸς ἐρμηνεύειν βέβαιον, ὅπως ὁ φησὶν, ὃ καὶ ἐν τῷ νόμῳ τὸ θεός
 ἐκ ἐστὶν βία, ὃ καὶ τὸ ἴσον ἐξ αρχῆς ἢ δὴ διωρίζαι, αὐτὸς ἐπὶ αὐτοῦ ὑπολαβόμενον ἐν τῷ λέ
 γων, τοῖς μὴ πειθομένοις τοῖς ἡμετέροις δόγμασι, θάνατον ἐσὶν ἡ ζωὴν, ἢ φόρος διδόν
 τωσιν. καὶ τὸ βιασθέντων θανάτου, ὃ καὶ νομοθεταί, καὶ πῶς πρὸς θεόν, κακία κακίαν ἀμει
 βον, φιλοχρηματία γὰρ τὸ φόνον θυμὸν κατεπαύειν. καὶ γὰρ φύσις τὸ ἀνθρώπων, μάλλον
 ἢ τὸ ἀνθρώπου καὶ ἐλθὼν φύσεως πλάσας καὶ δημιουργὸς θεός ὅπως αὐτὸν κατεσκεύασιν, ὃ
 μετὰ τῶν ἄλλων γένεσιν ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ τὸ, τὸ ὑποθυμητικόν, τὸ θυμικόν, καὶ τὸ λογ
 κόν, ἵνα δὲ τὸ ὑποθυμητικόν ὁρᾷ καὶ ὀλιγῶν τὸ ἀκρον ἀγαθοῦ, ὅτι ὁ θεός, καὶ πᾶ
 σης δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς, αὐτὸν οὐκ ἀπὸ τῆς κλίμαξ εἰσὶν ἀναλίσσειν αὐτὸν εἰς θεόν.
 εἰ δ' ὅπως παρατραπὴ τὸ ὑποθυμητικόν τὸ ὀρθοῦ ὁρᾶν, καὶ αὐτὸ τῶν διεξιῶν ἐν τῇ
 πρὸς τὰ γινώσκοντα, κινεθῆσεται ὁ θυμὸς κατὰ τὸ δαίμονον, καὶ τὸν ἀνθρώπου λείπειν ὁ θυ
 μὸς, ὅπως ἐστὶν ἡ πρὸς τὸν ὀρθόν ἐλθόντος ἐλθὼν, καὶ τὸν ἀνθρώπου λείπειν ὁ θυ
 μὸς μέγας καὶ ἀνδρείον, ἢ κινεθῆσεται μὲν, οὐ καὶ τὸ φέρος δέ, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁμοφύους αὐ
 τοῦ ἀνθρώπου, τὸ τὸ λογικόν, τουτέστιν ὁ ἡγεμὼν καὶ ἀρχὴν νοῦς, ὡς πρὸς τῆς κριτικῆς ἰσχυ
 ρὸς καὶ ἀδύνατος ὑποτάξει αὐτὰ καὶ χάραν μείνει, καὶ ἐκείνου ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. ὁ καὶ
 ὁ καὶ τὸ ὑποθυμητικόν τέλει καὶ ὁ πάντων δημιουργὸς ἐν τῷ ἡπάλι, ὅτι ὅτι ὑπὸ τῇ καρ
 δίᾳ, τὸ δὲ θυμικόν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἢ πρὸς τῆς κριτικῆς τὸ ἡπάλι, ὡς ἀρχικωτέρα, τὸ δὲ λογ
 κόν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ὃς ὅτι ἐπὶ αὐτῶν πάντων, ὡς πρὸς τῆς βασιλείας καὶ ἡγεμῶν καὶ ἀρχῶν καὶ
 ἐξουσίαν ἔχων καὶ πάντων, μὴ μόνον τῶν κατ' αὐτὴν τῶν αὐτῆς ἐξουσίαν τιμῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶ
 σης αἰωνιότης φύσεως, καὶ ὡς ὑπὸ τῇ ἀδύναμι, ἐπὶ τῇ νύει, καὶ τῇ γὰρ τῇ παλαιᾷ τε καὶ νῆα δια
 κινεῖ

θήκη τρανῶς πεφανέρωται. καὶ εἴα ὅσον πᾶς ἀνθρώπος ἢ τὴν παθῶν ὁφείλει χρῆσθαι τοῦ
 θυμῷ, καὶ οἷς δ' ἄντιος πρᾶγμα τὸ χωρίζοντ' αὐτὸν τὸ θεῶν. ὁ δὲ μωαμέθ αὐτὸν τὴν παθῶν
 ἢ τὸν ὁμοφυῆς ἀνθρώπου τούτου ἐχρῆσθαι, οἷα τινὶ θηρίῳ ἀπλωεσάτω καὶ ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ πως
 τῇ φιλοχρηματικῇ τοῦ θυμῷ, ὡς εἴρηκα καταπραΰνῃ. ὁ δ' αὐτὸς ἀνθρώπος τοῦ κεφαλαίου τῷ
 ἐμ, ὡς περ τῶν πάντων ὑπὸ λαθρόμην, οὕτως εἴρηκεν, ὅτι τῶν διεχομένων θεῶν ἐτε-
 ρον πλὴν τοῦ θεοῦ τούτου, οὐκ ἔστι παιδαγωγός, ἢ ὑπομελητής. ἐπεὶ ὅσον τετήρηκεν ὁ θεὸς
 ἐαυτῷ. καὶ τίς αὐτὸν γρήσεται ἀφ' ὁλόγου κατήγορο; μωαμέθ, ὡς αὐτὸς ἐαυτοῦ;
 βουλόμην γὰρ ἀντιλέγειν τὰς γραφάς, αἷς δικαίας καὶ ἀγίας ἐκάλεισεν, ὁ δὲ οὐ μόνον
 ταύτας φαίνεται ἀντιλέγων, ἀλλὰ σχεδὸν ἐν πάσι αὐτὸς ἐαυτῷ ἀντιπίπτει. ἐν γὰρ τῷ κε-
 φαλαίῳ τῷ ἐλπίσας, ὅπου ἐρμηνεύεται γυναικὸν, οὕτως φησιν, εἰ μὴ παρὰ θεοῦ ἴω τὸ
 κοῖραν, πολλὰς γυναικὸς ἐκείνου εὐρίσκω, το αὐτὸν αὐτῷ, μὴ διωάμην τοίνυν ἀποφθαλ-
 μέν πῶς τὰς γραφάς, ἐξ ἀνάγκης καταφεύγει ἐν τοῖς ψεύδει· ὡς δὲ ἴδωμεν ἀπὸ θεοῦ εἶσι τὰ
 λεγόμενα, καὶ πῶς ἀπὸ θεοῦ, ψεύδους διακονεῖ γυνή; γὰρ ψεύδεται, θεὸς οὐκ
 ἐστὶ καὶ ὅπου θεός, τὸ ψεύδους ἀπελήλατ. ὁ γὰρ ὑπομνήσει τὸ σκότος τῷ φωτός παρ' ὁρίαν,
 ὡς δὲ νόσος ὑγιείας ὑπὸ λαθρόσης ἵσταται.

Ἐπαρχηγόν καὶ διδασκαλόν ἐαυτὸν εἶναι λέγων τὸν νόμον, ὅμπερ τοῖς ἀνόμοις δέχεται
 το, καὶ τὸν κοῖραν, ὅμπερ συνειργάσασθαι, οὐκ ἐχέμεν. φησὶ γὰρ, ὅτι ὁ νόμος, ὁ ἀβραάμ, ὁ ἰσαάκ,
 ὁ ἰακώβ, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν χριστῶν ἀπόστολοι τὸ αὐτὸ δόγμα τὸ ἴσον. καὶ πῶς τὸ αὐτὸ δόγ-
 ματ' οἱ ἀπόστολοι, οἱ πῶς οὐ γρηνομένης χρόνοις ἐπ' ἀποστόλοις, ἔπειτα ἐν ἀρχηγῶς τὸ δόγ-
 ματ'; πῶς δὲ καὶ οἱ πῶς ἐκείνων, ὁ, τὸ ἀβραάμ, καὶ ἰσαάκ, καὶ ἰακώβ γρηνομένης χρόνοις;
 πῶς δ' αὖτις νόμος, ὁ πῶς τούτων χρόνους τετρακοσίους; εἰ μὴ ἐν συνείδῃ ἀρχηγός καὶ ἐν κα-
 κίας ἐφ' ὁριετής, ὅπερ ὅτι καὶ ἀληθεία, ψεύδῃ λέγων εἶναι ἐκείνους τῶν μαρτύρων τούτων δόγ-
 ματ'. εἰ δ' ὡς λέγειν τὰ αὐτὰ καὶ ἐκείνους φρονεῖν, καὶ οὕτω ψεύδῃ ἀρχηγὸν σεαυτὸν ἀ-
 πικαλῶν. καὶ γὰρ οὐ διώκεται πηγὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ μίαν ὁπῆς βλῦναι νόμα γλυκὺ καὶ
 πικρὸν, ἢ τοῦ ψεύδῃ καὶ ἀλῆθειαν. ἀλλ' ὅπου αὐτὸς ἀγνοῶν καταγγέλει, τὸ τὸ ὅτι καὶ ἄλλῃ
 θέα, ὅτι καὶ οἷς οὐκ ἐστὶ ἐν βίαις καὶ ἐν ἀνάγκῃς, ἀλλὰ ἐν πτωχείᾳ καὶ δειλίᾳ. τὰ
 γὰρ σωματικά διέχονται τὸ βίαιον, τὰ δὲ ψυχικά οὐχ οὕτως. ἀλλ' ὡς αὐτὸς εἰσὶν ὁ καὶ ἐλθὺ
 θέα καὶ ψυχῇ, ὅπου πισθῆναι καὶ βούλεται, ὅσον ἐξέρχεται καὶ δέχεται. τὸ δὲ μετὰ βίας γινώ-
 σκειν οὐκ ἔχει ἀπὸ ἐαυτοῦ τὴν κίνησιν, ἢ τὴν παρὰ τὴν ἰδίαν φύσιν, καὶ τὸ ἐπὶ τὴν κίνησιν
 οὐκ ἔχει τὸ βέβαιον, καὶ τὸ μόνιμον τὸ βέβαιον, οὐκ ἔχει τὸ μόνιμον. ἀλλ' ὁ μὲν τὸ ἀναγκαστικὸν νόμος
 ἔχει τὸ βέβαιον τε καὶ μόνιμον, εἴα τὸ αὐτεξέτιστον, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ψυχῆς δέλυσιν. ὁ δὲ διωάμηνος
 γὰρ φησιν ὁ κύριος χωρεῖν, χωρεῖτω. ὁ δὲ μωαμέθ νόμος οὐκ ἔχει τὸ βέβαιον καὶ μόνιμον,
 εἴα τὸ μετὰ ξίφους καὶ σιῶν βίαις πολιτεύεται ὅσον. καὶ ἐν κρίμασιν, οἷς οἶδε θεός, καὶ ἐπ' ἀν-
 τιστάν καὶ ἐπ' ἐκράτησιν ἢ τὸν ἀσέβειαν. ἀλλ' ὡς περ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς, ὅπως ἀπὸ
 χριστῶν αἱ βολαὶ τὸ θεῶν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπων, καὶ τὰ τῶν δικαιοσύνην ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπων ἀ-
 σάτως διανομήσασθαι. καὶ ὡς αὐτὸς ὁ θεός εἴα τὸ πρὸς φησιν ἡσυχίαν τρανῶς διεσάφησε.
 εἴα ὅσον σιῶν τῷ μεγάλῳ πάλῳ καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῷ βλάθῃ πλούτου καὶ ἐξουσίας καὶ γνώ-
 σεως θεοῦ, ὡς ἀνεφερόμενα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεφικηναῖοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς γὰρ ἐγνώ-
 σκειν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγγίγῃ; οἶδε γὰρ κύριος οὐσεῖς ἐνέδωκε, ἀνθρώπους ἢ
 τηρεῖν εἰς ἡμέραν κρίσεως, καὶ λαοὺς αἰωνίῳ πυρὶ. φῶς γὰρ ἀσεβῶν σβέννυται. ἔπει-
 ὅσον φησιν ὁ μωαμέθ, ὡς ἐγὼ οὐκ ἔλαθον τὸν νόμον εἴα θαυμάτων πιστώσασθαι, ἀλλὰ εἴα
 ξίφους. καὶ ὅσον ἀληθῶς εἴρηκεν. ἢ γὰρ τῶν θαυμάτων γνέσθαι, ἐν ὅτι τῶν τὸ θεοῦ χαρισ-
 μάτων καὶ δωρεῶν. καὶ τίς ἡνιωνία κακοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ; πάντως οὐδὲ μία. ἀλλ' ὡς περ
 τὸ κακὸν ὡς μὴ παρὰ τοῦ θεοῦ γεγονὸς οὐκ ἔχει ἰδίαν ὑπόστασιν, ἀλλὰ παρὰ τῇ ἀποπῇ-
 σιν καὶ ἐλλείψει τὸ ἀγαθοῦ κατὰ συμβεβηκός διερεῖται ἐν οἷς αὐτὸ γίνεται, οὕτω καὶ νόμος
 καὶ ὑπὸ τοῖς τοῦ μωαμέθ δόγμασιν, ὡς τῇ ἀποπῇσιν καὶ ἐλλείψει τῶν τοῦ θεοῦ ἀλη-
 θῶν δόγματων, κατὰ συμβεβηκός ἀναφαίνεται τις ἐξήγησις καὶ ἀλλοκότις νόμος, μὲν-
 λομ δὲ ἀλλότῃ πάντῃ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τὸ θεῶν. καὶ ὁ γὰρ γὰρ ὅτι τὸ κακὸν, ἢ τὸ ἐν τῷ ὅτι
 ἀλογίᾳ

ἀλογία καὶ ἀταξία. ὡς περ γὰρ τὸ κακὸν παρὰ τὴν ἀπόστασιν ἔκτατον φαίνεται, αὐτὸ
 καὶ αὐτὸ οὐκ ἔχει ὑπόστασιν ἴνα, καὶ ἡ νόσος παρὰ τὴν ψυχικὴν καὶ ἡ ἀταξία παρὰ τὴν
 ψυχικὴν τάξεως, ὅτι καὶ ὁ ἑμῶν νόμος παρὰ τὴν ἁλθινοῦς νόμου καὶ συμπεριεπὶς θεω-
 ρεῖται ὑποκρινόμενος τὸ ὀρθόν. αὐτὸς δὲ καὶ αὐτὸν ὅλον ὅτιν ἀλογία καὶ ἀταξία, ὁ νό-
 σος ψυχῆς, μᾶλλον δὲ θάνατος. κατὰ τοσούτω καὶ γὰρ μετέχει ὁ ἑμῶν νόμος τὸ
 ἀγαθόν, καθόσω δοκεῖ μόνον καλῶς ποιεῖν. οὐδὲν γὰρ εἰς κακὸν ἀφελέπων, ποιεῖ ἀπὸ
 καὶ ποιεῖ. κατανόησας τίνυν τὴν ἐαυτοῦ ἀδύνατον, ὑποδύεται μὲν τὸ ψεύδιον, ὑποκρί-
 νεται δὲ θεῶν νόμον εἶναι τὰ παρ' αὐτῷ διανοημένα. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔχει τὴν δὴ δυνάμει
 παρὰ θεοῦ μαρτυρίαν, ὡς εἴρηται, καὶ τί λέγω τὴν τῶν δυνάμεων, ἀλλὰ γὰρ τῶν χαρισμά-
 των καὶ δωρεῶν, ὧν εἶχον ἀπὸ θεοῦ οἱ ἀπόστολοι, τὸ ἔχατον πάντων, καὶ τελουμένων
 τῶν γλωσσῶν γνώσις, καὶ ἔσχον καὶ ταύτην ὡς διδασκαλοὶ καὶ οἰκονομῶν, ἵνα γι-
 νῆται ὡς πορεύονται, γινώσκωσι τὴν τῶν ἔθνους διάλεκτον κατὰ πάντα ἀκριβεῶς.
 εἰ γὰρ οὐκ ἐγινώσκον τὰ λεγόμενα, ὡς αὐτοῖς χηρῶν ἐκτελεσθῶν διαφόρων εἰς διλω-
 σιν τῶν παρ' ἀμφοτέρων λεγομένων. πῶς οὗτος ὀνομάζει ἐαυτὸν καθολικόν, καὶ πάντες
 κόσμον διδάσκαλον, ὅς οὐ μετέχον ἐκ πάντων τὸ ἔχατον; αὐτὸς γὰρ φησι πρὸς ἐαυτὸν,
 ὡς οὐ γινώσκει ἐτόρην, ἢ τὴν τῶν ἀρρέων καὶ μόνων διάλεκτον, ὥστε καὶ τὸν ἑρμῆν ἀρ-
 ραβίσι πρὸς αὐτὸν ἔδεδόθη, ὡς αὐτὸς οὗτος τραυῶς ὁμολόγησε. εἰς τὸν κατὰ φύσιν
 ἔξῃς ποιῶν, ἢ τοῦτον τὸν φόνον, ἐκείνους. ὁ γὰρ οὗτος διδάσκαλος καὶ πατήρ, αὐτῶν
 ποκτόνος ὡς ἀπερὶς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὁκῆσκει. τὸ γὰρ δαίμονος κακόν, τὸ πρὸς τὸ ἀγαθόν
 εἶναι οὐκ ἔστιν. ψυχῆς δὲ, τὸ παρὰ λόγον, σώματος δὲ, τὸ παρὰ φύσιν. ἢ τίνα τραυῶς αὐ-
 φαίνονται ἐν τοῖς τοῦ μωῦ νόμοις διδασκαλῶν. ἢ γὰρ ἀλογία καὶ ἀταξία, τὸ, τε ψεύδιον, καὶ
 ἢ ἢ τὸν ὑποκρίνομεν, διαρρήδην γινώσκον. ἰδὼμεν δὲ πῶς τῶν ἐκείνων καὶ τὸ παρὰ φύσιν
 διδάσκειται, καὶ σκόπει ὅπως ὅτιν. ἢ φύσις οὐκ ἔστιν αὐτῇ ἐαυτῇ ἀνελίμ, ἀλλ' ἄλλο
 μὲν ἔχει πάντα καὶ λόγον ποιεῖ. ὁ δὲ μωῦ νόμος ὅσοι, ἀπὸ τὰ ἀλογα ἔχει πρὸς αὐτὸν (πῶς
 γὰρ εἰδὲ ἴδωμεν ἑαυτὸν καὶ ὁμοίον γένους ἀνακελετόν) τὸ ὁμοίως αὐτῷ χεῖρ θεοῦ πλασθέν-
 τα ἀνθρώπου, ἀφελῶς φονεύει ἐδιδάξον, ὅς πάντων ἑθνήων θρησκείας φαίνε-
 ται, καὶ ἀπλῶς. ὡς καὶ ἀπὸ τῆς ῥηθιμοῦ φανήσεται κατὰ τὸν τρόπον. λέγει τῶν αὐτῶν,
 ὡς παρὰ χεῖρας ποτὲ πρὸς τὸ αὐτὸν μωῦ νόμον, τὸ πρὸς πατρός θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ὅτιν αὐτῶν,
 μοι συμβέβηκε ὡς ἀδελφῶν, ὅτιν ἐπὶ ὅκον λαθῆναι τῶν ὑμετέρων νόμων; ὁ δὲ ἐπὶ, οὐκ ἐτόρην
 π, ἢ ἀρετῶν σε ὡς θεῶν. ὁ δὲ ἐπὶ, οὐκ ἐνίστημι ἐτόρην πῶς τιμωρία; οὐδὲν ἐτόρην, ἐφ. ὁ δὲ θεός,
 ἀνελουθῆναι σε τίνυν ἐφ. ἐφ' οἷς πρὸς βούλει. γλώσσῃ ἢ μόνῃ, ἀλλ' οὐ καρδίᾳ, τῶν δὲ πρὸς
 ξίφους. ἀναγκαζόμενος ἢ καὶ ὁ μωῦ πρὸς αὐτὸν, ὁ ὅς δὲ ἡλονότι ἑκατεμπλαδῆ, ἐπεὶ, κύριε, οὐ
 οἶδας ὅτι μόνον τῶν ἑθνήων φόβος γίνομαι ἑθνήων. ἀλλὰ καὶ ὁ ὅς ἑμπιασῶν, καὶ
 αὐτὸς ὅτι ἐπὶ, ὡς τῶν φόβων ἑθνήων καὶ ἑθνήων γίνομαι ἑθνήων. ἐλπίς ἐπα-
 τα κενόως γράμματα εἰς τὴν μακρὴν χώραν, ἵνα μὴ πλανηθῶσιν, ἀλλὰ σκέψωνται ὅπως
 ἐκφύγῃσι τὸν ξίφους κίνδυνον. ταῦτα πάντα παρεβλήθησαν ἀπὸ τῆς ῥηθιμοῦ καὶ τῆς ἐπὶ
 ρων βιβλίων. οὐ μὲν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῶν βούδ κεφαλαίων συγχωρεῖ τὰ παρὰ φύσιν διμπε-
 πρὸς αὐτὸν, ἢ τίνα καὶ ἀνελουθῆναι καὶ λέγειν. ἢ γὰρ κακία ἐφ' οἷς αὐτὸν γίνονται, τοῖς πᾶσι οἷον
 πρὸς νόσον κακὰ ἀπὸ γὰρ τῆς. ἢ γὰρ μίσις τῶν ἀνομοίων, ἢ τῶν φυσικῶν δυνά-
 μεων ὡς τὰ μὴ πρὸς ἡκοντα κίνησις ὅτιν. ὅτιν ἢ ἀσυμμετρία ποιεῖ.
 ὅκιν δὲ ὁ οὐδὲν σκόπος ἑτέρος, ἢ ἵνα δὴ καὶ ἐν δόσεως
 τε καὶ φύσιν καὶ πρὸς φύσιν ἡδονῶν, ὡς αὐτῶν
 ταῦτα πρὸς αὐτὸν μωῦ νόμον ἐκ αὐτῶν
 πρὸς αὐτὸν, ὁ καὶ γέγονεν.